

GUVERNUL ROMÂNIEI

STRATEGIA FISCAL-BUGETARĂ PENTRU PERIOADA

2025-2027

IANUARIE

2025

CUPRINS

Cuvânt înainte

1. Obiectivele politicii fiscale și bugetare pe orizontul 2025-2027

2. Obiectivul bugetar pe termen mediu

2.1 PIB potențial și output - gap

2.2 Evoluția deficitului structural în perioada 2022-2027

3. Cadrul macroeconomic

3.1 Evoluții macroeconomice recente ale economiei românești

3.2 Execuția bugetară pe perioada 1.01 - 30.12.2024

3.3 Prognoze macroeconomice pe termen mediu (2025-2027)

4. Cadrul fiscal-bugetar pe orizontul 2025-2027

4.1 Realizările estimate în anul 2024 față de măsurile asumate prin Strategia fiscal-bugetară din perioada 2025-2027

4.2 Scurtă caracterizare a politicii fiscale pe perioada 2025-2027, principalele obiective pe termen mediu

4.3 Politica de cheltuieli

4.4 Politica de administrare fiscală

4.5 Buget general consolidat

4.5.1 Evoluții recente și tendințe ale veniturilor bugetare

4.5.2 Evoluții recente și tendințe ale cheltuielilor bugetare

4.5.3 Diferențe față de strategia anterioară

4.6 Politici publice

4.7 Investițiile publice semnificative prioritizate

4.8 Politica în domeniul Fondurilor Europene

4.9 Datoria publică și finanțarea deficitului bugetar

4.10 Plafoane privind principalii indicatori bugetari în perioada 2025-2027

4.11 Potențiale riscuri fiscal-bugetare asociate Strategiei fiscal-bugetare 2025-2027

5. Cadrul de cheltuieli pe termen mediu 2025-2027

6. Declarație de răspundere

CUVÂNT ÎNAINTE

Lecturarea paginilor Strategiei fiscal bugetare pentru anul 2025 și orizontul 2026- 2027, documentul strategic de bază al politicii fiscal bugetare, surprinde în mod obiectiv și realist tabloul sintetic previzibil al evoluției economiei românești în perspectiva orizontului 2025-2027, ce are ca fundament evoluțiile înregistrate până în prezent ale indicatorilor macroeconomici și bugetari, măsurile de politică fiscal bugetară și monetară, în contextul evoluțiilor cadrului macroeconomic extern.

După o perioadă prelungită de stagnare, economia UE revine la o creștere modestă, în timp ce procesul de dezinflație continuă. Previziunile de toamnă 2024 ale Comisiei Europene estimează că activitatea economică se va accelera la 1,5 % în UE și la 1,3 % în zona euro în 2025 și la 1,8 % în UE și la 1,6 % în zona euro în 2026.

Potrivit Prognozei de toamnă a CE din anul 2024, pentru România se estimează o redresare treptată a cererii externe, relaxarea condițiilor financiare, consumul și investițiile private rezistente ce vor accelera creșterea de 2,5% în 2025 și 2,9% în 2026, mai mare decât cea prevăzută la nivelul Uniunii Europene, dar mai mică decât alte țări membre din zonă (ex. Bulgaria 2,9% și 3,0% pentru 2025 și 2026), (Polonia 3,6 % și 3,1% pentru 2025 și 2026) , Ungaria (3,1 % pentru 2026).

România se află în fața unei oportunități excepționale deoarece beneficiază de sume din PNRR. În data de 21 noiembrie 2023 Comisia Europeană a evaluat pozitiv PNRR revizuit, noua valoare a acestuia fiind de 28.511,58 mil eur, din care: 13.566,06 mil eur pentru componenta de asistență financiară nerambursabilă și respectiv, 14.942,15 mil eur pentru componenta de împrumut, planul cuprinzând 66 de reforme și 111 investiții. Acest pachet financiar european poate conduce, la atenuarea impactului contracționist al corecției macroeconomice, la implementarea reformelor structurale, având ca rezultat creșterea robusteții economiei românești, atragerea resurselor europene fiind o condiție sine-qua-non a unei politici fiscal-bugetare și economice sustenabile.

Câteva trăsături majore ale Strategiei pentru anul 2025:

- *Cel mai important aspect al construcției bugetare pentru anul 2025 a fost evitarea risipei banului public, eficientizarea cheltuielilor și direcționarea judicioasă pe ordonatori de credite a acestora, cu prudență prin măsuri întreprinse încă din anul 2023 și 2024 concretizate prin acte normative deja adoptate, și care vor influența construcția bugetară pe anul 2025, vizând domeniul salarizării din fonduri publice, sistemul de pensii publice, indemnizațiile acordate conform legii, voucherele de vacanță, indemnizațiile de hrană, măsuri adresate operatorilor economici, pentru a conferi sustenabilitate indicatorilor bugetari și care sunt pe larg prezentate în paginile următoare.*
- *Evidențierea politicilor publice care constituie un răspuns strategic al Guvernului la problemele economice actuale, adresate dezvoltării economice, domeniului social,*

protecției sociale, capitalului uman, domeniul fondurilor europene, infrastructurii, politicilor de mediu, politici formulate în contextul angajamentelor asumate în cadrul Planului Național de Redresare și Reziliență (PNRR), dar și angajamentului asumat prin **Planul bugetar structural pe termen mediu al României, un document strategic**, o foaie de parcurs pentru 7 ani care a fost înaintat Comisiei Europene și adoptat.

- Realizarea ajustării fiscale graduale *într-o viziune coerentă, responsabilă și onestă* asumată prin Planul bugetar structural elaborat în contextul reformării cadrului de guvernanță la nivel european, recomandările Consiliului privind planul bugetar-structural pe termen mediu al României și traiectoria corectivă în cadrul Procedurii de Deficit Excesiv fiind adoptate în reuniunea Consiliului pentru Afaceri Economice și Financiare (ECOFIN), din ianuarie a.c., la Bruxelles. *Încadrarea ajustării pe un termen de 7 ani va permite economiei românești să își mențină un nivel adecvat al investițiilor publice, prin evitarea dezechilibrelor și prin asigurarea premiselor pentru o creștere economică sustenabilă.*
- *Susținerea mediului de afaceri este o coordonată a construcției bugetare responsabile și credibile pentru anul 2025 prin sprijinirea sectorului IMM, caracterizat prin dinamism și diversitate, prin finanțarea unor programe importante din cadrul Programului "Ajutoare de stat pentru finanțarea proiectelor de investiții" care include scheme de ajutor de stat ce se aplică atât întreprinderilor mari cât și IMM-urilor ce au ca obiectiv dezvoltarea regională prin stimularea realizării de investiții, creării de noi locuri de muncă, precum și modernizarea sau dezvoltarea IMM-urilor*
- *Reconsiderările de priorități (finanțări pentru economia verde și digitală, infrastructura, politicile de mediu, sănătate, apărare), țintele și indicatorii bugetari pe orizontul de referință, sunt prezentate în perspectivă multianuală, care denotă transparență, claritate, stabilitate, fiind capabile să transmită un mesaj de încredere, să demonstreze o viziune politică puternică față de agenda europeană, pentru ca toate statele membre să acționeze pentru o Uniune prosperă și sigură.*
- *România acordă o atenție deosebită performanței și modernității bugetului, prin faptul că o nouă filozofie bugetară, respectiv abordarea bugetară pe programe se dezvoltă pentru a pune în evidență într-o manieră mult mai transparentă finanțările bugetare pe sectoare de activitate. **Construcția bugetului pe programe se consolidează în anul 2025 și se realizează legătura cu Planurile Strategice Instituționale ale ministerelor** pentru a corela resursele bugetare alocate în condițiile constrângerilor din economie cu politicile formulate de ordonatorii principali de credite.*
- *Implementarea bugetarii verzi prin realizarea etichetării verzi la o serie de ministere: Ministerul Mediului Apelor și Pădurilor, Ministerul Finanțelor și Ministerul Investițiilor*

și Proiectelor Europene care va contribui la alocări bugetare verzi cu impact asupra mediului.

- *Construcția bugetară a anului 2025 a evidențiat și anumite aspecte calitative de restructurare a cheltuielilor, parte a procesului de eficientizare a acestora, : creșterea ponderii în total cheltuieli a cheltuielilor de investiții și diminuarea ponderii cheltuielilor cu bunurile și serviciile, a subvențiilor, dar și creșterea ponderii finanțării investițiilor din surse europene față de surse naționale în anii 2025 și 2026, aspecte și tendințe care reflectă preocuparea pentru eficientizarea alocărilor bugetare, evitarea risipei banului public. Cu adevărat bugetul pe anul 2025 este un buget modern structurat pe prioritățile perioadei actuale și care are drept motto: **eficiența și responsabilitatea bugetară.***

Considerațiile de mai sus reprezintă argumente în susținerea ideii potrivit căreia vremurile pe care le trăim, crizele cu care se confruntă omenirea impun schimbări de paradigmă a modelului de evoluție a economiei mondiale. Această prefață, la un document strategic atât de important, trebuie încheiată în mod optimist. **Să nu uităm că prin toate sușurile și coborâșurile anterioare determinate de crize, conflicte geopolitice, pandemii, progresul a continuat.**

Tendențele actuale reflectate pe scurt în documentul strategic de față cer acțiune, pentru că istoria ne dă speranță și viitorul trebuie construit cu răbdare și perseverență.

Pornind de la aceste considerente, în paginile următoare **vor fi prezentați indicatorii macroeconomici, bugetari, obiective și priorități curente și pe termen mediu, riscuri, oportunități,** aspecte de un interes major pentru evoluția și perspectivele economiei românești și **de unde se pot vedea progresele pe care România le-a obținut în vremurile tulburi caracterizate de provocările multiple pe care le traversăm.**

1. OBIECTIVELE POLITICII FISCALE ȘI BUGETARE PE ORIZONTUL 2025-2027

CONTEXT GENERAL

Socul generat de pandemie a fost urmat **de un amalgam de crize a căror amplitudine continuă să depindă de contextul geopolitic și geoeconomic internațional.**

- Vulnerabilitățile existente sunt amplificate de un grad ridicat al îndatorării publice, ce limitează spațiul fiscal pentru a adresa eventuale noi șocuri în actualul context geopolitic. Unele state sunt relativ mai expuse unor potențiale noi șocuri pe plan geopolitic, ce pot genera presiuni fiscale adiționale, precum și la eventuale deteriorări ale percepției de risc a investitorilor, cu implicații asupra costurilor de finanțare.
- Temerea că se poate instala o stare permanentă de incertitudine este resimțită la nivel de economii, piețe și, mai ales, de populație, context care poate fi complicat atunci când apar efecte negative ale schimbărilor climatice și, mai nou, ale dezvoltării inteligenței artificiale, sau ale unor evenimente politice neașteptate.
- Economia UE a rămas stabilă în contextul provocărilor excepționale din ultimii ani, **prioritară este rezolvarea problemelor ce țin de reziliență și redresare post-pandemică**, urmând ca statele membre să se concentreze pe obiective de politici economice europene, respectiv politica industrială și creșterea competitivității economice pe termen lung, politicile energetice, de tranziție verde și digitală, politica agricolă comună, politicile sociale și migrația și până la reconstrucția Ucrainei.
- Deși provocările structurale se mențin, realizările recente arată că Europa funcționează cel mai bine într-un context al colaborării de unde necesitatea ca UE să își consolideze în continuare autonomia strategică deschisă și să rămână competitivă pe o piață mondială, asigurându-se, în același timp, că nimeni nu este lăsat în urmă.
- **Caracteristic pentru anul 2024, aspect ca va influența și anii următori este faptul că ciclul din 2024 al semestrului european face un bilanț al punerii în aplicare în curs a PNRR-urilor și a programelor politicii de coeziune, analizând modul în care acestea, în fiecare stat membru se completează reciproc în ceea ce privește atingerea obiectivelor de politică comune.** M.R.R. completează fondurile politicii de coeziune cu **reforme transformatoare cum ar fi tranziția verde și îmbunătățesc digitalizarea administrației publice.** În cadrul evaluării la jumătatea perioadei a politicii de coeziune, statele membre au posibilitatea de a revizui programele de coeziune care alocă fonduri pentru a aborda acele domenii în care există nevoi urgente și provocări emergente, maximizând în același timp sinergiile.

În acest context, al marilor provocări cu care se confruntă societatea, ale particularităților semestrului european pe anul 2024, al efortului comun pentru o Europă puternică și sănătoasă, în contextul unui mediu internațional dificil și tensionat, România

stabilește următoarele obiective ale construcției bugetare pe anul 2025 și orizontul 2026-2027:

SINTEZA OBIECTIVELOR

 Asigurarea stabilității macroeconomice, menținerea și susținerea unui nou cadru de dezvoltare durabilă, justă și incluzivă care să asigure o economie axată pe competitivitate, inovație și decarbonizare, eliminarea dezechilibrelor și a riscurilor emergente și asigurarea unui nivel de trai decent;

 Consolidarea sustenabilității finanțelor publice ale României pentru perioada 2025- 2027 și perioada următoare cu încadrarea în valoarea prevăzută în TFUE privind deficitul bugetar de 3% din PIB și înscrierea datoriei publice pe o traiectorie descendentă sub 60% din PIB până în anul 2031 ; asigurarea unei traiectorii de ajustare a deficitului bugetar având ca punct de pornire un deficit bugetar ESA estimat de 7% pentru anul 2025, de 5,7% din PIB în anul 2027 și ca punct de sfârșit anul 2031 un deficit bugetar de 2,5% din PIB, când acesta se va încadra în valoarea deficitului de 3 % prevăzută de TFUE pentru a diminua riscurile la adresa stabilității macroeconomice.

 Asigurarea unui ritm anual de investiții publice susținut pentru a asigura absorbția integrală a fondurilor europene alocate prin Politica de Coeziune, precum și prin Mecanismul de Redresare și Reziliență cel mai mare pachet de stimulare din resursele europene alocate României precum și implementarea proiectelor de investiții într-o manieră eficientă, profesionistă și transparentă cu efect multiplicator și aport direct la formarea brută de capital fix.

 Asigurarea predictibilității sistemului fiscal prin creșterea veniturile curente ale bugetului general consolidat ca urmare a implementării jaloanelor din PNRR, dar și implementării măsurilor privind mai buna colectare a veniturilor bugetare pentru susținerea și adaptarea mediului de afaceri la provocările ridicate de suita de crize cu care se confruntă societatea, pentru a crea premisa unei creșteri economice sănătoase și durabile;

 Dezvoltarea și diversificarea instrumentelor de management ale datoriei publice pentru menținerea datoriei publice la un nivel sustenabil;

 Măsuri pentru consolidarea finanțelor publice, prin finanțarea unor reforme în domeniul muncii și salarizării, al pensiilor, măsuri active pentru sprijinirea grupurilor celor mai vulnerabile, eficientizarea calitativă a cheltuielilor publice, disciplina operatorilor economici, dirijarea ținută a alocărilor bugetare către priorități bine definite, îmbunătățirea programării bugetare.

Obiectivele politicii fiscal bugetare 2025 și orizontul 2026-2027 - Sinteză obiective -

Asigurarea stabilității macroeconomice, menținerea și susținerea unui nou cadru de dezvoltare durabilă

Crestere economica pentru 2025 conform prognozei CNSP de 2,5 %

Finanțarea Schemelor de ajutor de stat prin finanțarea unor programe:

- Programul ajutor de stat pentru finanțarea proiectelor de investiții
- IMM INVEST ROMANIA
- IMM INVEST PLUS
- IMM PROD
- RURAL INVEST
- GARANT CONSTRUCT și INNOVATION

Aceste scheme contribuie la dezvoltarea IMM, dezvoltarea regională, îmbunătățirea eficienței energetice, energiei verzi, îmbunătățirea activității din comerț și servicii.

În cadrul cererii interne componenta investițională, cu un avans de 5,9%, va reprezenta principalul factor al creșterii economice, în condițiile în care resursele disponibile, atât externe cât și guvernamentale, vor fi transpuse în proiecte majore de infrastructură.

Consolidarea sustenabilității finanțelor publice ale României pentru perioada 2025- 2027 și perioada următoare cu încadrarea în valoarea prevăzută în TFUE privind deficitul bugetar de 3% din PIB și înscrierea datoriei publice pe o traiectorie descendentă sub 60% din PIB pe orizontul de referință;

- ✓ În anul 2025 deficitul bugetar cash este estimat la 7,04 % din PIB.
- ✓ În anul 2027 deficitul bugetar cash este estimat la 5,7 , ajustare fata de 2025 cu 1,3 pp.
- ✓ În anul 2031 deficitul bugetar va ajunge la tinta prevazuta de regulamentele europene.

Consolidare graduală, necesară prin prisma deficitelor gemene, susținută de fondurile europene 2021-2027 și PNR, necesară din punct de vedere al ratingului suveran, strict monitorizată prin prisma faptului că Romania este în procedura de defivit excesiv și trebuie să -și asume prevederile din planul fiscal bugetar pe termen mediu transmis CE pe linia traiectoriei de ajustare.

În termeni structurali, se estimează că deviația înregistrată în anul 2016 de la OTM stabilit pentru România (respectiv 1% din PIB), se va menține pe tot orizontul de referință, dar se ajustează începând cu anul 2025.

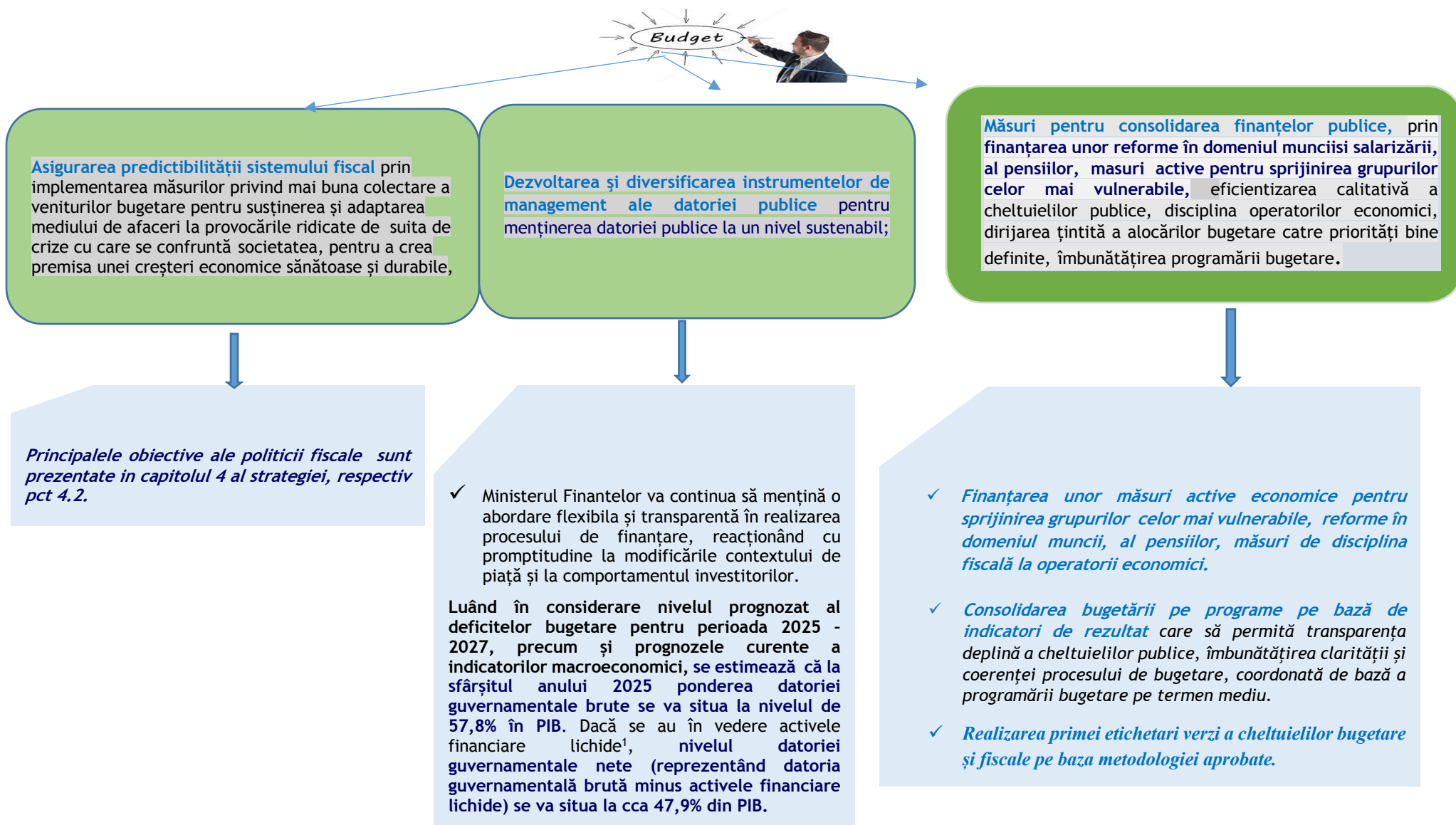
Asigurarea unui ritm anual de investiții publice susținut pentru a asigura absorbția integrală a fondurilor europene alocate prin Politica de Coeziune, precum și prin Mecanismul de Redresare și Reziliență cel mai mare pachet de stimulare din resursele europene alocate României

- ✓ În anul 2025 cheltuielile destinate investițiilor sunt de aprox. 149,7 miliarde lei, reprezentând 7,8% în PIB, iar în anul 2027 acestea însumează aprox 126,8 miliarde lei.

- ✓ În perioada 2025 - 2026 se constată că fondurile europene și din PNRR devansează fondurile naționale care vor degreva efortul bugetar.

Investitiile vor fi susținute din CFM 2021-2027 și PNRR. România se află în fața unei oportunități excepționale deoarece beneficiază de sume din PNRR. În data de 21 noiembrie 2023 Comisia Europeană a evaluat pozitiv PNRR revizuit, noua valoare a acestuia fiind de 28.511,58 mil eur, din care: 13.566,06 mil eur pentru componenta de asistență financiară nerambursabilă și respectiv, 14.942,15 mil eur pentru componenta de împrumut, planul cuprinzând 66 de reforme și 111 investiții.

Obiectivele politicii fiscal bugetare 2025 și orizontul 2026-2027 - Sinteză obiective -

O serie de coordonate ale cadrului european general dar si ale cadrului românesc vor influența construcția bugetară pe anul 2025 și orizontul următor, motiv pentru care le prezentăm pe scurt în cele ce urmează:

Clauza derogatorie generală din cadrul Pactului de stabilitate și de creștere a expirat la sfârșitul anului 2023

În acest context, politica bugetară trebuie să sprijine politica monetară în reducerea inflației și protejarea sustenabilității finanțelor publice, oferind, în același timp, suficient spațiu pentru investiții suplimentare și sprijinind creșterea pe termen lung.

- ✓ Statele membre trebuie să adopte politici bugetare coordonate și prudente pentru a menține datoria la niveluri prudente sau pentru a înscrie ratele datoriei pe o traiectorie descendentă credibilă.
- ✓ Acestea ar trebui să elimine cât mai curând posibil măsurile de sprijin energetic legate de criză și să utilizeze economiile rezultate pentru a reduce deficitul.
- ✓ Obținerea unei orientări bugetare contracționiste, va contribui la refacerea rezervelor bugetare în timp și, prin urmare, la îmbunătățirea sustenabilității datoriei publice în unele state membre.
- ✓ Statele membre trebuie să susțină un nivel ridicat de investiții publice pentru a sprijini tranziția verde și digitală, pentru a consolida productivitatea și reziliența.
- ✓ De asemenea, va fi esențial să se accelereze punerea în aplicare a planurilor de redresare și reziliență și să se utilizeze pe deplin programele politicii de coeziune.

Măsurile de urgență fiscală luate pentru a răspunde șocului prețurilor la energie ar trebui să fie eliminate cât mai curând posibil

Sprijinul bugetar nespecific prelungit acordat gospodăriilor și întreprinderilor nu este instrumentul potrivit în situația actuală, deoarece sporește presiunile inflaționiste și contribuie la o politică monetară restrictivă prelungită. De asemenea, limitează marja bugetară pentru cheltuielile productive, de exemplu pentru investițiile verzi și digitale. Sprijinul pentru gospodăriile **vulnerabile ar trebui să fie acordat în mod specific prin intermediul sistemelor de protecție socială și al plaselor de siguranță socială instituite**

Politica fiscal bugetară va fi concepută într-un cadru bugetar European reformat¹

Viitorul cadrul fiscal european deschide perspectiva ca, începând cu anul 2025, autoritățile naționale să adopte o politică fiscală care să genereze măsuri sustenabile pe termen lung și o micșorare graduală a poverii fiscale anuale sub limita de 3 la sută, pe un orizont de 4-7 ani.

¹ A se vedea caseta 1 „Noul cadru de guvernare economică al UE”

- ✓ Fiecare stat membru va avea limitări certe privind ritmul anual de scădere a deficitului **bugetar și a gradului de îndatorare**.
- ✓ Fiecare stat membru va exercita un control mai ferm al cheltuielilor guvernamentale nete.²

Deteriorarea a soldului contului curent pentru toate statele după anul 2016

Se remarcă o deteriorare a soldului contului curent pentru toate statele după anul 2016, tendință care s-a accentuat în perioada 2021-2022. În România s-a consemnat o creștere a deficitului contului curent în decursul perioadei 2016-2022. În plus, corecția deficitului extern depinde și de revenirea activității economice a partenerilor comerciali din UE. În acest context, absorbția fondurilor europene devine și mai importantă, dat fiind potențialul de restrângere a deficitului de cont curent prin intermediul intrărilor în balanța veniturilor.

Comisia a concluzionat că România se confruntă cu dezechilibre macroeconomice excesive. În special, România **se confruntă cu vulnerabilități legate de situația conturilor externe, cauzate în principal de deficitele publice ridicate și în creștere, care persistă, precum și de faptul că presiunile semnificative asupra prețurilor și a costurilor au crescut, iar măsurile de politică întreprinse au fost slabe. Situația deficitului de cont curent s-a îmbunătățit într-o oarecare măsură în 2023³, dar acesta rămâne în mod clar mare și nu se preconizează că va cunoaște o îmbunătățire în cursul anului următor.⁴ Astfel în 2024 se preconizează un deficit al contului current de 7,9%, iar pentru anul 2025 un deficit de 7,4 %.**

Persistența deficitelor publice ridicate poate amplifica gradul de îndatorare externă și poate împinge România către o mai mare dependență de sursele de finanțare externă, accentuând astfel vulnerabilitatea țării la schimbările de percepție ale investitorilor și la șocurile externe.

O traiectorie credibilă de consolidare bugetară este esențială pentru a se atenua riscurile la adresa stabilității economiei. Pentru aceasta este nevoie să se respecte recomandările formulate în contextul procedurii aplicabile deficitelor excesive și să se pună în aplicare integral reformele bugetar-structurale incluse în planul de redresare și reziliență, în special cele care vizează creșterea structurală a veniturilor publice, precum și un control al cheltuielilor mult mai strict decât în anii precedenți. Punerea în aplicare și a altor reforme și investiții incluse în PNRR decât cele bugetar-structurale ar susține, de asemenea, competitivitatea.

Incertitudini și riscuri viitoare

² **cheltuieli nete**” înseamnă cheltuielile publice, excluzând cheltuielile cu dobânzile, măsurile discreționare privind veniturile, cheltuielile aferente programelor Uniunii care sunt acoperite integral de venituri din fondurile Uniunii, cheltuielile naționale cu cofinanțarea programelor finanțate de Uniune, elementele ciclice ale cheltuielilor cu indemnizațiile de șomaj și măsurile cu caracter excepțional, precum și alte măsuri temporare;

³ 7% pentru anul 2023 potrivit Prognozei de toamnă a Comisiei de Prognoză

⁴ RECOMANDARE A CONSILIULUI privind politicile economice, sociale, de ocupare a forței de muncă, structurale și bugetare ale României {SWD(2024) 600 final} - {SWD(2024) 623 final}

Incertitudini și riscuri crescute decurg din conduita viitoare a politicii fiscale și a celei de venituri, având în vedere, pe de o parte, *dinamica salariilor din sectorul public și impactul integral al noii legi a pensiilor, iar, pe de altă parte, măsurile fiscal-bugetare ce vor fi implementate în contextul procedurii de deficit excesiv și al condiționalităților atașate altor acorduri încheiate cu CE*. O sursă de incertitudini și riscuri însemnate rămân, de asemenea, condițiile de pe piața muncii și dinamica salariilor din economie. Totodată, incertitudini semnificative sunt asociate impactului prezumat a fi exercitat asupra prețurilor gazelor naturale și energiei electrice de recente modificări legislative, precum și evoluției cotației țiteiului.

Este de remarcat că totuși cele mai multe economii europene, **inclusiv cea românească, au reușit să evite recesiunea în 2022 și 2023, ceea ce atestă un grad de reziliență surprinzător în unele cazuri**; România a rămas în teritoriu pozitiv cu dinamica PIB și pentru că beneficiază de resurse europene substanțiale; Asistența europeană este un mare beneficiu al apartenenței la UE, așa cum NATO este o centură de securitate pentru România.

Situația bugetară a României este una complicată. Pe de o parte, contextul geostrategic, provocările ce derivă din tranziția energetică și schimbările climatice, creșterea salariilor în numeroase sectoare din sistemul public și costul reformei pensiilor pun presiuni suplimentare asupra bugetului, iar, pe de altă parte, **este absolut necesar ca România să continue procesul de consolidare bugetară, din rațiuni de stabilizare a nivelului datoriei publice, de reducere a vulnerabilităților interne și externe, de stabilitate a monedei naționale și de apărare a echilibrelor macroeconomice.**

Aspectele de mai sus relevă necesitatea prudenței și cumpătării în formularea politicilor fiscal bugetare viitoare viitoare, prin acumularea de spațiu fiscal, protejarea echilibrelor macroeconomice, direcționarea ținută a resurselor bugetare spre priorități stringente.

Spațiul fiscal este vital în economii emergente, de care este nevoie mai ales în vremuri cu incertitudini mari și piețe financiare ușor schimbătoare. Politicile trebuie să țină cont de interesele pe termen mediu și lung ale economiei românești, să evite măsuri ad-hoc, nefundamentate analitic, ce sunt contraproductive. Politicile trebuie să fie sustenabile.

Problema armonizării politicilor economice este cu atât mai acută cu cât reperele de atins nu se limitează la managementul situației curente, ci au de urmărit un obiectiv foarte ambițios - acela al adoptării monedei euro (și, în prealabil, de intrare în Mecanismul Cursurilor de Schimb - ERM2).

Toate aspectele evidențiate mai sus determină necesitatea unei abordări responsabile, chibzuite și vizionare a problemelor economice și sociale cu care se confruntă omenirea, și astfel au adus transformări și realinieri asupra tuturor economiilor lumii cu influențe semnificative în privința viitorului lor, și nu în

ultimul rând al României. Economia viitorului va fi o economie verde și a digitalizării care trebuie să fie rezilientă la șocuri adverse și neprevăzute.

Înainte de a prezenta construcția bugetară a anului 2025 și având în vedere obligația Guvernului de a conduce politica fiscal-bugetară în mod prudent care să asigure sustenabilitatea poziției fiscale pe termen mediu și lung, redăm mai jos câteva din măsurile întreprinse de autorități pentru eficientizarea cheltuielilor, care evidențiază preocuparea acestuia de a gestiona deficitul bugetar.

Toate aceste măsuri reflectă preocuparea autorităților române în evitarea risipei banului public, eficientizarea cheltuielilor bugetare și restructurarea alocărilor bugetare, aceasta fiind esența construcției bugetare pe anul 2025.

✚ **Legea nr. 296/2023 din 26 octombrie 2023 privind unele măsuri fiscal-bugetare pentru asigurarea sustenabilității financiare a României pe termen lung** a reprezentat un prim pas prin care statul român și unitățile sale administrativ-teritoriale să poată susține din fonduri publice finanțarea tuturor categoriilor de servicii publice destinate cetățenilor la un nivel calitativ și competitiv impus de standardele europene.

✚ În perioada septembrie-octombrie 2023, Guvernul a adoptat o serie de acte normative care au vizat măsuri bugetare, respectiv: **OUG nr. 73/ 2023 privind unele măsuri bugetare**; **OUG nr. 74/ 2023** pentru modificarea alineatului (4) al articolului 4 din Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal; **OUG nr. 78/ 2023 pentru completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 73/2023** privind unele măsuri bugetare, precum și unele măsuri pentru îmbunătățirea absorbției fondurilor europene și **OUG nr. 90/ 2023 pentru aprobarea unor măsuri de reducere a cheltuielilor bugetare pe anul 2023 în vederea încadrării în ținta de deficit bugetar asumată prin Programul de convergență**, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative.

✚ Anul 2024 a marcat continuarea elaborării de acte normative prin care s-au întreprins măsuri fiscal bugetare pentru controlul cheltuielilor bugetare ; **Ordonanța de urgență nr. 46/2024** privind unele măsuri bugetare și pentru modificarea și completarea unor acte normative , **Ordonanța de urgență nr. 107/2024** pentru reglementarea unor măsuri fiscal-bugetare în domeniul gestionării creanțelor bugetare și a deficitului bugetar pentru bugetul general consolidat al României în anul 2024, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative, **Ordonanța de urgență nr. 112 din 23 septembrie 2024** privind modificarea și completarea unor acte normative precum și **Ordonanță de urgență nr. 156 din 30 decembrie 2024** privind unele măsuri fiscal-bugetare în domeniul cheltuielilor publice pentru fundamentarea bugetului general consolidat pe anul 2025, pentru modificarea și completarea unor acte normative, precum și pentru prorogarea unor termene.

Prezentarea pe scurt a obiectivelor:

 Asigurarea stabilității macroeconomice, menținerea și susținerea unui nou cadru de dezvoltare durabilă, justă și incluzivă care să asigure o economie axată pe competitivitate, inovație și decarbonizare, eliminarea dezechilibrelor și a riscurilor emergente și asigurarea unui nivel de trai decent;

Măsurile întreprinse pentru anul 2025 care stau la baza construcției bugetare

Cadrul macroeconomic pe care se bazează previziunile bugetare pentru perioada 2025-2028 a avut în vedere următoarele aspecte:

- ✓ evoluțiile economice din anul 2024 care evidențiază faptul că majoritatea sectoarelor economice se confruntă cu o încetinire a activității;
- ✓ o creștere economică susținută în principal de investiții, alături de consum, într-un mediu intern favorizat de stabilitatea și predictibilitatea politicilor macroeconomice;
- ✓ o absorbție optimă și un randament ridicat al utilizării fondurilor UE pe cele două axe: cadrul financiar multi-anual și mecanismul de redresare și reziliență și utilizarea eficientă a acestora în domeniile prioritare ale economiei;
- ✓ contextul european și global anticipat de prognozele instituțiilor internaționale. Pentru perioada 2025-2026, Banca Mondială estimează o creștere a zonei euro până la aproximativ 1,1%, consolidând procesul de redresare. Cu toate acestea, proiecția este mai redusă decât în previziunile anterioare, în mare parte din cauza intensificării incertitudinii politice interne, în special în unele economii majore. Perspectivile zonei euro rămân incerte și se bazează pe o îmbunătățire a investițiilor și o creștere a comerțului. La nivel sectorial, avansul zonei euro se așteaptă să fie alimentat de o expansiune a sectorului serviciilor, sprijinit de cheltuieli solide ale consumatorilor, în condițiile în care veniturile reale continuă să se redreseze după eroziunea anterioară cauzată de inflația ridicată. Economia globală se așteaptă să își mențină ritmul de creștere la 2,7% pe același orizont de timp.

Luând în considerare Recomandarea Consiliului Uniunii Europene din 3 aprilie 2020 în vederea încetării situației de deficit public excesiv din România (2020/C 116/01), potrivit căreia România trebuie să pună în aplicare în mod riguros măsurile necesare pentru corectarea deficitului bugetar excesiv, dar și faptul că România potrivit planului bugetar pe termen mediu și lung și-a asumat o **trajectorie de reducere a deficitului bugetar ESA de la 7% în anul 2025 la sub 3% în anul 2031** pe baza unor ipoteze care iau în considerație evoluția cheltuielilor publice în perioada 2025–2031, sunt necesare o serie de măsuri pentru reducerea ponderii cheltuielilor publice în PIB.

Totodată s-a avut în vedere și **necesitatea creării unui spațiu bugetar pentru alocarea de sume pentru susținerea investițiilor publice și implementarea proiectelor**

finanțate din fonduri europene, într-o manieră eficientă, profesionistă și transparentă, cu efect multiplicator și aport direct la formarea brută de capital fix, precum și necesitatea implementării de măsuri urgente și viabile care să asigure respectarea de către România a termenelor și jaloanelor stabilite prin Planul național de redresare și reziliență (PNRR) în domeniul reformei fiscale.

Astfel:

 La estimarea veniturilor bugetare pentru perioada 2025-2027 s-a avut în vedere menținerea repartizării anuale a unei cote de minimum 90% din profitul net realizat sub formă de dividende/vărsăminte la bugetul de stat pentru societățile naționale, companiile naționale și societățile cu capital integral sau majoritar de stat, precum și regiile autonome precum și influența măsurilor legislative introduse prin OUG nr. 156/2024:

- Reducerea plafonului de încadrare în sistemul de impozit pe veniturile microîntreprinderilor la echivalentul în lei a 250.000 euro începând cu 1 ianuarie 2025 respectiv la 100.000 euro, începând cu 1 ianuarie 2026 și eliminarea condiției privind ponderea veniturilor din consultanță și/sau management în veniturile totale, pentru încadrarea în sistemul de impozit pe veniturile microîntreprinderilor;
- Majorarea cotei de impozitare a impozitului pe dividende de la 8% la 10%, pentru dividendele distribuite începând cu data de 1 ianuarie 2025;
- Eliminarea facilităților fiscale acordate persoanelor fizice care realizează venituri din salarii și asimilate salariilor, ca urmare a desfășurării activității de creare pentru calculator sau de la angajatori din sectoarele construcții, agricol și industria alimentară în condițiile stabilite prin Codul fiscal, începând cu veniturile aferente lunii ianuarie 2025;
- Menținerea măsurii potrivit căreia, pentru suma de 300 lei/lună reprezentând venituri din salarii și asimilate salariilor nu se datorează impozit pe venit și contribuții sociale obligatorii, până la 31 decembrie 2025, în anumite condiții, prin derogare de la prevederile Legii nr. 227/2015 privind Codul fiscal, cu modificările și completările ulterioare;
- Reinstituirea impozitului pe construcții, care se calculează prin aplicarea unei cote de 1% asupra valorii construcțiilor existente în patrimoniul contribuabililor la data de 31 decembrie a anului anterior, inclusiv în situația în care sunt închiriate, luate în administrare/concesiune sau în folosință, inclusiv pentru cele care aparțin domeniului public.

 Măsuri adoptate prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 156/2024 privind unele măsuri fiscal-bugetare în domeniul cheltuielilor publice pentru fundamentarea bugetului general consolidat pe anul 2025, pentru modificarea și completarea unor acte normative, precum și pentru prorogarea unor termene:

- *Menținerea în plată a cuantumului brut al salariilor de bază/soldelor de funcție/salariilor de funcție/indemnizațiilor de încadrare lunară la nivelul lunii noiembrie 2024;*
- *Prorogarea aplicării prevederilor legale pentru acordarea de pensii speciale primarilor și președinților de consilii județene;*
- *Menținerea în plată a pensiilor din sistemul public de pensii precum și a celor din sistemul special de pensii la nivelul lunii noiembrie 2024;*
- *Menținerea cuantumului sporurilor, indemnizațiilor, compensațiilor, primelor și al celorlalte elemente ale sistemului de salarizare care fac parte, potrivit legii, din salariul brut lunar, solda lunară la nivelul cuantumului acordat pentru luna noiembrie 2024;*
- *Neacordarea în anul 2025 de premii/ore suplimentare/bonusuri, bilete de valoare cu excepția tichetelor de creșă;*
- *Cuquantumul voucherului de vacanță pentru sectorul public (instituții publice și operatori economici cu capital integral/majoritar de stat) este de 800 de lei, cu condiția ca beneficiarul să asigure o coplată de cel puțin 800 de lei;*
- *Menținerea normei de hrană/indemnizației de hrană pentru sectorul public inclusiv apărare națională, ordine publică, siguranță națională la nivelul lunii decembrie 2024;*
- *Menținerea în plată a normei de echipamente la nivelul lunii noiembrie 2024 pentru sectorul de apărare națională, ordine publică, siguranță națională;*
- *Menținerea în plată la nivelul lunii noiembrie 2024 a tuturor categoriilor de indemnizații acordate potrivit legii pentru: veteranii și vădulele de război, academicieni, rente viagere pentru sportivi și altele asemenea;*
- *Menținerea în plată la nivelul lunii noiembrie 2024 a alocațiilor pentru copii;*
- *Menținerea la nivelul valabil în trimestrul IV 2024 a valorilor garantate ale punctelor pentru serviciile medicale acordate în cadrul sistemului de asigurări sociale de sănătate;*
- *Interzicerea achiziționării de mobilier, clădiri necesare pentru desfășurarea de activități ale autorităților/instituțiilor publice, mijloace auto, aparatură, obiecte de inventar;*
- *Plata în tranșe pentru sentințele judecătorești devenite executorii în cursul anului 2025;*
- *Prorogarea intrării în vigoare a unor prevederi din noile legi ale educației, inclusiv a celor care prevăd alocarea unui procent de 15% din totalul cheltuielilor bugetului de stat;*
- *Prorogarea intrării în vigoare a prevederilor din O.G. nr.57/2002 privind cercetarea științifică și dezvoltarea tehnologică, referitoare la alocarea a 1% din produsul intern brut pentru cercetare;*
- *Limitarea numărului de călătorii gratuite pentru transportul public feroviar de călători pentru anumite categorii sociale și modificarea procedurii de acordare a facilităților de călătorie pentru studenți;*

În aceste condiții, indicatorii bugetari se prezintă astfel:

Proiecția indicatorilor bugetari pentru perioada 2022- 2027

	% din PIB					
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Venituri buget general consolidat (cash)	33,1	32,4	32,6	34,9	33,0	31,8
Cheltuieli buget general consolidat (cash)	38,9	38,1	41,2	41,9	39,5	37,5
Sold buget general consolidat (cash)	-5,8	-5,6	-8,7	-7,0	-6,4	-5,7
Sold buget general consolidat (ESA)	-6,4	-6,5	-8,7	-7,0	-6,4	-5,7
Sold buget (structural)	-6,2	-6,2	-8,2	-6,4	-6,0	-5,5

Deficitele ESA 2022 si 2023 sunt preluate din Notificarea fiscala a CE octombrie 2024

Deficitul structural 2022 este preluat din Proгноza de toamnă a CE 2024

Deficitele cash reprezintă calcule proprii ale MF

Veniturile bugetare proiectate pentru anul 2025 reprezintă 34,9% din PIB, acestea scad la 31,8 % din PIB în anul 2027, evoluție determinată de evoluția indicatorilor macroeconomici pe orizontul de referință, de măsurile/prevederile adoptate până la acest moment prin acte normative, care fac ca acestea să își mărească valoarea nominală, iar cheltuielile bugetare proiectate pentru anul 2025 reprezintă 41,9 % din PIB, ajungând la 37,5 % în 2027, în scădere ca procent în PIB pentru a reduce deficitul bugetar în mod treptat.

 Consolidarea sustenabilității finanțelor publice ale României pentru perioada 2025- 2027 și perioada următoare cu încadrarea în valoarea prevăzută în TFUE privind deficitul bugetar de 3% din PIB și înscrierea datoriei publice pe o traiectorie descendentă sub 60% din PIB pe orizontul de referință; asigurarea unei traiectorii de ajustare a deficitului bugetar având ca punct de pornire un deficit bugetar ESA estimat la 7% din PIB pentru anul 2025, de 5,7% în anul 2027 și ca punct de sfârșit anul 2031 un deficit bugetar de 2,5% din PIB, când acesta se va încadra în valoarea deficitului de 3% prevăzută de TFUE pentru a diminua riscurile la adresa stabilității macroeconomice.

România face obiectul unei proceduri aplicabile deficitelor excesive din anul 2020.

La 3 aprilie 2020, Consiliul a adoptat, în temeiul articolului 126 alineatul (6) din TFUE, Decizia (UE) 2020/509 privind existența unui deficit excesiv în România ca urmare a unei nerespectări planificate, în 2019, a criteriului deficitului prevăzut în TFUE și a emis o recomandare, în temeiul articolului 126 alineatul (7) din TFUE, cu scopul de a pune capăt situației de deficit public excesiv până cel târziu în 2022. Având în vedere contracția profundă a activității economice ca urmare a pandemiei de COVID-19, Consiliul a adoptat, în iunie 2021, în temeiul articolului 126 alineatul (7) din TFUE, o recomandare revizuită adresată României de a pune capăt situației de deficit excesiv până cel târziu în 2024.

Dacă în anii 2021 și 2022 România a reușit să se încadreze în nivelurile stabilite pentru deficitul bugetar prin calendarul de consolidare fiscală, **în anul 2023 s-a înregistrat un deficit ESA de 6,5%.**

Această deviere se explică în primul rând prin creșterea susținută și puternică a cheltuielilor publice, impulsionată în principal de transferurile sociale, de cheltuielile cu bunurile și serviciile și de cheltuielile de capital. Nivelul deficitului total înregistrat în 2023 a fost afectat și de plățile aferente drepturilor salariale câștigate de unii funcționari din sectorul public în urma unor hotărâri judecătorești.⁵

În iunie 2024, Consiliul UE a concluzionat în mod oficial că acțiunile întreprinse de România ca urmare a recomandărilor făcute în iunie 2021 **nu au fost suficiente pentru a se încadra în traiectoria stabilită pentru reducerea deficitului bugetar până în 2024, efortul fiscal fiind mult mai redus în 2023**, când cheltuielile publice au înregistrat o creștere foarte mare, în special pentru componentele asistență socială, dobânzi, bunuri și servicii, cheltuieli de capital, dar și mărimi salariale în sectorul public urmare a hotărârilor judecătorești. Evoluția peste așteptări a PIB a alimentat o creștere semnificativă a veniturilor publice, creștere care însă a fost în cea mai mare parte direcționată către susținerea cheltuielilor publice crescute, și nu către consolidarea bugetară, cum ar fi fost normal și în concordanță cu recomandările CE.

Comisia a concluzionat că România se confruntă cu dezechilibre macroeconomice excesive. În special, România se confruntă cu vulnerabilități legate de situația conturilor externe, cauzate în principal de deficitele publice ridicate și în creștere, care persistă, precum și de faptul că presiunile semnificative asupra prețurilor și a costurilor au crescut, iar măsurile de politică întreprinse au fost slabe.

Inflația totală a scăzut, dar inflația de bază rămâne foarte ridicată, dinamica salariilor și a costurilor forței de muncă a continuat să fie puternică în 2024, pe fundalul unei piețe a forței de muncă tensionate. **Persistența deficitelor publice ridicate poate amplifica gradul de îndatorare externă și poate împinge România către o mai mare dependență de sursele de finanțare externă, accentuând astfel vulnerabilitatea țării la schimbările de percepție ale investitorilor și la șocurile externe.**

O politică bugetară prudentă va contribui, de asemenea, la reducerea inflației de bază, care este cu mult peste media UE și ar putea duce la pierderi de competitivitate dacă va persista, precum și la consolidarea poziției externe.

Angajamentul fiscal al României asumat prin Plan Bugetar-Structural pe Termen Mediu

Noul cadru de guvernare economică al UE

La 30 aprilie 2024 a intrat în vigoare noul cadru de guvernare economică al UE. Cadrul include noul Regulament (UE) 2024/1263 al Parlamentului European și al Consiliului privind coordonarea eficientă a politicilor economice și supravegherea bugetară multilaterală și de abrogare a Regulamentului (CE) nr.1466/97 al Consiliului. Cadrul include și Regulamentul (CE) nr. 1467/97 privind punerea în aplicare a procedurii de deficit excesiv, cu modificările ulterioare, și Directiva 2011/85/UE privind cadrele bugetare ale statelor membre, cu modificările ulterioare.

⁵ RECOMANDARE A CONSILIULUI privind politicile economice, sociale, de ocupare a forței de muncă, structurale și bugetare ale României {SWD(2024) 600 final} - {SWD(2024) 623 final}

Noul cadru de guvernare al UE este cea mai ambițioasă și mai cuprinzătoare reformă a cadrului de guvernare economică al UE de la criza economică și financiară până în prezent.

Obiectivele noului cadru de guvernare sunt redată mai jos:

Consolidarea sustenabilității datoriei publice a statelor membre și promovarea unei creșteri durabile și favorabile incluziunii în toate statele membre cu ajutorul unor reforme și al unor investiții prioritare favorabile creșterii, ceea ce va contribui la îmbunătățirea competitivității UE și a pregătirii sale pentru provocările viitoare;

Cerințele din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE) conform cărora deficitele publice nu ar trebui să depășească 3% din PIB și datoria publică să nu depășească 60% din PIB nu au fost modificate.

**Noul cadru de guvernare
al UE - Obiective**

Noile planuri bugetar-structurale pe termen mediu reprezintă elementul central al noului cadru unde vor fi stabilite obiectivele bugetare, reformele și investițiile prioritare precum și măsurile de eliminare a oricărui dezechilibru macroeconomic care ar putea apărea în cursul unei perioade de ajustare bugetară. Statele membre care se angajează să realizeze reforme și investiții în vederea atingerii acestor obiective vor beneficia de o perioadă de ajustare mai progresivă, care poate fi prelungită până la șapte ani, în loc de patru.

Noul cadru introduce supravegherea bazată pe riscuri, care face distincție între statele membre în funcție de situația bugetară a fiecăruia. Supravegherea bugetară se va baza pe un indicator operațional unic (cheltuielile primare nete), ceea ce va simplifica normele bugetare.

Neîndeplinirea angajamentelor convenite în materie de reforme și de investiții ar putea conduce la scurtarea perioadei de ajustare bugetară.

În contextul noului cadru, România a transmis Comisiei Europene planul bugetar structural. Comisia Europeană a transmis României, traiectoria de referință a cheltuielilor primare nete care ar asigura o ajustare a deficitului bugetar către valoarea de referință prevăzută de TFUE.

Recomandările Consiliului privind planul bugetar-structural pe termen mediu al României și traiectoria corectivă în cadrul Procedurii de Deficit Excesiv au fost adoptate în reuniunea Consiliului pentru Afaceri Economice și Financiare (ECOFIN), din ianuarie a.c., la Bruxelles fiind îndeplinite cerințele din Regulamentul UE privind guvernarea economică (2024/1263) și a fost acceptată calea de ajustare pe o perioadă de 7 ani, precum și reformele și investițiile propuse.

Încadrarea ajustării pe un termen de 7 ani va permite economiei românești să își mențină un nivel adecvat al investițiilor publice, prin evitarea dezechilibrelor și prin asigurarea premiselor pentru o creștere economică sustenabilă.

 Planul fiscal bugetar urmărește stabilizarea datoriei publice a României într-un context în care România continuă să fie pe primele locuri în UE, ca nivel al investițiilor publice -7,8% din PIB în anul 2025, reducând deficitul bugetar la sub 3% pe parcursul perioadei 2025-2031 și creând premisele sustenabilității finanțelor publice.

 România a primit recomandări de menținere a cheltuielilor în limitele prevăzute (plafonul anual privind creșterea anuală a cheltuielilor nete fiind de 5,1% în 2025, 4,9% în 2026, 4,7% în 2027, 4,3% în 2028, 4,2% în 2029 și 3,8% în 2031).

Considerente asupra Planului bugetar structural pe termen mediu al României:

- Integrarea într-un plan unic pe termen mediu a obiectivelor bugetare, de reformă și de investiții va contribui la crearea unui proces coerent și raționalizat, ce va conduce la consolidarea responsabilității la nivel national.
- Acesta reprezintă **un document strategic**, o foaie de parcurs **pentru 7 ani**.
- **România si-a asumat o traiectorie de ajustare fiscal adecvată** deoarece și-a programat reforme importante prin PNRR cum ar fi cea a pensiilor, a pensiilor speciale, reforme fiscale, legea salarizării unitare care vor avea un impact deosebit, fiind necesar ținerea sub control a deficitului bugetar anual, România fiind încă în procedura de deficit excesiv.
- **Situația României este una complicată** fiind ratate țintele de deficit din Recomandarea CONS, deși creșterea economică a fost mai mare ca a altor state membre.
- România va prezenta rapoarte anuale privind progresele înregistrate, pentru a facilita o monitorizare și o asigurare mai eficace a implementării angajamentelor respective, **proces ce va fi integrat în semestrul european actual, care va rămâne cadrul central pentru coordonarea politicilor economice.**

 Extinderea perioadei de ajustare la 7 ani se impune ca urmare a faptului că Guvernul accelerează implementarea investițiilor publice finanțate prin Politica de Coeziune precum și prin Mecanismul de Redresare și Reziliență (MRR), care împreună creează efectul sinergic al unei creșteri economice sustenabile.

 Ajustarea pe 7 ani reprezintă o oportunitate vitală pentru România, deoarece permite reducerea deficitului bugetar într-un ritm care să nu genereze dezechilibre macroeconomice, securizarea investițiilor din fonduri europene, asigurând finalizarea proiectelor cu cofinanțare mare din Politica de Coeziune și PNRR, în domenii precum transportul și pentru infrastructura de apă-canalizare, și protejarea dezvoltării, ceea ce înseamnă că se pot implementa bugetele de investiții din fonduri naționale care îmbunătățesc viața oamenilor, prin programe precum Anghel Saligny, PNDL și CNI.

Astfel, România își stabilește ca obiectiv central al politicii de deficit bugetar reîntrarea pe o traiectorie de ajustare începând cu anul 2025, de o manieră care să îi permită încadrarea în valoarea de referință stabilită de Tratatul privind funcționarea

UE la sfârșitul orizontului de timp acoperit de acest plan și, implicit, crearea premiselor de ieșire de sub incidența procedurii europene de deficit excesiv. **Deficitul bugetar ESA în anul 2025 este estimat la 7 % din PIB**, urmând ca acesta să ajungă în anul 2027 la 5,7 % din PIB, respectiv o reducere de 1,3 puncte procentuale față de anul 2025 urmând ca din anul 2031 să se conformeze regulamentelor europene.

Deficitul bugetar cash se estimează în anul 2025 la valoarea de 7,04 % din PIB.

În termeni structurali, se estimează că deviația înregistrată în anul 2016 de la OTM stabilit pentru România (respectiv 1% din PIB), se va menține pe tot orizontul de referință, dar se ajustează în anul 2025, cu 1,8 puncte procentuale față de 2024, pentru ca în anul 2027 să înregistreze 5,5 % din PIB.

Luând în considerare nivelul prognozat al deficitelor bugetare pentru perioada 2025 - 2027, precum și prognozele curente a indicatorilor macroeconomici⁶, estimăm că la sfârșitul anului 2025⁷ ponderea datoriei guvernamentale brute se va situa la nivelul de 57,8% în PIB. Dacă se au în vedere activele financiare lichide⁸, **nivelul datoriei guvernamentale nete (reprezentând datoria guvernamentală brută minus activele financiare lichide) se va situa la cca 47,9% din PIB.**

Scurte considerații privind consolidarea fiscală, marea provocare a orizontului de referință 2025-2031

 Deficitul bugetar exercită o influență mare asupra mix-ului de politici, influențează rating-ului suveran, are impact asupra inflației și ratelor dobânzilor. Corecția bugetară este făcută în vremuri dificile, marcate de o confruntare geopolitică ce aduce numeroase amenințări excepționale, fiind cea mai periculoasă perioadă de după Al Doilea Război Mondial, care pune în discuție repere și reguli de conduită în relațiile inter-statale.

 Economia emergentă a României se confruntă cu fenomenul “deficitelor gemene”(twin deficits), întrucât se observă o legătură strânsă între deficitul bugetar structural (de peste 6% din PIB în 2022 și 2023) și cel de cont curent (în jur de 7% din PIB în 2023 și 7,9 % în anul 2024); Deficitele gemene pun presiune pe moneda națională dacă situația nu va fi corectată în timp (riscul valutar); ***Persistența acestor deficite au potențial de a fragiliza capacitatea de răspuns pe termen mediu a economiei românești în fața unor șocuri adverse, iar în perspectivă imediată de a greva asupra asigurării la costuri rezonabile a fluxurilor necesare finanțării acestor deficite.***

⁶ CNSP - Proiecția principalilor indicatori macroeconomici 2024-2028, prognoza de toamnă - decembrie 2024

⁷ Estimările indicatorului sunt pentru sfârșitul fiecărui an. Pe parcursul anului datoria publică poate fluctua în concordanță cu politica de finanțare a Ministerului Finanțelor privind atragerea în avans a resurselor necesare pentru implementarea planului de finanțare.

⁸ Activele financiare lichide se referă la următoarele instrumente : AF1 - aur și DST, AF2 - depozite și numerar, AF3- titluri de valoare, altele decât acțiuni, AF5 - acțiuni și alte participații la capital, dacă sunt cotate la bursă, inclusiv acțiunile fondurilor mutuale.

- + **Ajustarea bugetară va fi graduală** având ca punct de pornire un deficit ESA de 7 % în PIB în anul 2025 pentru a ajunge în anul 2031 la 2,5 % din PIB, pentru a permite cheltuielilor cu investițiile să fie implementate și să asigure ritmul de creștere economică planificat pentru perioada de prognoză, mai ales că economia este fragilă inclusiv din cauza șocului prețurilor la energie și efectelor războiului din Ucraina, dar și pentru a evita o recesiune puternică. **Corecția fermă a deficitului fiscal în anii ce vin este calea de a liniști piețele financiare și de a asigura stabilitate financiară.**
- + Procesul de consolidare bugetară trebuie să includă și măsuri de creștere a veniturilor fiscale, acestea fiind la un nivel inadmisibil de jos în raport cu nevoile României, precum și comparativ cu reperele UE, corecția bugetară neputând fi realizată exclusiv prin reducerea cheltuielilor pentru ca ar echivala cu o reducere de absorbție internă.
- + Implementarea unui plan multianual de consolidare fiscală și **utilizarea eficientă a fondurilor europene puse la dispoziția României constituie bazele unei ajustări care să minimizeze costurile economice și sociale asociate și să impulsioneze o creștere economică sustenabilă.**
- + O absorbție cât mai înaltă a fondurilor europene alocate prin CFM 2021-2027 și PNRR ar conduce, **pe latura stabilizării macroeconomice, la amplificarea contribuției factorului investițional la majorarea PIB potențial și real și la menținerea echilibrelor financiare interne și externe, iar pe latura economiei reale la implementarea reformelor structurale,** susținând în mod direct și indirect progresul consolidării fiscale, într-o perioadă în care România se confruntă cu provocări majore generate de impactul factorilor externi și al volatilității cadrului economic, financiar și geopolitic internațional. Resursele financiare europene pot avea un rol-cheie în atenuarea efectului contracționist al necesarei corecții a deficitului bugetar structural.
- + Fără corecția fiscală, nici nu se poate concepe aderarea la Zona Euro.

Estimările pentru anul 2025 referitoare la indicatorii macroeconomici și bugetari sunt:

PRINCIPALII INDICATORI MACROECONOMICI - SINTEZĂ	
Indicatori	Anul 2025
PIB - milioane lei	1.912.587
Creștere economică %	2,5
Inflația medie anuală %	4,4
Venituri BGC - milioane lei	667.523
Pondere veniturilor totale în PIB	34,9
Cheltuieli BGC - milioane lei	802.170

Ponderea cheltuielilor totale în PIB	41,9
Deficit - milioane lei	134.647
Deficit - pondere în PIB	7.04
Șomeri (număr total persoane)	250.000
Câștig salarial mediu net lei lunar	5.355

Contribuția componentelor de utilizare la creșterea reală a PIB

	- procente -	
	2024	2025
PRODUSUL INTERN BRUT	1,0	2,5
Cererea internă	3,5	3,2
Consum final	3,2	1,7
- Cheltuielile cu consumul privat	3,3	1,6
- Cheltuielile cu consumul guvernamental*	-0,2	0,1
Formarea brută de capital	0,3	1,5
- Formarea brută de capital fix	0,6	1,6
- Modificarea stocurilor	-0,2	-0,1
Exportul net	-2,5	-0,8
Exportul de bunuri și servicii	-0,9	0,8
Importul de bunuri și servicii	1,5	1,6

*) Consumul guvernamental include consumul individual și consumul colectiv al administrației publice
Notă: Eventuale neconcordanțe la însumare sunt ca urmare a rotunjirilor.

Contribuția ramurilor la creșterea reală a PIB

	- procente -	
	2024	2025
Industrie	0,0	0,1
Agricultură, silvicultură, pescuit	-0,4	0,1
Construcții	0,0	0,4
Total servicii	0,8	1,6
Impozite nete pe produs	0,7	0,3
PRODUS INTERN BRUT	1,0	2,5

Notă: Eventuale neconcordanțe la însumare sunt ca urmare a rotunjirilor.

Creșterea economică pentru anul 2025 este estimată la 2,5% în concordanță cu „Planul bugetar-structural național pe termen mediu (2025 - 2031)” și se bazează pe contribuția următorilor factori:

- ✓ În cadrul cererii interne componenta investițională, cu un avans de 5,9%, va reprezenta principalul factor al creșterii economice, în condițiile în care resursele disponibile, atât externe cât și guvernamentale, vor fi transpuse în proiecte majore de infrastructură. Pe fondul diminuării avansului veniturilor disponibile reale ale populației (ca urmare a aplicării măsurilor fiscal-bugetare) consumul privat își va încetini creșterea, dinamica fiind similară cu cea a produsului intern brut (2,5%).
- ✓ Pe latura ofertei, construcțiile vor continua să fie cel mai dinamic sector din economie, cu o rată a valorii adăugate brute (4,8%) superioară produsului intern brut, bazată pe atragerea și utilizarea performantă a fondurilor europene în dezvoltarea principalelor proiecte de investiții. Sectorul terțiar, cu un ritm al VAB de 2,5%, va asigura peste 60% din creșterea economică. Pentru industrie s-a prevăzut un avans modest al valorii adăugate brute, respectiv de doar 0,5%, în condițiile menținerii unui context geopolitic incert.

Finanțarea schemelor de ajutor de stat

Susținerea mediului de afaceri este o altă coordonată a construcției bugetare responsabile și credibile pentru anul 2025 prin finanțarea unor programe în domenii prioritare economiei românești.

Ministerul Finanțelor (M.F.), în calitate de furnizor de ajutor de stat a continuat derularea programului ”Ajutoare de stat pentru finanțarea proiectelor de investiții”, fondurile fiind alocate de la bugetul de stat prin bugetul M.F. - Acțiuni Generale, sub formă de granturi.

Programul ”Ajutoare de stat pentru finanțarea proiectelor de investiții”, include scheme de ajutor de stat care se aplică atât întreprinderilor mari cât și IMM-urilor, având ca obiectiv dezvoltarea regională prin stimularea realizării de investiții, creării de noi locuri de muncă, precum și modernizarea sau dezvoltarea IMM-urilor.

Scheme de ajutor de stat care vor fi derulate în perioada 2025-2027

- Implementarea unei scheme de ajutor de stat având ca obiectiv dezvoltarea regională prin stimularea realizării de investiții;

Schema de ajutor de stat are în vedere finanțarea investițiilor realizate de întreprinderi în active corporale și necorporale ale căror costuri eligibile sunt cuprinse între 50 milioane lei și 500 milioane lei, care va contribui la dezvoltarea regională prin realizarea de investiții care asigură echilibrarea balanței comerciale a României în sectoarele care se regăsesc în anexa nr. 1 la H.G. nr. 300/2024.

Prin implementarea proiectului se creează 553 noi locuri de muncă.

- Continuarea implementării schemei de ajutor de stat pentru sprijinirea investițiilor care promovează dezvoltarea regională prin crearea de locuri de muncă;

Prin această schemă instituită prin H.G. nr. 332/2014, s-a intenționat încurajarea participării active a întreprinderilor la reducerea decalajelor economice dintre regiuni

și redresarea economiei românești, prin realizarea de investiții și crearea de noi locuri de muncă.

Obiectivul schemei I-a reprezentat dezvoltarea regională prin realizarea de investiții care determină crearea de locuri de muncă în toate sectoarele de activitate, cu excepția celor prevăzute în Anexa nr. 1 și a celor excluse de Regulamentul (UE) nr. 651/2014 (agricultură, silvicultură și pescuit, siderurgie, sectorul cărbunelui, construcții navale, fibre sintetice etc.).

- **Continuarea implementării schemei de ajutor de stat având ca obiectiv stimularea investițiilor cu impact major în economie;**

Obiectivul schemei I-a reprezentat susținerea dezvoltării regionale prin realizarea de investiții în unul dintre sectoarele prevăzute în Anexa 1 la H.G. nr. 807/2014.

- *Continuarea plății de granturi în cadrul programelor de garantare în domenii prioritare pentru economia românească, respectiv plata dobânzilor (pe o perioadă de 12 luni de la acordarea garanției statului), comisioanelor de administrare și comisioanelor de risc (pe toată durata de valabilitate a garanției):*

Administratori pentru aceste programe de garantare au fost desemnate FNGCMM, FRC și FGCR iar furnizor de ajutor de stat este M.F.

- Prezentăm în continuare componentele aferente schemei de ajutor de stat IMM INVEST PLUS, aprobată prin **O.U.G. nr. 99/2022**, cu modificările și completările ulterioare, unde **atribuțiile de administrare** sunt delegate pe componente astfel:
 1. IMM INVEST ROMANIA, componentă administrată de FNGCMM;
 2. AGRO IMM INVEST, componentă administrată de FNGCMM și FGCR;
 3. IMM PROD, componentă administrată de FNGCMM;
 4. GARANT CONSTRUCT componentă administrată de FNGCMM și FRC;
 5. INNOVATION, componentă administrată de FRC;
 6. RURAL INVEST, componentă administrată de FGCR.

Prin implementarea schemei de ajutor de stat au fost acordate credite cu garanția statului pentru un număr de 23.013 de beneficiari, în valoare totală de 21,66 mld. lei. În cadrul schemei de ajutor de stat garanțiile s-au emis până la data de 31.12.2023.

- **O.U.G. 18/2024 privind aprobarea schemei de ajutor de stat IMM PLUS**, cu modificările și completările ulterioare;

Schema are ca obiectiv sprijinirea accesului la lichidități al întreprinderilor mici și mijlocii, al întreprinderilor mici cu capitalizare de piață medie și al întreprinderilor mari a căror activitate economică a fost afectată de conflictul armat din Ucraina, precum și încurajarea și stimularea dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii, a întreprinderilor mici cu capitalizare de piață medie și a unităților administrativ-teritoriale, care realizează proiecte de investiții în sectorul construcțiilor.

Conform prevederilor acestei scheme atribuțiile de administrare sunt delegate pe componente astfel:

1. FNGCMM pentru componenta IMM ROMÂNIA PLUS;
2. FNGCMM și FGCR, pentru componenta AGRO PLUS;

3. FNGCIMM, pentru componenta IMM PROD PLUS;
4. FNGCIMM și FRC pentru componenta CONSTRUCT PLUS;
5. FRC, pentru componenta INNOVATION PLUS;
6. FGCR, pentru componenta RURAL PLUS.

Prin implementarea schemei de ajutor de stat au fost acordate credite cu garanția statului pentru un număr de 9.353 de beneficiari, în valoare totală de 12,73 mld lei. În cadrul schemei de ajutor de stat garanțiile s-au emis până la data de 30.06.2024.

- **H.G. 152/2024 pentru aprobarea Schemei de ajutor de minimis pentru sprijinirea beneficiarilor de ajutor de stat în contextul crizei economice generate de pandemia de COVID-19, afectați de creșterea ROBOR, cu modificările și completările ulterioare;**

Administratori pentru aceste programe de garantare au fost desemnate FNGCIMM, FRC și FGCR.

Această schema de ajutor de minimis are ca obiectiv acordarea diferențelor de dobândă generate de creșterea ROBOR peste limita aprobată la data emiterii acordurilor de finanțare în cadrul schemelor de ajutor de stat instituite prin O.U.G. nr. 110/2017 și O.U.G. nr. 24/2022.

- **Continuarea plății ajutorului de stat în cadrul schemei instituite prin H.G. 153/2024 privind instituirea unei scheme de ajutor de stat pentru compensarea creșterii accizei la motorina utilizată drept combustibil pentru motor, cu modificările și completările ulterioare;**

Administrator pentru această schemă este ARR, iar furnizor de ajutor de stat este M.F. Scopul prezentei hotărâri îl constituie instituirea unei scheme de ajutor de stat sub forma restituirii sumelor reprezentând diferența dintre nivelul standard al accizelor și nivelul redus al accizelor stabilit prin hotărâre, respectiv 20 bani/litru de motorină achiziționată.

Principalele obiective pentru perioada 2025 - 2027 în corelare cu prevederile noului Program de Guvernare:

M.F. va continua susținerea mediului de afaceri prin intermediul măsurilor de sprijin de natura ajutorului de stat, cu respectarea reglementărilor comunitare în domeniu, urmărind cu predilecție:

- selectarea investițiilor cu real impact asupra dezvoltării regionale prin crearea de noi locuri de muncă și, implicit, creșterea contribuțiilor întreprinderilor finanțate prin plata de taxe și impozite la bugetul general consolidat al statului, precum și la bugetele locale;
- alocarea eficientă și transparentă a resurselor bugetare prin politica ajutorului de stat, conform prevederilor comunitare și naționale în domeniu;
- asigurarea, prin bugetul de stat, a resurselor financiare necesare pentru plata ajutorului de stat, în vederea susținerii proiectelor de investiții aprobate spre finanțare;

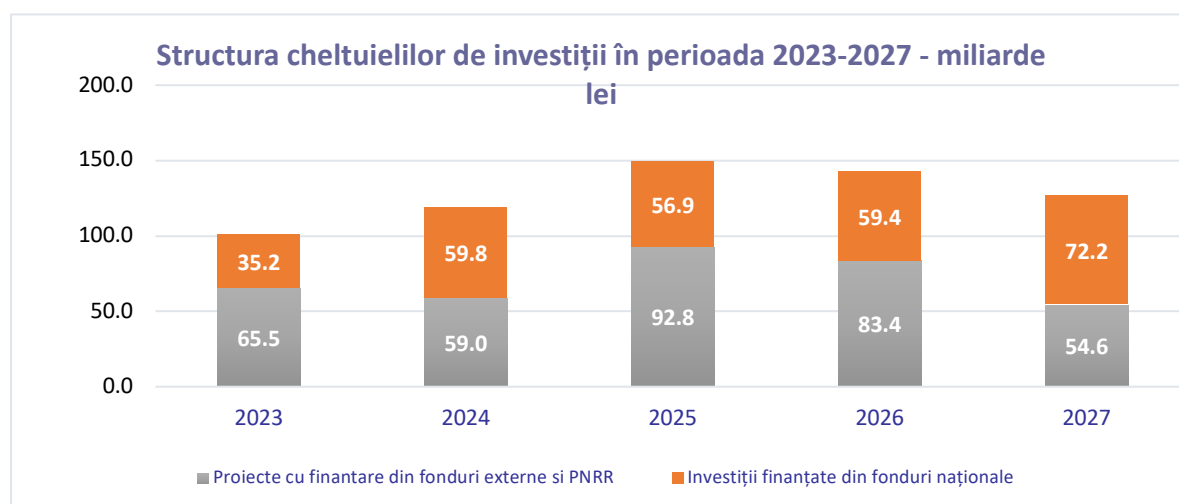
- monitorizarea permanentă a investițiilor finanțate în vederea respectării condițiilor în baza cărora au fost emise acordurile de finanțare.

Asigurarea unui ritm anual de investiții publice susținut pentru a asigura absorbția integrală a fondurilor europene alocate prin Politica de Coeziune, precum și prin Mecanismul de Redresare și Reziliență cel mai mare pachet de stimulare din resursele europene alocate României precum și implementarea proiectelor de investiții într-o manieră eficientă, profesionistă și transparentă cu efect multiplicator și aport direct la formarea brută de capital fix.

Cheltuieli de investiții 2023-2027

	milioane lei				
	2023 realizări	2024 execuție preliminată	2025 propuneri	2026 estimări	2027 estimări
Cheltuieli totale BGC (mil. lei)	610.657	727.316	802.170	815.489	832.510
- % din PIB	38,1	41,2	41,9	39,5	37,5
Cheltuieli de investiții BGC (mil. lei)	100.653	118.805	149.664	142.839	126.774
- % în PIB	6,3	6,7	7,8	7,0	5,7

Notă: Cheltuielile de investiții cuprind cheltuielile aferente programelor cu finanțare din fonduri externe nerambursabile postaderare (FEN postaderare), cheltuieli de capital și cheltuieli aferente programelor cu finanțare rambursabilă

Programarea multianuală și prioritizarea investițiilor publice, pe baza unor criterii de prioritarizare a proiectelor în funcție de relevanță (compatibilitate cu strategiile sectoriale), rezultate așteptate (impact), capacitate de realizare a proiectului în

termenul prevăzut și sustenabilitatea financiară vor conduce la creșterea absorbției fondurilor europene, în vederea descongestionării spațiului fiscal și a susținerii creșterii economice.

În anul 2025 cheltuielile destinate investițiilor însumează aprox. 149,7 miliarde lei, reprezentând 7,8% în PIB. În anul 2025 se remarcă cea mai mare pondere a investițiilor în PIB

Investitiile sunt susținute din **Mecanismul de Redresare și Reziliență**, însă până la sfârșitul anului 2026 acestea trebuie finalizate.

În perioada 2025-2026 se constată în continuare o îmbunătățire a structurii cheltuielilor de investiții în sensul creșterii ponderii cheltuielilor aferente proiectelor finanțate din fonduri externe și PNRR în cadrul surselor de finanțare.

Mecanismul de Redresare și Reziliență este un instrument inovator care prevede un sprijin financiar direct corelat cu obținerea de rezultate măsurate prin raportare la jaloanele și țintele indicate în planurile de redresare și reziliență aprobate, motiv pentru care reformele finanțate prin acest mecanism trebuie monitorizate cu mare atenție.

+ Acest mecanism atenuează impactul economic și social al pandemiei de COVID-19 și are scopul de a spori durabilitatea și reziliența economiilor și societăților europene, precum și de a le pregăti mai bine pentru provocările și oportunitățile generate de tranziția verde și cea digitală.

Planul național de redresare și reziliență al României (PNRR) reprezintă documentul strategic al României care fundamentează prioritățile de reformă și domeniile de investiții pentru aplicarea Mecanismului de redresare și reziliență - MRR la nivel național.

România se află în fața unei oportunități istorice. În data de 21 noiembrie 2023 Comisia Europeană a evaluat pozitiv PNRR revizuit, noua valoare a acestuia fiind de 28.511,58 mil eur, din care: 13.566,06 mil euro pentru componenta de asistență financiară nerambursabilă și respectiv, 14.942,15 mil eur pentru componenta de împrumut, planul cuprinzând 66 de reforme și 111 investiții. Planul modificat al României pune un accent puternic pe tranziția verde, alocând 44,1 % (în creștere față de 41 % în planul inițial) din fondurile disponibile pentru măsuri care sprijină obiectivele climatice

+ **Asigurarea predictibilității sistemului fiscal** prin creșterea veniturile curente ale bugetului general consolidat ca urmare a implementării jaloanelor din PNRR, dar și implementării măsurilor privind mai buna colectare a veniturilor bugetare pentru susținerea și adaptarea mediului de afaceri la provocările ridicate de suita de crize cu care se confruntă societatea, pentru a crea premisa unei creșteri economice sănătoase și durabile;

Principalele obiective ale politicii fiscale avute în vedere pe termen mediu vizează în principal următoarele aspecte:

Principalele măsuri fiscale pe orizontul de referință sunt prezentate în Capitolul 4 al strategiei.

+ **Dezvoltarea și diversificarea instrumentelor de management ale datoriei publice pentru menținerea datoriei publice la un nivel sustenabil**

Pe termen mediu, Ministerul Finanțelor va urmări îndeplinirea obiectivelor prevăzute în Strategia de administrare a datoriei publice guvernamentale pentru perioada 2024-2026, respectiv:

- Asigurarea necesarului de finanțare al administrației publice centrale pe fondul minimizării costurilor pe termen mediu și lung,
- Limitarea riscurilor asociate portofoliului datoriei publice guvernamentale,
- Dezvoltarea pieței interne a titlurilor de stat.

Politica Ministerului Finanțelor este de a asigura finanțarea preponderent în moneda națională, care să faciliteze în continuare dezvoltarea pieței interne a titlurilor de stat și totodată să sprijine diminuarea expunerii la riscul valutar, ținând cont în același timp de capacitatea de absorbție a pieței interne, precum și de necesitățile diversificării bazei de investitori în titlurile de stat. Emisiunile în EUR pe piața internă vor fi avute în funcție de condițiile de piață și de apetitul manifestat de către mediul investițional, în condițiile unui raport maturitate/cost avantajos.

Ministerul Finanțelor va continua să mențină o abordare flexibilă și transparentă în realizarea procesului de finanțare, reacționând cu promptitudine la modificările contextului de piață și la comportamentul investitorilor.

În scopul diversificării bazei de investitori și a creșterii accesibilității persoanelor fizice la cumpărarea titlurilor de stat, se vor continua emisiunile de titluri de stat pentru populație în cadrul celor două programe dedicate TEZAUR (titluri de stat emise prin unități ale Trezoreriei Statului și oficii poștale ale Companiei Naționale “Poșta Română” S.A.) și FIDELIS (titluri de stat emise prin intermediul sistemului bancar).

În funcție de cererea specifică exprimată de mediile investiționale, Ministerul Finanțelor va continua utilizarea operațiunilor specifice de administrare a pasivelor, de tipul răscumpărărilor anticipate sau preschimbărilor de titluri de stat, atât pe piața internă cât și pe piețele externe, în scopul limitării riscului de refinanțare.

În procesul de finanțare externă se va avea în vedere: contractarea de datorie preponderent în EUR și USD, dar și în alte valute, în funcție de oportunitățile identificate, luând în considerare raportul cost/risc asociat acestora și contribuția la diversificarea bazei investiționale; extinderea numărului de contrapartide cu care se vor încheia acorduri-cadru de tip ISDA care va permite și utilizarea instrumentelor financiare derivate de tipul swap-urilor valutare pentru o mai bună gestionare a expunerii la riscul valutar.

În anul 2025, Ministerul Finanțelor va continua emiterea de obligațiuni verzi pe baza Cadrului suveran de obligațiuni verzi, ceea ce determină importanța continuării prioritizării cheltuielilor eligibile verzi, în condițiile în care în prima parte a anului 2025 urmează să fie elaborat primul raport de alocare a emisiunii de euroobligațiuni verzi realizate în luna februarie 2024.

Totodată, împrumuturile contractate de la instituțiile financiare internaționale (BIRD, BEI, BDCE, BERD etc.), precum și sumele aferente componentei de împrumut pentru implementarea Planului Național de Redresare și Reziliență vor contribui la realizarea obiectivului de minimizare a costurilor de finanțare pe termen lung.

Pentru îmbunătățirea managementului datoriei publice și evitarea presiunilor sezoniere în asigurarea surselor de finanțare a deficitului bugetar și de refinanțare a datoriei publice guvernamentale, **Ministerul Finanțelor are în vedere continuarea politicii de menținere a rezervei financiare (buffer) în valută la dispoziția Trezoreriei Statului, care să acopere până la 4 luni din necesarul brut de finanțare.**

- ✓ **Măsurile pentru consolidarea finanțelor publice, prin finanțarea unor reforme în domeniul muncii și salarizării, al pensiilor, măsuri active pentru sprijinirea grupurilor celor mai vulnerabile,** eficientizarea calitativă a cheltuielilor publice, disciplina operatorilor economici, dirijarea ținută a alocărilor bugetare către priorități bine definite, îmbunătățirea programării bugetare,;
- **Modernizarea sistemului de salarizare în sectorul public,** care va avea drept scop eliminarea inechităților și instituirea unui sistem de stimulare a performanței prin *demararea unei ample evaluări a criteriilor care stau la baza salarizării în sistem, ca o condiție esențială a îmbunătățirii cadrului legislativ (Legea nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice, cu modificările și completările ulterioare).*
- **Programul de Guvernare prevede, printre altele, introducerea salariului bazat pe performanță, pe lângă cel pe oră - să conteze nu doar cantitatea muncii, ci și eficiența și rezultatele acesteia.**
- **Legea nr.283 din 13 noiembrie 2024 privind modificarea și completarea unor acte normative, pentru stabilirea salariilor minime adecvate** prevede, printre altele, adoptarea, prin hotărâre de Guvern, a unui mecanism de stabilire și actualizare a salariului de bază minim brut pe țară garantat în plată.
- **A fost adoptată Legea nr.360/2023 privind sistemul public de pensii,** act normativ care a intrat în vigoare la data de 1 septembrie 2023 și care vizează, în principal:
 - ✚ Asigurarea unui sistem de pensii sustenabil din punct de vedere financiar prin includerea unei formule de calcul bazată pe numărul de puncte realizat de fiecare beneficiar, potrivit principiului contributivității, a unui mecanism de indexare a pensiilor clar și corelat cu realitățile economice. Noul mecanism de indexare are la bază indicatori reali și predictibili, care să genereze încredere în sistem concomitent cu asigurarea unei predictibilități reale a evoluției pensiilor publice.
 - ✚ Întărirea principiului contributivității astfel încât quantumul pensiei să reflecte activitatea profesională și contribuția la sistemul public de pensii, în raport de veniturile realizate de asigurat.
- **Modernizarea sistemului de asistență socială:**
 - ✚ Revizuirea modului de finanțare a serviciilor sociale și asigurarea sumelor necesare care se va realiza per beneficiar, indiferent de furnizorul de servicii sociale, iar abordarea va fi personalizată și integrată (servicii și beneficii) în funcție de profilul beneficiarului, inclusiv consiliere și mediere pentru piața muncii sau pentru pensionare.

- Eficientizarea acordării beneficiilor de asistență socială și asigurarea cu prioritate a măsurilor pentru cele mai defavorizate categorii.
 - Modernizarea sistemului de acordare a beneficiilor familiale în raport cu eficiența acestora în funcție de scopul propus al fiecăruia dintre beneficii.
 - Actualizarea și diversificarea măsurilor de sprijin pentru categoriile vulnerabile ale populației, în funcție de contextul socio-economic și de nevoile și/sau urgențele identificate în scopul reducerii sărăciei și creșterii calității vieții.
 - Actualizarea și diversificarea măsurilor de protecție socială și a măsurilor de sprijin financiar acordate persoanelor cu dizabilități în vederea prevenirii instituționalizării și a accelerării procesului de dezinstituționalizare.
 - **Începând cu data de 1 ianuarie 2025**, salariul de bază minim brut pe țară garantat în plată, se stabilește în bani, fără a include sporuri și alte adaosuri, la suma de 4.050 lei lunar, pentru un program normal de lucru în medie de 165,334 ore pe lună, reprezentând 24,496 lei/oră.
- În scopul eficientizării cheltuielilor publice **au fost luate măsuri privind operatorii economici**⁹ referitoare la creșterea cheltuielilor de natură salarială, cu încadrarea în ultimul buget de venituri și cheltuieli aprobat, măsuri privind numărul de personal, măsuri privind vouchere de vacanță, măsuri care vizează întărirea disciplinei financiare la nivelul acelor la care statul sau unitățile administrativ-teritoriale sunt acționari unici ori majoritari sau dețin direct ori indirect o participație majoritară;
 - **Consolidarea bugetării pe programe pe bază de indicatori de rezultat** care să permită transparența deplină a cheltuielilor publice, îmbunătățirea clarității și coerenței procesului de bugetare, prioritizarea politicilor sectoriale și asigurarea unei competiții reale între proiectele propuse spre finanțare și susținerea performanței; Noua abordare a programelor bugetare va face legătura cu Planul Strategic instituțional respectiv între politicile strategice finanțate și programele bugetare care va permite o mai bună vizibilitate a banului public. **Construcția bugetară pe bază de programe va conduce la îmbunătățirea programării bugetare, în sensul că va permite mai mare operativitate, simplificare, stabilitate în dezvoltarea cadrului de cheltuieli pe termen mediu.**
 - **Alocarea dirijată către priorități bine definite și mai multă responsabilitate în utilizarea fondurilor publice, realizate prin implementarea măsurilor de eficientizare a cheltuielilor publice**¹⁰ evitarea risipei banului public.

Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor care în perioada 2023-2024 a făcut obiectul analizei cheltuielilor publice, va implementa măsurile de eficientizare a cheltuielilor publice aprobate de Guvern prin Memorandum.

⁹ Măsurile privind operatorii economici se regăsesc pe larg în Ordonanță de urgență privind unele măsuri fiscale bugetare în domeniul cheltuielilor publice pentru fundamentarea bugetului general consolidat pe anul 2025, pentru modificarea și completarea unor acte normative, precum și pentru prorogarea unor termene nr 156 din 31 dec 2024

¹⁰ Măsurile de eficientizare a cheltuielilor publice prevăzute în Memorandumurile de aprobare a analizelor de cheltuieli și a măsurilor de eficientizare a cheltuielilor publice în domeniile analizate, aprobate de Guvern conform art. 31¹ din Legea nr 500/2002 cu modificările și completările ulterioare

Ordonatorii principali de credite care, în perioada 2022-2023, au făcut obiectul analizelor de cheltuieli publice în domeniul educației - **Ministerul Educației și Cercetării** și în domeniul sănătății - **Ministerul Sănătății și Casa Națională de Asigurări de Sănătate**, pun în aplicare, în continuare, măsurile de eficientizare a cheltuielilor publice prevăzute în Memorandumurile aprobate de Guvern conform art. 31¹ din Legea nr.500/2002 privind finanțele publice, cu modificările și completările ulterioare, conform calendarului de implementare aferent acestora.

Finanțarea verde - marea provocare a bugetelor viitoare

PNRR propune proiecte în toate cele șase domenii emblematice ale UE și este menit să abordeze provocările europene comune prin adoptarea **tranziției verzi și a celei digitale**, precum și să consolideze reziliența economică și socială și coeziunea pieței unice. În urma implementării proiectelor, economia ar trebui să devină mai rezilientă la șocurile viitoare, iar populația, mai adaptabilă la modelele economice în schimbare.

Finanțarea verde e un instrument important pe care România îl poate folosi pentru a răspunde cu succes provocării schimbărilor climatice prezintă **numeroase oportunități**:

- schimbarea structurii economiei către una cu valoare adăugată mai mare.
- posibilitatea poziționării României ca țară atractivă pentru investițiile străine directe în sectoarele verzi.
- fonduri ce vor fi oferite statelor membre, vor facilita tranziția spre un model mai sustenabil de creștere economică.

România se înscrie în actuala tendință privind bugetarea verde, astfel că potrivit Jalonului 123 din PNRR Bugetarea verde”, - a dezvoltat și finalizat **o metodologie pentru evaluarea impactului liniilor bugetare individuale asupra obiectivelor de mediu**, în conformitate cu taxonomia UE pentru activități durabile și Ghidul tehnic „a nu prejudicia în mod semnificativ”

✚ În prezent a fost aprobată **ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 75/2024 privind reglementarea etichetării cheltuielilor bugetare și cheltuielilor fiscale pentru bugetarea verde**, în aplicarea căruia a fost elaborată o metodologie de planificare verde.

✚ În Monitorul Oficial nr.887/2024 a fost publicată **HOTĂRÂREA Guvernului nr. 1074/2024 din 28 august 2024 pentru aprobarea Normelor metodologice de punere în aplicare a prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr.75/2024 privind reglementarea etichetării cheltuielilor bugetare și cheltuielilor fiscale pentru bugetarea verde**, precum și a Regulamentului privind organizarea, funcționarea și atribuțiile Comitetului interministerial pentru etichetarea cheltuielilor bugetare și cheltuielilor fiscale.

 Conform cadrului normativ instituit a fost realizată prima etichetare a cheltuielilor bugetare și cheltuielilor fiscale pentru Ministerul Finanțelor, Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor și Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene, coordonată de către Ministerul Finanțelor prin Comitetul interministerial pentru etichetarea cheltuielilor bugetare și cheltuielilor fiscale sprijinit de Secretariatul tehnic constituit din membrii desemnați prin ordin al ministrului finanțelor, din cadrul structurilor implicate în procesul de analiză și etichetare a cheltuielilor bugetare și cheltuielilor fiscale.

2. OBIECTIVUL BUGETAR PE TERMEN MEDIU

2.1 PIB potențial și output - gap

Estimările produsului intern brut potențial și output-gap pentru România au fost efectuate utilizând metodologia comună europeană agreată la nivelul tuturor statelor membre UE, pe baza cadrului macroeconomic publicat în Proгноza de toamnă 2024 a CNSP. Pe parcursul perioadei prognozate, PIB-ul potențial va înregistra o dinamică prudentă, cu o ușoară decelerare de la 2,2% în 2025 la 1,8% în 2028, reflectând un mix de factori pozitivi și negativi asupra principalelor componente.

Creșterea economică potențială va fi susținută majoritar de contribuția capitalului, în timp ce contribuția factorului muncă va intra pe o ușoară pantă descendentă la finalul intervalului de prognoză, iar productivitatea totală a factorilor (TFP) va înregistra o creștere moderată.

Creșterea PIB potențial și componenta ciclică a deficitului bugetar

	2023	2024	2025	2026	2027	2028
PIB potențial (%)	2,9	2,3	2,2	2,3	2,0	1,8
<i>din care contribuția factorilor:</i>						
<i>Capital (pp)</i>	2,1	1,9	2,0	2,1	2,0	1,7
<i>Muncă (pp)</i>	0,3	0,4	0,1	0,0	-0,2	-0,3
<i>TFP (pp)</i>	0,5	0,0	0,1	0,2	0,2	0,4
Output-gap (%)	-1,1	-2,3	-2,1	-1,4	-0,8	-0,2
Componenta ciclică (%)	-0,37	-0,75	-0,68	-0,45	-0,26	-0,07

Sursa: Comisia Națională de Strategie și Prognoză. Notă: Eventualele discrepanțe dintre creșterea potențială și suma contribuțiilor factorilor sunt cauzate de rotunjiri.

Tendința ușor descendentă a contribuției capitalului începând cu anul 2027 indică o stabilizare a beneficiilor aduse de acumularea de capital. Programele de investiții finanțate prin PNRR și din fonduri interne vor asigura o dinamică medie a producției sectorului de construcții și a investițiilor brute peste nivelul de 5%, ceea ce va susține atât creșterea economică efectivă, cât și creșterea potențială.

Estimarea productivității totale a factorilor (TFP) a fost realizată în concordanță cu metodologia Comisiei Europene, observându-se o dinamică modestă comparativ cu anii pre-pandemici, ca urmare a șocurilor resimțite de oferta internă și cererea externă în urma suprapunerii crizelor. Ritmul ascendent va fi susținut de implementarea reformelor structurale, îmbunătățirea eficienței economice și modernizarea proceselor de producție.

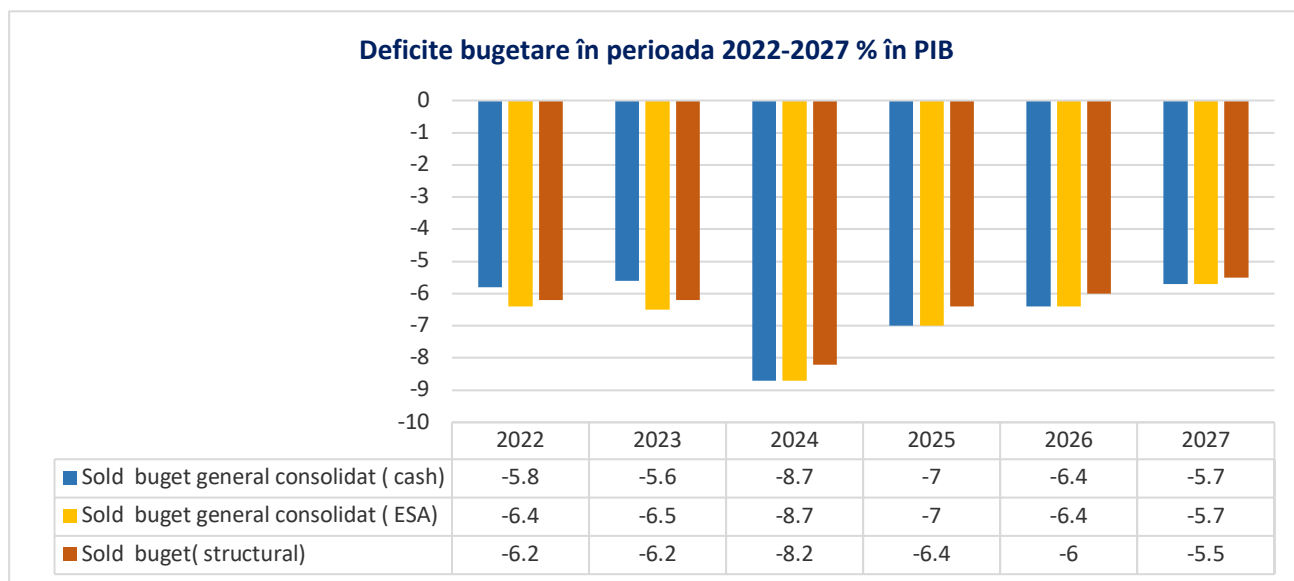
Evoluția contribuției factorului muncă va fi determinată de încetinirea dinamicii populației ocupate pe termen lung.

În aceste condiții, se estimează că output-gap va deveni pozitiv după anul 2028, astfel încât componenta ciclică negativă va influența favorabil evoluția soldului structural al bugetului general consolidat.

2.2 EVOLUȚIA DEFICITULUI STRUCTURAL ÎN PERIOADA 2021-2026

În anul 2025 deficitul structural din România este estimat la 6,4 % din PIB.

Având în vedere măsurile adoptate, de relaxare fiscală din perioadele anterioare, precum și cele în domeniul cheltuielilor, proiecția bugetului general consolidat, începând cu anul 2016, nu respectă regula¹¹ privind soldul structural anual al administrației publice, abătându-se de la Obiectivul său bugetar pe termen mediu (OBTM), respectiv un sold structural anual de cel mult -1% din PIB.

Ajustarea realizată după criza economică și financiară din 2009 s-a situat preponderent pe partea de cheltuieli, reformele structurale fiind promovate în special în domeniul salarizării personalului bugetar, sistemului public de pensii și programării bugetare. România fiind o țară care a avut dezechilibre mai mari la începutul crizei mondiale au fost necesare eforturi de ajustare mai mari decât în alte țări din regiune. Ajustarea întreprinsă de țara noastră a fost una foarte ambițioasă, iar performanța realizată în ceea ce privește corectarea dezechilibrelor fiscale judecată prin prisma deficitului structural a fost foarte bună considerând amploarea acestora.

Criza din 2009 a determinat în România unul dintre cele mai severe pachete de austeritate.

În contextul pandemiei, statele, printre care și România, au implementat programe importante de susținere a economiei și menținere a nivelului de trai. Adoptarea rapidă de măsuri fiscale, croite pentru a acoperi nevoile financiare în sectoarele cele mai afectate de criza generată de pandemia COVID-19, în special pentru susținerea angajaților și/sau asigurarea unui venit minim celor aflați în șomaj, precum și pentru evitarea intrării în faliment a unui număr foarte mare de firme, în special IMM, au fost esențiale pentru a evita o contracție a activității economice, dar și pentru revenirea creșterii la nivele sustenabile.

¹¹ Regula este stabilită prin prevederile art.3 alin.(1) din TSCG ratificat de România prin Legea nr.83/2012, iar potrivit prevederilor art.3 alin.(2) din același TSCG regula a fost preluată și în legislația națională prin modificarea Legii responsabilității fiscal-bugetare nr.69/2010, astfel încât aceasta se regăsește în prezent la art.7 din Legea nr.69/2010, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Măsurile de natură fiscală, deși necesare în special pentru sectoarele cele mai afectate, pot genera o creștere a datoriilor publice și deficitelor bugetare. Implementarea în România a unor politici fiscale și de venituri expansive într-o perioadă de creștere economică a condus la deteriorarea deficitului de cont curent, iar deficitul bugetar cash **începe să scadă din anul 2021**. În plus, colectarea deficitară a veniturilor bugetare și ponderea ridicată a cheltuielilor rigide în veniturile fiscale reprezintă vulnerabilități structurale ce vor îngreuna procesul de consolidare fiscală. Temperarea consolidării bugetare a fost determinată, în principal, de contextul complicat din anul 2022 marcat de criza energetică, menținerea tensiunilor în lanțurile de aprovizionare, precum și de inflația înaltă și persistentă. În acest sens, anul 2022 a consemnat o revizuire ascendentă substanțială a veniturilor bugetare, față de bugetul inițial, pe seama inflației peste așteptări și a încasărilor suplimentare din suprataxarea producătorilor de energie electrică și gaze naturale. Acest surplus de venituri a fost însă depășit de suplimentarea cheltuielilor bugetare, în special a celor cu asistența socială, dobânzi, alte transferuri, bunuri și servicii.

Spre deosebire de 2021 când deficitul ESA a fost de 7,1% din PIB, în **anul 2023, acesta a scăzut la 6,5% din PIB consemnând o inversare a tendinței de consolidare bugetară**. În plus, erodarea puterii de cumpărare, determinată de inflația ridicată, a creat premisele declanșării unor conflicte de muncă care au condus la adoptarea unor decizii de creștere a salariilor în sectorul public, cu implicații negative asupra agregatului de cheltuieli de personal.

Construcția bugetară pentru anul 2025 și perspectiva 2026-2027 a avut la bază măsurile fiscal-bugetare luate pentru înlăturarea efectelor crizei Covid 19 în anii anteriori, precum și cele de austeritate din anul 2023, continuate cu cele luate în anul 2024 pe linia restructurării și eficientizării cheltuielilor bugetare care vor influența cadrul macroeconomic și indicatorii bugetari pe orizontul 2025-2027.

Este de subliniat situația fiscală deosebit de dificilă în care se află România, dat fiind contextul internațional complicat și suprapunerea de crize cu care se confruntă atât România, cât și Uniunea Europeană, contextul geostrategic, care reclamă creșterea cheltuielilor de apărare și securitate, inflația ridicată care a erodat semnificativ puterea de cumpărare, cu efecte mai ample pentru persoanele cu venituri reduse, precum și impactul schimbărilor climatice și tranziția energetică care necesită întărirea capacității de intervenție a statului în momente foarte complicate. La acestea, se adaugă o încetinire a fluxurilor comerciale determinată de o temperare a evoluției economice mondiale, în special a principalilor parteneri comerciali.

Reformele din PNRR trebuie finalizate până la sfârșitul anului 2026 ceea ce reclamă sume bugetare importante. Aceste sume trebuie alocate întrucât acestea vor conduce la o economie rezilientă și robustă la socuri adverse pentru a pregăti statele membre mai bine pentru provocările și oportunitățile generate de tranziția verde și cea digitală.

Ajustarea deficitului structural pe orizontul de referință asumată și prin Planul bugetar fiscal pe termen mediu evidențiază intenția autorităților române pentru formularea unei politici sănătoase și sustenabile în domeniul finanțelor publice, care să se încadreze în agenda europeană.

România a propus un plan bugetar-structural de măsuri care cuprinde și reformele și investițiile asumate, cu accent pe evidențierea impactului asupra veniturilor și

cheltuielilor bugetare, care să asigure scăderea deficitului bugetar sub 3% până în anul 2031. Astfel, în următoarea perioadă România va adopta măsuri viabile de reducere a deficitului structural, ținând cont atât creșterea ponderii veniturilor fiscale în PIB, cât și o eficientizare a cheltuielilor bugetare.

3. CADRUL MACROECONOMIC

3.1 EVOLUȚII MACROECONOMICE RECENTE ALE ECONOMIEI ROMÂNEȘTI

Anul 2023

Conjunctura economică a anului 2023 a continuat să fie una nefavorabilă. Creșterea prețurilor, chiar dacă s-a situat pe un trend descendent, s-a menținut la un nivel ridicat, într-un context geo-politic dificil. Economia României a înregistrat, în aceste condiții, o creștere economică de 2,4%, peste nivelul anului 2022.

Pe **partea ofertei**, avansul economic s-a bazat pe agricultură, construcții și servicii, în timp ce industria, cu o evoluție negativă, a redus dinamica PIB-ului. Principalul motor al creșterii economice a fost sectorul construcțiilor, valoarea adăugată brută înregistrând o majorare consistentă (12,0%), ceea ce s-a concretizat într-un aport de 0,8 puncte procentuale la creșterea economică. Anul 2023 a fost unul favorabil pentru agricultură, după contracția accentuată din 2022 (-14,1%). Valoarea adăugată brută s-a majorat în acest sector cu 9,6%, susținând dinamica PIB cu 0,4 puncte procentuale.

Sectorul serviciilor a cunoscut o decelerare importantă, înregistrând o dinamică moderată de 2,0%, în condițiile menținerii prețurilor la un nivel încă ridicat ceea ce a condus la o diminuare a înclinației spre consum. În cadrul serviciilor sunt de evidențiat, cu ritmuri peste media sectorului, ramurile „informații și comunicații” (5,1%), „activitățile de spectacole, culturale și recreative” cu o dinamică a valorii adăugate brute de 5,4% și „activitățile profesionale, științifice, tehnice și de servicii suport” cu o creștere de 3,6%. Pe ansamblu, sectorul terțiar a susținut produsul intern brut cu 1,2 puncte procentuale.

La polul opus, activitatea din industrie a continuat să se mențină în teritoriul negativ, pe de o parte din cauza nivelului încă ridicat al prețurilor, dar și ca urmare a diminuării exporturilor către principalele țări partenere. Astfel, valoarea adăugată brută din industrie s-a redus cu 2,2%, diminuând avansul economiei cu 0,5 puncte procentuale.

Pe **partea cererii**, se remarcă aportul însemnat al investițiilor brute (+3,6 puncte procentuale) și al consumului final (+3,0 puncte procentuale). Evoluția pozitivă a celor două componente ale cererii interne nu s-a regăsit însă, integral în dinamica PIB, contribuția negativă a variației stocurilor (-4,4 puncte procentuale) diminuând considerabil rata reală de creștere economică.

Rezultatele notabile din sectorul construcțiilor, beneficiar al unor finanțări consistente din fonduri naționale și europene, s-au reflectat în performanța obținută de **formarea brută de capital fix** (+14,5%). Astfel, în contextul majorării absorbției fondurilor alocate pentru redresare și reziliență și direcționate, în principal, către dezvoltarea infrastructurii mari, rata de investiție a ajuns la 27% în anul 2023.

În ceea ce privește **consumul privat**, deși puterea de cumpărare a populației s-a îmbunătățit (în condițiile în care veniturile reale disponibile au crescut), consumatorii au preferat să alocă un procent mai mic din resursele bănești pentru achiziția bunurilor și serviciilor, îndreptându-se spre economisire. În aceste condiții, consumul privat a avut o dinamică modestă (3,0%), contribuind cu 1,9 puncte procentuale la creșterea economică. Pe de altă parte, **consumul guvernamental** s-a majorat cu 6,3%, contribuind cu 1,1 puncte procentuale la rata reală de creștere a produsului intern brut.

Pe latura externă, cererea mai redusă a afectat atât exportul, cât și importul de bunuri și servicii, scăderea fiind mai accentuată în cazul importului de bunuri și servicii (-1,1%) față de -0,8% în cazul exportului de bunuri și servicii. Rezultatul celor două evoluții a fost realizarea unei contribuții pozitive a **exportului net** la creșterea economică, respectiv de 0,2 puncte procentuale.

Anul 2024

Activitatea economică în anul 2024 a fost marcată de menținerea unui climat de incertitudine, care a afectat atât lanțurile de aprovizionare, cât și încrederea investitorilor. În aceste condiții, economia României a înregistrat în primele 9 luni din 2024 o creștere economică de 0,9% față de perioada corespunzătoare din anul anterior (atât pe serie brută, cât și pe serie ajustată sezonier).

În aceste condiții, economia României a înregistrat în primele 9 luni din 2024 o creștere economică de 0,9% față de perioada corespunzătoare din anul anterior (atât pe serie brută, cât și pe serie ajustată sezonier).

Pe **partea ofertei în sectorul serviciilor** se constată o tendință vizibilă de atenuare a activității, pe ansamblul perioadei majorarea fiind de 1,1%. Deși cu o dinamică importantă, respectiv 7,2%, activitățile de spectacole, culturale și recreative au contribuit cu 0,2 puncte procentuale la dinamica PIB. Realizări pozitive dar moderate au avut și ramurile dominante, precum „comerțul, transporturile, hotelurile și restaurantele” (1,9%) și „activitățile profesionale, științifice și tehnice” (1,2%). De menționat temperarea semnificativă a activității din sectorul IT, care a rămas aproape la același nivel din perioada similară a anului anterior (creșterea valorii adăugate brute a fost de numai 0,1%).

Construcțiile, după evoluția susținută din anul 2023, au înregistrat o atenuare semnificativă a dinamicii, valoarea adăugată majorându-se cu doar 1,1%.

Valoarea adăugată brută din **agricultură** s-a contractat accentuat din cauza evenimentelor climatice nefavorabile care au afectat, în principal, culturile de porumb, floarea - soarelui și soia. Pe ansamblul perioadei, scăderea a fost de 12,8%, ceea ce s-a reflectat într-o contribuție negativă de 0,6 puncte procentuale la avansul economic.

Sectorul industrial, deși și-a redus amplitudinea contracției, a continuat evoluțiile negative în condițiile unei cereri externe reduse. Pe ansamblul primelor 9 luni scăderea valorii adăugate brute a fost de 0,4%, ceea ce s-a concretizat într-o diminuare a creșterii economice cu 0,1 puncte procentuale.

Pe **elemente de utilizare**, creșterea economică a fost susținută de cererea internă prin componentele consum privat și investiții brute. Aportul acesteia la avansul economiei (+3,8 puncte procentuale) a fost însă considerabil diminuat de contribuția negativă a exportului net. Pe fondul majorării veniturilor reale disponibile și a unei inflații în scădere, concomitent cu o mai mare deschidere a populației spre creditele de consum, **consumul privat**, cu un avans de 5,6%, a fost principalul susținător al creșterii economice, contribuind cu 3,5 puncte procentuale la dinamica produsului intern brut. Pe de altă parte, **consumul guvernamental** a consemnat o scădere de 0,5%, diminuând creșterea economică cu 0,1 puncte procentuale.

Ca urmare a slabei performanțe a sectorului construcții, **formarea brută de capital fix** s-a redus accentuat de la un trimestru la altul. Astfel, de la o dinamică de 8,1% în primul trimestru al anului 2024, în trimestru al treilea creșterea a fost de doar 0,4%. Pe ansamblul primelor 9 luni avansul a fost de 2,9%, contribuția la rata reală de creștere a produsului intern brut fiind de 0,8 puncte procentuale.

În condițiile unei oferte interne limitate, cererea a fost acoperită, în principal, din importul de bunuri și servicii (creștere cu 3,2%), în timp ce exportul de bunuri și servicii, pe fondul unei cereri externe reduse, s-a diminuat cu 3,4%. Astfel, **exportul net** a avut un impact negativ asupra economiei, diminuând semnificativ creșterea economică cu 2,9 puncte procentuale.

Conform prognozei de toamnă a CNSP, **pentru anul 2024 s-a estimat un avans economic de 1,0%**, cu o valoare nominală a produsului intern brut de 1.764,5 mld. lei, în condițiile unui deflator de 8,8%. Prognoza privind dinamica produsului intern brut pentru anul 2024 a luat în considerare evoluțiile indicatorilor macroeconomici pe primele 9 luni și ale celor sectoriali din perioada ianuarie - octombrie 2024, care reliefează o încetinire considerabilă a activității economice, ceea ce a condus la ajustarea în jos a avansului economic în prognoza de toamnă.

- modificări procentuale față de anul precedent -

Produsul intern brut	2023 semidefinitiv	2024 estimare
Cererea internă, din care:	2,0	3,3
Consumul final	3,7	4,0
- Cheltuielile cu consumul privat	3,0	5,4
- Cheltuielile cu consumul guvernamental	6,3	-1,0
Formarea brută de capital fix	14,5	2,1
Exportul de bunuri și servicii	-0,8	-2,4
Importul de bunuri și servicii	-1,1	3,5
PIB	2,4	1,0
- Industrie	-2,2	-0,2
- Agricultură	9,6	-11,0
- Construcții	12,0	-0,4
- Servicii	2,0	1,3

Sursa: Institutul National de Statistică și Comisia Națională de Strategie și Prognoză

Rata de ocupare a populației în vârstă de 20-64 ani, conform definiției AMIGO, a fost de 68,7% în anul 2023. În primele 9 luni din 2024, rata de ocupare a ajuns la 69,6%, în creștere cu 0,9 puncte procentuale comparativ cu aceeași perioadă din anul anterior.

Numărul mediu de salariați în anul 2023, calculat ca medie a efectivelor lunare, a înregistrat o creștere de 1,3%, până la 5.120,4 mii persoane. În structură, numărul mediu de salariați a crescut ușor în sectorul industriei, cu 0,3% și cu 2,2% în sectorul

construcțiilor. În sectorul serviciilor creșteri semnificative s-au remarcat în informații și comunicații cu 5,3% și hoteluri și restaurante cu 4,6%.

În primele 11 luni 2024, numărul mediu de salariați a fost de 5.154,6 mii persoane, cu 0,7% peste nivelul înregistrat în perioada similară a anului 2023.

În sectorul concurențial, care reprezintă 80,2% din totalul salariaților, s-a observat o creștere a numărului mediu de salariați cu 0,6%, susținută de sectorul serviciilor (0,9%) și construcții (1,6%), iar în sectorul bugetar creșterea de 0,8% s-a datorat angajărilor din învățământ (1,2%) și sănătate și asistență socială (1,7%).

Rata șomajului înregistrat la sfârșitul anului 2023 a fost de 3,0%. Pe parcursul anului 2024 aceasta a consemnat o creștere moderată ajungând la 3,28% la sfârșitul lunii noiembrie.

Câștigul salarial mediu brut pe total economie a fost de 7.042 lei în anul 2023, corespunzând unui câștig salarial mediu net de 4.412 lei. Creșterea nominală de 16,1%, pe fondul decelerării inflației, s-a regăsit într-o creștere a puterii de cumpărare cu 5,0%.

În primele 11 luni din 2024 câștigul salarial mediu brut pe total economie a fost de 8.441 lei, cu 16,0% mai mare decât cel înregistrat în perioada corespunzătoare a anului 2023. Câștigul salarial mediu net s-a majorat cu 13,6%, până la 5.156 lei, creștere care a reprezentat un avans de 7,5% în termeni reali.

Exporturile României au înregistrat o majorare cu 1,2% în anul 2023 față de 2022, în timp ce importurile s-au redus cu 3,2%, ceea ce s-a concretizat într-un deficit de 29,0 mld. euro, valoarea negativă a soldului balanței comerciale fiind cu 5,1 mld. euro mai mică față de nivelul anului precedent.

În primele 11 luni ale anului 2024, schimburile comerciale cu bunuri au pierdut din intensitate, exporturile diminuându-se cu 1,0%, până la 86,1 mld. euro, în timp ce, pe fondul cererii manifestate în economia internă, importurile au înregistrat o majorare cu 3,3%, totalizând 116,2 mld. euro.

Parcursul indicatorilor de comerț exterior a fost semnificativ influențat de contextul global dificil, cu evoluții modeste ale economiilor principalilor parteneri comerciali.

Exporturile au fost constituite, în principal, din mașini și echipamente pentru transport (47,0% din total) și produse ale industriei manufacturiere, care au reprezentat circa 29% din total și au avut o valoare de 24,7 mld. euro.

Expedierile intra-comunitare au reprezentat 72,4% din totalul exporturilor, diminuându-se cu 1,5%, iar bunurile destinate statelor extra UE au înregistrat o valoare superioară intervalului ianuarie-noiembrie 2023 cu 0,4%, fiind susținute de livrările de produse chimice.

Structura importurilor de bunuri, ca și cea a exporturilor, a fost preponderent influențată de categoria de mașini și echipamente pentru transport (36,5%), urmată de bunuri manufacturate, clasificate în principal după materia primă (17,2%) și produse chimice și produse derivate (14,1%).

Pe zona intra UE de proveniență, valoarea intrărilor de bunuri s-a majorat cu 1,6%, reprezentând 72,2% din totalul importurilor, în timp ce achizițiile din afara spațiului comunitar au fost cu 8,0 % mai mari decât în primele 11 luni ale anului 2023.

Balanța comercială a înregistrat un deficit FOB-CIF de 30,1 mld. euro, marcând o creștere cu 17,7% față de nivelul consemnat în perioada 1.I.-30.XI.2023. Cele mai semnificative pierderi s-au înregistrat la categoria produselor chimice și conexe (-11,8 mld), mărfuri manufacturate clasificate în principal după materia primă (-6,6 mld.euro) și în sectorul combustibililor și lubrifianților (-5 mld. euro).

În contextul restrângerii activității de producție care a afectat exporturile de produse industriale și a creșterii importurilor de bunuri intermediare, pe ansamblul anului 2024 se așteaptă o scădere cu 0,4% a exporturilor de bunuri și o majorare a importurilor cu 3,3%.

Contul curent al balanței de plăți a consemnat în anul 2023 un deficit de 21,49 mld. euro, cu 5,3 mld. euro sub nivelul anului anterior și o reducere cu 19,9%. Ameliorarea contului curent s-a datorat, în cea mai mare parte, îmbunătățirii balanței de bunuri, care a înregistrat o reducere a soldului negativ cu 9,5%.

În primele 11 luni ale anului 2024, deficitul contului curent al balanței de plăți externe a atins o valoare de 26,30 mld. euro, cu 33,0% mai mult față de perioada similară a anului precedent, când valoarea deficitul a fost de 19,77 mld. euro.

Se așteaptă ca, în anul 2024, contul curent să se închidă cu un sold negativ de 28,10 mld. euro, fiind influențat de creșterea deficitului balanței comerciale.

- mil. euro -

Comerțul exterior și contul curent	2023	2024
Export FOB	93.093,2	92.690
- modificare procentuală anuală, %	1,2	-0,4
Import CIF	122.061,9	126.100
- modificare procentuală anuală, %	-3,2	3,3
Sold Balanță Comercială FOB - CIF	-28.968,7	-33.410
Soldul contului curent	-21.492	-28.099
- % din PIB	-6,6	-7,9

Sursa: Institutul Național de Statistică, Banca Națională a României, CNSP

În ceea ce privește **inflația**, pe parcursul anului 2023, economia mondială a intrat într-o fază tranzitorie dezinflaționistă caracterizată prin decelerarea prețurilor energetice și a cotațiilor multor materii prime, precum și la ameliorarea funcționării lanțurilor de distribuție și aprovizionare, ceea ce a condus la o recalibrare a cererii cu oferta, determinând o poziționare a prețurilor de consum pe un trend descendent. Acest fenomen s-a transmis și în plan intern printr-o încetinire a vitezei de creștere a prețurilor de consum, datele statistice indicând o inflație în scădere, rata anuală înregistrată la final de an coborând la 6,6%.

Rata medie anuală a ajuns la 10,4%, tendința descrescătoare păstrându-se atât pe componenta alimentară (14,9%), cât și pe cea nealimentară (7,1%). În schimb, tarifele la servicii au rămas pe o pantă crescătoare, media pe 2023 atingând o cotă de 11,2%, influențate de nivelul ridicat al costurilor cu forța de muncă.

Traectoria descendentă a creșterii prețurilor de consum a persistat și în 2024, inflația înregistrând o rată medie de 5,6%, cu 4,8 puncte procentuale mai mică decât în anul precedent. La sfârșitul anului, nivelul creșterii prețurilor de consum a scăzut la 5,1%, cu 1,5 puncte procentuale sub valoarea înregistrată în 2023, procesul dezinflaționist fiind însă mai lent comparativ cu alte state europene.

Evoluția descrescătoare s-a manifestat cu precădere în sectorul alimentar (3,6%) unde, pe fondul reducerii presiunilor prețurilor energetice și a plafonării temporare a adaosurilor comerciale la produsele de bază, decelerarea prețurilor bunurilor alimentare s-a regăsit deopotrivă pe zona produselor neprocesate și procesate. La bunurile nealimentare a fost consemnată o reducere a vitezei de creștere până la 5,8%, în condițiile continuării aplicării măsurilor de plafonare a prețurilor la energie electrică și gaze naturale. Tarifele la servicii au înregistrat o creștere de 8,9%, marcând o încetinire de 2,3 puncte procentuale față de anul precedent, pe fondul menținerii unui nivel ridicat al costurilor cu forța de muncă.

Pe ansamblul primelor unsprezece luni ale anului 2024, datele statistice privind prețurile producției industriale au indicat o stare de deflație în raport cu anul anterior, rata medie înregistrată fiind de -2,3%.

3.2 EXECUȚIA BUGETARĂ PE PERIOADA 1.01 - 31.12.2024

EXECUȚIA BUGETARĂ Execuția bugetului general consolidat pe anul 2024, conform datelor operative s-a încheiat cu un **deficit de 152,72 mld lei**, respectiv 8,65% din PIB față de **deficitul de 90,06 mld lei**, respectiv 5,61% din PIB aferent anului 2023. (Anexa nr. 1 și Anexa nr. 2).

VENITURILE BUGETULUI GENERAL CONSOLIDAT

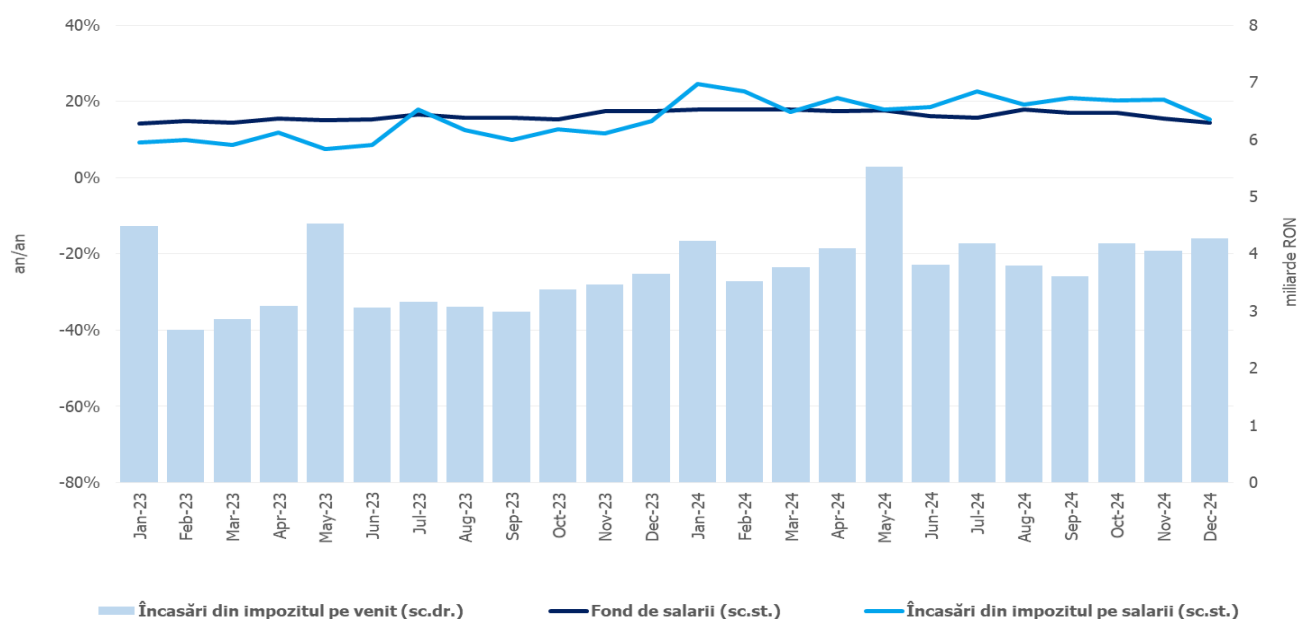
Veniturile totale au însumat 574,60 mld lei în anul 2024, înregistrând un avans de 10,4% (an/an), susținut de încasările din venituri curente (+17,4%): în principal contribuții de asigurări, TVA, accize, impozit pe salarii și venit, impozit pe profit și venituri nefiscale, care includ și efectele amnistiei fiscale instituite prin O.U.G. nr. 107/2024.

Încasările din **impozitul pe salarii și venit** au totalizat 49,04 mld lei, în creștere cu 21,4% (an/an). Veniturile din **impozitul pe salarii** au înregistrat un avans de 20,0%, peste dinamica fondului de salarii din economie (16,8%¹²), evoluția acestei categorii de încasări fiind influențată de modificarea reglementărilor privind facilitățile fiscale acordate salariaților din sectorul construcții, agricol, industria alimentară și a activităților de creare de programe pentru calculator (O.U.G. nr. 93/2023¹³ și Legea nr.

¹² Evoluția fondului de salarii din economie reflectă dinamica câștigului salarial mediu brut (16,0%) și a efectivului de salariați (0,7%) înregistrate în dec23-nov24 comparativ cu dec22-nov23.

¹³ O.U.G. nr. 93/2023 pentru stabilirea salariului de bază minim brut pe țară garantat în plată pentru sectoarele construcții, agricol și industria alimentară

296/2023¹⁴) și de majorarea salariului minim brut pe țară garantat în plată (H.G. nr. 900/2023¹⁵, iar începând cu data de 1 iulie 2024 H.G. nr. 598/2024¹⁶). Totodată, evoluții pozitive au fost înregistrate și în cazul încasărilor din *impozitul pe veniturile din pensii* (60,3%¹⁷) și aferente *declarației unice* (13,9%). Dinamica încasărilor din *impozitul pe dividende* rămâne în teritoriul negativ (-3,1%), pe fondul efectului de bază ridicat din ianuarie 2023 (creșterea semnificativă a dividendelor distribuite în baza situațiilor financiare interimare întocmite în cursul anului 2022, cu reținerea cotei de impozit de 5%).

Sursa: MF, INS, calcule proprii

Fig.1 Impozitul pe venit

Contribuțiile de asigurări au înregistrat 189,51 mld lei, în creștere cu 19,4% (an/an), peste evoluția fondului de salarii din economie. Evoluția acestor încasări a fost influențată pozitiv de modificarea reglementărilor privind facilitățile fiscale acordate salariaților din sectorul construcții, agricol, industria alimentară și a activităților de

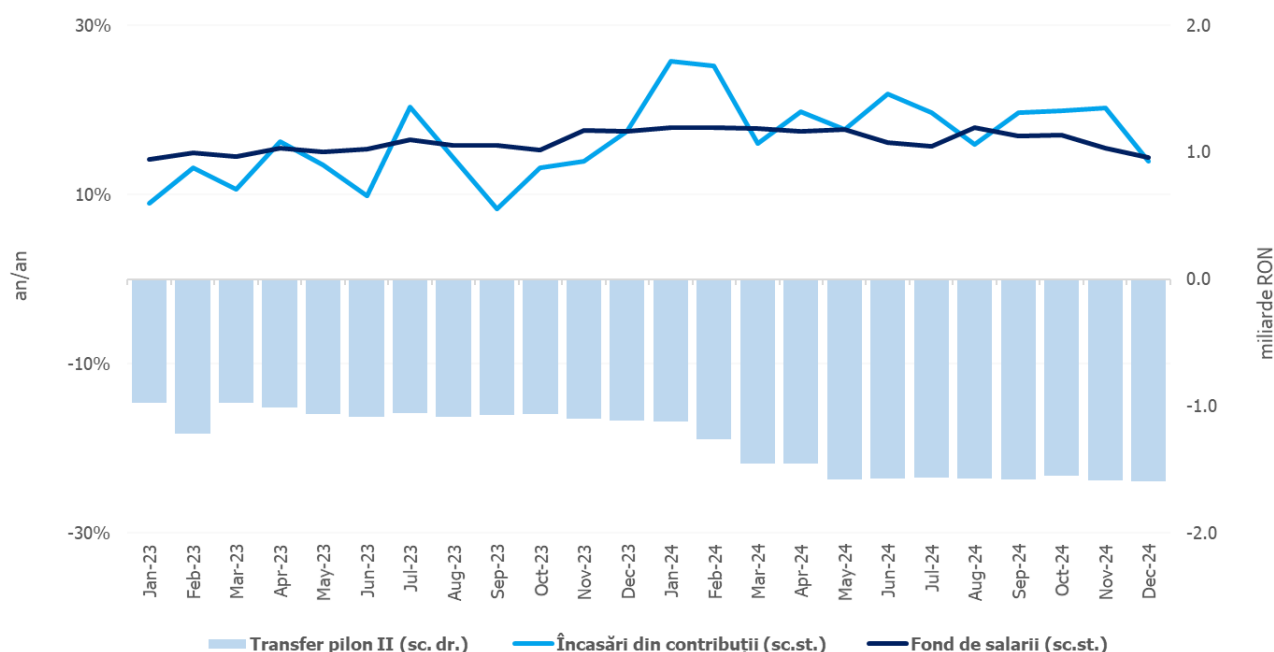
¹⁴ Legea nr. 296 privind unele măsuri fiscal-bugetare pentru asigurarea sustenabilității financiare a României pe termen lung

¹⁵ Hotărârea Guvernului nr. 900/2023 pentru stabilirea salariului de bază minim brut pe țară garantat în plată

¹⁶ Hotărârea Guvernului nr. 598/2024 pentru stabilirea salariului de bază minim brut pe țară garantat în plată

¹⁷ includ efectele majorării punctului de pensie cu 13,8% (de la 1785 lei la 2032 lei) începând cu 1 ianuarie 2024, precum și efectele recalculării pensiilor începând cu 1 septembrie 2024 (conform Legii nr. 360/2023) și majorării plafonului lunar neimpozabil de la 2000 Lei la 3000 Lei începând cu veniturile din pensii aferente lunii octombrie 2024 - Legea nr. 244/2024.

creare de programe pentru calculator (O.U.G. nr. 93/2023 și Legea nr. 296/2023), majorarea salariului minim brut pe țară garantat în plată (H.G. nr. 900/2023, iar începând cu data de 1 iulie 2024 H.G. nr. 598/2024) și majorarea salariului minim brut pe țară garantat în plată pentru sectoarele construcții, agricol și industria alimentară (O.U.G. nr. 93/2023), iar negativ de restituirea sumelor reținute cu titlul de CASS din veniturile din pensii (O.U.G. nr. 4/2023) și de majorarea scutirii obligațiilor de plată pentru anumite categorii de salariați de la 200 lei/lunar la 300 de lei/lunar.

Sursa: MF, INS, calcule proprii

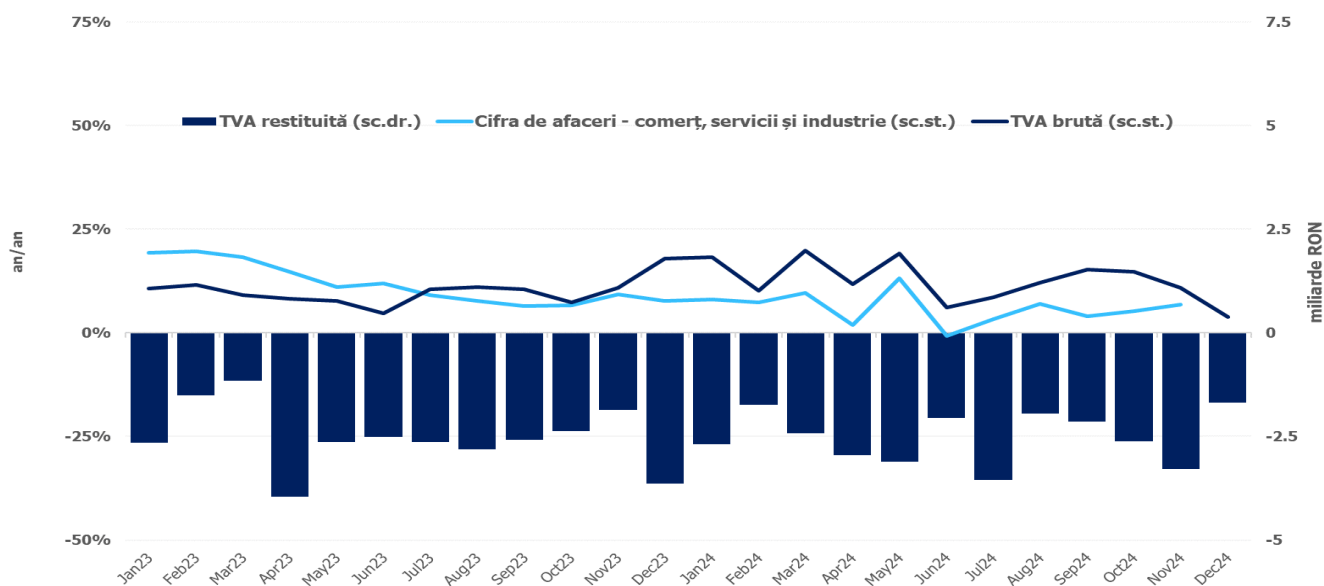
Fig.2. Contribuții de asigurări

Încasările din **impozitul pe profit** au însumat 35,98 mld lei, consemnând o creștere de 23,5% (an/an), susținută de avansul veniturilor din impozitul pe profit, inclusiv impozitul minim pe cifra de afaceri de la agenții economici și impozitul pe profit de la bănci comerciale. Evoluția acestei categorii de încasări a fost influențată negativ de redirectionarea din impozitul pe profit a sumei pentru efectuarea de sponsorizări și/sau acte de mecenat, conform Legii nr. 322/2021 (-0,4 mld lei).

Încasările nete din **TVA**¹⁸ au înregistrat 120,95 mld lei, în creștere cu 15,9% (an/an), în condițiile în care valoarea restituirilor de TVA a fost similară celei din anul anterior. Evoluția încasărilor din taxa pe valoare adăugată a fost susținută și de modificările

¹⁸ Veniturile nete din TVA reprezintă diferența dintre TVA colectată sau brută și restituirile de TVA.

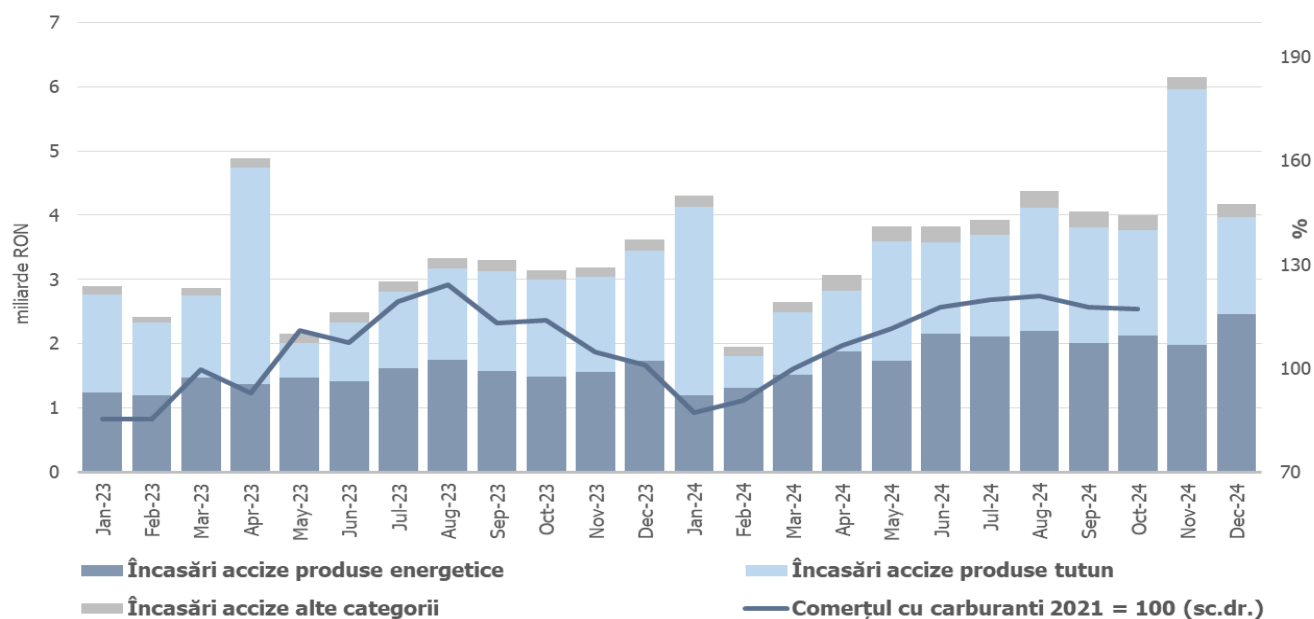
fiscale aduse prin Legea nr.296/2023, precum creșterea cotei de TVA pentru alimente cu zahăr adăugat (peste 10g/100g produs), pentru dreptul de utilizare a facilităților sportive, transportul de persoane în scop turistic, pentru livrarea locuințelor ca parte a politicii sociale, livrarea și instalarea de panouri fotovoltaice, panouri solare termice, pompe de căldură și alte sisteme de încălzire de înaltă eficiență.

Sursa: MF, INS, calcule proprii

Fig.3 Încasările din taxa pe valoarea adăugată

Veniturile din **accize** au însumat 46,33 mld lei, înregistrând o creștere de 24,3%, susținută de sporul încasărilor din *accizele pentru produsele energetice* (+27,0%). Totodată, încasările *din accizele pentru produsele din tutun* au consemnat o dinamică de 19,2%. Evoluția lunară a încasărilor din accize prezintă în general o volatilitate mai ridicată, determinată de politica operatorilor economici de antrepozitare fiscală a produselor accizabile.

Sursa: MF, INS, calcule proprii

Fig.4 Încasările din accize

Veniturile **nefiscale** au însumat 49,06 mld lei, înregistrând un avans de 17,2% (an/an), susținut de încasările din vărsăminte din veniturile nete ale B.N.R. și dividende.

Sumele rambursate de Uniunea Europeană în contul plăților efectuate și donații au totalizat 42,62 mld lei, în scădere cu 37,0% (an/an).

CHELTUIELILE BUGETULUI GENERAL CONSOLIDAT

Cheltuielile bugetului general consolidat în sumă de 727,32 mld lei au crescut în termeni nominali cu 19,1% comparativ cu anul precedent. Exprimate ca procent din Produsul Intern Brut, cheltuielile pe anul 2024 au înregistrat o creștere cu 3,16 puncte procentuale față de anul 2023, de la 38,06% din PIB la 41,22% din PIB.

Cheltuielile de personal au însumat 164,60 mld lei, în creștere cu 24,0% comparativ cu anul precedent. Exprimate ca pondere în PIB, cheltuielile de personal reprezintă un nivel de 9,3% din PIB, cu 1,0 puncte procentuale mai mari față de anul precedent, ținând cont de creșterile salariale acordate în anul 2023, respectiv în anul 2024.

Cheltuielile cu bunuri și servicii au fost de 93,66 mld lei, în creștere cu 21,4% comparativ cu anul precedent. O creștere se reflectă la bugetele locale, respectiv 15,4% comparativ cu aceeași perioadă a anului precedent, precum și la bugetul Fondului național unic de asigurări sociale de sănătate de 23,8% pentru decontarea

medicamentelor cu și fără contribuție personală și a medicamentelor utilizate în programele naționale de sănătate.

Cheltuielile cu dobânzile au fost de 36,28 mld lei, cu 6,37 mld lei mai mari față de anul precedent.

Cheltuielile cu asistența socială au fost de 223,93 mld lei în creștere cu 17,2% comparativ cu anul precedent. Evoluția cheltuielilor cu asistența socială a fost influențată, în principal, de majorarea de la 1 ianuarie 2024, cu 13,8% a punctului de pensie, respectiv de la 1.785 lei la 2.032 lei, a îndemnizației sociale pentru pensionari (pensia minimă) de la 1.125 lei la 1.281 lei, respectiv de implementarea măsurilor de recalculare a pensiilor din sistemul public cu începere de la 1 septembrie a.c., în conformitate cu prevederile Legii nr. 360/2023 din 29 noiembrie 2023 privind sistemul public de pensii.

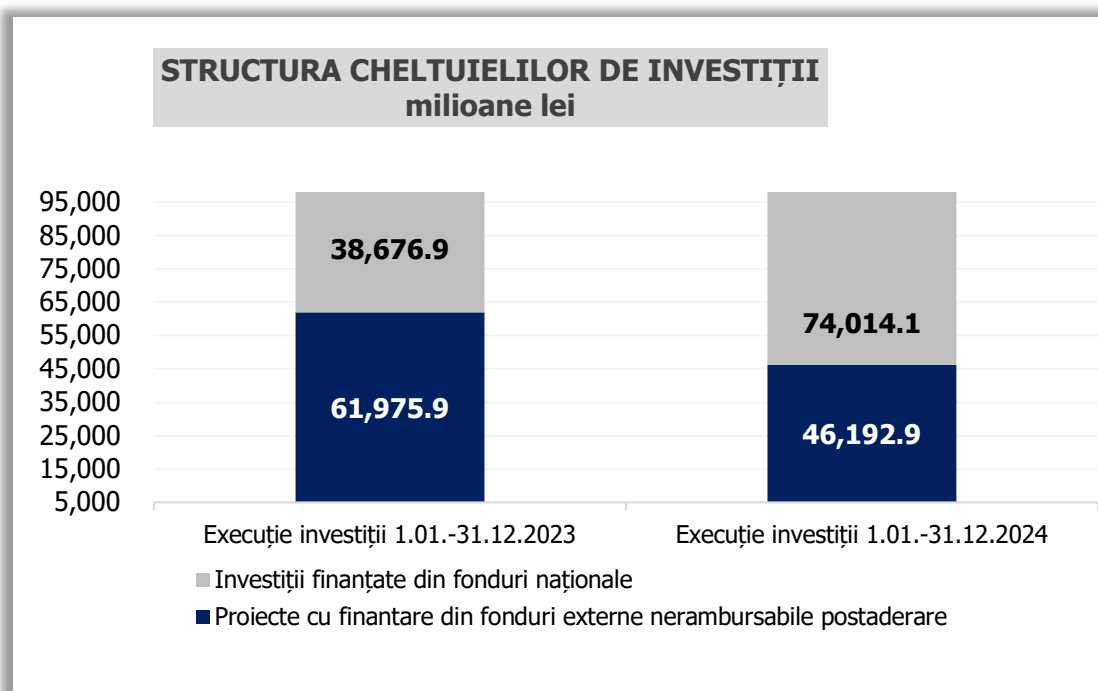
Cheltuielile cu asistența socială au fost influențate și de plățile suportate de la bugetul de stat pentru compensarea facturilor aferente consumului de energie electrică și gaze naturale, respectiv pe anul 2024, au fost în sumă de 3,46 mld lei.

Cheltuielile cu subvențiile au fost de 17,10 mld lei, în principal, această sumă reprezintă subvenții pentru transportul de călători, pentru sprijinirea producătorilor agricoli, precum și pentru schema de compensare pentru consumul de energie electrică și gaze naturale al consumatorilor noncasnici (3,40 mld lei) care reprezintă 19,86% din total subvenții.

Alte cheltuieli au fost de 19,56 mld lei, reprezentând în principal, burse pentru elevi și studenți, susținerea cultelor, despăgubiri civile, sume aferente titlurilor de plată emise de Autoritatea Națională pentru Restituirea Proprietăților potrivit Legii nr.165/2013 și a Legii nr.164/2014.

Cheltuielile privind proiectele finanțate din fonduri externe nerambursabile (inclusiv subvențiile de la Uniunea Europeană aferente agriculturii) au fost de 57,43 mld lei.

Cheltuielile pentru investiții, care includ cheltuielile de capital, precum și cele aferente programelor de dezvoltare finanțate din surse interne și externe, au fost în valoare de 120,21 mld lei, în creștere cu 19,4% comparativ cu anul precedent, când au fost în valoare de 100,65 mld lei.

Sursa: MF

Fig. 5 Structura cheltuielilor de investiții

3.3 PROGNOZE MACROECONOMICE PE TERMEN MEDIU (2025-2027)

Estimările macroeconomice pentru anul 2025 sunt în concordanță cu „Planul bugetar - structural național pe termen mediu (2025 - 2031)” având în vedere procesul de redresare mai lentă a activităților economice și gradul ridicat de incertitudine al actualului context geo-politic internațional. Scenariul pentru perioada 2026 - 2027 este compatibil cu ajustarea deficitului structural și corespunde traiectoriei PIB-ului potențial revizuit pe baza modelului Comisiei Europene, având ca fundament dezvoltarea investițiilor, estimările privind dinamica formării brute de capital devansându-le pe cele ale consumului final.

Conform prognozei de toamnă 2024, pentru anul 2025 **creșterea economică** este estimată la 2,5%, toate sectoarele economice contribuind pozitiv la dinamica reală a PIB. Pentru perioada 2025 - 2027 ritmul mediu anual de creștere este prognozat la 2,7%, construcțiile având un rol esențial în susținerea avansului economic prin îmbunătățirea gradului de absorbție și utilizarea performantă a fondurilor europene. În cazul serviciilor și industriei, accentul se va pune pe dezvoltarea activităților cu un nivel ridicat de valoare adăugată.

Creșterea economică	2025	2026	2027
Modificări procentuale anuale			
PIB real	2,5 ^{*)}	3,0	2,6
PIB nominal	8,4	8,1	7,3
Componentele PIB-ului real			
Cererea internă, din care:	3,0	3,4	2,8
Consumul final	2,1	2,3	2,2
- Cheltuielile cu consumul privat	2,5	2,9	2,7
- Cheltuielile cu consumul guvernamental	0,4	0,3	0,5
Formarea brută de capital fix	5,9	7,0	4,7
Exporturi de bunuri și servicii ^{**)}	2,3	3,2	3,6
Importuri de bunuri și servicii ^{**)}	3,8	4,2	4,0
Contribuții la creșterea PIB (procente)			
Cererea internă finală	3,3	3,7	3,0
Modificarea stocurilor	-0,1	-0,1	0,0
Export net	-0,8	-0,6	-0,3

Sursa: Comisia Națională de Strategie și Prognoză

^{*)} Anul 2025 conform estimărilor din „Planul bugetar-structural național pe termen mediu (2025 - 2031)”; Scenariul pe termen mediu 2026-2028, compatibil cu ajustarea deficitului structural, corespunde traiectoriei PIB-ului potențial revizuit pe baza modelului Comisiei Europene.

^{**) Exporturile și importurile de bunuri și servicii sunt exprimate în termeni reali (de volum).}

Pe partea cererii, s-a avut în vedere o intensificare a activității investiționale în condițiile în care resursele disponibile, atât prin Mecanismul de redresare și reziliență și Cadrul financiar multianual 2021-2027, cât și cele guvernamentale, vor fi transpuse în proiecte majore de infrastructură. Astfel, formarea brută de capital fix, cu un ritm mediu anual de 5,9% și o rată de investiție care va ajunge la 28,6% în anul 2027 va reprezenta forța motrice care va antrena toate sectoarele economiei. Avansul consumului privat va fi moderat, ritmul mediu anual de creștere fiind similar celui al produsului intern brut (2,7%). Exportul net își va diminua treptat aportul negativ la creșterea economică (-0,3 puncte procentuale în anul 2027), ca urmare a relansării exportului de bunuri și servicii (ritm mediu anual de creștere de 3,0%), concomitent cu o majorare a importului de bunuri și servicii cu o medie de 4,0%.

Numărul mediu de salariați va crește în perioada 2025-2027, în medie cu 1,3% anual, iar **rata șomajului înregistrat la sfârșitul anului** se va diminua, ajungând la 2,8% la finalul anului 2027.

În intervalul 2025-2027 se estimează că **exporturile de bunuri** se vor majora în medie cu 4,4%, în timp ce **importurile de bunuri** vor avea o dinamică ușor superioară, respectiv 4,6%, în măsura în care va avea loc o dinamizare a activității economice și o stabilizare a prețurilor pe piețele internaționale.

- mil. euro -			
Comerțul exterior și contul curent	2025	2026	2027
Export de bunuri FOB*)	95.602	100.235	105.511
- modificare procentuală anuală, %	3,1	4,8	5,3
Import de bunuri CIF*)	131.497	137.736	144.463
- modificare procentuală anuală, %	4,3	4,7	4,9
Sold Balanță Comercială FOB - CIF	-35.895	-37.501	-38.952
Soldul contului curent	-28.297	-28.178	-27.460
- % din PIB	-7,4	-6,9	-6,3

*) Exportul și importul de bunuri sunt valori nominale exprimate în euro

Sursa: Comisia Națională de Strategie și Prognoză

Nivelul **deficitului de cont curent** a fost estimat la o medie de 28,0 mld. euro în intervalul 2025-2027, ponderea în PIB urmând să ajungă la 6,3% în ultimul an al orizontului de prognoză. Corecția deficitului de cont curent pe termen mediu are la bază evoluția sectorului extern, în perspectiva intrării pe un trend de redresare economică a partenerilor comerciali și a sporirii gradului de absorbție a fondurilor europene.

Procesul inflaționist va continua să se atenueze pe orizontul de prognoză, cu excepția primului semestru din 2025, când se vor resimți temporar efectele măsurilor de creștere a sustenabilității fiscale. Astfel, rata anuală a inflației la sfârșitul anului curent va fi de 3,8%, în timp ce media anuală va ajunge la 4,4%.

Pe termen mediu și lung, este de așteptat ca inflația să se încadreze în marjele țintei stabilite de BNR începând cu sfârșitul anului 2026. Previziunile au luat în calcul atât ani agricoli normali cât și stabilizarea prețurilor energetice și a altor materii prime la nivel global, precum și o ușoară depreciere în termeni nominali a monedei naționale în raport cu moneda europeană.

	- % -		
Inflația	2025	2026	2027
- sfârșitul anului	3,8	2,9	2,7
- medie anuală	4,4	3,3	3,0

Sursa: Comisia Națională de Strategie și Prognoză

4. CADRUL FISCAL-BUGETAR PE ORIZONTUL 2023-2025

4.1 REALIZĂRI ESTIMATE ÎN ANUL 2024 FAȚĂ DE MĂSURILE ASUMATE PRIN STRATEGIA FISCAL-BUGETARĂ DIN PERIOADA 2024-2026

Principalele obiective ale politicii fiscale avute în vedere pe termen mediu au vizat, printre altele, implementarea măsurilor cuprinse în Programul de guvernare 2021-2024/2023-2024, luând în considerare constrângerile fiscal-bugetare, precum și angajamentele asumate prin Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR).

Angajamentul asumat de către Guvernul României prin Programul de guvernare 2021-2024/2023-2024 a avut ca premisă și necesitatea evaluării sistemului fiscal existent, respectiv efectuarea unei analize a modului de impozitare a capitalului versus impozitarea muncii.

Totodată, Programele de guvernare 2021-2024/2023-2024 au relevat că este necesar ca principalul efort să se concentreze pe îmbunătățirea colectării veniturilor, sens în care s-a indicat și nevoia implementării unui sistem fiscal mai corect, mai eficient, mai simplu și mai transparent, respectiv revizuirea distorsiunilor și a lacunelor din legislația fiscală spre a se asigura corectitudinea și echitatea în sistem pe principiul neutralității taxării.

Măsurile de reformă în domeniul fiscal sunt cuprinse în cadrul *Secțiunii 1: Reforme și investiții incluse în planul de redresare și reziliență - Componenta 8 "Reforma fiscală și reforma sistemului de pensii" Reforma 4 Revizuirea cadrului fiscal și Investiția 7 -Asistență tehnică pentru revizuirea cadrului fiscal având ca țintă un Sistem informatic care permite implementarea unui model automat de evaluare a proprietăților.*

În ceea ce privește Reforma 4, una din măsurile importante o reprezintă reducerea graduală a ariei de aplicabilitate a regimului special de impozitare pentru microîntreprinderi.

În contextul PNRR, ca parte a Acordului de servicii de asistență tehnică rambursabile privind îmbunătățirea cadrului fiscal, Banca Mondială a efectuat o analiză a sistemului fiscal actual, și a formulat recomandări de reformă fiscală, pentru a se asigura faptul că sistemul fiscal contribuie la promovarea și menținerea unei creșteri economice sustenabile, acestea regăsindu-se în Raportul privind Reforma sistemului fiscal din România, implementarea recomandărilor fiind aprobată de către Guvernul României, aceasta realizându-se în funcție de decizia politică.

Având în vedere principalele măsuri de politică fiscală, menționăm următoarele:

În domeniul impozitului pe profit și impozitului pe veniturile microîntreprinderilor:

○ a fost instituit un impozit minim pe cifra de afaceri - pentru întărirea disciplinei fiscale, prin prevederile Legii nr. 296/2023 începând cu 1 ianuarie 2024, un contribuabil plătitor de impozit pe profit pentru situația în care impozitul pe profit, determinat pe baza prevederilor generale ale titlului II din Codul fiscal, este mai mic decât valoarea impozitului minim pe cifra de afaceri datorează un impozit minim de 1% aplicat la o bază impozabilă stabilită de lege.

Totodată, au fost instituite **impozite suplimentare pe cifra de afaceri** pentru:

○ *instituțiile de credit*, impozit calculat prin aplicarea asupra cifrei de afaceri a unei cote de impozitare de:

- 2%, pentru perioada 1 ianuarie 2024 - 31 decembrie 2025 inclusiv;
- 1%, începând cu data de 1 ianuarie 2026;

○ *persoanele juridice care desfășoară activități în sectoarele petrol și gaze naturale*, impozit determinat prin aplicarea unei cote de impozitare de 0,5% asupra veniturilor totale din care se scad anumite venituri/elemente de calcul stabilite de lege.

- **impozitul pe veniturile microîntreprinderilor**, în vederea instituirii unui sistem fiscal mai corect și pentru creșterea veniturilor fiscale, au fost reglementate măsuri care au vizat modificarea sistemului cotelor de impozitare, fiind în vigoare cota de 1% și 3%, în anumite condiții.

- **Aplicarea impozitului minim global de impozitare a grupurilor de întreprinderi multinaționale și a grupurilor naționale de mari dimensiuni**

Sistemul minim de impozitare potrivit Legii nr. 431/2023 se aplică de către grupurile de mari dimensiuni, naționale și multinaționale, cu venituri anuale consolidate de cel puțin 750 milioane EUR, în cel puțin două dintre cele patru exerciții financiare imediat precedente exercitiului financiar de referință.

Legea prevede instituirea unor impozite noi: ***impozitul suplimentar*** și ***impozitul suplimentar național*** care se datorează pentru profitul excedentar al entităților constitutive, situate în România care sunt impozitate la un nivel redus.

România va putea să colecteze integral, la nivel național, impozitul aferent diferenței dintre cota efectivă minimă de impozitare de 15% stabilită la nivel global și cota efectivă de impozitare jurisdicțională aplicabilă grupurilor multinaționale pentru filialele din România.

În domeniul impozitelor și taxelor locale:

În acord cu obiectivele Guvernului incluzând și angajamentele asumate prin PNRR, în ceea ce privește Investiția 7 - *Asistență tehnică pentru revizuirea cadrului fiscal având ca țintă un Sistem informatic care permite implementarea unui model automat de evaluare a proprietăților*, respectiv ca parte a Acordului încheiat cu Banca Mondială, în anul 2024 s-a continuat derularea activităților specifice, iar în funcție de decizia politică s-au luat măsuri pentru consolidarea administrativ-instituțională, în considerarea faptului că îndeplinirea angajamentului din PNRR aferent acestora presupune dezvoltarea și operaționalizarea unui sistem informatic care permite implementarea unui model automat de evaluare a proprietăților care fac obiectul impozitelor pe proprietate.

Astfel, prin *Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 124/2024 privind prorogarea unor termene și consolidarea capacității administrative în domeniul impozitării proprietății*, având în vedere necesitatea unei implementări în mod coordonat a măsurilor de reformă din PNRR referitoare la impozitarea proprietății imobiliare, reprezentând element de noutate, a fost aprobată înființarea unei structuri distincte în cadrul Ministerului Finanțelor care să fie responsabilă de implementarea reformei impozitului pe proprietate, după cum au recomandat instituțiile internaționale care au acordat

asistență tehnică Ministerului Finanțelor (Banca Mondială și Fondul Monetar Internațional).

Alte măsuri în domeniul impozitului special pe bunurile imobile și mobile de valoare mare.

Prin *Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 43/2024 pentru modificarea și completarea unor acte normative*, în acord cu decizia politică, au fost luate măsuri privind: înștiințarea contribuabililor pentru care organul fiscal local a determinat, potrivit art. 457 din Codul fiscal, o valoare impozabilă mai mare de 2.500.000 lei, în condițiile prevăzute la art. 47 din Codul de procedură fiscală; s-au stabilit elementele pe care trebuie să le conțină înștiințarea; a fost prorogată termenul de declarare.

În domeniul impozitului pe venit și contribuțiilor sociale obligatorii:

✓ Măsuri adoptate prin *Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 128/2024 pentru modificarea și completarea Legii nr. 227/2015 privind Codul fiscal și măsuri specifice pentru digitalizare, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative*:

I. Simplificarea mecanismului de declarare a veniturilor și de stabilire a impozitului pe venit, respectiv a contribuției de asigurări sociale și a contribuției de asigurări sociale de sănătate pentru veniturile extra salariale:

- simplificarea mecanismului de calcul, plată și declarare de către contribuabilii persoane fizice a obligațiilor fiscale vizând impozitul pe venit și contribuțiile sociale obligatorii datorate într-un an fiscal, fapt ce permite îmbunătățirea conformării fiscale și colectarea mai eficientă a veniturilor;
- degrevarea contribuabililor persoane fizice de obligația depunerii Declarației unice privind impozitul pe venit și contribuțiile sociale datorate de persoanele fizice, pentru declararea venitului estimat, a contribuției de asigurări sociale și a contribuției de asigurări sociale de sănătate, estimate, precum și pentru toate celelalte situații în care intervin modificări/ recalculări/ rectificări ale acestora;
- reducerea gradului de complexitate privind completarea formularului Declarația unică privind impozitul pe venit și contribuțiile sociale datorate de persoanele fizice, prin eliminarea - Capitolului II. Date privind impozitul pe venit estimat- norma de venit a se realiza în România și contribuțiile sociale datorate;
- reglementarea unui indicator (salariul minim brut pe țară în vigoare la data de 1 ianuarie a anului de realizare a venitului) care să permită introducerea unor condiții de validare și determinarea contribuțiilor datorate potrivit legii;
- simplificarea mecanismului de stabilire a contribuției de asigurări sociale și/sau contribuției de asigurări sociale de sănătate, întrucât determinarea contribuțiilor se efectuează în anul următor celui în care veniturile au fost obținute, în funcție de nivelul veniturilor realizate, în corelare cu măsura privind eliminarea estimării veniturilor în cursul anului fiscal și a obligațiilor fiscale aferente;

II. Reglementarea formularului inteligent (e-DU) - Declarația unică privind impozitul pe venit și contribuțiile sociale datorate de persoanele fizice, precompletată cu informațiile deținute de ANAF privind veniturile înregistrate/disponibile în baza de date a instituției. Măsura are în vedere determinarea automată a bazelor anuale de calcul pentru stabilirea CAS/CASS, precum și a CAS și CASS datorate de persoanele fizice, în scopul unei mai bune colectării a acestora prin reducerea/eliminarea erorilor de calcul și declarare.

Prin simplificarea modalității de calcul al obligațiilor fiscale, informațiile sunt certe și devin scadente la data de 25 mai a anului următor celui în care s-au realizat veniturile, în funcție de venitul realizat efectiv.

✓ **Măsurile adoptate prin Ordonanță de urgență a Guvernului nr. 138/2024 privind modificarea și completarea unor acte normative în domeniul fiscal-bugetar, precum și pentru reglementarea altor măsuri:**

I. Reglementări/clarificări privind impozitarea veniturilor realizate din transferul dreptului de proprietate sau al dezmembrămintelor dreptului de proprietate, respectiv:

- reglementarea modalității de declarare și stabilire a impozitului pe veniturile realizate din transferul dezmembrămintelor dreptului de proprietate sub condiție suspensivă, ulterior autentificării actului de transfer;
- regulile necesare calculului, declarării și plății de către persoana fizică beneficiară de venituri sau de către plătitorul de venit, în situația în care veniturile sunt plătite de persoane juridice sau alte entități care au obligația de a conduce evidență contabilă;
- reglementarea în mod expres a regimului fiscal aplicabil în cazul veniturilor din transferul dezmembrămintelor dreptului de proprietate sub condiție suspensivă.

II. Reglementarea regulilor privind calculul și declararea impozitului pe venit în cazul veniturilor din cedarea folosinței bunurilor, altele decât cele din arendarea bunurilor agricole și din închirierea în scop turistic a camerelor situate în locuințe proprietate personală, plătite de persoane juridice sau alte entități care au obligația de a conduce evidență contabilă, în situația în care venitul este plătit exclusiv în natură, precum și în cazul sumelor reprezentând garanție, utilizată pentru plata chiriei stabilită prin contract.

✓ **Măsurile adoptate prin Ordonanță de urgență a Guvernului nr. 156/2024 privind unele măsuri fiscal-bugetare în domeniul cheltuielilor publice pentru fundamentarea bugetului general consolidat pe anul 2025, pentru modificarea și completarea unor acte normative, precum și pentru prorogarea unor termene:**

- **eliminarea facilităților fiscale** acordate persoanelor fizice care realizează venituri din salarii și asimilate salariilor, ca urmare a desfășurării activității de creare programe pentru calculator sau de la angajatori din sectoarele construcției, agricol și industria alimentară în condițiile stabilite prin Codul fiscal, începând cu veniturile aferente lunii ianuarie 2025.

- **menținerea măsurii** potrivit căreia, pentru suma de 300 lei/lună reprezentând venituri din salarii și asimilate salariilor nu se datorează impozit pe venit și contribuții sociale obligatorii, până la 31 decembrie 2025, în anumite condiții, prin derogare de la prevederile Legii nr. 227/2015 privind Codul fiscal, cu modificările și completările ulterioare.

- **majorarea cotei de impozitare a impozitului pe dividende** de la 8% la 10%.

În domeniul taxei pe valoarea adăugată:

• **Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 138/2024** privind modificarea și completarea unor acte normative în domeniul fiscal-bugetar, precum și pentru reglementarea altor măsuri, publicată în Monitorul Oficial nr. 1222 din 5 decembrie 2024, prin care s-au adoptat măsuri privind sistemul informatic național RO e-TVA și sistemul național privind factura electronică RO e-Factura, precum și următoarele măsuri:

- clarificarea evidențierii TVA colectate prin autofacturare, în cazul obiectivelor de investiții din cadrul unor programe de interes public sau social, finanțate din fonduri publice, care sunt predate gratuit beneficiarilor, în sensul că persoanele impozabile care implementează astfel de programe și au dedus TVA pentru achiziții, trebuie să emită o autofactură;

- introducerea obligației înscrierii în factura simplificată a codului de identificare fiscală a beneficiarului, dacă acesta este o persoană impozabilă sau o persoană juridică

neimpozabilă;

- efectuarea unei corecții tehnice cu privire la autofactura emisă pentru ajustarea bazei impozabile.

- **Ordonanța de urgență a Guvernului nr.87/2024** privind modificarea unor acte normative în domeniul e-Transport, e-TVA și e-Factura, precum și pentru reglementarea unor măsuri fiscal-bugetare, publicată în Monitorul Oficial nr. 608 din 28 iunie 2024, prin care s-au adoptat măsuri privind sistemul informatic național RO e-TVA și sistemul național privind factura electronică RO e-Factura.

- **Ordonanța de urgență a Guvernului nr.78/2024** pentru modificarea și completarea Legii nr. 227/2015 privind Codul fiscal, precum și pentru reglementarea unor măsuri fiscal-bugetare, publicată în Monitorul Oficial nr. 596 din 26 iunie 2024, prin care s-au adoptat următoarele măsuri:

- clarificarea faptului că teritoriul României reprezintă teritoriul delimitat de frontiera de stat a României, în conformitate cu prevederile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 105/2001 privind frontiera de stat a României, cu modificările și completările ulterioare;

- reglementarea regimului aplicabil din punct de vedere al TVA pentru ambalajele nereutilizabile ce fac obiectul sistemului de garanție-returnare;

- eliminarea prevederilor referitoare la neefectuarea ajustării TVA în cazul în care taxa de ajustat este mai mică de 1000 de lei.

- **Ordonanța de urgență a Guvernului nr.70/2024** privind unele măsuri de implementare și utilizare a decontului precompletat RO e-TVA și valorificarea datelor și informațiilor prin implementarea unui sistem de guvernare specific, precum și alte măsuri fiscale, publicată în Monitorul Oficial nr. 582 din 21 iunie 2024, prin care s-a reglementat procedura de implementare a decontului precompletat RO e-TVA și modul de guvernare raportat la atribuțiile autorităților implicate în gestionarea acestuia.

- **Ordonanța de urgență a Guvernului nr.69/2024** pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniul gestionării și implementării sistemului național privind factura electronică RO e-Factura și al aparatelor de marcat electronice fiscale, precum și pentru alte măsuri fiscale, publicată în Monitorul Oficial nr. 582 din 21 iunie 2024, prin care s-a extins utilizarea sistemului național privind factura electronică RO e-Factura în relația B2C și s-au introdus anumite excepții de la obligația utilizării acestui sistem.

- **Ordonanța de urgență a Guvernului nr.31/2024** privind reglementarea unor măsuri fiscal-bugetare și pentru modificarea și completarea unor acte normative, publicată în Monitorul Oficial nr. 274 din 29 martie 2024, prin care s-a adoptat instituirea scutirii de TVA prin restituire pentru achizițiile efectuate de societățile deținute integral de entități nonprofit, similar celei aplicabile achizițiilor efectuate direct de entitățile nonprofit.

- **Ordonanța de urgență a Guvernului nr.30/2024** pentru modificarea și completarea Legii nr. 227/2015 privind Codul fiscal și a art. LIX din Legea nr. 296/2023 privind unele măsuri fiscal-bugetare pentru asigurarea sustenabilității financiare a României pe termen lung, publicată în Monitorul Oficial nr. 272 din 29 martie 2024, prin care s-a identificat exact fapta sancționată pentru nerespectarea termenului-limită de 5 zile lucrătoare pentru transmiterea facturilor în sistemul național privind factura electronică RO e-Factura și s-a extins, până la 31 mai 2024, perioada în care nu se aplică sancțiuni pentru această faptă.

- **Legea nr.33/2024** pentru modificarea și completarea Legii nr. 227/2015 privind Codul fiscal, publicată în Monitorul Oficial nr. 179 din 5 martie 2024, prin care:

- s-au transpus prevederile Directivei (UE) 2020/284 a Consiliului de modificare a Directivei 2006/112/CE în ceea ce privește introducerea anumitor cerințe pentru

prestatorii de servicii de plată;

- s-a modificat art. 287 lit. c) din Codul fiscal în vederea compatibilizării cu prevederile art. 90 alin. (1) din Directiva 2006/112/CE, astfel cum au fost interpretate de CJUE în hotărârea pronunțată în cauza C-717/19 Boehringer Ingelheim;
- s-a clarificat termenul limită de depunere a declarațiilor speciale aferente anumitor regimuri speciale din Codul fiscal, în situația în care acesta cade într-o zi nelucrătoare;
- s-au abrogat prevederile referitoare la posibilitatea desemnării unui reprezentant fiscal autorizat în cazul anumitor operațiuni (importuri de bunuri urmate de livrări intracomunitare) realizate de persoane impozabile nestabilite și neînregistrate în scopuri de TVA în România.

În domeniul accizelor:

➤ cu aplicabilitate de la 1 ianuarie 2024:

- majorarea nivelului accizelor pentru produsele din categoria alcool și băuturi alcoolice, începând cu 1 ianuarie 2024 și, totodată, exceptarea temporară de la actualizarea nivelului accizelor pentru aceste produse cu creșterea prețurilor de consum;
- majorarea nivelului accizelor pentru produsele din categoria tutun prelucrat, începând cu 1 ianuarie 2024;
- eșalonarea în două etape a actualizării cu creșterea prețurilor de consum din ultimele 12 luni, calculată în luna septembrie a anului 2023, față de perioada octombrie 2014 - septembrie 2015, a nivelului accizelor pentru benzină și motorină, aplicabil în anul 2024, astfel:
 - a) începând cu data de 1 ianuarie 2024, cu 50% din creșterea prețurilor de consum;
 - b) începând cu data de 1 iulie 2024, cu 50% din creșterea prețurilor de consum;
- actualizarea nivelului accizelor cu creșterea prețurilor de consum în perioada 1 ianuarie - 31 decembrie 2024, inclusiv, conform regulii generale prevăzută de Codul fiscal, pentru următoarele produse energetice: păcură, gaz petrolier lichefiat, gaz natural, petrol lampant (kerosen), cărbune, cocs și electricitate;
- introducerea, începând cu 1 ianuarie 2024, în sfera produselor supuse accizelor nearmonizate a tuturor tipurilor de produse care sunt destinate inhalării fără ardere, indiferent de ingredientele acestora, în vederea aplicării unui regim fiscal unitar pentru toate aceste tipuri de produse;
- introducerea, începând cu 1 ianuarie 2024, în sfera produselor supuse accizelor nearmonizate a băuturilor nealcoolice cu zahăr adăugat pentru care nivelul total de zahăr este cuprins între 5g - 8 g/100 ml și a băuturilor nealcoolice cu zahăr adăugat pentru care nivelul total de zahăr este peste 8 g/100 ml în vederea combaterii consumului de lichide cu adaos mare de zaharuri;
- introducerea, începând cu 1 iunie 2024, în sfera produselor supuse accizelor nearmonizate a produselor cu nicotină, care nu conțin tutun, destinate consumului pe cale orală.

În domeniul procedural fiscal

- în scopul simplificării procedurilor de administrare a fost creată posibilitatea ca un subiect de drept fiscal, respectiv o persoană nerezidentă, care nu deține cod de identificare fiscală în sensul dispozițiilor art. 82 din Codul de procedură fiscală, să fie înregistrată de organul fiscal la solicitarea unui notar public.
- având în vedere interesul general de a gestiona resursele și obligațiile bugetare, prin sprijinirea contribuabililor aflați în dificultate și care nu au fost în măsură să achite obligațiile bugetare restante, prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 107/2024 pentru reglementarea unor măsuri fiscal-bugetare în domeniul gestionării creanțelor

bugetare și a deficitului bugetar pentru bugetul general consolidat al României în anul 2024, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative, au fost adoptate unele măsuri de amnistie fiscală care vizează toți contribuabilii care au datorii restante la 31 august 2024 (persoane fizice sau juridice, de drept public sau privat, asocieri și alte entități fără personalitate juridică, persoane fizice care desfășoară activități economice în mod independent sau exercită profesii libere, unități administrativ-teritoriale sau subdiviziuni administrativ-teritoriale ale municipiului București ori instituții publice).

4.2. SCURTĂ CARACTERIZARE A POLITICII FISCALE PE PERIOADA 2025-2028, PRINCIPALELE OBIECTIVE PE TERMEN MEDIU

- implementarea măsurilor cuprinse în Programul de guvernare 2024-2028, pe măsură ce spațiul fiscal-bugetar va permite, precum și a celor asumate prin Planul Național de Redresare;
- consolidarea fiscal-bugetară în 7 ani pentru o României puternică în Uniunea Europeană, conform angajamentelor privind setul de reforme și investiții asumate prin Planul bugetar- structural național pe termen mediu al României, concomitent cu reducerea deficitului bugetar;
- îmbunătățirea și simplificarea legislației fiscale, având în vedere concluziile analizelor asupra aspectelor relevante în cadrul dialogului cu mediul de afaceri;
- perfecționarea legislației în funcție de noile fenomene evazioniste, în scopul contracarării acestora, prin instituirea de măsuri de combatere a practicilor de evitare a obligațiilor fiscale, având în vedere cazuistica identificată.
- continuarea perfecționării legislației pentru a corespunde criteriilor de armonizare cu legislația comunitară, prin transpunerea în legislația națională a măsurilor adoptate la nivel european, inclusiv din domeniul de impozitare a întreprinderilor; În plus, în domeniul taxei pe valoarea adăugată sunt avute în vedere și inițiativele propuse de Comisia Europeană în cadrul „*Planului de acțiune pentru o fiscalitate echitabilă și simplificată în sprijinul strategiei de redresare*” care au ca scop reducerea sarcinilor administrative la nivelul statelor membre și al contribuabililor, precum și simplificarea prevederilor legislative și a obligațiilor de înregistrare și raportare în domeniul TVA;
- continuarea reformelor pentru alinierea politicilor economice și sociale la standardele și recomandările OCDE, în domeniul fiscal cu accent pe îndeplinirea angajamentelor asumate de România prin aderarea la *Proiectul BEPS - Erodarea bazei de impozitare și transferul profiturilor*;
- continuarea perfecționării legislației pentru a corespunde nevoii de aplicare a unui sistem fiscal mai corect, mai eficient, mai simplu și mai transparent, respectiv astfel cum implică și îndeplinirea angajamentului din PNRR privind Reforma 4:
 - eliminarea distorsiunilor și a lacunelor din legislația fiscală spre a se asigura corectitudinea și echitatea în sistem pe principiul neutralității taxării, prin revizuirea mecanismului de acordare a facilităților: limitarea folosirii facilităților fiscale la cele destinate contribuabililor cu venituri mici și persoanelor în vârstă, clădirilor guvernamentale și unei game cât mai limitate de organizații de utilitate publică; să se efectueze o reevaluare periodică și o analiză cost-beneficiu.
 - schimbarea modului de impozitare a terenurilor și clădirilor, respectiv trecerea la un sistem bazat pe valoarea de piață, cu fuzionarea impozitului pe teren cu impozitul pe clădiri într-un singur impozit.
 - echivalarea plajelor de impozitare pentru a se elimina oportunitățile de arbitraj.
 - reevaluarea structurii cotelor.

- operaționalizarea Sistemului informatic privind automatizarea evaluării în scopuri fiscale a proprietăților imobiliare, iar în raport de componenta investițională este necesară operaționalizarea acestui Sistem informatic;
- identificarea și implementarea de reforme fiscale în domeniul taxelor verzi, inclusiv tarifarea suplimentară a carbonului și alte politici fiscale privind clima, conform recomandărilor echipei de experți a FMI.

Principalele măsuri de politică fiscală și impactul acestora pe orizontul 2025-2028

Programul de guvernare 2024-2028 relevă că este necesar ca principalul efort să se concentreze pe îmbunătățirea colectării veniturilor, sens în care s-a indicat și nevoia implementării unui sistem fiscal mai corect, mai eficient, mai simplu și mai transparent, respectiv revizuirea distorsiunilor și a lacunelor din legislația fiscală spre a se asigura corectitudinea și echitatea în sistem pe principiul neutralității taxării.

În domeniul impozitului pe profit/impozitului pe veniturile microîntreprinderilor:

Astfel cum prevede **Programul de guvernare 2024-2028**, începând cu 1 ianuarie 2025, se va continua implementarea măsurilor fiscale din recomandările Băncii Mondiale, obiectiv asumat și prin PNRR.

Măsuri fiscale întreprinse pentru perioada 2025-2028

1. Impozitul pe veniturile microîntreprinderilor, vizează în principal:

-reducerea plafonului de încadrare în sistemul de impozit pe veniturile microîntreprinderilor la echivalentul în lei a 250.000 euro începând cu 1 ianuarie 2025 respectiv la 100.000 euro, începând cu 1 ianuarie 2026.

-eliminarea condiției privind ponderea veniturilor din consultanță și/sau management în veniturile totale, pentru încadrarea în sistemul de impozit pe veniturile microîntreprinderilor.

2. Reînstituirea impozitului pe construcții,

Impozitul se datorează pentru construcțiile prevăzute de grupa 1 din Catalogul privind clasificarea și duratele normale de funcționare a mijloacelor fixe, inclusiv pentru cele care aparțin domeniului public.

Impozitul se calculează prin aplicarea unei cote de 1 % asupra valorii construcțiilor existente în patrimoniul contribuabililor la data de 31 decembrie a anului anterior, inclusiv în situația în care sunt închiriate, luate în administrare/concesiune sau în folosință pentru cele care aparțin domeniului public.

Impozitul se plătește în două rate egale, până la datele de 30 iunie inclusiv și 31 octombrie inclusiv.

3. Impozitul pe dividend - cota de impozit pe dividende distribuite persoanelor juridice române, a fost majorat de la 8% la 10%

Măsuri avute în vedere pe termen mediu:

- simplificarea stimulentei fiscale pentru cercetare-dezvoltare pentru a contribui la promovarea și păstrarea unei creșteri economice sustenabile, precum și stimularea marilor companii să-și înființeze divizii de cercetare și dezvoltare în România, prin: creșterea deducerii cheltuielilor de cercetare din impozitul pe profit la 150%, în 3 ani, și la 200%, în 5 ani; acordarea unui credit fiscal pentru investiții în cercetare, în valoare de până la 30% din cheltuielile eligibile;

- realizarea unei analize a eficienței scutirii de impozit pentru profitul reinvestit;

- reformarea politicii fiscale în privința impozitului pe dividende, cu obiectivul de a permite angajatorilor să distribuie o parte din dividende sub forma de acțiuni către angajați, ceea

- ce va stimula în mod direct dezvoltarea companiilor prin motivarea angajaților.

În domeniul impozitelor și taxelor locale:

În acord cu obiectivele Guvernului incluzând și angajamentele asumate prin PNRR sau Planul Bugetar-Structural Național pe Termen Mediu, respectiv în funcție de decizia politică, se are în vedere revizuirea cadrului fiscal în scopul alinierii sistemului de impozitare cu actuala și viitoarea etapă de dezvoltare economică a României, prin îmbunătățirea structurii veniturilor fiscale, precum și eliminarea distorsiunilor și a lacunelor din sistemul fiscal, asigurându-se corectitudinea și echitatea în sistem pe principiul neutralității taxării.

Măsurile luate astfel în considerare, vizează:

- operaționalizarea unui sistem informatic pentru implementarea unui model automat de evaluare a proprietăților;
- revizuirea mecanismului de acordare a facilităților în sensul limitării și respectiv, reconsiderării scutirilor prevăzute de cadrul legislativ din domeniul impozitelor și taxelor locale ce se acordă de drept (în virtutea legii, stabilite la nivel central), cu menținerea de scutiri/reduceri doar pentru anumite categorii (precum: gospodăriile cu venituri mici, persoanele în vârstă și cele aflate în dificultate, clădiri guvernamentale și o gamă limitată de organizații de utilitate publică), sens în care se definesc criterii de acordare de către unitățile administrativ teritoriale, cu revizuirea anuală a acestora.

În domeniul impozitului pe venit și contribuțiilor sociale obligatorii:

Vor fi avute în vedere:

- reducerea etapizată a taxelor și impozitelor pe muncă;
- implementarea unor măsuri fiscale, cu scopul de a încuraja anumite categorii de persoane, precum elevii și studenții /internship în timpul studiilor, cu vârsta mai mică de 26 de ani, în vederea ocupării unui loc de muncă, respectiv pensionarii care au stagiul complet de cotizare contributiv și se angajează pe un loc de muncă, în vederea încurajării îmbătrânirii active.

În acord cu cele prevăzute în Planul Național de Redresare și Reziliență și Planul Bugetar-Structural Național pe Termen Mediu, Banca Mondială va elabora un Raport asupra sistemului fiscal prin care se vor stabili scenariile cu măsuri specifice, fiind transpuse recomandările considerate de Guvernul României necesar a fi implementate și care vor avea în vedere un sistem fiscal adaptat la evoluția economiei astfel încât să faciliteze creșterea economică și să crească ponderea veniturilor fiscale în PIB.

În domeniul impozitării nerezidenților și al tratatelor fiscale internaționale:

Continuarea reformelor pentru alinierea politicilor economice și sociale la standardele și recomandările OCDE, este de menționat că România a aderat la ***Declarația de consens și Planul detaliat de implementare al măsurilor vizate de Pilonul Unu și Pilonul Doi din planul BEPS.***

Pilonul Unu vizează următoarele aspecte:

- întreprinderile multinaționale care vor intra în domeniul de aplicare al Pilonului I sunt cele având o cifră de afaceri globală mai mare de 20 de miliarde de euro și profitabilitate (profit înainte de impozitare/total venituri) mai mare de 10%.
- excluderea de la aplicarea Pilonului Unu a unor activități precum exploatarea resurselor naturale și a domeniului serviciilor financiare reglementate.
- pilonul Unu se concentrează asupra stabilirii unui nexus și a unor reguli de alocare a profitului care să permită impozitarea veniturilor obținute de companii în jurisdicții acolo unde acestea nu au prezență fizică dar desfășoară activități economice, în condițiile în care întreprinderea multinațională obține în jurisdicția respectivă venituri

mai mari de 1 milion de euro. Pentru jurisdicțiile în care PIB-ul este mai mic de 40 de miliarde de euro, limita veniturilor a fost stabilită la 250.000 de euro.

Prin ***Declarația Cadrului Incluziv adoptată***, din punct de vedere al Pilonului Unu, s-au convenit următoarele:

- 1) procentul de profit rezidual, definit ca profit care depășește 10% din totalul veniturilor, care urmează a fi alocat către jurisdicțiile de piață, folosind o cheie de alocare bazată pe cuantumul veniturilor, a fost stabilit la 25%.
- 2) introducerea unui mecanism de prevenire și combatere a disputelor între țări privind Suma A și aspecte referitoare la Suma A care să aibă caracter opțional și nu obligatoriu pentru jurisdicții în curs de dezvoltare care nu au sau au foarte puține cazuri de proceduri amiabile cu autoritățile fiscale ale altor state.
- 3) coordonarea termenilor de aplicare a Pilonului Unu cu suspendarea/abrogarea măsurilor unilaterale luate de diferite jurisdicții în vederea impozitării economiei digitale.

Pentru implementarea Pilonului Unu, OCDE a elaborat **Convenția Multilaterală (CM)**, prin intermediul căreia se vor aplica mai multe măsuri, precum implementarea Sumei A sau abrogarea taxelor asupra serviciilor digitale introduse de anumite jurisdicții. Convenția Multilaterală conține regulile necesare determinării și alocării Sumei A, eliminării dublei impunerii, ca și pentru o administrare fiscală eficientă și simplificată, pentru schimbul de informații, ca și pentru instituirea unui mecanism pentru prevenirea și soluționarea disputelor într-o manieră obligatorie pentru toate jurisdicțiile, asigurând astfel consistență, certitudine și eficiență în aplicarea aspectelor privind Pilonul Unu. Textul Convenției Multilaterale a fost finalizat la nivelul OCDE urmând să fie deschis pentru semnare de către jurisdicțiile participante, după ce vor fi încheiate discuțiile în legătură cu Suma B referitoare la prețurile de transfer, care este un alt instrument al Pilonului I.

În procesul aderării la Convenția Multilaterală, jurisdicțiile participante, inclusiv România vor trebui să-și modifice legislația internă cu scopul implementării principiilor de realocare a profitului, conform Sumei A.

În domeniul taxei pe valoarea adăugată :

Inițierea unui proiect de Ordonanță de urgență a Guvernului pentru modificarea și completarea Legii nr. 227/2015 privind Codul fiscal, care vizează, în principal, transpunerea în legislația națională a prevederilor Directivei (UE) 2020/285 de modificare a Directivei 2006/112/CE privind sistemul comun al taxei pe valoarea adăugată în ceea ce privește regimul special pentru întreprinderile mici și a Regulamentului (UE) nr. 904/2010 în ceea ce privește cooperarea administrativă și schimbul de informații în scopul monitorizării aplicării corecte a regimului special pentru întreprinderile mici și ale Directivei (UE) 2022/542 de modificare a Directivelor 2006/112/CE și (UE) 2020/285 în ceea ce privește cotele taxei pe valoarea adăugată, precum și eliminarea unor scutiri de TVA neconforme cu legislația comunitară în domeniul TVA.

În domeniul accizelor:

- introducerea, începând cu 1 ianuarie 2025, pentru perioada 2025-2026, a unui calendar de creștere graduală a nivelului accizelor pentru bere, vinuri, băuturi fermentate, produse intermediare și alcool etilic și, totodată, exceptarea de la prevederile privind actualizarea cu creșterea prețurilor de consum a nivelului accizelor pentru aceste produse;

- actualizarea nivelului accizelor cu creșterea prețurilor de consum în perioada 1 ianuarie - 31 decembrie 2025, inclusiv, conform regulii generale prevăzută de Codul fiscal, pentru următoarele produse energetice: benzină cu plumb, benzină fără plumb,

motorină, păcură, gaz petrolier lichefiat, gaz natural, petrol lampant (kerosen), cărbune și cocs și electricitate;

- majorarea, începând cu 1 aprilie 2025, a nivelului pentru produsele din tutun prelucrat, respectiv țigarete, țigări și țigări de foi, tutun fin tăiat, destinat rulării în țigarete și alte tutunuri de fumat ;

- majorarea, începând cu 1 aprilie 2025, a nivelului pentru produsele supuse accizelor nearmonizate, respectiv lichid cu sau fără nicotină, produse care conțin tutun, destinate inhalării fără ardere, produse destinate inhalării fără ardere, care conțin înlocuitori de tutun, cu sau fără nicotină și pentru produsele cu nicotină, care nu conțin tutun, destinate consumului pe cale orală;

- majorarea, începând cu 1 ianuarie 2026, a nivelului accizelor pentru bere, vinuri, băuturi fermentate, produse intermediare și alcool etilic și, totodată, exceptarea de la prevederile privind actualizarea cu creșterea prețurilor de consum a nivelului accizelor pentru aceste produs;

- majorarea, începând cu 1 aprilie 2026, a nivelului accizelor pentru produsele din categoria tutun prelucrat, respectiv țigarete, țigări și țigări de foi, tutun fin tăiat, destinat rulării în țigarete și alte tutunuri de fumat;

- majorarea, începând cu 1 aprilie 2026, a nivelului pentru produsele supuse accizelor nearmonizate, respectiv lichid cu sau fără nicotină, produse care conțin tutun, destinate inhalării fără ardere, produse destinate inhalării fără ardere, care conțin înlocuitori de tutun, cu sau fără nicotină și pentru produsele cu nicotină, care nu conțin tutun, destinate consumului pe cale orală.

În domeniul taxelor verzi:

- implementarea unor politici suplimentare pentru a reduce în continuare emisiile cu 18% în 2030, comparativ cu valoarea de referință proiectată. România se angajează să atingă obiectivele de reducere a emisiilor la nivelul UE până în 2030 și să ajungă la zero în 2050, în conformitate cu prevederile Pactului Verde European.

Efectele măsurilor avute în vedere asupra mediului de afaceri pe orizontul 2025-2028:

- se va continua îmbunătățirea legislației fiscale pentru a corespunde unor principii, printre care, din perspectiva politicii fiscale menționăm echitatea, transparența, stabilitatea și predictibilitatea.

- se va continua implementarea măsurilor privind descurajarea practicilor de evitare a obligațiilor fiscale, care vor garanta o impozitare echitabilă;

- transpunerea Directivei (UE) 2020/285 are un impact favorabil asupra mediului de afaceri, întrucât permite aplicarea scutirii de TVA pentru micile întreprinderi de către persoane impozabile stabilite în România și în alte state membre UE, în anumite condiții;

- adoptarea unui calendar de creștere graduală a nivelului accizelor se asigură, din perspectiva taxării, o predictibilitate pe termen mediu asupra activității desfășurate de operatorii economici.

Indicatorii bugetari pe anul 2025

Proiecția veniturilor bugetului general consolidat pe perioada 2025-2028 s-a realizat pe baza indicatorilor macroeconomici pentru orizontul de referință, precum și a reglementărilor existente în prezent în domeniul fiscal.

Pe termen mediu, pe fondul revigorării economice, veniturile bugetare se vor înscrie pe un trend ascendent în valoare nominală.

Astfel, în anul 2025 veniturile bugetare în termeni nominali sunt estimate la 667,5 miliarde lei în creștere în valoare nominală pe orizontul de referință, ajungând în anul 2027 la 705,2 miliarde lei .

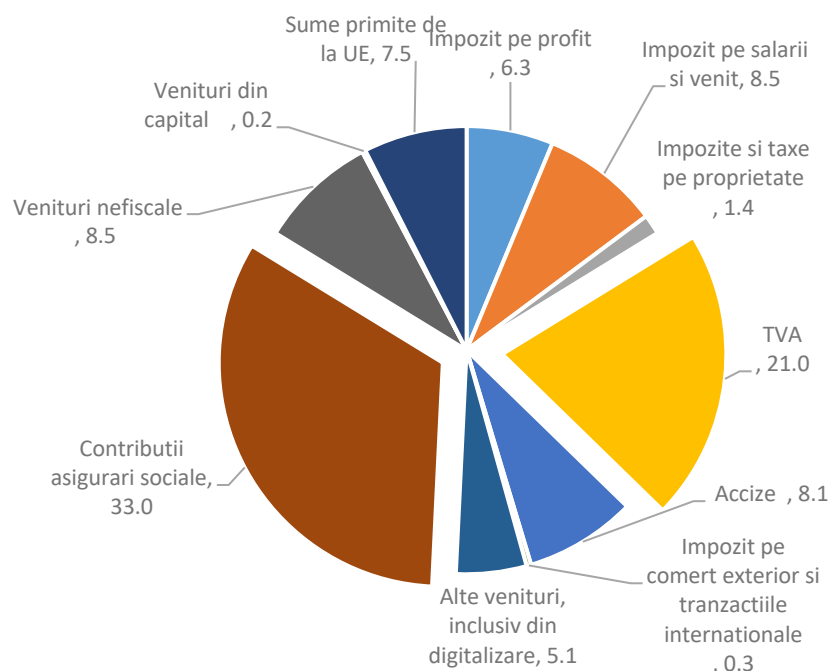
Cele mai mari ponderi în cadrul veniturilor bugetare în anul 2025 le înregistrează (contribuțiile de asigurări sociale 30,8 % din total venituri), urmate de TVA(20,4% in total venituri %) sume primite de la UE (13,1 % din total venituri), impozit pe salarii si venit (8,5 %).

Si în anul 2025 în totalul veniturilor bugetare sumele provenind de la UE dețin 13,1% in total venituri ce vor avea o contribuție pozitivă la creșterea economică, banii europeni constituind o sursă de finanțare care degrevează bugetul național și un mijloc de implementare a unor reforme în acord cu agenda europeană.

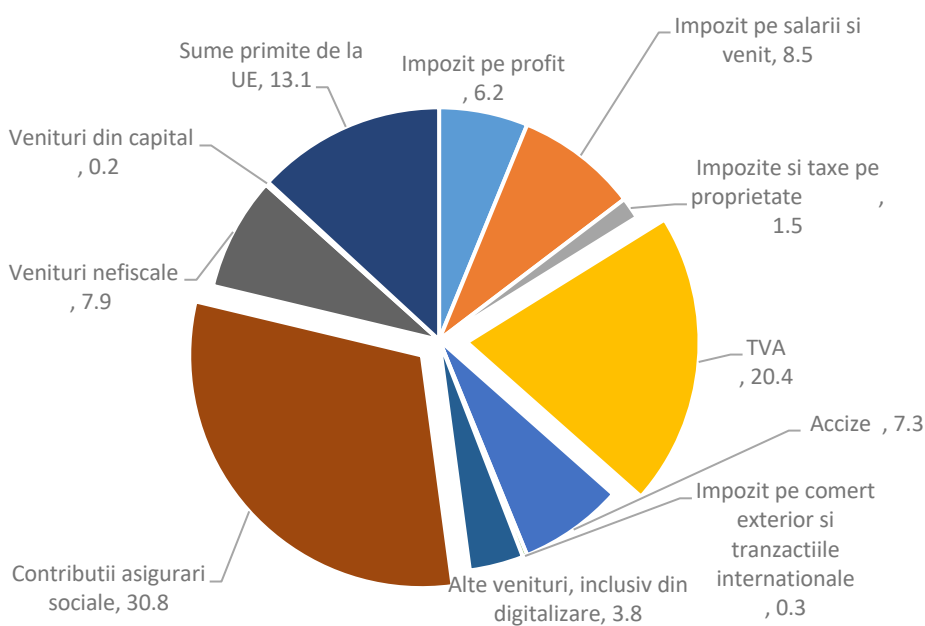
Ponderea veniturilor in total venituri bugetare pe anii 2024-2025

	- milioane lei-			
	2024		2025	
	% din total	Sume	% din total	Sume
Venituri bugetare total	100,0	574.599	100,0	667.523
Impozit pe profit	6,3	35.979	6,2	41.275
Impozit pe salarii si venit	8,5	49.045	8,5	56.552
Impozite si taxe pe proprietate	1,4	8.287	1,5	10.015
TVA	21,0	120.946	20,4	136.089
Accize	8,1	46.328	7,3	48.589
Impozit pe comert exterior si tranzactiile internationale	0,3	1.927	0,3	2.089
Alte venituri, inclusiv din digitalizare	5,1	29.197	3,8	25.045
Contributii asigurari sociale	33,0	189.510	30,8	205.919
Venituri nefiscale	8,5	49.063	7,9	52.738
Venituri din capital	0,2	1.402	0,2	1.499
Sume primite de la UE	7,5	42.916	13,1	87.713

Structura veniturilor bugetare in anul 2024
% in total venituri

Structura veniturilor bugetare in anul 2025
% in total venituri

4.3 POLITICA DE CHELTUIELI

Măsuri pe termen mediu

- ✓ Orientarea resurselor disponibile către investiții publice de antrenare în domeniile: infrastructură, agricultură și dezvoltarea rurală, energia și tehnologia avansată susținute, tranziție verde și digitală la care se adaugă resurse din fondurile europene aferente cadrului financiar 2021-2027 și Mecanismului de redresare și reziliență.
- ✓ Reorientarea cheltuielilor de investiții publice în vederea realizării unei treceri treptate de la investițiile finanțate integral din surse naționale la investiții cofinanțate din fonduri europene, trăsătura care se constată pe toată perioada de referință.
- ✓ Accelerarea ritmului de cheltuire a fondurilor europene pentru îmbunătățirea ratei de absorbție și operaționalizarea PNRR.
- ✓ Continuarea finanțării schemelor de ajutor de stat și în perioada 2024-2026, pentru a contribui la crearea de noi locuri de muncă, realizarea de investiții care utilizează tehnologii noi, obținerea de produse, servicii, tehnologii inovative, cu efecte asupra creșterii economice și asigurării stabilității macroeconomice, ceea ce reflectă o atitudine prietenoasă cu mediul de afaceri.
- ✓ Continuarea procesului de eficientizare calitativă a cheltuielilor bugetare prin creșterea ponderii cheltuielilor cu finanțare din fonduri externe față de cele din surse naționale, dar și a cheltuielilor de investiții în total cheltuieli bugetare.

Cheltuielile bugetare estimate pentru anul 2025 sunt în sumă de 802,2 miliarde lei, în anul 2027 acestea ajung la 832,5 miliarde lei respectiv 37,5 % din PIB, înregistrând o tendință de scădere pe orizontul de referință ca pondere în PIB, datorită nevoii de ajustare a deficitului bugetar.

Cea mai mare creștere pe orizontul de referință o înregistrează **cheltuielile cu asistența socială**, respectiv 12,7 % din PIB în anul 2025, dar scade până în anul 2027 la 12%.

Cheltuielile de personal sunt în sumă de 169,5 miliarde lei în anul 2025, ajungând în anul 2027 la 189,4 miliarde lei.

Bunurile și serviciile înregistrează o tendință de diminuare în perioada 2025 - 2027 fata de anul 2024 ca pondere în PIB.

În anul 2025 cheltuielile destinate investițiilor însumează aprox.149,7 miliarde lei, reprezentând aproximativ 7,8 % în PIB.În anul 2025 se remarcă cea mai mare pondere a investițiilor în PIB.

Investitiile sunt susținute din Mecanismul de Redresare și Reziliență, însă până la sfârșitul anului 2026 acestea trebuie finalizate.

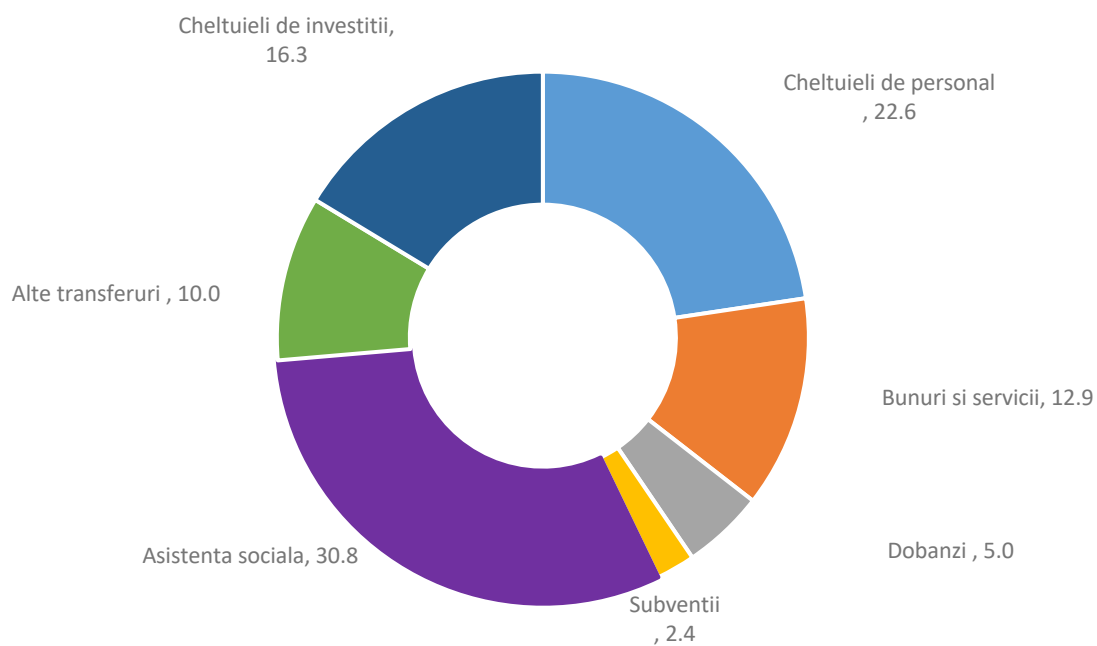
Cu ponderi mari în total cheltuieli în anul 2025 se situează asistența socială (30,2 % din total cheltuieli), cheltuieli de personal (21,1 % din total) și cheltuieli de investiții (18,7 % din total). Totuși, în structura cheltuielilor bugetare se constată în anul 2025 o creștere a ponderii cheltuielilor cu investițiile, diminuare a cheltuielilor cu bunurile și serviciile, a subvențiilor, **ceea ce reflectă procesul de eficientizare calitativă a cheltuielilor bugetare.**

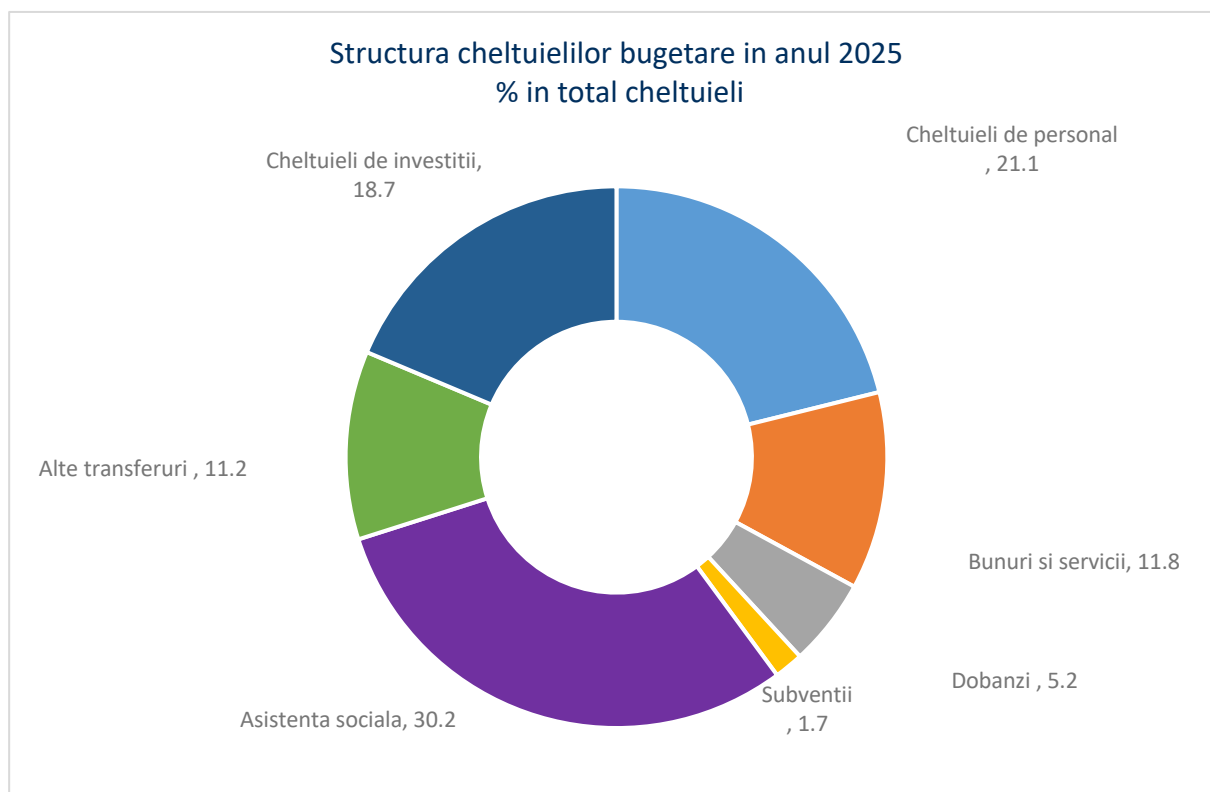
Ponderea cheltuielilor in total cheltuieli bugetare pe anii 2024-2025

- milioane lei-				
	2024		2025	
	% din total	Sume	% din total	Sume
Cheltuieli total	100,0	727.316	100,0	802.170
Cheltuieli de personal	22,6	164.595	21,1	169.536
Bunuri si servicii	12,9	93.659	11,8	94.680
Dobanzi	5,0	36.278	5,2	41.861
Subventii	2,4	17.096	1,7	13.931
Asistenta sociala	30,8	223.932	30,2	242.262
Alte transferuri	10,0	72.950	11,2	90.237
Cheltuieli de investitii	16,3	118.805	18,7	149.664

Structura cheltuielilor bugetare in anul 2024

% in total cheltuieli

4.4 POLITICA DE ADMINISTRARE FISCALĂ

Realizările ANAF în perioada ianuarie - decembrie 2024

Cadrul strategic

În anul 2024 Agenția Națională de Administrare Fiscală (ANAF) a continuat procesul de reformă și modernizare, implementarea planurilor de eficientizare a activității și, nu în ultimul rând, colaborarea eficientă pe plan internațional și deschiderea către bunele practici adoptate de alte state.

Designul organizațional al Agenției este dezvoltat în jurul conceptului de management integrat al riscului și al monitorizării active a proceselor de activitate. Obiectivele strategice ale ANAF se vor realiza prin simbioza celor două componente strategice de bază: digitalizare și gestionarea eficientă a resurselor umane, contribuind la creșterea accelerată a colectării veniturilor administrate de ANAF, la combaterea eficientă a evaziunii fiscale și a concurenței fiscale neloiale.

Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR), document strategic dezvoltat în cursul anului 2021 reprezintă cea mai mare provocare a ultimilor ani pentru ANAF, oferind cea mai mare sumă în finanțare nerambursabilă de care organizația a beneficiat de când a fost înființată.

În egală măsură, PNRR a oferit cadrul de excelență pentru dezvoltarea unei serii de reforme structurale care vor remodela administrația fiscală și contextul în care aceasta

evoluează. Prin intermediul PNRR s-au creionat și dezvoltat măsuri complexe de reformă, de natură legală, organizatorică, care promovează schimbarea, sprijinite de o serie de investiții în digitalizare cu obiectivul final de modernizare și digitalizare a ANAF, astfel încât:

- să fie eficientizată colectarea veniturilor la bugetul general consolidat, fiind asumată prin PNRR **creșterea ponderii veniturilor în PIB** (cu **2,5 puncte procentuale** până în trimestrul IV 2025, comparativ cu 2019),
- să fie redus **decalajul fiscal la TVA** cu **5 puncte procentuale** până în trimestrul II 2026, comparativ cu 2019, conform indicatorilor agreeți cu reprezentanții Comisiei Europene.

Rezultatele-cheie ale ANAF în perioada ianuarie - decembrie 2024

În conformitate cu Legea nr. 421/2023 a bugetului de stat pe anul 2024 și Legea nr. 422/2023 a bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2024, precum și cu repartizarea lunară a programului de încasări comunicată prin scrisoarea M.F. - Cabinet Ministru nr. 371327/2024, programul de încasări venituri bugetare alocat Agenției Naționale de Administrare Fiscală pentru anul 2024 a fost de **463,17 mld.lei**.

Potrivit atribuțiilor legale ce îi revin, ANAF a colectat veniturile bugetare **nete** în sumă de **459,87 mld. lei** (date operative), ceea ce reprezintă:

- o creștere cu 18,90% - indice nominal, în sume absolute cu 72,99 mld. lei mai mult decât în perioada corespondentă din 2023 (386,88 mld. lei);
- un grad de realizare de 99,3% a programului de încasări venituri bugetare, respectiv un minus de 3,30 mld. lei.

În ceea ce privește ponderea în PIB a veniturilor nete colectate de ANAF în anul 2024, aceasta este de 26,1% cu 2% mai mult față de anul 2023 când ponderea veniturilor colectate a fost de 24,1%.

Menționăm faptul că, în anul 2024 s-a rambursat către mediul economic TVA în sumă totală de 30,19 mld. lei

Principalele măsuri implementate în perioada ianuarie - decembrie 2024

Având în vedere obiectivele instituționale asumate prin Strategia Fiscal-Bugetară, Strategia ANAF și prin PNRR, pentru anul 2024 au fost stabile patru obiective:

Obiectivul 1: Îmbunătățirea serviciilor oferite - Dezvoltarea unei relații de parteneriat cu contribuabilii pentru serviciile prestate

În anul 2024, ANAF a continuat procesul de consolidare a accesului la serviciile digitale, interacțiunea digitală a contribuabililor cu administrația fiscală constituind o modalitate importantă de creștere a conformării voluntare a contribuabililor și implicit de îmbunătățire a procesului de colectare a impozitelor și taxelor.

Numărul contribuabililor persoane juridice înregistrați în SPV la data de 31.12.2024 este de 1.672.394. Astfel, a fost depășită substanțial valoarea de 1.009.679 contribuabili persoane juridice prevăzută în **ținta PNRR 192 - Creșterea gradului de utilizare a Spațiului Privat Virtual (SPV)**.

Serviciul de seminare web (webinar) prin intermediul căruia întâlnirile de asistență cu contribuabilii se desfășoară în mediul virtual, fiind astfel înlocuite întâlnirile organizate

în format fizic la sediile unităților fiscale, reprezintă un model de succes implementat de către ANAF, în perioada 01 ianuarie - 31 decembrie 2024 având loc un număr de 88 întâlniri, la care au participat online un număr de 14.223 persoane.

În perioada ianuarie-februarie 2024, a fost derulat sondajul anual **“Serviciile oferite de ANAF”** în vederea evaluării satisfacției contribuabililor privind serviciile oferite de Agenția Națională de Administrare Fiscală (ANAF), aferent anului 2023. Scopul acestui sondaj derulat în perioada sus menționată a fost aflarea opiniei contribuabililor despre serviciile puse la dispoziție de către ANAF și cum acestea pot fi îmbunătățite pe viitor. Evaluarea satisfacției privind utilizarea serviciilor ANAF a fost realizată prin intermediul unui chestionar completat de către participanți, pus la dispoziție pe platforma Survey Monkey, aplicație specializată în activitatea de sondare. Chestionarul (link-ul de accesare) a fost publicat pe pagina de internet și pe pagina de Facebook ale ANAF. De asemenea a fost transmis și către reprezentanții mediului de afaceri și mediului academic din cadrul Consiliului Consultativ al ANAF, fiind disponibil pentru o perioadă de 33 de zile. Chestionarul a fost accesat de 3958 de persoane.

Referitor la serviciul de programări online în anul 2024 s-a finalizat procedura de extindere a acestuia în ceea ce privește primirea contribuabililor la sediile unităților fiscale pe baza unei programări prealabile, la nivel național, în cadrul tuturor unităților fiscale subordonate ANAF.

În ceea ce privește **serviciul CHAT**, în perioada ianuarie-decembrie 2024, aceasta s-a concretizat prin **22.033 sesiuni CHAT** primite în domeniul asistenței contribuabililor din care **21.840 care au primit un răspuns**.

Asistența acordată prin intermediul Formularului de contact a înregistrat o creștere importantă, fiind primite un număr de 725.976 solicitări până la data de 31.12.2024.

În cadrul Planului Național de Redresare și Reziliență, ANAF derulează proiectul **“Dezvoltarea serviciilor la distanță (electronice sau telefonice) actuale, prin noi funcționalități și/sau crearea de servicii noi - e-Services ANAF”**. Obiectivul proiectului este creșterea conformării voluntare a contribuabililor prin extinderea serviciilor digitale și a oferirii de noi servicii contribuabililor. Prin implementarea acestui proiect, Agenția Națională de Administrare Fiscală își propune reducerea interacțiunii față în față cu contribuabilii, ca urmare a extinderii serviciilor digitale și a oferirii de noi servicii contribuabililor, inclusiv asigurarea incluziunii digitale a contribuabililor, prin extinderea interacțiunii video online prin achiziționarea, customizarea și implementarea unei platforme video care să permită organizarea în regim securizat de întâlniri între funcționarii fiscali și contribuabili și implementarea chatbot și integrarea acestuia cu portalul și soluția de Contact Center a ANAF.

În anul 2024, în cadrul proiectului au fost derulate activități specifice pentru realizarea obiectivelor asumate în cadrul Planului Național de Redresare și Reziliență, fiind demarată procedura de achiziție a sistemului de tip agent conversațional chatbot, precum și achiziția platformei video pentru migrarea interacțiunii contribuabililor, către mediul electronic.

La nivelul Uniunii Europene, ANAF coordonează grupurile de lucru **“Interoperabilitatea serviciilor chatbot privind fiscalitatea din perspectiva IT-FPG/035 CINT-I”** și **„Interoperabilitatea serviciilor chatbot privind fiscalitatea din perspectiva afacerilor-FPG/034 CINT-B”**, al căror obiectiv comun este acela de a stabili un cadru comun de interconectare a serviciilor chatbot la nivelul Uniunii Europene.

În anul 2024, cele două grupuri mai sus menționate s-au reunit în format fizic la Cracovia (Polonia), Porto (Portugalia), Vilnius (Lituania) și Riga (Letonia), dar și în sesiuni online la care au participat state membre ale programului *Fiscalis*, în vederea derulării activităților specifice pentru îndeplinirea obiectivelor proiectelor. În acest sens în anul 2024 a fost realizat la nivel european proiectul pilot prin care s-a testat atât interconectarea sistemelor de chatbot ale administrațiilor fiscale cât și interconectarea sistemelor de chatbot cu bazele de date special create în acest sens de către statele membre care încă nu au dezvoltat un chatbot. Instituția noastră, alături de alte 11 administrații fiscale ale statelor membre UE, a participat la proiectul pilot, sus menționat, prin interconectarea la sistemul dezvoltat prin intermediul unei baze de date.

Pentru a încuraja și asista contribuabilii să declare corect veniturile realizate și să plătească impozitele și contribuțiile datorate, în anul 2024 au fost publicate pe site-ul instituției, în cadrul secțiunii Asistență Contribuabili - Servicii oferite contribuabililor, o serie de noi materiale informative dedicate contribuabililor persoane fizice și persoane juridice.

Totodată potrivit Planului de acțiune al Strategiei Naționale de Educație Financiară 2024 - 2030, în sarcina ANAF sunt stabilite acțiuni de prezentare, în universități, a serviciilor oferite tinerilor contribuabili pentru facilitarea îndeplinirii obligațiilor fiscale. În vederea mediatizării serviciilor oferite de ANAF în rândul tinerilor, în perioada octombrie - decembrie 2024, s-a desfășurat în cadrul universităților din România o campanie națională de educație fiscală. Astfel, au fost susținute un număr de 66 de prezentări în cadrul a 41 de instituții de învățământ superior din țară având ca scop educarea timpurie a viitorilor contribuabili și promovarea serviciilor electronice ale Agenției.

Obiectivul 2: Soluții digitale integrate - Transformarea digitală a ANAF prin soluții digitale integrate, care utilizează la maximum datele și informațiile disponibile

Digitalizarea constituie o prioritate și reprezintă cheia consolidării capacității administrative necesară transformării ANAF într-o organizație transparentă și eficientă, care să ofere servicii de calitate menite să crească nivelul de încredere al contribuabililor și, totodată, să contribuie la creșterea gradului de conformare voluntară și implicit la creșterea gradului de colectare a veniturilor bugetare.

Prin soluțiile recent introduse, ANAF a făcut progrese în direcția digitalizării activității de administrare fiscală, asigurându-se în mod constant sustenabilitatea proiectelor finalizate, implementarea proiectelor de digitalizare aflate în derulare, cât și pregătirea documentației aferente proiectelor aflate în pregătire la nivelul ANAF.

Activitățile derulate în anul 2024 au vizat:

- ✓ asigurarea sustenabilității sistemului SAF-T (Fișierul Standard de Control Fiscal) și a sistemului național de facturare electronică RO e-Factura;

Sistemul SAF-T a fost finalizat în decembrie 2021, devenind operațional de la data de 1 ianuarie 2022, dată care a reprezentat și începerea termenului de depunere a declarației pentru marii contribuabili. De la 1 ianuarie 2023 a intrat în vigoare obligativitatea de depunere SAF-T pentru contribuabilii mijlocii, respectiv, de la 1 ianuarie 2025 a intrat în vigoare obligativitatea de depunere pentru contribuabili mici.

Generalizarea aplicării sistemului național RO e-Factura, incluzând toate categoriile de contribuabili, produse transferate și servicii prestate a intrat în vigoare la data de 01.01.2024.

În continuarea eforturilor de digitalizare și simplificare a procedurilor fiscale a fost introdusă varianta simplificată pentru e-Factura, ca răspuns la solicitările transmise de microîntreprinderi, ce nu utilizează în mod curent elemente operaționale complexe.

În acest sens, a fost redus numărul de câmpuri de la 160 la 50. Versiunea simplificată a aplicației e-Factura vine cu o serie de avantaje și funcționalități care vor face gestionarea facturilor mai ușoară și mai accesibilă pentru toți utilizatorii.

O nouă facilitate importantă adăugată sistemului este aplicația extinsă în limba engleză pentru contribuabilii nerezidenți înregistrați în scopuri de TVA ce au obligația de raportare a facturilor emise pentru livrări/prestări pe teritoriul României.

- Pentru a reduce evaziunea fiscală și pentru a permite o mai bună funcționare a sistemelor informatice, a fost completată lista datelor transmise prin casele de marcat către sistemele electronice ale ANAF. Începând cu 29 mai 2024, casele de marcat transmit codul de înregistrare în scopuri de TVA.
- Sistemul RO e-Transport își propune să revoluționeze abordarea transporturilor rutiere de bunuri din perspectiva combaterii evaziunii fiscale, pentru aceasta operaționalizându-se modulele de analiză complexă de risc, pe fondul acumulării de informații în baza de date specifică.

Odată cu punerea în funcțiune a RO e-Transport, analizele de risc au evoluat din perspectiva gradului de complexitate proporțional cu volumul de date înregistrat. Prin mecanismele pe care le gestionează, sistemul va avea o contribuție importantă la reducerea decalajului fiscal al TVA, urmărindu-se fiscalizarea tranzacțiilor comerciale și creșterea încasărilor la bugetul de stat.

- Împreună cu Autoritatea Vamală Română, ANAF dezvoltă programul e-Sigiliu, ca parte integrantă din RO e-Transport. Sistemul va permite monitorizarea în timp real a mijloacelor de transport marfă suspecte a fi implicate în mecanisme complexe de evaziune fiscală.
- ✓ pregătirea implementării proiectului **„Servicii fiscale eficiente pentru administrație și cetățeni - SFERA”** - MF/ANAF își propun o abordare modernă a procesului de colectare a creanțelor bugetare. ANAF, prin echipa de proiect asigură definirea și actualizarea după caz a cerințelor funcționale în vederea demarării de către Ministerul Finanțelor a procedurilor de achiziție reglementată de Guvernul României. În acest sens s-a prevăzut integrarea în acest sistem informatic a funcționalităților de administrare a tuturor categoriilor de contribuabili inclusiv persoanele fizice, totodată fiind delimitate activitățile de administrare fiscală față de cele de executare silită;
- ✓ asigurarea sustenabilității sistemului informatic VIES_RO (Value Added Tax Information Exchange Sistem) re-proiectat și optimizat în luna iunie 2023;

Principalul obiectiv al sistemului informatic VIES_RO îl constituie crearea unui cadru și al unui mecanism eficient în creșterea încasărilor fiscale prin combaterea evaziunii fiscale generate de societățile comerciale înregistrate în scop de TVA, având în vedere faptul că din punct de vedere funcțional, sistemul asigură realizarea schimbului de informații privind livrările intracomunitare.

Pe parcursul anului 2024 a fost desemnată echipa de proiect privind mentenanța corectivă și evolutivă a sistemului informatic - VIES_RO.

În luna noiembrie 2024 a avut loc instruirea unui număr de aproximativ 300 de utilizatori ai sistemului informatic VIES de la nivelul ANAF, aparat central și unități subordonate.

- ✓ extinderea Sistemului informatic AEOL_RO (Automatic Exchange of Information) cu funcționalități specifice DAC7, aprobate la nivel comunitar, asigurându-se schimbul automat de informații între administrațiile fiscale ale statelor membre;

Au fost finalizate toate activitățile din cadrul proiectului ce a avut ca scop îmbunătățirea și extinderea platformei utilizate pentru schimbul internațional de informații AEOL cu funcționalități specifice: DAC7.

Obiectivul sistemului informatic AEOL_RO constă în reducerea fraudei și a evaziunii fiscale, prin realizarea unui schimb de informații privind veniturile contribuabililor din mai multe categorii.

- ✓ reproiectarea, optimizarea și migrarea Sistemului informatic pentru Nomenclatoare Generale, Evidența Organizației și a Resurselor Umane și Evidența Rolurilor pentru aplicațiile informatice MF-ANAF-NOM_PERS_ROL și a bazei de date aferente la o versiune superioară;

Proiectul a fost demarat la data de 18 iulie 2021 în scopul reproiectării, optimizării și migrării sistemului informatic NOM_PERS_ROL la o versiune superioară a bazei de date, precum și a extinderii funcționalităților prin dezvoltarea unor noi module, cum ar fi:

1. Concursuri - modul de gestiune a dosarelor de concurs pentru posturile vacante;
2. Prezență Electronică - modul care permite administrarea pontajului pentru personalul MF, ANAF și al unităților subordonate;
3. Tabloul de Bord - modul dedicat funcțiilor de conducere care oferă spre analiză mai mulți indicatori de performanță, relevanți pentru atingerea unor anumite obiective stabilite de factorii de decizie ai instituției, urmărind evaluarea și analiza diverselor aspecte ale activității de resurse umane, cum ar fi mobilitatea, performanța, cheltuieli salariale, eficiența și tendințe pozitive sau negative.

- ✓ implementarea sistemului CESOP (Central Electronic System of Payment information - Sistemul electronic central de informații de plată) - Sistemul electronic colectează informațiile despre plățile efectuate prin intermediul furnizorilor de servicii de plată pentru tranzacțiile transfrontaliere, a intrat în vigoare de la 1 ianuarie 2024).

CESOP va permite statelor membre să transmită informații de plată (primate în domeniul național CESOP) către componenta centrală CESOP administrată la nivelul Uniunii Europene (domeniul central CESOP), contribuind la combaterea eficientă a fraudei în materie de TVA. Sistemul central CESOP va putea agrega pentru fiecare beneficiar al plății toate informațiile de plată relevante pentru TVA transmise de statele membre și ar permite crearea unei imagini de ansamblu completă a plăților primite de către beneficiari (adică întreprinderile) de la plătitori (și anume consumatorii care efectuează achiziții online) la nivelul UE.

Obiectivul 3: Prevenirea și combaterea evaziunii fiscale - ANAF o organizație ce vine în sprijinul conformării contribuabililor și al menținerii unui mediu economic echitabil

Reformarea managementului riscului de neconformare fiscală

În anul 2024 au fost realizate acțiuni pentru a fi continuată implementarea procesului integrat de management a riscurilor fiscale ca parte a obiectivelor strategice asumate de către Agenție.

În acest sens au continuat acțiunile pentru implementarea proiectului APIC/Big Data (termen 31.12.2025) - proiect care vizează dezvoltarea unei aplicații informatice complexe prin care să fie integrate și valorificate, în termeni operaționali și analitici, volume mari de date, agregate din toate sursele de date ale ANAF precum și din surse de date externe.

Personalul din cadrul structurii centrale a ANAF, cât și din cadrul structurilor teritoriale, a participat la desfășurarea activităților circumscrise proiectului APIC, specifice echipei de proiect business, respectiv a grupurilor de lucru constituite pentru desfășurarea activităților necesare pentru implementarea modulelor informatice de analiza și raportare, în cadrul cărora să fie testate și validate cerințele funcționale aferente unor indicatori de risc, atât la nivel de date cât și la nivel de algoritm de calcul, cu scopul de valorificare a datelor din sistemul informatic RO e-Factura, a datelor privind contribuabilii mijlocii și de detectare a fraudei intracomunitare de TVA.

Pentru identificarea și analiza riscurilor de neconformare fiscală, ANAF a realizat actualizarea indicatorilor de risc din cadrul **"Registrului riscurilor fiscale"**. Registrul este utilizat ca instrument principal în cadrul procesului de management al riscurilor fiscale, ce reflectă riscurile pe tipuri de impozite și taxe, pe segmente de contribuabili și pe sectoare de activitate, fiind un instrument în permanentă modificare și actualizare.

Ca urmare a analizelor de risc efectuate, precum și a testării/evaluării indicatorilor de risc, la nivelul organelor fiscale teritoriale a fost aplicată, gradual, o gamă variată de tratamente fiscale asupra contribuabililor, adaptate nivelului de risc, respectiv: transmiterea de notificări, verificare documentară, acțiuni de control inopinat, analiză de risc suplimentară, inspecție fiscală parțială sau generală.

Una dintre subcomponentele APIC este reprezentată de implementarea unui Registrul de Risc al Contribuabilului (RRC) care va efectua, în mod automat, încadrarea contribuabililor în clase și subclase de risc în scopul administrării de către ANAF a creanțelor fiscale pe baza analizei de risc fiscal conform prevederilor Codului de procedură fiscală. În acest scop, vor fi utilizați indicatori de risc din cadrul Registrului electronic al riscurilor fiscale. Acest registru va fi implementat la data de 31.12.2025 și va cuprinde principalele riscurile identificate, fiind principalul instrument utilizat în cadrul procesului de management al riscurilor fiscale, clasificate în cele 4 mari categorii, respectiv înregistrarea fiscală, depunerea declarațiilor, nivelul de declarare, plata impozitelor datorate, subcriteriile de risc aferente, precum și indicatorii de risc dezvoltați, aferenți fiecărui subcriteriu de risc fiscal

La sfârșitul anului 2024, au fost recepționate 2 module, respectiv modulul prin care sunt valorificate datele din sistemul RO e-factura, precum și modulul de detectare a fraudei intracomunitare de TVA.

Activitatea de inspecție fiscală

În vederea creșterii conformării la declarare a contribuabililor, ANAF, prin structura de inspecție fiscală, desfășoară în prezent două tipuri de activități care presupun interacțiunea de la distanță cu contribuabilul:

- emiterea notificărilor de conformare, care reprezintă un document prin care organul de inspecție fiscală transmite contribuabililor/plătitorilor prezumtivi a fi selectați pentru efectuarea inspecției fiscale riscurile fiscale identificate, în scopul reanalizării situației fiscale și îndeplinirii obligațiilor fiscale, conform prevederilor legale, ori al clarificării riscurilor fiscale notificate, după caz;

- efectuarea de acțiuni de verificare documentară, care constau în realizarea unei analize de coerență a situației fiscale a contribuabilului/plătitorului pe baza documentelor existente la dosarul fiscal, precum și pe baza oricăror informații și documente transmise de terți sau deținute de organul fiscal, care au relevanță pentru determinarea situației fiscale.

În acest context, în vederea creșterii conformării voluntare, în perioada **ianuarie-decembrie 2024**:

- au fost emise un număr de 15.405 notificări de conformare pentru riscuri fiscale estimate, în sumă de 4.640,70 mil. lei (**perioada ianuarie -decembrie 2024**);

- au fost efectuate 29.321 verificări documentare la contribuabili persoane juridice și fizice (20.969 la contribuabili persoane juridice și 8.352 la contribuabili persoane fizice);

- ca urmare a verificărilor documentare au fost stabilite sume suplimentare în valoare totală de 862,03 mil. lei (811,58 mil. lei la contribuabili persoane juridice și 50,45 mil. lei contribuabili persoane fizice).

În perioada ianuarie-decembrie 2024 ponderea acțiunilor de verificare documentară în total acțiuni de control fiscal este de 57,82 %.

Contribuabilii/plătitorii care nu și-au corectat/clarificat riscurile fiscale ca urmare a notificărilor de conformare au făcut obiectul unor acțiuni ulterioare de inspecție fiscală.

Totodată, în perioada ianuarie-decembrie 2024:

- au fost efectuate 21.387 inspecții fiscale (15.908 la contribuabili persoane juridice și 5.479 la contribuabili persoane fizice);

- au fost stabilite sume suplimentare în valoare totală 5.557,25 mil. lei (5.460,52 mil. lei la contribuabili persoane juridice și 96,73 mil. lei la contribuabili persoane fizice);

- au fost instituite 134 măsuri asigurătorii în valoare de 165,43 mil. lei (119 măsuri asigurătorii la contribuabili persoane juridice în valoare de 148,41 mil. lei și 15 măsuri asigurătorii la contribuabili persoane fizice în valoare de 17,02 mil. lei);

- au fost aplicate 1.449 amenzi în valoare totală de 9,27 mil. lei (1.359 amenzi la contribuabili persoane juridice în valoare de 9,06 mil. lei și 90 amenzi la contribuabili persoane fizice în valoare de 0,21 mil. lei);

- au fost înaintate organelor de urmărire penală un număr de 356 sesizări, pentru un prejudiciu total de 4.955,56 mil. lei (348 sesizări la contribuabili persoane juridice pentru un prejudiciu de 4.954,90 mil. lei și 8 sesizări la contribuabili persoane fizice pentru un prejudiciu de 0,66 mil. lei);

- a fost diminuată pierderea fiscală cu suma de 4.426,54 mil. lei.

Suplimentar față de cele menționate, în vederea identificării/cuantificării eventualelor riscuri fiscale, în perioada **ianuarie-decembrie 2024**, au fost efectuate 11.513 controale inopinate/constatări la fața locului.

Intensificarea acțiunilor de control în domeniul prețurilor de transfer

În ceea ce privește inspecțiile fiscale desfășurate în perioada ianuarie -decembrie 2024 la contribuabili care au derulat tranzacții cu persoanele afiliate, în cadrul cărora au fost verificate și prețurile de transfer practicate, a fost stabilită o diferență a bazei de impozitare în sumă de 1.788,99 mil. lei. Astfel, diferența suplimentară de bază de impozitare a determinat: impozit pe profit stabilit suplimentar de plată - 89,66 mil. lei; diminuare pierdere fiscală - 269,57 mil. Lei

Activitatea de antifraudă fiscală

În anul 2024, resursele instituționale ale structurii de antifraudă fiscală au fost alocate pentru descoperirea și instrumentarea cazurilor de evaziune fiscală, precum și pe descurajarea acestui fenomen prin inițierea unor controale operative în domenii/zone de activitate cu risc semnificativ de neconformare, respectiv:

- **activități cu caracter permanent și prioritar** ce vizează analiza, investigarea și instrumentarea cazurilor de evaziune fiscală complexe, de actualitate, cu scopul de a crește ponderea controalelor dedicate destructurării lanțurilor evazioniste și eliminarea din sistem a cât mai multor construcții artificiale care includ societăți de tip „fantomă”;
- **activități de monitorizare și control** ce vizează, în primul rând, creșterea conformării fiscale prin conștientizarea contribuabililor asupra prezenței inspectorilor antifraudă în anumite zone, cât și prin monitorizarea unor activități cu risc fiscal ridicat și, în al doilea rând, descoperirea și sancționarea abaterilor de la prevederile legale, în cadrul controalelor operative;
- **activități de verificare documentară**, efectuate pentru stabilirea corectă a situației fiscale a contribuabilului/plătitorului.

Inspectorii antifraudă asigură monitorizarea transporturilor rutiere de mărfuri provenind din achiziții intracomunitare.

Pe linia descoperirii și combaterii evaziunii fiscale, în anul 2024 inspectorii antifraudă au cuantificat/estimat implicații fiscale (reprezentând TVA, impozite, contribuții sociale și de sănătate, alte creanțe) în sumă totală de 2,2 mld. lei.

Totodată, au fost înaintate organelor de urmărire penală 334 acte de sesizare, pentru prejudicii în sumă totală de 930,16 mil. lei. Valoarea actelor de sesizare cu prejudiciu mai mare de 1 milion lei reprezintă 85% în total valoare prejudiciu aferent actelor de sesizare înaintate organelor de urmărire penală.

Pentru asigurarea recuperării prejudiciilor aferente cazurilor investigate, au fost dispuse 129 măsuri asigurătorii în sumă de 208,17 mil. lei.

Pe linia prevenirii evaziunii fiscale, au fost aplicate 14.658 sancțiuni contravenționale principale (13.246 amenzi și 1.412 avertismente), valoarea totală a amenzilor însumând 143,95 mil. lei. În ceea ce privește confiscările de numerar, venituri din activități ilicite și bunuri, valoarea totală estimată a acestora este de 279,83 mil. lei.

Suspendări de activitate au fost dispuse la un număr de 274 contribuabili, din care 257 contribuabili pentru abateri de la prevederile legale privind dotarea și utilizarea aparatelor de marcat electronice fiscale (256 suspendări pentru nedotare AMEF și 1 suspendare pentru neutilizare AMEF) și 17 contribuabili pentru nerespectarea prevederilor Legii nr. 227/2015.

În urma activității de verificare documentară au fost emise decizii de impunere pentru 1.843 entități, valoarea obligațiilor stabilite însumând 738,42 mil. lei.

În vederea creșterii conformării voluntare a contribuabililor, structura antifraudă fiscală a transmis 3.745 notificări (pentru contribuabili care au obligația depunerii declarației unice privind veniturile obținute în anul 2023 prin intermediul furnizorilor de servicii poștale; notificări punctuale emise cu privire la datele eronate înregistrate în aplicația RO-E Transport; notificări către persoane fizice ce au fost identificate ca desfășurând activități economice constând în prestări de servicii către populație, fără a avea o formă de organizare conform legii și fără a declara veniturile obținute).

Activitatea de verificare a situației fiscale personale/verificare documentară

În anul 2024, ANAF a continuat dezvoltarea programului de verificare a situației fiscale personale, respectiv de verificare documentară, pe baza analizei de risc, la nivel național pentru toate categoriile de persoane fizice care prezintă risc de neconformare la declararea veniturilor impozabile, astfel:

- au fost transmise un număr de 434 notificări de conformare către persoanele fizice cu risc fiscal (inclusiv persoane fizice cu averi mari);
- au fost finalizate un număr de 415 de acțiuni de verificare a situației fiscale personale, din care 214 finalizate cu decizie de impunere, fiind stabilite creanțe fiscale totale în sumă de aproximativ 179,15 mil. lei;
- au fost finalizate un număr de 880 acțiuni de verificare documentară, din care 287 finalizate cu decizie de impunere, fiind stabilite creanțe fiscale în sumă totală de aprox. 72,30 mil. lei.

De asemenea, au fost realizate analize de risc punctuale pentru 225 persoane fizice în vederea valorificării rezultatelor din controale fiscale sau a informațiilor primite urmare a unor sesizări de la alte instituții ori autorități publice, precum și de la alte entități sau persoane fizice ori juridice.

În vederea îmbunătățirii conformării fiscale a persoanelor fizice cu averi mari, în cadrul *Programului de notificare privind veniturile obținute din străinătate*, în anul 2024, ca primă etapă au fost transmise către contribuabilii din grupul PFAM un număr de 212 notificări (unui număr de 30 persoane care nu sunt înrolate în Spațiul Privat Virtual, prin poștă și unui număr de 182 persoane înrolate în SPV, prin intermediul SPV), în luna aprilie 2024.

Veniturile totale din străinătate declarate în anul 2024 pentru anul 2023 și perioada anterioară (inclusiv cele rectificative) au însumat 123,34 mil. lei din care:

- 107,10 mil lei venituri declarate pentru anul fiscal 2023;
- 16,24 mil. lei venituri declarate pentru perioada 2019-2022.

A doua etapă a Programului de notificare a constat în transmiterea de renotificări către persoanele fizice care nu au avut reacție ca urmare a notificărilor transmise în cadrul primei etape. Astfel, au fost renotificate un număr de 151 persoane fizice cu averi mari (notificările au fost transmise prin poștă unui număr de 26 persoane care nu sunt înrolate în SPV și unui număr de 125 persoane înrolate în SPV, prin intermediul SPV). Raportul privind rezultatele programului de renotificări urmează a fi întocmit la începutul anului 2025.

În ceea ce privește rezultatele obținute în cadrul proiectului *Îmbunătățirea gradului de conformare voluntară la declararea veniturilor obținute din transferul titlurilor de valoare de către persoanele fizice cu averi mari*, în anul 2024, au continuat activitățile privind îmbunătățirea gradului de conformare voluntară la declararea veniturilor din transferul titlurilor de valoare și orice alte operațiuni cu instrumente financiare, inclusiv instrumente financiare derivate, precum și transferul aurului de investiții realizate de către persoanele fizice cu averi mari.

Astfel, la finele anului 2024 a fost întocmit un raport intermediar privind rezultatele obținute, câștigurile din transferul titlurilor de valoare declarate de contribuabili suplimentar ca urmare a demersurilor efectuate fiind în sumă de 6,34 mil. lei.

Activitatea de informații fiscale

În anul 2024, activitatea de cooperare administrativă în domeniul TVA - desfășurată în baza Regulamentului 904/2010 s-a concretizat într-un număr de 961 de solicitări de informații primite de la autoritățile fiscale ale celorlalte state membre, și respectiv, un număr de 1003 de solicitări de informații transmise către alte jurisdicții fiscale.

În baza Acordului Bilateral de cooperare administrativă în domeniul TVA, încheiat între ANAF - ca autoritate competentă română - și ANV (Agenția Națională a Veniturilor) Bulgaria, în intervalul de referință, au fost primite un număr de 40 de solicitări de informații și au fost transmise, spre soluționare, autorităților fiscale din Bulgaria un număr de 36 solicitări de informații.

În ceea ce privește instrumentele Comunității pentru Cooperare Administrativă Internațională Avansată (AIAC), s-a asigurat coordonarea unui număr de șase controale în vederea combaterii fraudei pe linie de TVA și impozite directe în domeniul prețurilor de transfer, forței de muncă, serviciilor de consultanță transfrontalieră și al prestărilor de servicii intracomunitare de transport.

Referitor la cooperarea administrativă în materie de impozite directe, în perioada raportată a fost gestionat schimbul internațional de informații desfășurat în baza Directivei 2011/16/UE (DAC1) privind cooperarea în domeniul fiscal și a Directivei 2014/107/UE (DAC 2) privind schimbul automat obligatoriu de informații în domeniul fiscal, Directivei 2018/882/UE (DAC 6) privind cooperarea administrativă în domeniul fiscal, precum și în baza convențiilor de evitare a dublei impuneri la care România este parte sau a altor instrumente juridice de drept internațional, astfel:

- au fost primite de la jurisdicții UE și non-UE un număr de 248 solicitări de informații, 160 informări spontane și 32 solicitări de notificare documente, respectiv au fost transmise către jurisdicții UE și non-UE un număr de 108 solicitări de informații și o informare spontană;

- au fost identificate, prin intermediul aplicației AEOL (Automatic Exchange Of Information) prin care se gestionează informațiile primite de România prin schimb automat de la State Membre și țări terțe, un număr de 2.955.558 înregistrări.

Pe parcursul anului 2024 au fost gestionate din perspectiva calității datelor activitățile de cooperare administrativă și schimb de informații în domeniul impozitelor directe aflate în competența structurilor de specialitate din cadrul ANAF, cu statele membre conform reglementărilor Uniunii Europene și cu administrațiile fiscale ale statelor cu care România are încheiate convenții de evitare a dublei impuneri și instrumente juridice de drept internațional.

În cadrul cooperării administrative privind schimbul de informații, au fost încheiate noi protocoale cu: Registrul Auto Român, Consiliul Național al IMM-urilor din România, Agenția Națională pentru Plăți și Inspecție Socială, Casa Națională de Asigurări de Sănătate, Ministerul Infrastructurii și Proiectelor Europene, Asociația Romană a Băncilor referitor la numărul de identificare fiscală, Autoritatea pentru Digitalizarea României, Asociația Română a Băncilor referitor la poprirea electronică și AEDIFICIUM Banca pentru Locuințe.

În ceea ce privește protocoalele de aderare la sistemul informatic PatrimVen încheiate de către ANAF, la data de 31 decembrie 2024, numărul total al înrolărilor în Patrimven, respectiv al protocoalelor de aderare la sistemul informatic PatrimVen, este 8.092 (3.140 UAT-uri, 370 instituții publice, 4.520 instituții de învățământ, 62 parchete și tribunale); ținta gradului de înrolare a UAT-urilor în Patrimven este de 100%, numărul de UAT-uri menționat mai sus reprezentând un procent de 97.27%.

În ceea ce privește protocoalele de colaborare încheiate de ANAF, în perioada 1 ianuarie - 31 decembrie 2024, au fost încheiate 24 de protocoale de colaborare cu autorități și instituții publice și de interes public.

În ceea ce privește solicitările de informații primite din partea Direcției Naționale Anticorupție, Ministerului Afacerilor Interne, DGPI, DIICOT, Înaltei Curți de Casație și Justiție, Guvernului României - Corpul de Control al Prim-Ministrului, Judecătoria, Tribunale, Birourilor de Executori Judecătorești, Oficiului Național pentru Jocuri de Noroc etc., la nivelul biroului au fost soluționate cereri cu privire la 4.963 de persoane fizice și/sau juridice, acestea însumând aproximativ 500.000 de interogări.

Obiectivul principal reprezentat de conectarea aparatelor de marcat electronice fiscale, parte a digitalizării Agenției, este în continuă evoluție, dovadă fiind faptul că, până la data de 31.12.2024, numărul aparatelor de marcat conectate la sistemul informatic al ANAF este cu 37% mai mare comparativ cu valoarea de referință a țintei 221, asumată prin Programul Național de Redresare și Reziliență.

În concordanță cu atribuțiile și competențele stabilite prin lege în sarcina ANAF, DGIF a efectuat analize și verificări privind un număr aproximativ de 2385 persoane și 3540 entități vizate de sancțiuni internaționale.

În perioada 01.01.2024 - 31.12.2024 au fost recepționate de la instituțiile de credit un număr de 19 formulare de raportare privind informări în legătură cu înghețări de fonduri sau informații cu privire la posibila implicare indirectă în transferuri financiare a unor persoane și entități vizate de sancțiunile internaționale

Obiectivul 4: Eficiență și transparență - Transformarea ANAF într-o instituție solidă, modernă și de încredere

În contextul noului cadru legislativ, s-a impus o reșezare structurală a instituției, fiind necesară și o modificare organizatorică pentru a putea mobiliza de o manieră optimă resursele disponibile. Astfel, au fost reorganizate atât structura de administrare a marilor contribuabili, justificată de necesitatea centralizării actului decizional la nivelul conducerii Agenției și asigurarea unui cadru unitar al activității de colectare, pentru fluidizarea proceselor organizatorice cât și structura de executări silite, pentru a accelera procedurile de valorificare a bunurilor confiscate și intrate în proprietatea privată a statului.

Pentru eficientizarea activității de antifraudă fiscală, personalul ANAF a fost suplimentat cu 220 de inspectori în vederea dezvoltării și operaționalizării Sistemului național RO e-Sigiliu.

✓ Formarea profesională continuă a personalului ANAF

În perioada de referință a anului 2024, Școala de Fiscalitate a continuat să-și îndeplinească obiectivele stabilite pe linia formării profesionale, asigurând instruirea personalului Agenției pentru nevoile de formare profesională aprobate prin Planul anual de formare profesională, aprobat în condițiile legii, precum și intensificarea eforturilor de dezvoltare a cadrului organizatoric pentru a deveni un centru de excelență în domeniul formării și perfecționării;

În acest sens, Școala de Fiscalitate a lansat un proces nou de analiză a nevoilor de formare profesională prin care, într-o primă etapă, structurile ANAF și-au stabilit tematicile prioritare de instruire pentru anul în curs, pentru care în etapa secundară și-au stabilit grupul țintă pe tematicile propuse și perioadele de instruire.

De asemenea, pe baza propunerilor structurilor ANAF, Școala de Fiscalitate a elaborat și supus aprobării conducerii Agenției, planul anual de formare profesională a personalului Agenției, în baza căruia a asigurat și monitorizat instruirea personalului Agenției.

În perioada ianuarie -decembrie 2024, au fost organizate un număr aproximativ de 258 sesiuni de instruire în domeniul prioritar de pregătire profesională *"Drept, legislație, norme și proceduri (Politica fiscală și administrarea taxelor)"* la care au participat un număr de 14.257 angajați din care : 3.447 din cadrul aparatului propriu al Agenției și 10.809 de la unitățile subordonate.

Totodată, având în vedere limitarea resurselor bugetare alocate formării profesionale și ținând cont de faptul că pregătirea profesională are un regim continuu și imperativ pentru asigurarea de programe de formare necesare dezvoltării competențelor profesionale ale angajaților s-au inițiat demersuri pentru încheierea de protocoale cu furnizori externi de formare profesională, precum ANFP, ANI, Centrul Multifuncțional de Pregătire Schengen (CMPS), Camera Consultanților Fiscali (CCF), ANEVAR, Autoritatea de Supraveghere Financiară, Asociația CREDIS etc, care au asigurat în condiții de gratuitate programe de formare profesională pentru angajații Agenției.

Prin urmare, în perioada ianuarie -decembrie 2024 au fost organizate un număr de 31 sesiuni de instruire în domeniul prioritar de pregătire profesională pe tematici din zona competențelor digitale, lingvistice, leadership, comunicare etc la care au participat un număr de 261 de angajați din care : 142 din cadrul aparatului propriu al Agenției și 119 de la unitățile subordonate.

✓ Management eficient al resurselor umane în contextul digitalizării ANAF ;

Principalele măsuri în domeniul formării profesionale implementate în perioada ianuarie - decembrie 2024

Program de formare organizat pe tema : RO E-TRANSPORT/ RO e-FACTURA

Astfel, pentru susținerea/dezvoltarea acestor competențe, la nivelul ANAF, prin Școala de fiscalitate au fost organizate următoarele sesiuni de instruire/ateliere de lucru: 2 sesiuni de instruire în domeniul fiscalității cu tema „Sistemul național de facturare electronică Ro e-Factura”, 1 sesiune organizată cu formatori interni din cadrul ANAF, la care au participat 435 de funcționari publici din cadrul ANAF și 1 sesiune organizată cu formatori externi din cadrul Camerei Consultanților Fiscali, la care au participat 84 de funcționari publici din cadrul Agenției;

S-au desfășurat 2 sesiuni de instruire cu tema „Sistemul național de monitorizare a transporturilor rutiere de bunuri RO e-Transport” cu sprijinul lectorilor interni din cadrul Direcției generale antifraudă fiscală, în cadrul căroră au fost instruite 689 de persoane (susținut în format online pe platforma Moodle-Școala de fiscalitate și aplicația de videoconferință HCL Sametime);

În anul 2024, a fost elaborat de către specialiști din cadrul Unității de Management al Informației un alt suport de curs pe o temă specifică activității Agenției, respectiv Sistemul național de facturare electronică RO e-Factura, care a fost pus la dispoziția angajaților Agenției prin intermediul platformei Moodle a Școlii de fiscalitate. Astfel, în semestrul I al anului 2024 au fost organizate 2 sesiuni de instruire pe această tematică, la care au participat 486 funcționari publici din cadrul structurilor Agenției - aparat propriu și unități subordonate.

Program de formare organizat pe tema: SAF-T

În asigurarea sustenabilității proiectului *”Servicii de dezvoltare, integrare și instruire privind sistemul informatic Fișierul standard de control (Standard Audit File - SAF-T) - cod SIPOCA 604*, având ca obiectiv general consolidarea capacității ANAF de a susține inițiativele de modernizare, prin introducerea de servicii publice electronice ce optimizează procesele decizionale orientate către mediul de afaceri, inclusiv prin implementarea unui fișier standard internațional de control pentru toți operatorii economici, a fost organizat 1 atelier de lucru pentru membrii grupului de lucru.

Atelierul de lucru cu tema *”Servicii de dezvoltare, integrare și instruire privind sistemul informatic Fișierul standard de control (Standard Audit File - SAF-T)”* la care au participat 17 formatori certificați, membri ai grupului de lucru constituit în vederea sustenabilității proiectului *”Servicii de dezvoltare, integrare și instruire privind sistemul informatic Fișierul standard de control (Standard Audit File - SAF-T) - cod SIPOCA 604*.

S-au desfășurat 3 sesiuni de instruire cu tema *”Inspecție fiscală. Fișierul standard de control fiscal - SAF-T”* în cadrul căroră au fost instruite 1.214 persoane (susținut în format online pe platforma Moodle-Școala de fiscalitate și aplicația de videoconferință ZOOM).

Program de formare organizat pe tema: IDEA - s-au desfășurat 2 sesiuni de instruire: Programul de instruire formatori cu tema *”Servicii de acces la instrumente informatice de control electronic IDEA”*, în cadrul căroră au fost instruite și certificate ca formatori 20 de persoane.

Program de formare organizat pe tema: CONFORMAREA FISCALĂ s-au organizat:

- 6 sesiuni cu tema *”Conformarea fiscală în domeniul impozitului pe venit”*, ca măsură

de sustenabilitate a proiectului „Dezvoltarea de instrumente pentru creșterea conformării în domeniul impozitului pe veniturile persoanelor fizice în România” (cod Reform/SC2020/070), în cadrul cărora au fost instruite 152 persoane.

- 9 sesiuni cu tema „Conformarea fiscală în domeniul impozitului pe venit. Notificarea de conformare”, ca măsură de sustenabilitate a proiectului „Dezvoltarea de instrumente pentru creșterea conformării în domeniul impozitului pe veniturile persoanelor fizice în România” (cod Reform/SC2020/070), în cadrul cărora au fost instruite 220 de persoane (susținut în format online pe platforma Moodle-Școala de fiscalitate și aplicația de videoconferință HCL Sametime);

Program de formare organizat pe tema: Modificări aduse aplicației VIES - s-a desfășurat o sesiune de instruire la care au participat 327 de angajați din cadrul aparatului propriu și al unităților subordonate Agenției.

În ceea ce privește dezvoltarea cadrului organizatoric al formării profesionale, arătăm că în anul 2024, Școala de fiscalitate a continuat colaborarea cu Organizația Intraeuropeană a Administrațiilor Fiscale (IOTA), în cadrul proiectului denumit „Sprijin pentru dezvoltarea Școlii de Fiscalitate a Administrației Fiscale din România” (instrumentul de asistență tehnică IOTA - PEER-TO-PEER), inițiat în anul 2023. În contextul acestei colaborări au fost propuse din partea Școlii de fiscalitate măsurile de dezvoltare a Agenției care au ca scop activarea performanței angajaților ANAF și crearea unui sistem motivational de menținere în instituție a angajaților valoroși.

✓ **Consolidarea colaborării și comunicării cu alte administrații fiscale, precum și cu organisme internaționale, pe ariile de interes și prioritățile comune existente la nivel internațional.**

Relația ANAF cu organizațiile, instituțiile și partenerii internaționali urmărește intensificarea schimburilor de informații și a transferului de bune practici în domeniul administrării fiscale. Astfel, în anul 2024, reprezentanții ANAF au participat la misiuni externe în cadrul programelor Comisiei Europene (de ex., Programul Fiscalis 2027) sau în cadrul unor evenimente derulate sub egida IOTA, OECD, CEF Slovenia (Centru de Excelență în Finanțe), precum și la grupurile de lucru ale Consiliului UE și Comisiei Europene sau întâlniri bilaterale. În vederea susținerii candidaturii României la OECD, ANAF a participat la o serie de reuniuni organizate sub egida OCDE, în special cele aflate sub umbrela FTA (Forum on Tax Administration), organism a OECD organizată sub forma unui forum prin care administrațiile fiscale împărtășesc cunoștințe, derulează cercetări și identifică noi idei de dezvoltare ale administrațiilor fiscale.

Printre reuniunile sub egida FTA la care specialiștii ANAF au participat amintim Comunitatea de interes în domeniul resurselor umane, Rețeaua reprezentanților administrațiilor fiscale pentru Egalitatea de Gen (Gender Balance Network), Comunitatea de interes pentru aplicarea perspectivelor comportamentale în cadrul administrațiilor fiscale (Behaviour Insights) sau Rețeaua de consolidare a capacității (Capacity Building Network). Suplimentar, menționăm participarea ANAF la Cadrul Inclusiv (IF). Forumul de procedură amiabilă (MAP Forum), Rețeaua de management al creanțelor fiscale (FTA TDMN), Forumul privind practicile fiscale dăunătoare (FHTP), Cadrul Inclusiv (IF), Programul Large Business and International, FTA Capacity Building Network, FTA Gender Balance Network.

Astfel că, în anul 2024, DGRICP în strânsă colaborare cu celelalte structuri de specialitate din cadrul ANAF, a sprijinit procesul de evaluare tehnică a României de către Comitetul pentru Afaceri Fiscale (CAF) la nivel de grupuri subsidiare - Forumul privind practicile fiscale dăunătoare (FHTP) și Grupul de lucru privind infracțiunile

fiscale și alte infracțiuni (Tax Crime).

Totodată, menționăm participarea activă a României în cadrul atelierelor și forumurilor organizate sub egida IOTA, precum și în cadrul unor grupuri de lucru ce țin de viața organizației (ex. grupul de lucru de nivel înalt al Consiliului Consultativ Financiar), atât în calitate de participanți, speakeri dar și membri. În anul 2024 au fost organizate activități privind colaborarea bilaterală în vederea efectuării unor schimburi de experiență în domeniul fiscal, cu administrații fiscale din Moldova, Bulgaria, Polonia.

În perioada 2020-2023, Agenția a beneficiat de un număr de 17 misiuni de asistență tehnică ale Fondului Monetar Internațional.

✧ Aceste misiuni au vizat zonele cheie de reformă și dezvoltare din cadrul ANAF, oferind un sprijin concret în domenii de mare actualitate.

Recomandările incluse în rapoartele misiunilor de asistență tehnică au susținut Agenția în fundamentarea propunerilor de reforme și în monitorizarea activă a rezultatelor, atât din punct de vedere al impactului asupra colectării veniturilor, cât și din perspectiva planificării strategice și operaționale.

II. Acțiuni prioritare pe termen mediu

Agenția Națională de Administrare Fiscală continuă procesul de modernizare prin implementarea Planului strategic 2025-2028, completat de un Plan de reformă 2025-2028 care stabilește traseul pentru modernizare, inclusiv calendare, rezultate și măsuri de succes în această perioadă.

Viziunea ANAF pentru următorii patru ani este de a deveni o administrație de încredere și inovatoare care fructifică valoarea oamenilor și a tehnologiei pentru a oferi comunității servicii noi și adaptate, care utilizează o abordare bazată pe identificarea riscurilor de neconformare fiscală pentru a optimiza nivelul de conformare voluntară, astfel încât să se prevină și să se combată fenomenele de fraudă și evaziune fiscală.

În îndeplinirea acestei viziuni, obiectivele strategice sunt formulate urmărind patru direcții majore de acțiune, prezentate în cele ce urmează, separat pentru anul 2025 și cumulativ pentru anii 2026 - 2027.

II.1 Acțiuni prioritare în anul 2025

✓ **Asigurarea de servicii moderne către contribuabili și comunitate:**

1. Asigurarea interacțiunii digitale cu contribuabilii, disponibilă 24/7, ușor accesibilă, adaptată nevoilor contribuabililor:
 - implementarea sistemului de tip agent conversațional – chatbot și integrarea acestuia cu portalul ANAF și cu serviciul Spațiul Privat Virtual, cu soluția Contact center și crearea posibilității de integrare cu alte canale disponibile;
 - implementarea platformei audio-video pentru audierea online a contribuabililor și integrarea acesteia cu portalul internet al ANAF și cu serviciul Spațiul Privat Virtual;
 - extinderea gamei de servicii oferite contribuabililor prin intermediul Contact-center-ului.
2. Simplificarea constantă a interacțiunii digitale cu contribuabilii, inclusiv precompletarea formularelor fiscale:
 - simplificarea și digitalizarea formularelor pentru contribuabilii mici și pentru persoanele fizice;

- efectuarea de analize pentru identificarea altor formulare care ar putea fi simplificate și precompletate (formularul 212 “Declarație unică privind impozitul pe venit și contribuțiile sociale datorate de persoanele fizice”).

3. Utilizarea feedback-ului de la contribuabili în cadrul unui proces structurat, pentru realizarea design-ului serviciilor oferite de administrația fiscală sau pentru îmbunătățirea acestora:

- realizarea unei cercetări sociologice ample la nivelul ANAF, prin intermediul achiziției de servicii specializate în cercetări sociologice în vederea evaluării relației contribuabili - ANAF (proiect în cadrul PNRR).
- achiziția unei aplicații informatice/ suită de soluții de analiză complexă de date și informații necesară dezvoltării și îmbunătățirii interacțiunii cu contribuabilii și mediul de afaceri prin intermediul căreia se urmărește îmbunătățirea procesului de abordare a creării de servicii oferite contribuabililor, de la concept, dezvoltare și până la implementare, precum și delimitarea foarte clară a etapelor de creare și dezvoltare a serviciilor adresate contribuabililor (proiect în cadrul PNRR).

4. Adaptarea serviciilor și a comunicării pentru a răspunde nevoilor specifice anumitor segmente de contribuabili (de exemplu, mari contribuabili, contribuabili mijlocii, etc.):

- dezvoltarea informațiilor specifice pentru contribuabili cu deficiențe de vedere sau auz;
- restructurarea portalului pentru a permite contribuabililor să găsească cu ușurință informațiile necesare diferitelor categorii de contribuabili sau pentru diferite tipologii de problematice;
- elaborarea unui Plan de comunicare PFAM care include crearea unei pagini web dedicate PFAM, a unui Ghid pentru PFAM, alte materiale de informare;
- crearea unor funcționalități în SPV care să permită un canal unic de comunicare cu contribuabilii PFAM;
- extinderea gamei de servicii pentru înlesnirea conformării voluntare în domeniul impozitului pe venit;
- îmbunătățirea comunicării publice și a transparenței ANAF în relația cu contribuabilii;
- sporirea nivelului de depunere la timp a declarațiilor privind impozitul pe venit și de depunere prin mijloace electronice.

✓ *Reducerea decalajului fiscal:*

1. Stabilirea unui proces național centralizat pentru a evalua și prioritiza riscurile de neconformare fiscală pentru principalele impozite și taxe și dezvoltarea unui Registru electronic al riscurilor de neconformare fiscală, precum și un program național de îmbunătățire a conformării:

- continuarea implementării unui proces structurat de analiză a riscurilor de neconformare fiscală pentru toate impozitele de bază, segmentele de contribuabili și sectoarele economice majore;
- proiectarea planurilor de îmbunătățire a conformării pentru cele mai importante riscuri de neconformare fiscală;
- identificarea tendințelor comportamentale ale contribuabililor persoane fizice, a sectoarelor de activitate vulnerabile la evaziune fiscală, în vederea derulării de proiecte/programe în scopul creșterii conformării fiscale.

2. Proiectarea de sisteme și procese care să faciliteze îndeplinirea obligațiilor de plată ale contribuabililor și să optimizeze nivelul de conformare voluntară:
 - implementarea Decontului precompletat RO e-TVA;
 - implementarea sistemului informatic SME-SS “Schema specială de TVA pentru întreprinderile mici”;
 - asigurarea serviciilor de mentenanță a sistemelor informatice de interoperabilitate în domeniul fiscal (AEOL_RO, VIES_RO, OSS_RO și VAT Refund);
 - implementarea unui mecanism modern de colectare, care oferă posibilitatea contribuabilului de a opta pentru plata recurentă a obligațiilor fiscale declarate care asigură un flux financiar adecvat și crește gradul de conformare voluntară a plăților, asigurând, de asemenea, un nivel ridicat de încredere reciprocă între parteneri (administrativ și contribuabil).
3. Efectuarea de analize detaliate ale sistemului de TVA și valorificarea rezultatelor pentru a identifica potențialele consolidări ale procedurilor de administrare, dar și zonele ce generează pierderi semnificative de încasări și pentru a dezvolta strategii de răspuns cuprinzătoare, inclusiv planificarea acțiunilor antifraudă și folosirea optimă a instrumentelor de cooperare administrativă internațională.
 - consolidarea analizei privind decalajul de TVA, pe categorii de sectoare economice, regiuni și segmente de contribuabili;
 - identificarea comportamentelor agresive de optimizare fiscală, de fraudare, neconforme ale contribuabililor;
 - dezvoltarea și rafinarea algoritmilor ce vor fi utilizați în vederea identificării activităților de fraudă și evaziune fiscală;
 - proiectarea strategiilor pentru a gestiona cele mai importante zone de risc;
 - implementarea unui mecanism de detectare timpurie a fraudelor TVA asociate cu achizițiile intracomunitare, tranzitele și tranzacțiile interne;
 - controlul mecanismului de planificare fiscală pentru marii contribuabili și extinderea acestui mecanism la contribuabilii mijlocii;
 - dezvoltarea unui sistem complex de monitorizare a tendințelor, riscurilor și comportamentului în ceea ce privește conformarea în domeniul impozitului pe venit.
4. Efectuarea de analize pentru o înțelegere cuprinzătoare a factorilor care conduc la comportamentul neconform al contribuabililor și utilizarea constatărilor pentru a concepe strategii de răspuns:
 - utilizarea metodologiei de analiză comportamentală și a elementelor modelului de conformare pentru a identifica factorii care conduc la comportamentele de neconformare;
 - realizarea de studii comportamentale pentru contribuabilii PFAM (grup extins) care au făcut obiectul acțiunilor de control fiscal;
 - reducerea oportunităților de neconformare.
5. Îmbunătățirea capacității funcției de control fiscal, incluzând un proces structurat de analiză a eficacității acestei funcții și utilizarea rezultatelor pentru a îmbunătăți evaluarea riscurilor și funcția de control fiscal:
 - dezvoltarea unei metodologii pentru efectuarea unor analize detaliate ale controlului fiscal astfel încât să fie identificate atât activitățile eficiente, cât și cele deficitare;
 - măsurarea gradului de confirmare, în cadrul acțiunilor de control fiscal, a riscului fiscal estimat în cadrul analizei de risc;

- identificarea mai eficace a contribuabililor cu risc sporit de evaziune fiscală:
 - extinderea colectării și analizării datelor furnizate de terți pentru a identifica venitul nedeclarat;
 - extinderea stabilirii bazelor de impozitare prin estimare pentru a permite impozitarea pe baza indicatorilor stilului de viață;
 - creșterea ponderii verificărilor documentare realizate în afara inspecției fiscale / verificării situației fiscale personale privind contribuabilii plătitori de impozit pe venit;
 - optimizarea calității inspecțiilor/verificărilor în segmentul contribuabililor cu risc fiscal ridicat;
 - derularea de acțiuni de control fiscal la contribuabilii plătitori de impozit pe venit, cu impact în decalajul fiscal.

✓ *Modernizarea organizației:*

1. Asigurarea unui management bazat pe obiective, transpuse în programe și proiecte pe termen mediu, cuantificate prin indicatori calitativi și cantitativi care să permită o evaluare obiectivă a rezultatelor obținute în implementarea obiectivelor strategice ale organizației:
 - elaborarea Strategiei de asigurare a conformării fiscale a persoanelor fizice cu averi mari;
2. Dezvoltarea și implementarea unui design organizațional modern care sprijină angajații, procesele și evoluția tehnologică într-un mediu în continuă schimbare:
 - documentarea situației actuale și prefigurarea schimbărilor necesare dintre situația actuală raportat la cea viitoare;
 - efectuarea de analize și cercetări privind bunele practici internaționale pentru a determina schimbările organizaționale necesare în vederea implementării rezultatelor proiectelor finalizate prin PNRR și luarea deciziilor viitoare bazate pe risc;
3. Integrarea unei culturi bazată pe risc în cadrul tuturor proceselor și a abordărilor operaționale:
 - Dezvoltarea proceselor de management al schimbării (inclusiv sesiuni de informare, instruire, etc.) pentru a sprijini liderii să implementeze abordări bazate pe risc pentru toate zonele de conformare și de resurse umane:
Promovarea unei culturi organizaționale orientate spre activarea performanței angajaților prin canalizarea potențialului acestora în construirea de experiențe de carieră și crearea unor comportamente și atitudini adecvate cu scopul îndeplinirii obiectivelor organizaționale.
 - Organizarea de ateliere online de informare cu tema „Managementul riscurilor organizaționale” .
4. Înființarea unui Club al ambasadorului fiscal, o comunitate fiscală care să ofere angajaților din administrația fiscală din România un context favorabil schimbului de experiență profesională, promovării unor viziuni comune pe teme specifice domeniilor Agenției, a domeniilor prioritare de formare profesională, susținerea unor sesiuni de instruire pe teme specifice nevoilor de instruire a angajaților ANAF , precum și participarea la campanii, sesiuni de informare a contribuabililor și a potențialilor

contribuabili pe tema serviciilor oferite contribuabililor/tinerilor contribuabili pentru facilitarea îndeplinirii obligațiilor fiscale.

5. Formarea unui brand de angajați de înaltă performanță, cu accent pe integritate, etică, capacitate/expertiză și consolidarea independenței și raționamentului profesional:

- identificarea echipelor asociate proiectelor specifice în diferite domenii pentru a le fi asigurată instruirea necesară dezvoltării abilităților care vor contribui la dezvoltarea echipelor cu performanță ridicată; instruirea angajaților care fac parte din echipele de proiecte de dezvoltare ANAF;
- elaborarea unui plan de instruire a angajaților pentru dobândirea și dezvoltarea capacității de utilizare a instrumentelor digitale;
- implementarea unui sistem de instruire care să asigure dobândirea de competențe profesionale și tehnice în mediul digital-fiscal cu scopul de a identifica, a accesa și a gestiona eficient informațiile digitale într-un mediu instituțional online;
- planificarea și susținerea de cursuri de Gestionarea reacțiilor la schimbare, Abilitați de comunicare interpersonală, Coaching individual pentru a susține adaptarea la schimbare și gestionarea rezistenței la schimbare;
- elaborarea unui plan de instruire pe baza analizei nevoilor de instruire stabilite de superiorii ierarhici pentru fiecare grup de lucru identificat la nivelul structurilor ANAF;
- crearea unui sistem de management al învățării și dezvoltării care să sprijine obiectivele strategice ale ANAF prin asigurarea de angajați pregătiți, calificați și implicați în atingerea obiectivelor propuse;
- dezvoltarea leadershipului și managementului;
- planificarea și susținerea de cursuri de Managementul schimbării și desfășurarea Programului Coaching pentru performanță;
- formare în managementul proiectelor pentru management și middle management;
- crearea unui sistem de atitudini, comportamente, atașamente, așteptări, aspirații și valori prin implementarea unei culturi organizaționale la care să adere personalul Agenției și care să asigure întreținerea excelenței organizaționale;
- realizarea și desfășurarea unui sondaj online intern privind diagnosticarea culturii organizaționale și adaptabilitatea la nou a angajaților;
- realizarea și susținerea unui curs privind Cultura organizațională și performanța;
- consolidarea structurilor de specialitate DGMR și UMI (ex . prin suplimentare personal, ca număr și/sau expertiză, asigurare de cursuri de formare specifice).

6. Elaborarea unei planificări strategice a resurselor umane, cu un accent sporit pe specializarea, abilitățile și recrutarea forței de muncă, precum și dezvoltarea de strategii și planuri pentru a pregăti forța de muncă a viitorului:

- efectuarea evaluării privind riscurile de resurse umane cu accent pe reliefaarea diferențelor dintre profilul actual al forței de muncă și forța de muncă viitoare;
- elaborarea planului forței de muncă necesară în viitor și analiza diferențelor dintre profilul actual al forței de muncă și forța de muncă viitoare și crearea unui plan de acțiune care va include recrutarea personalului cu competențele necesare și retenția acestuia, pentru a soluționa decalajul identificat, în raport cu, cadrul legislativ în vigoare, respectiv cu premisele/restricțiile pe care le implică;

- introducerea unui eveniment dedicat sărbătoririi noilor angajați din administrație, numit "Ziua noului angajat al ANAF", care să aibă ca obiectiv îmbunătățirea cadrului organizational al integrării noilor angajați în sistemul fiscal prin socializarea cu colegii și superiorii și nu în ultimul rând adaptarea acestora la mediul fiscal.
- organizarea de sesiuni de formare privind efectuarea acțiunilor de verificare a situației fiscale personale pentru personalul ANAF (aparat central și teritoriu) cu atribuții în acest sens.

✓ *Transformarea digitală:*

1. Valorificarea tehnologiei moderne în vederea maximizării utilizării informațiilor pentru a sprijini procesele decizionale, a dezvolta strategii de răspuns și a oferi servicii de încredere pentru contribuabili:
 - implementarea platformei Big Data.
2. Folosirea de instrumente digitale adaptate și integrate (inclusiv sisteme avansate de gestionarea automată a cazurilor) care sprijină eficiența și eficacitatea resurselor existente:
 - "Dezvoltarea unei platforme de licitații online prin care să se asigure valorificarea centralizată a bunurilor imobile și a altor proprietăți sau bunuri cu valoare semnificativă, sechestrate sau intrate în proprietatea privată a statului la nivelul întregii țări";
 - implementarea unor mecanisme de valorificare a bunurilor mobile supuse executării silită și îmbunătățirea/modernizarea sistemului de poprire și de sechestrare a bunurilor mobile și dezvoltarea unui sistem informatic care să asigure evidența bunurilor intrate în proprietatea privată a statului și monitorizarea activității prin instrumentul informatic de case-,management la nivelul întregii țări;
 - implementarea sistemului informatic de gestionare a activității din domeniul juridic ("Case management" pentru activitatea juridică).
 - optimizarea aplicației informatice CONDOR;
 - continuarea dezvoltării aplicației AR-PAD;
 - crearea și actualizarea aplicației E-BOOK control venituri;
 - implementarea unor module antifraudă pentru analiza și identificarea tranzacțiilor suspecte de fraudă carusel (CARUSEL, INDFISC, TRANSPRISC, COMRISC și RORISC);
 - monitorizarea digitală a conformării în pregătirea documentelor fiscale relevante;
 - curățarea, integrarea și consolidarea bazelor de date interne; elaborarea unui nou sistem bazat pe conceptul de profilare 360 de grade a contribuabililor (persoane fizice și companii); interoperabilitate cu sistemele informaționale ale instituțiilor statului care dețin și pot oferi informații utile în activitatea de colectare a impozitelor.

II.2 Acțiuni prioritare 2026-2027

✓ *Asigurarea de servicii moderne către contribuabili și comunitate:*

1. Asigurarea interacțiunii digitale cu contribuabilii, disponibilă 24/7, ușor accesibilă, adaptată nevoilor contribuabililor:
 - extinderea gamei de servicii oferite contribuabililor prin intermediul Contact-center-ului.
2. Simplificarea constantă a interacțiunii digitale cu contribuabilii, inclusiv precompletarea formularelor fiscale:

- simplificarea și digitalizarea formularelor pentru contribuabilii mici și pentru persoanele fizice;
- efectuarea de analize pentru identificarea altor formulare care ar putea fi simplificate și precompletate.
- 3. Utilizarea feedback-ului de la contribuabili în cadrul unui proces structurat, pentru realizarea design-ului serviciilor oferite de administrația fiscală sau pentru îmbunătățirea acestora:
 - implementarea mecanismului de consultare cu contribuabilii în vederea realizării design-ului de noi servicii sau îmbunătățirea celor existente.
- 4. Adaptarea serviciilor și a comunicării pentru a răspunde nevoilor specifice anumitor segmente de contribuabili (de exemplu, mari contribuabili, mijlocii etc.):
 - dezvoltarea informațiilor specifice pentru contribuabili cu deficiențe de vedere sau auz;
 - restructurarea portalului pentru a permite contribuabililor să găsească cu ușurință informațiile necesare diferitelor categorii de contribuabili, sau pentru diferite tipologii de problematice;
- 5. Dezvoltarea unei funcții de coordonare unitară pentru proiectarea serviciilor oferite contribuabililor:
 - elaborarea unui cadru unitar care să fie utilizat de către toate direcțiile generale în momentul dezvoltării unui nou serviciu ANAF.

✓ *Reducerea decalajului fiscal:*

1. Stabilirea unui proces național centralizat pentru a evalua și prioritiza riscurile de neconformare fiscală pentru principalele impozite și taxe și dezvoltarea unui Registru electronic al riscurilor de neconformare fiscală, precum și un program național de îmbunătățire a conformării:
 - proiectarea planurilor de îmbunătățire a conformării pentru cele mai importante riscuri de neconformare fiscală;
 - continuarea programelor de conformare privind persoanele fizice cu averi mari.
2. Proiectarea de sisteme și procese care să faciliteze îndeplinirea obligațiilor de plată ale contribuabililor și să optimizeze nivelul de conformare voluntară;
3. Efectuarea de analize detaliate ale sistemului de TVA și valorificarea rezultatelor pentru a identifica potențialele consolidări ale procedurilor de administrare, dar și zonele ce generează pierderi semnificative de încasări și pentru a dezvolta strategii de răspuns cuprinzătoare, inclusiv planificarea acțiunilor antifraudă și folosirea optimă a instrumentelor de cooperare administrativă internațională.
 - consolidarea analizei privind decalajul de TVA, pe categorii de sectoare economice, regiuni și segmente de contribuabili;
 - identificarea comportamentelor agresive de optimizare fiscală, de fraudare, neconforme ale contribuabililor;
 - dezvoltarea și rafinarea algoritmilor ce vor fi utilizați în vederea identificării activităților de fraudă și evaziune fiscală;
 - proiectarea strategiilor pentru a gestiona cele mai importante zone de risc;
 - implementarea unui mecanism de detectare timpurie a fraudelor TVA asociate cu achizițiile intracomunitare, tranzitele și tranzacțiile interne;
 - controlul mecanismului de planificare fiscală pentru marii contribuabili și extinderea acestui mecanism la contribuabilii mijlocii;

4. Efectuarea de analize pentru o înțelegere cuprinzătoare a factorilor care conduc la comportamentul neconform al contribuabililor și utilizarea constatărilor pentru a concepe strategii de răspuns:
 - utilizarea metodologiei de analiză comportamentală și a elementelor modelului de conformare pentru a identifica factorii care conduc la comportamentele de neconformare.
5. Îmbunătățirea capacității funcției de control fiscal, incluzând un proces structurat de analiză a eficacității acestei funcții și utilizarea rezultatelor pentru a îmbunătăți evaluarea riscurilor și funcția de control fiscal:
 - utilizarea acestor analize ca feedback pentru procesul centralizat de evaluare a riscurilor;
 - dezvoltarea și implementarea unui cadru structurat de măsurare a performanței pentru managementul riscului de neconformare, inclusiv un set de indicatori strategici de performanță.
6. Prevenirea acumulării de noi arierate fiscale:
 - utilizarea unei abordări bazată pe risc pentru a proiecta activități specifice care vor reduce acumularea arieratelor fiscale.

✓ *Modernizarea organizației:*

1. Asigurarea unui management bazat pe obiective, transpuse în programe și proiecte pe termen mediu, cuantificate prin indicatori calitativi și cantitativi care să permită o evaluare obiectivă a rezultatelor obținute în implementarea obiectivelor strategice ale organizației.
2. Dezvoltarea și implementarea unui design organizațional modern care sprijină angajații, procesele și evoluția tehnologică într-un mediu în continuă schimbare:
 - documentarea situației actuale și prefigurarea schimbărilor necesare dintre situația actuală raportat la cea viitoare;
 - efectuarea de analize și cercetări privind bunele practici internaționale pentru a determina schimbările organizaționale necesare în vederea implementării rezultatelor proiectelor finalizate prin PNRR și luarea deciziilor viitoare bazate pe risc;
 - utilizarea acestor analize pentru a dezvolta un nou design organizațional.
3. Integrarea unei culturi bazată pe risc în cadrul tuturor proceselor și a abordărilor operaționale:
 - dezvoltarea proceselor de management al schimbării (inclusiv sesiuni de informare, instruire etc.) pentru a sprijini liderii să implementeze abordări bazate pe risc pentru toate zonele de conformare și de resurse umane.
4. Formarea unei echipe de angajați de înaltă performanță, cu accent pe integritate, etică, capabilitate/expertiză și consolidarea independenței și raționamentului profesional:
 - identificarea echipelor asociate proiectelor specifice în diferite domenii pentru a le fi asigurată instruirea necesară dezvoltării abilităților care vor contribui la dezvoltarea echipelor cu performanță ridicată;
 - elaborarea unui plan de instruire pe baza analizei nevoilor de instruire stabilite de superiorii ierarhici pentru fiecare grup de lucru identificat la nivelul structurilor ANAF;

- crearea unui sistem de management al învățării și dezvoltării care să sprijine obiectivele strategice ale ANAF prin asigurarea de angajați pregătiți, calificați și implicați în atingerea obiectivelor propuse;
 - dezvoltarea leadershipului și managementului;
 - crearea unui sistem de atitudini, comportamente, atașamente, așteptări, aspirații și valori prin implementarea unei culturi organizaționale la care să adere personalul Agenției.
5. Elaborarea unei planificări strategice a resurselor umane, cu un accent sporit pe specializarea, abilitățile și recrutarea forței de muncă, precum și dezvoltarea de strategii și planuri pentru a pregăti forța de muncă a viitorului:
- efectuarea evaluării privind riscurile de resurse umane cu accent pe reliefarea diferențelor dintre profilul actual al forței de muncă și forța de muncă viitoare;
 - elaborarea planului forței de muncă necesară în viitor și analiza diferențelor dintre profilul actual al forței de muncă și forța de muncă viitoare și crearea unui plan de acțiune care va include recrutarea personalului cu competențele necesare și retenția acestuia, pentru a soluționa decalajul identificat, în raport cu, cadrul legislativ în vigoare, respectiv cu premisele/restricțiile pe care le implică.
6. Evaluarea riscurilor operaționale și a planurilor de continuitate, precum și actualizarea acestora:
- efectuarea analizei și constituirea unui grup de lucru în privința identificării, evaluării și prioritizării riscurilor operaționale de business și realizarea unui plan de gestionare a riscurilor;
 - elaborarea unui plan de continuitate a activității.

✓ *Transformarea digitală:*

1. Valorificarea tehnologiei moderne în vederea maximizării utilizării informațiilor pentru a sprijini procesele decizionale, a dezvolta strategii de răspuns și a oferi servicii de încredere pentru contribuabili:
 - identificarea oportunităților de utilizare a inteligenței artificiale (învățarea automată, analiza datelor, deep learning etc.), pentru a îmbunătăți serviciile pentru contribuabili;
 - oferirea unui nou serviciu public către populație reprezentat de platforma de licitații online prin care să se asigure accesul facil al acestuia la achiziția centralizată a bunurilor imobile și a altor proprietăți sau bunuri cu valoare semnificativă, sechestrate sau intrate în proprietatea privată a statului la nivelul întregii țări;
 - darea în exploatarea unui nou sistem informatic care să asigure evidența bunurilor intrate în proprietatea privată a statului și monitorizarea activității prin instrumentul informatic de case-,management la nivelul întregii țări;
 - continuarea implementării platformei Big Data;
 - implementarea sistemului național de management al contribuabililor (datawarehouse).
2. Folosirea de instrumente digitale adaptate și integrate (inclusiv sisteme avansate de gestionarea automată a cazurilor) care sprijină eficiența și eficacitatea resurselor existente:
 - utilizarea instrumentului digital pentru implementarea cooperării administrative;
 - curățarea, integrarea și consolidarea bazelor de date interne; elaborarea unui nou sistem bazat pe conceptul de profilare 360 de grade a contribuabililor (persoane

fizice și companii); interoperabilitate cu sistemele informaționale ale instituțiilor statului care dețin și pot oferi informații utile în activitatea de colectare a impozitelor.

4.5 BUGETUL GENERAL CONSOLIDAT

În contextul legislației revizuite privind reforma cadrului de guvernanță economică al UE, intrat în vigoare la 30 aprilie 2024, România a transmis Comisiei Europene, la finalul anului trecut, Planul Bugetar-Structural Național pe Termen Mediu 2025-2031 (PBSNTM), document programatic ce trasează principalele coordonate ale politicii bugetare și ale unui set de reforme și investiții relevante.

Astfel, politica fiscal-bugetară a României se aliniază angajamentului asumat în PBNSTM, respectiv acela de a reintra pe o traiectorie de ajustare a deficitului bugetar începând cu anul 2025, într-un ritm care să îi permită încadrarea în valoarea de referință stabilită de Tratatul privind funcționarea UE la sfârșitul orizontului de timp acoperit de acest plan și, implicit, crearea premiselor de ieșire de sub incidența procedurii europene de deficit excesiv.

În contextul economic actual, caracterizat de incertitudine, inflație încă ridicată și încetinirea economiilor principalilor parteneri comerciali, politica fiscală-bugetară va acționa în direcția diminuării dezechilibrelor macroeconomice, însă printr-un efort de consolidare sustenabil și echilibrat, care să nu afecteze capacitatea de susținere a economiei și de promovare a investițiilor.

Astfel, perioada extinsă (de la 4 la 7 ani) de ajustare a deficitului bugetar a fost permisă și va fi folosită pentru implementarea reformelor și investițiilor precizate în PBNSTM.

Bugetul general consolidat						
	- % din PIB -					
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
VENITURI buget general consolidat (cash)	33,1	32,4	32,6	34,9	33,0	31,8
CHELTUIELI buget general consolidat (cash)	38,9	38,1	41,2	41,9	39,5	37,5
SOLD buget general consolidat (cash)	-5,8	-5,6	-8,7	-7,0	-6,4	-5,7
SOLD buget general consolidat (ESA)	-6,4	-6,5	-8,7	-7,0	-6,4	-5,7
SOLD structural *)	-6,2	-6,2	-8,2	-6,4	-6,0	-5,5

Nota: Din cauza rotunjirilor este posibil ca unele identități contabile să nu se verifice

Previziunile cele mai recente ale Comisiei Europene în ceea ce privește deficitul bugetar al României sunt prezentate în tabelul de mai jos:

	2022	2023	2024	2025	2026
SOLD buget general consolidat (ESA) (% din PIB)	-6,4	-6,5	-8,0	-7,9	-7,9
SOLD structural (% din PIB potențial)	-6,2	-6,2	-7,4	-7,4	-7,6

Sursa: Pagina de internet a Comisiei Europene: European Economic Forecast - Autumn 2024, pag.139

https://economy-finance.ec.europa.eu/document/download/7173e7c9-3841-4660-8d6a-a80712932f81_en?filename=ip296_en.pdf#page=150

4.5.1 Evoluții recente și tendințe ale veniturilor bugetare¹⁹

Proiecția veniturilor bugetare pe anul 2025 și pe termen mediu are la bază evoluția încasărilor realizate în anul 2024, prevederile legislative în vigoare, inclusiv ținta de îmbunătățire a colectării veniturilor bugetare de către ANAF estimată la 9,7 miliarde lei anual (iar pe categorii de venituri de 5,7 miliarde lei la TVA, 3,1 miliarde lei la contribuții sociale, 0,7 miliarde lei la impozit pe profit și 0,2 miliarde lei la impozit pe venit), precum și indicatorii macroeconomici pentru orizontul de referință din cadrul Prognozei de toamnă 2024 a Comisiei Naționale de Strategie și Prognoză.

Veniturile totale ale bugetului general consolidat sunt estimate la 705,2 miliarde lei în 2027 față de 574,6 miliarde lei în anul 2024, ceea ce raportat la PIB reprezintă o diminuare de 0,8 pp, de la 32,6% din PIB în 2024 la 31,8% din PIB în 2027. Această traiectorie este influențată în principal de diminuarea ca procent în PIB a ponderii categoriilor „Alte venituri”, „Venituri nefiscale”, „Accize” și Sume de la UE”, aceasta din urmă pe fondul încheierii treptate a proiectelor finanțate din PNRR.

Detaliat, metodologia de estimare și evoluția principalelor categorii de venituri este următoarea:

Veniturile din **impozit pe profit** sunt prognozate să crească de la 2,0% în PIB în anul 2024 la 2,2% în PIB în anul 2025, menținându-se la acest nivel pe orizontul de prognoza 2026-2028. Evoluția a fost determinată în principal de anualizarea venitului aferent impozitului minim pe cifra de afaceri (Legea nr. 296/2023) și de impozitul pe profit estimat a fi încasat de la contribuabilii care nu mai îndeplinesc condiția de a fi microîntreprindere începând cu anul 2025, conform Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 156/2024.

Veniturile din **impozitul pe venit** înregistrează în 2025 o creștere de 0,2% în PIB față de încasările anului 2024, menținându-se la un nivel constant de 2,9% din PIB pe restul orizontul de prognoza. În estimarea veniturilor pe lângă evoluția prognozată a câștigului salarial mediu brut (+6,2% în anul 2025) și a numărului mediu de salariați (+1,2% în anul 2025) au fost reflectate și influențele din modificările legislative din domeniul impozitului pe venit, conform Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 156/2024, respectiv eliminarea facilităților fiscale acordate persoanelor fizice care realizează venituri din salarii și asimilate, ca urmare a desfășurării activității de creare pentru calculator sau de la angajatori din sectoarele construcții, agricol și industria alimentară precum și majorarea cotei de la 8% la 10% în cazul veniturilor din dividende. Evoluția impozitului pe venit din salarii este afectată de anualizarea efectelor măsurii privind menținerea scutirii obligațiilor de plată pentru anumite categorii de salariați pentru suma de 300 de lei iar în cazul veniturilor din pensii de anualizare a măsurii de majorare a plafonului de venit neimpozabil din pensii de la 2.000 lei la 3.000 lei, pe fondul

¹⁹ Dacă nu se specifică altfel, indicatorii prezentați la această secțiune sunt calculați în metodologie cash.

recalculării pensiilor din sistemul public conform Legii 360/2023 privind sistemul public de pensii.

Veniturile din **TVA** au înregistrat în 2024 un nivel de 6,9% în PIB, fiind estimate să crească treptat până la un nivel de 7,2% din PIB spre sfârșitul orizontului de prognoză având în vedere dinamica nominală prognozată a cererii interne și consumului privat, precum și îmbunătățirea colectării.

Veniturile din **accize** estimate la 48,6 miliarde lei în anul 2025, se mențin la un nivel constant de 2,5% în PIB pe întreg orizontul de prognoză 2025-2028. Estimarea veniturilor din accize pe anul 2025 reflectă creșterile de nivel stabilite de la 1 ianuarie 2025 cu +6,1% la produsele energetice și +4,4% la alcool iar la țigarete cu +2,2% de la 1 aprilie 2025. Comparativ cu încasările din 2024 în care s-au regăsit efectele Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 107/2024, veniturile din accize înregistrează o scădere cu 0,1% din PIB.

Impozitele și taxele pe proprietate se mențin la un nivel constant de 0,5% în PIB, similar celui încasat pentru anul 2024, pe întreg orizontul de prognoză 2025-2028. Începând cu anul 2025 estimarea veniturilor include reintroducerea impozitului pe construcții, conform prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 156/2024.

Alte impozite pe venit, profit și câștiguri din capital de la persoane juridice sunt prognozate în scădere de la 0,3% în PIB în anul 2024 la 0,2% în PIB în anul 2025 și 0,1% în anul 2026, menținându-se la un nivel constant de 0,1% în PIB pe orizontul de prognoză 2026-2028. Evoluția a fost determinată în principal de măsura de reducere a plafonului de venituri realizate de către microîntreprinderi de la 500.000 Euro la 250.000 Euro în anul 2025 și respectiv 100.000 Euro în anul 2026 instituită prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 156/2024.

Alte impozite și taxe generale pe bunuri și servicii sunt estimate în anul 2025 la 0,5% în PIB (8,9 miliarde lei), în scădere pe termen mediu atingând 0,4% din PIB pe orizontul de prognoză 2026-2028, având la bază prevederile legislative în vigoare privind impozitul suplimentar pentru instituțiile de credit și impozitul specific pe cifra de afaceri, cât și menținerea constantă a ponderii în PIB a veniturilor reglementate de Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 77/2011 privind stabilirea unor contribuții pentru finanțarea unor cheltuieli în domeniul sănătății. Comparativ cu veniturile realizate în 2024, se înregistrează o diminuare a ponderii în PIB cu 0,3% în PIB, ca efect al evidențierii în cadrul bugetului de stat a veniturilor din contribuția la Fondul de Tranziție Energetică pe parcursul anului.

Veniturile din taxa pe utilizarea bunurilor, autorizarea utilizării bunurilor sau pe desfășurarea de activități se mențin ca procent în PIB de 0,5% pentru perioada prognozată 2025-2028, similar cu încasările din anul 2024.

Veniturile estimate din **impozitul pe comerțul exterior și tranzacții internaționale** sunt estimate la un nivel de 0,1% în PIB în 2025 și pe termen mediu 2026-2028, similar cu încasările din anul 2024.

Veniturile nefiscale se înscriu pe un trend descendent de la 2,8% în PIB în anului 2025 la 2,6% în anul 2027, deși estimarea veniturilor din dividende are la bază un procent de repartizare a profitului de minim 90% față de 50% așa cum este reglementat prin Ordonanța Guvernului nr.64/2001. În anul 2025 estimările includ suma de 2,0 miliarde lei reprezentând venituri din ajutoare de stat recuperate la bugetul de stat conform prevederilor legii bugetului de stat pentru anul 2025.

Veniturile din **contribuții sociale** sunt prognozate la 10,8% din PIB în anul 2025, menținându-se la nivel constant în perioada 2026-2027 (10,8% din PIB). Evoluția este determinată, în principal, de evoluția prognozată a câștigului salarial mediu brut și a numărului mediu de salariați pentru orizontul de timp și de anualizarea efectelor măsurilor legislative din anul 2024 (majorarea cotei de contribuție la Pilonul II de pensii la 4,75%, menținerea scutirii obligațiilor de plată pentru anumite categorii de salariați pentru suma de 300 de lei).

Veniturile bugetului general consolidat - pe tipuri de venit - - mil. lei -						
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Total, din care:	460.203	520.596	574.599	667.523	682.368	705.163
Impozit pe profit	26.665	29.127	35.979	41.275	46.352	49.761
Impozit pe venit si salarii	33.708	40.411	49.045	56.552	60.864	64.869
Impozite si taxe pe proprietate	6.822	7.243	8.287	10.015	10.772	11.509
Taxa pe valoarea adaugata	94.091	104.335	120.946	136.089	148.182	158.670
Accize	35.313	37.260	46.328	48.589	52.516	56.362
Impozit pe comerțul exterior	1.939	1.713	1.927	2.089	2.257	2.423
Alte venituri *)	31.926	30.940	29.197	25.045	23.966	24.991
Contributii de asigurari sociale	139.920	158.655	189.510	205.919	222.445	239.222
Venituri nefiscale	39.700	41.869	49.063	52.738	53.925	56.759
Venituri din capital	1.409	1.285	1.402	1.499	1.602	1.703
Donatii	32	16	13	5	3	3
Sume de la UE	48.406	67.638	42.609	87.708	59.483	38.891
Sume incasate in contul unic la bugetul de stat sau in curs de redistribuire	275	101	294			

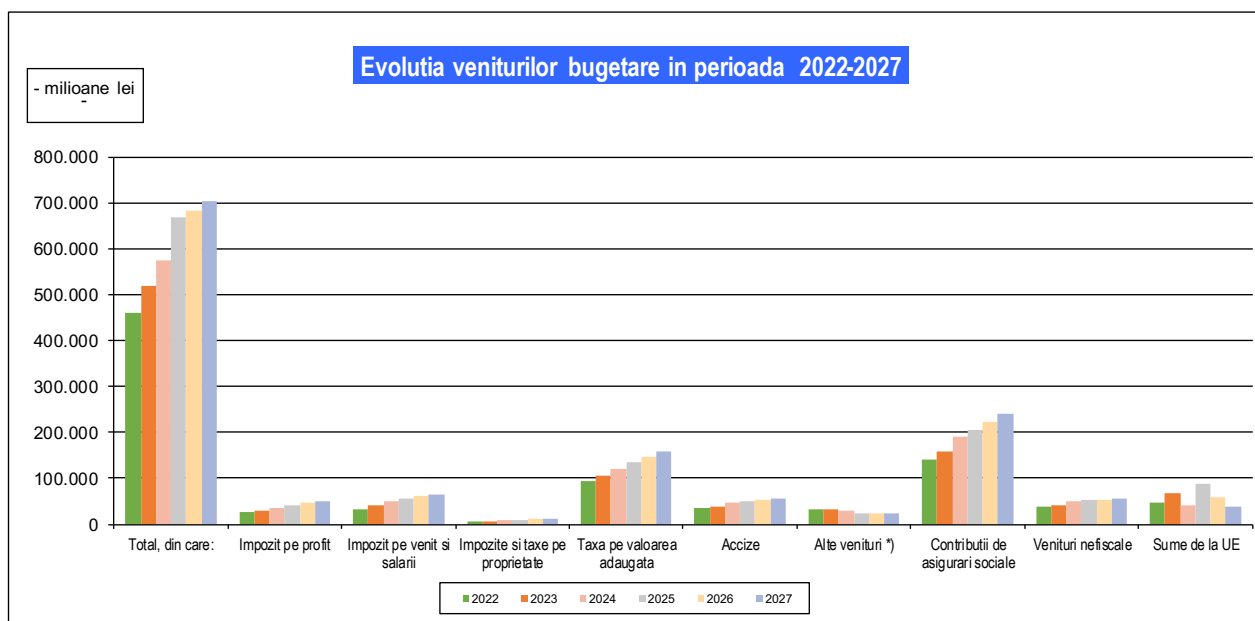
Nota: Din cauza rotunjirilor este posibil ca totalul sa nu fie egal cu suma componentelor

*) Include: Alte impozite pe profit, venit si castiguri din capital de la persoane juridice, Alte impozite pe profit, venit si castiguri din capital, Alte impozite si taxe generale pe bunuri si servicii, Taxe pe utilizarea bunurilor autorizarea utilizarii bunurilor sau pe desfasurarea de activitati, Alte impozite si taxe fiscale.

Veniturile bugetului general consolidat - pe tipuri de venit - - % din PIB -						
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Total, din care:	33,1	32,4	32,6	34,9	33,0	31,8
Impozit pe profit	1,9	1,8	2,0	2,2	2,2	2,2
Impozit pe venit	2,4	2,5	2,8	3,0	2,9	2,9
Impozite si taxe pe proprietate	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Taxa pe valoarea adaugata	6,8	6,5	6,9	7,1	7,2	7,2
Accize	2,5	2,3	2,6	2,5	2,5	2,5
Impozit pe comerțul exterior	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Alte venituri *)	2,3	1,9	1,7	1,3	1,2	1,1
Contributii de asigurari sociale	10,1	9,9	10,7	10,8	10,8	10,8
Venituri nefiscale	2,9	2,6	2,8	2,8	2,6	2,6
Venituri din capital	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Donatii	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sume de la UE	3,5	4,2	2,4	4,6	2,9	1,8
Sume incasate in contul unic la bugetul de stat sau in curs de redistribuire	0,0	0,0	0,0			

Nota: Din cauza rotunjirilor este posibil ca totalul sa nu fie egal cu suma componentelor

*) Include: Alte impozite pe profit, venit si castiguri din capital de la persoane juridice, Alte impozite pe profit, venit si castiguri din capital, Alte impozite si taxe generale pe bunuri si servicii, Taxe pe utilizarea bunurilor autorizarea utilizarii bunurilor sau pe desfasurarea de activitati, Alte impozite si taxe fiscale.

Cea mai mare pondere în veniturile bugetului general consolidat o deține Bugetul de stat, urmat, începând cu anul 2025, de Bugetul asigurărilor sociale de stat și Bugetele locale.

Cele mai mari subvenții de la Bugetul de stat le primește Bugetul asigurărilor sociale de stat pentru corectarea dezechilibrului sistemului public de pensii, urmat de Bugetele locale, ceea ce explică în parte nivelul veniturilor acestora.

Veniturile bugetului general consolidat - pe bugete componente -						
	- mil. lei -					
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Total, din care:	460.203	520.596	574.599	667.523	682.368	705.163
Bugetul de stat	232.601	253.352	287.243	357.819	349.169	349.399
Bugetul general centralizat al unitatilor administrativ teritoriale	114.630	135.048	149.789	149.968	156.992	164.210
Bugetul asigurarilor sociale de stat	98.404	110.071	134.889	155.111	169.981	178.431
Bugetul asigurarilor pentru somaj	3.456	3.444	2.217	2.857	3.260	3.334
Bugetul Fondului pentru asigurari sociale de sanatate	54.864	59.399	72.313	77.220	79.310	84.489
Bugetul institutiilor/activitatilor finantate din venituri proprii	43.217	46.536	61.623	60.643	63.366	62.696
Alte componente ale bugetului general consolidat	13.466	16.386	22.071	24.329	22.093	22.541
Transferuri intre bugete si operatiuni financiare(se scad)	-100.435	-103.641	-155.546	-160.424	-161.804	-159.938

Nota: Din cauza rotunjirilor este posibil ca totalul sa nu fie egal cu suma componentelor

4.5.2 Evoluții recente și tendințe ale cheltuielilor bugetare²⁰

Chiar dacă în valoare nominală cheltuielile totale se majorează pe termen mediu, raportat la PIB se înregistrează o diminuare de 3,7 pp față de nivelul din anul 2024, pentru a susține obiectivul general de ajustare bugetară. Această diminuare a cheltuielilor vizează reșezarea structurală a tuturor categoriilor de cheltuieli publice cu excepția dobânzilor, pentru a permite totuși, în prima parte a orizontului de planificare, pe lângă ajustarea deficitului, și menținerea unui nivel ridicat al cheltuielilor de investiții în vederea stimulării unei creșteri economice robuste.

Prin măsurile de limitare a cheltuielilor curente aplicate pentru anul 2025 (OuG nr.156/2024), s-a creat baza pentru ca în termeni nominali, pentru cheltuielile de personal, bunuri și servicii și asistență socială, să se asigure o creștere nominală temperată, inferioară celei a PIB-ului, până la finele orizontului de planificare (2027).

Cheltuielile de investiții beneficiază în anul 2025 de o alocare record până la un nivel de 7,8% din PIB, urmând ca spre sfârșitul perioadei de planificare aceasta să se diminueze corespunzător pe măsură ce proiectele finanțate prin PNRR se încheie.

În cazul cheltuielilor de personal și a celor cu asistență socială s-a avut în vedere, pentru anul 2025, menținerea salariilor de bază și a pensiilor din sistemul public la nivelul celor din luna noiembrie 2024.

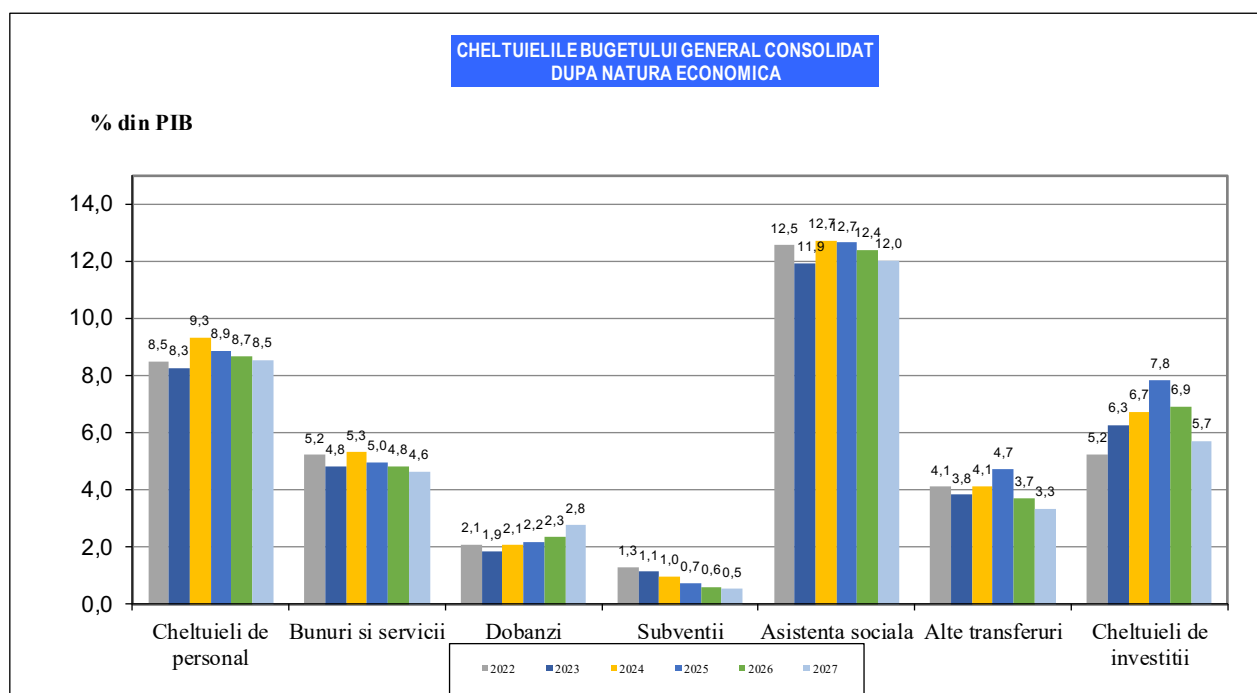
Cheltuielile bugetului general consolidat - pe clasificatia economica -						
	- % din PIB -					
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Total, din care:	38,9	38,1	41,2	41,9	39,5	37,5
Cheltuieli de personal	8,5	8,3	9,3	8,9	8,7	8,5
Bunuri si servicii	5,2	4,8	5,3	5,0	4,8	4,6
Dobanzi	2,1	1,9	2,1	2,2	2,3	2,8
Subventii	1,3	1,1	1,0	0,7	0,6	0,5
Asistenta sociala	12,5	11,9	12,7	12,7	12,4	12,0
Alte transferuri	4,1	3,8	4,1	4,7	3,7	3,3
Cheltuieli de investitii	5,2	6,3	6,7	7,8	6,9	5,7

Nota: Din cauza rotunjirilor este posibil ca totalul sa nu fie egal cu suma componentelor

Cheltuielile bugetului general consolidat - pe clasificatia economica -						
	- mil. lei -					
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Total, din care:	540.968	610.657	727.316	802.170	815.489	832.510
Cheltuieli de personal	117.683	132.691	164.595	169.536	178.805	189.422
Bunuri si servicii	72.469	77.149	93.659	94.680	99.806	102.727
Dobanzi	29.094	29.913	36.278	41.861	48.456	61.435
Subventii	18.006	18.012	17.096	13.931	12.594	11.894
Asistenta sociala	174.302	191.014	223.932	242.262	256.267	266.271
Alte transferuri	56.886	61.225	72.950	90.237	76.721	73.986
Cheltuieli de investitii	72.528	100.653	118.805	149.664	142.839	126.774

Nota: Din cauza rotunjirilor este posibil ca totalul sa nu fie egal cu suma componentelor

²⁰ Dacă nu se specifică altfel, indicatorii prezentați la această secțiune sunt calculați în metodologie cash.

Cea mai importantă componentă a bugetului general consolidat o reprezintă bugetul de stat care deține ponderea cea mai mare din totalul cheltuielilor bugetare. Următoarea componentă, ca pondere, devine, începând cu anul 2025, bugetul asigurărilor sociale de stat, urmat îndeaproape de bugetul centralizat al unităților administrativ-teritoriale.

La dimensiunea cheltuielilor bugetului de stat concură și sumele care se transferă din acesta către alte componente ale bugetului general consolidat, fie pentru echilibrarea acestora (bugetele de asigurări sociale) fie pentru finanțarea unor activități descentralizate la nivelul comunităților locale.

Toate transferurile care se acordă din bugetul de stat către alte bugete sunt eliminate la agregarea bugetului general consolidat pentru a evita dubla înregistrare a acestora.

Cheltuielile bugetului general consolidat - pe bugete componente -						
	- mil. lei -					
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Total, din care:	540.968	610.657	727.316	802.170	815.489	832.510
Bugetul de stat	315.367	345.307	435.196	500.049	486.467	487.383
Bugetul general centralizat al unitatilor administrativ teritoriale	116.455	137.548	157.115	151.909	158.624	165.815
Bugetul asigurarilor sociale de stat	99.276	112.065	137.699	155.032	169.893	178.331
Bugetul asigurarilor pentru somaj	2.172	2.103	1.993	2.604	3.168	3.232
Bugetul Fondului pentru asigurari sociale de sanatate	54.860	59.716	73.498	77.220	79.310	80.397
Bugetul institutiilor/activitatilor finantate din venituri proprii	39.824	45.085	58.378	58.794	61.503	60.838
Alte componente ale bugetului general consolidat	13.321	16.650	24.730	24.206	24.207	24.573
Transferuri intre bugete (se scad)	-94.545	-102.287	-150.940	-159.348	-161.191	-159.839
Operatiuni financiare (se scad)	-5.762	-5.531	-10.353	-8.298	-6.492	-8.218

Nota: Din cauza rotunjirilor este posibil ca totalul sa nu fie egal cu suma componentelor

4.5.3 Diferențe față de strategia anterioară

Încetinirea semnificativă la nivel global a activității economice pe parcursul anului 2024, cât și rezultatele macroeconomice interne din primele 9 luni au atras revizuirea în scădere a nivelului creșterii economice din scenariul de prognoză pentru Strategia fiscal-bugetară (SFB) 2025-2027 la 1,0% față de 3,4% cât era prevăzut în ediția anterioară.

Pe partea ofertei, decelerarea a avut loc în construcții, dar mai cu seamă în agricultură și servicii - principalul motor al economiei.

Agricultura a avut un impact major la revizuirea dinamicii PIB, de aproape un punct procentual, cauzat de condiții climaterice nefavorabile greu de anticipat.

În același timp, industria, deși și-a atenuat declinul, a continuat să fie afectată nefavorabil de problemele din Zona Euro, în principal de contracția industriei Germaniei - principalul partener comercial al României. Pe partea cererii, dinamica FBCF a decelerat (-6%) comparativ cu nivelul de două cifre realizat în anul precedent, iar cea a exportului de bunuri și servicii s-a menținut în teritoriu negativ. Decalajul ridicat între dinamica cererii și producției interne a antrenat și o creștere a importurilor de bunuri și servicii care, concomitent cu declinul exporturilor, a condus la o contribuție negativă majoră a exportului net.

Scenariul macroeconomic care a stat la baza fundamentării indicatorilor bugetari este unul prudent, dinamica PIB în anul 2025 (+2,5%) poziționându-se relativ peste creșterea PIB-ului potențial. Evoluția macroeconomică a luat în considerare măsurile de consolidare fiscal bugetară și un comportament echilibrat al investițiilor care vor avea un aport important la creșterea economică, pe baza finanțărilor din fondurile europene. Aceste considerente au condus la o ajustare descendentă a creșterii economice cu 1,7 puncte procentuale.

Totodată, diferența între dinamica exporturilor de bunuri din cele două strategii pentru anul 2024 provine din încetinirea activității industriale autohtone și a statelor europene partenere, în contextul continuării crizelor energetice.

În condițiile prezentate anterior, contul curent aferent anului 2024 a cunoscut o corecție, pe seama adâncirii deficitului comercial. Ca și în strategia anterioară, evoluțiile viitoare prevăd o îmbunătățire treptată a soldului contului curent, astfel încât ponderea acestuia în PIB se va reduce de la -7,4% în 2025, la -6,9% în anul 2026.

Diferența superioară, de 0,5 puncte procentuale, în cazul inflației la sfârșitul anului 2024, a fost cauzată de o accelerare a creșterilor de preț în ultimul trimestru al anului, manifestată cu precădere în cazul combustibililor, dar și la produsele agroalimentare, ca urmare a secetei prelungite. Această evoluție a afectat însă în mică măsură media anuală, care s-a situat cu 0,4 puncte procentuale sub estimările anterioare, evoluția favorabilă datorându-se tendinței descendente mai pronunțate din prima parte a anului. Reducerea inflației va continua și în perioada următoare, deși într-un ritm mai lent, urmând ca la sfârșitul anului 2026 să ajungă la 2,9%.

Rezultatele mai modeste ale economiei în anul 2024 au condus la revizuirea în jos față de strategia anterioară a prognozei numărului mediu de salariați (de la +1,6% la +1,2%). Pentru intervalul 2025 - 2026 aceștia vor continua traiectoria pozitivă, cu un ritm anual de creștere de circa 1,3%.

	2023		2024		2025		2026	
	SFB 2024- 2026	SFB 2025- 2027	SFB 2024- 2026	SFB 2025- 2027	SFB 2024- 2026	SFB 2025- 2027	SFB 2024- 2026	SFB 2025- 2027
PIB - creștere reală, %	2,0	2,4	3,4	1,0	4,2	2,5	4,6	3,0
Exportul de bunuri, %	2,1	1,2	5,6	-0,4	6,7	3,1	6,3	4,8
IPC - sfârșitul anului, %	7,4	6,6	4,6	5,1	3,4	3,8	2,6	2,9
- media anuală, %	10,5	10,4	6,0	5,6	4,0	4,4	2,9	3,3
Număr mediu de salariați %	0,9	0,9	1,6	1,2	1,9	1,4	2,0	1,2
Soldul contului curent, % din PIB	-7,1	-6,6	-6,9	-7,9	-6,6	-7,4	-6,3	-6,9
	(% din PIB)							
Venituri (metodologie cash)	32,6	32,4	32,9	32,6	33,8	34,9	32,6	33,0
Cheltuieli (metodologie cash)	38,4	38,1	38,8	41,2	38,8	41,9	37,3	39,5
Sold (metodologie cash)	-5,7	-5,6	-5,9	-8,7	-5,0	-7,0	-4,7	-6,4
Sold ESA	-6,3	-6,5	-6,0	-8,7	-4,9	-7,0	-4,6	-6,4
Sold structural	-5,9	-4,3	-5,4	-6,2	-4,3	-4,2	-4,3	-3,6

Sursa: Comisia Națională de Strategie și Prognoză, Ministerul Finanțelor

Totodată, este prezentată *situația consolidată comparativă a veniturilor, cheltuielilor și deficitului bugetului general consolidat*, aferente *Strategiei fiscal-bugetare 2024-2026* și *Strategiei fiscal-bugetare 2025-2027*.

Politica în domeniul muncii, familiei, tineretului și solidarității sociale

I. Politici corecte și eficiente vizând pensiile

Obiectivele propuse sunt următoarele:

I.1. Creșterea capacității administrative și simplificare operațională;

Măsuri propuse:

Prin procesul de digitalizare se urmărește creșterea capacității caselor de pensii în folosirea tehnologiei pentru rezolvarea solicitărilor beneficiarilor și în consecință, creșterea gradului de satisfacție a beneficiarilor de servicii publice, a accesibilității informației oferite, precum și optimizarea timpilor de răspuns la solicitări.

De asemenea, va crește nivelul de informare a pensionarilor și accesul acestora la dosarele de pensii în format digital, ca parte a programului de furnizare a serviciilor destinate pensionarilor indiferent de locul de reședință.

Principalele activități care urmează să fie desfășurate în cadrul acestei măsuri sunt următoarele:

- Digitalizarea bazelor de date, precum și a modului de corespondență cu beneficiarii serviciilor oferite de casele teritoriale de pensii publice);
- Stocarea informațiilor/arhivelor în baze de date digitale;
- Creșterea capacității caselor de pensii în folosirea tehnologiei pentru rezolvarea solicitărilor pensionarilor;
- Întărirea capacității de comunicare/răspuns la solicitările de informații ale beneficiarilor prin folosirea informației în sistem digital;
- Digitalizarea relațiilor de muncă;
- Stocarea informațiilor/arhivelor în baze de date digitale;
- Cursuri de formare în domeniul competențelor digitale pentru angajați.

I.2. Reforma propusă de Guvernul României și asumată prin Planul Național de Redresare și Reziliență Jalonul 214 - Intrarea în vigoare a noii legi privind sistemul de pensii, care înlocuiește dispozițiile Legii nr. 127/2019 Componenta 13 - Reforme sociale din Programul Național de Reformă și Reziliență.

A fost adoptată Legea nr. 360/2023 privind sistemul public de pensii, act normativ care a intrat în vigoare la data de 1 septembrie 2024 și care vizează, în principal:

- Asigurarea unui sistem de pensii sustenabil din punct de vedere financiar prin includerea unei formule de calcul bazată pe numărul de puncte realizat de fiecare beneficiar, potrivit principiului contributivității, a unui mecanism de indexare a pensiilor clar și corelat cu realitățile economice.
- Cheltuielile cu pensiile se vor concentra pe menținerea ca pondere în valoarea totală a PIB-ului, astfel încât indicatorul de sustenabilitate pe termen mediu și lung să nu indice un risc ridicat.
- Întărirea principiului contributivității astfel încât cuantumul pensiei să reflecte activitatea profesională și contribuția la sistemul public de pensii, în raport de veniturile realizate de asigurat
- Asigurarea unor pensii adecvate și echitabile pentru toți beneficiarii sistemului public de pensii corelate cu contribuția acestora adusă în timpul vieții active la bugetul asigurărilor sociale de stat.

Sistemul de pensii este menit să asigure un nivel de viață decent pensionarilor, în condițiile menținerii sustenabilității bugetare.

În acest scop, a fost necesar a fi reglementate soluții cu privire la stimularea continuării activității, stagiul de cotizare, formula de calcul și mecanismele de indexare.

Sistemul de pensii din România se fundamentează pe următoarele principii de bază:

- Contributivității potrivit căruia fondurile de asigurări sociale se constituie pe baza contribuțiilor datorate de persoanele fizice și juridice participante la sistemul public de pensii, drepturile de asigurări sociale cuvenindu-se în temeiul contribuțiilor de asigurări sociale plătite;
 - Solidarității sociale, conform căruia participanții la sistemul public de pensii își asumă reciproc obligații și beneficiază de drepturi pentru prevenirea, limitarea sau înlăturarea riscurilor asigurate prevăzute de lege;
 - Egalității, prin care se asigură tuturor participanților la sistemul public de pensii, contribuabili și beneficiari, un tratament nediscriminatoriu, între persoane aflate în aceeași situație juridică, în ceea ce privește drepturile și obligațiile prevăzute de lege;
- În perioada 2025-2026, „Reforma sistemului de pensii” și investițiile asociate, vizează continuarea implementării noii legi a pensiilor și îndeplinirea obiectivului: *Operaționalizarea noului sistemul informatic din cadrul Casei Naționale de Pensii Publice.*

II. Modernizarea sistemului de salarizare

Printre prioritățile Ministerului Muncii și Solidarității Sociale se numără și modernizarea sistemului de salarizare în sectorul public, care va avea drept scop eliminarea inechităților și instituirea unui sistem de stimulare a performanței prin *demararea unei ample evaluări a criteriilor care stau la baza salarizării în sistem, ca o condiție esențială a îmbunătățirii cadrului legislativ (Legea nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice, cu modificările și completările ulterioare), cu următoarele acțiuni specifice:*

- Realizarea unei evaluări globale a impactului legislației privind salarizarea din sectorul bugetar;
- Valorificarea rezultatelor evaluării în scopul îmbunătățirii serviciilor publice;
- Negocieri cu sindicatele și patronatele în vederea stabilirii unui mecanism predictibil de creștere a salariului minim pe economie.

Printre reformele asumate de Guvernul României în cadrul PNRR se regăsește și Reforma 4 - Dezvoltarea unui sistem de salarizare echitabil și unitar în sectorul public, Componenta 14 - Buna guvernanță. **MMFTSS** coordonează procesul de reformă a sistemului de salarizare din sectorul bugetar, cu următoarele obiective principale:

- Creșterea echității salarizării din sectorul bugetar;
- Asigurarea unui tratament nediscriminatoriu în aplicarea regulilor de stabilire și de limitare a sporurilor și a altor drepturi care fac parte din componenta variabilă a salariului lunar;
- Asigurarea unui nivel competitiv de salarizare pentru toate categoriile de angajați bugetari, printr-o analiză fundamentată care să țină cont de bunele practici în domeniu;
- Asigurarea unei dimensiuni de salarizare în raport cu performanța în sectorul bugetar, pe baza unui cadru clar de management al performanței.

Programul de Guvernare prevede, printre altele, introducerea salariului bazat pe performanță, pe lângă cel pe oră - să conteze nu doar cantitatea muncii, ci și eficiența și rezultatele acesteia.

În aceste condiții, printre obiectivele principale ale reformei privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice asumată de Guvernul României în PNRR se regăsește și acordarea unui spor de performanță lunar personalului care a realizat sau a participat direct la obținerea unor rezultate deosebite în activitatea instituției/autorității publice sau a sistemului din care face parte.

MĂSURI:

➤ Introducerea în proiectul legii salarizării a acordării sporului de performanță lunar

În acest sens, în noul proiect de lege a salarizării se prevede că ordonatorii de credite pot acorda lunar premii de performanță personalului care a realizat sau a participat direct la obținerea unor rezultate deosebite în activitatea instituției/autorității publice sau a sistemului din care face parte, a participat la activități cu caracter deosebit, a efectuat lucrări cu caracter excepțional ori a avut un volum de activitate ce depășește în mod semnificativ volumul optim de activitate, în raport cu complexitatea sarcinilor, în baza criteriilor stabilite de ordonatorul de credite, sub condiția încadrării în fondurile aprobate prin buget, cu consultarea organizațiilor sindicale reprezentative la nivel de unitate sau, după caz, cu consultarea reprezentanților salariaților, acolo unde nu sunt constituite astfel de organizații sindicale.

Premiile de performanță vor fi acordate în limita a 5% din cheltuielile cu salariile de bază, în baza criteriilor stabilite prin ordin al conducătorului instituției, pentru cel mult 20% din numărul total de posturi aferente funcțiilor de execuție, respectiv pentru cel mult 30% din numărul total de posturi aferente funcțiilor de conducere, la nivel de instituție/autoritate publică.

Valoarea sumelor acordate, lunar, unei persoane, cu titlul de premiu de performanță, nu poate depăși 15% din salariul de bază aferent funcției.

De asemenea, printre prioritățile MMFTSS din Programul de Guvernare se numără și implementarea în România a salariului minim european.

Totodată, în PNRR, este prevăzută, în cadrul Componentei C13, Reforma 5 cu titlul *“Intrarea în vigoare a actului care reglementează noul sistem de stabilire a salariului minim”* care presupune elaborarea unui mecanism obiectiv pe baza căruia să fie stabilit salariul minim brut pe țară garantat în plată, în linie cu orientările din Directiva (UE) 2022/2401 din 19 octombrie 2022 a Parlamentului European și a Consiliului privind salariile minime adecvate în Uniunea Europeană,

În ședința din data de 21.06.2024, Guvernul României a aprobat Proiectul Legii privind stabilirea salariilor minime adecvate, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative prin care se asigură transpunerea în legislația națională a Directivei (UE) 2022/2401 din 19 octombrie 2022 a Parlamentului European și a Consiliului privind salariile minime adecvate în Uniunea Europeană, proiect transmis Parlamentului României, în vederea adoptării în regim de urgență.

Astfel, în Plenul Camerei Deputaților din data de 22.10.2024 a fost adoptată Legea privind modificarea și completarea unor acte normative, pentru stabilirea salariilor minime adecvate, promulgată de Președintele României în data de 13.11.2024 aceasta fiind publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 1139 din 14 noiembrie 2024 și devenind astfel Legea nr. 283/2024.

Legea nr. 283/2024 prevede, printre altele, adoptarea, prin hotărâre de Guvern, a unui mecanism de stabilire și actualizare a salariului de bază minim brut pe țară garantat în plată.

În acest sens, a fost elaborat de către MMFTSS proiectul de Hotărâre a Guvernului privind aprobarea procedurii de aplicare a mecanismului de stabilire și actualizare a salariului de bază minim brut pe țară garantat în plată, proiect care a fost dezbătut în cadrul grupurilor de lucru organizate cu partenerii sociali, atât cu reprezentanții confederațiilor sindicale și patronale, cât și cu experți desemnați de aceste organizații. Proiectul de HG reglementează procedura de aplicare a mecanismului de stabilire și actualizare a salariului de bază minim brut pe țară garantat în plată prevăzută la art. 164 alin.(3) din Legea nr. 53/2003 Codul muncii, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

În prezent, proiectul de HG privind aprobarea procedurii de aplicare a mecanismului de stabilire și actualizare a salariului de bază minim brut pe țară garantat în plată se află în procedură de avizare interinstituțională.

- **Adoptarea de către Guvern a proiectului de HG privind aprobarea procedurii de aplicare a mecanismului de stabilire și actualizare a salariului de bază minim brut pe țară garantat în plată.**

III. Politici privind ocuparea forței de muncă, economia socială, securitatea și sănătatea în muncă a lucrătorilor și formarea profesională a resursei de muncă

Obiective:

- Creșterea ocupării de calitate, în condiții de sustenabilitate, astfel încât, până la sfârșitul anului 2027, rata de ocupare a populației 20-64 ani să fie de 75%.
- Asigurarea măsurilor necesare aplicării legislației Uniunii Europene din domeniul securității și sănătății în muncă (SSM).
- Asigurarea măsurilor necesare aplicării legislației Uniunii Europene care armonizează condițiile de comercializare a produselor pentru următoarele domenii de competență: mașini, echipamente individuale de protecție, echipamente și sisteme protectoare destinate utilizării în atmosfere potențial explozive, explozive de uz civil și articole pirotehnice.
- Creșterea ratei de participare a adulților la învățarea pe tot parcursul vieții astfel încât până la sfârșitul anului 2027 aceasta să ajungă la 12%, față de 5,9% cât este în prezent, prin intensificarea și îmbunătățirea furnizării de oportunități de învățare formală, nonformală și informală.

Atingerea obiectivului privind creșterea ocupării forței de muncă se va realiza prin măsuri de activare a persoanelor inactive apte de muncă, a șomerilor, în special a celor de lungă durată, a tinerilor, inclusiv NEETs, prin asigurarea unor tranziții rapide și de calitate în ocupare pentru tinerii absolvenți, prin dezvoltarea resurselor umane, prin stimularea culturii și a inițiativei antreprenoriale și prin stimularea creării de noi oportunități și locuri de muncă, inclusiv pentru persoanele din grupurile dezavantajate pe piața muncii.

Totodată, vor fi implementate măsuri de creștere a calității ocupării, promovare a unei forțe de muncă competente, calificate și adaptabile, avându-se în vedere combaterea excluziunii sociale și promovarea dialogului social pentru a crește convergența și pentru a îmbunătăți reziliența, dar și pentru a reduce disparitățile la nivel teritorial.

Legislația în domeniul securității și sănătății în muncă trebuie armonizată permanent cu directivele CE și convențiile OIM din domeniu. Revizuirea pe mai departe a legislației din domeniul securității și sănătății în muncă în raport cu politica UE și aspectele relevante identificate la nivel național, așa cum este planificat, constituie un factor adițional de succes. Măsurile pentru asigurarea unui nivel ridicat de securitate și sănătate în muncă a lucrătorilor precum și condiții legale pentru punerea la dispoziție și utilizare a produselor din domeniul de competență al **MMFTSS** vizează:

- asigurarea aplicării legislației Uniunii Europene din domeniul securității și sănătății în muncă;
- achiziția serviciului de adoptare, în limba română, a standardelor armonizate la care se face referire în legislația europeană de armonizare aferentă domeniului de competență al MMFTSS.

Prin măsurile planificate pentru creșterea ratei de participare a adulților la învățarea pe tot parcursul vieții se urmărește întărirea cooperării instituționale între actorii interesați, optimizarea tuturor ofertelor de învățare, promovarea unei noi culturi a învățării, menită a evidenția relevanța competențelor de bază pentru toți și a acumulării continue de cunoștințe, aptitudini și abilități relevante, la toate nivelurile, respectând standardele de calitate cerute de piața muncii precum și dezvoltarea de noi competențe în conformitate cu dinamica economiei. Se va acționa pentru actualizarea/îmbunătățirea cadrului legislativ și instituțional la nivel național și sectorial privind formarea profesională a salariaților precum și a persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă.

IV. Modernizarea sistemului de asistență socială

Obiectivele propuse:

1. Revizuirea modului de finanțare a serviciilor sociale și asigurarea sumelor necesare prin bugetul MMFTSS, începând cu anul 2026. Astfel, finanțarea serviciilor sociale se va realiza per beneficiar, indiferent de furnizorul de servicii sociale, iar abordarea va fi personalizată și integrată (servicii și beneficii) în funcție de profilul beneficiarului, inclusiv consiliere și mediere pentru piața muncii sau pentru pensionare.
2. Implementarea măsurilor reglementate prin Legea nr. 100/2024 care privește modificarea și completarea actelor normative din domeniul asistentei sociale în scopul construirii unui sistem de asistență socială performant, eficient și transparent, contribuind prin acțiunile sale la reducerea neregulilor din sistem și la creșterea gradului de satisfacție și de încredere al cetățenilor în instituțiile Statului prin îmbunătățirea progresivă a calității serviciilor sociale și a condițiilor de trai a beneficiarilor de servicii sociale, precum și întărirea capacității administrative în implementarea acestor măsuri atât la nivel central, cât și la nivel local.
3. Implementarea, monitorizarea și evaluarea strategiilor naționale aprobate pentru perioada 2022-2030, respectiv:
 - Strategia națională privind incluziunea socială și reducerea sărăciei pentru perioada 2022-2027 aprobată prin HG nr.440/2022;

- Strategia națională privind incluziunea socială a persoanelor fără adăpost pentru perioada 2022-2027, aprobată prin HG 1491/2022;
 - Strategia națională privind îngrijirea de lungă durată și îmbătrânirea activă pentru perioada 2023-2030, aprobată prin HG nr. 1492/2022.
4. Eficientizarea acordării beneficiilor de asistență socială și asigurarea cu prioritate a măsurilor pentru cele mai defavorizate categorii.
 5. Modernizarea sistemului de acordare a beneficiilor familiale în raport cu eficiența acestora în funcție de scopul propus al fiecăruia dintre beneficii.
 6. Actualizarea și diversificarea măsurilor de sprijin pentru categoriile vulnerabile ale populației, în funcție de contextul socio-economic și de nevoile și/sau urgențele identificate în scopul reducerii sărăciei și creșterii calității vieții.
 7. Actualizarea și diversificarea măsurilor de protecție socială și a măsurilor de sprijin financiar acordate persoanelor cu dizabilități în vederea prevenirii instituționalizării și a accelerării procesului de dezinstituționalizare.
 8. Implementarea noilor prestații pentru persoanele cu dizabilități care au și calitatea de pensionari.
 9. Asigurarea finanțării beneficiilor de asistență socială și a măsurilor de susținere a serviciilor sociale, prevăzute de lege.
 10. Dezvoltarea unui sistem integrat de management al informațiilor din domeniul asistenței sociale.

În noua abordare, beneficiile de asistență socială și serviciile sociale vor constitui un pachet unitar de măsuri corelate și complementare care să contribuie la asigurarea nevoilor sociale și creșterea calității vieții.

Măsuri propuse:

- Modernizarea sistemului de asistență socială prin:
 - punerea în funcțiune a unei rețele de centre de zi de asistență și recuperare, cu echipe mobile sau complementar cu servicii de îngrijire la domiciliu pentru persoanele în vârstă care nu se pot deplasa la centru (PNRR, Componenta C13 - Reforme sociale, investiția 4/ ținta 400);
 - protejarea dreptului la demnitate socială - construirea de locuințe protejate (POIDS);
 - sprijinirea comunităților rurale fără acces sau cu acces redus la servicii sociale - servicii comunitare integrate în 2000 de comunități rurale: îngrijitori pentru persoane vârstnice, asistenți sociali, asistenți medicali, mediatorii școlari, dezvoltarea și dotarea centrelor comunitare integrate (POIDS);
 - sprijinirea formării profesionale continue a asistenților sociali din comunitățile rurale (POIDS);
 - trecerea de la un serviciu de asistență socială care se bazează pe alocări financiare insuficiente în raport cu nevoile și problemele concrete ale categoriilor vulnerabile către servicii sociale integrate;
 - investiții de infrastructură și servicii integrate;
 - construcția/reabilitarea/modernizarea/extinderea/dotarea cu echipamente a centrelor comunitare integrate.
- Măsuri de sprijin a persoanelor vârstnice prin:

- elaborarea proiectului de lege privind asistența socială a persoanelor vârstnice (proiectul va asigura eficiența finanțării serviciilor de îngrijire pe termen lung, îmbunătățirea sistemului actual de asistență socială a persoanelor vârstnice, în special a sistemului de servicii de îngrijire pe termen lung, dezvoltarea unui program de îngrijire pe termen lung și implementarea politicilor publice pentru promovarea îmbătrânirii active și protecția persoanelor vârstnice);
- dezvoltarea comunităților de seniori pentru integrare socială și îmbătrânire activă (POIDS);
- dezvoltarea serviciilor de îngrijire la domiciliu pentru vârstnici cu venituri foarte mici (POIDS);
- înființarea a 71 de centre de zi de asistență și recuperare pentru persoanele vârstnice vulnerabile cu echipă mobilă de îngrijire la domiciliu sau centre de zi de asistență și recuperare în cadrul unor centre multifuncționale care includ cele două categorii de servicii: centre de zi de asistență și recuperare și unități de îngrijire la domiciliu.
- Aprobarea și implementarea Strategiei naționale pentru implementarea performantă a politicilor familiale rezultat al proiectului finanțat din fonduri europene - cod SIPOCA 706/cod MySMIS 129604.
- Măsuri de sprijin pentru persoanele adulte cu dizabilități:
 - promovarea măsurilor de accesibilizare a mediului fizic și informațional pentru persoanele cu dizabilități și asigurarea verificării acestora prin ANPIS, care verifică aplicarea prevederilor legale privind adaptarea mediului fizic, informațional și comunicațional la nevoile persoanelor cu dizabilități și ANPDPD, care a elaborat Strategia Națională privind drepturile persoanelor cu dizabilități "O Românie echitabilă" 2022 - 2027;
 - dezinstituționalizarea persoanelor cu dizabilități prin restructurarea centrelor cu capacitate mare și asigurarea incluziunii beneficiarilor în comunitate (serviciile de tip centre de zi și Respiro au fost identificate ca fiind o necesitate fundamentală având un impact pozitiv asupra calității vieții familiilor persoanelor cu dizabilități și un rol semnificativ în prevenirea dezinstituționalizării);
 - simplificarea sistemului de evaluare și încadrare în grad de handicap;
 - accesul la servicii europene pentru persoanele cu handicap;
 - susținerea în continuare a inițiativei europene "Cardul European de Dizabilitate". ANPDPD continuă procesul de colectare și centralizare a cererilor de la beneficiari (prin intermediul DGASPC-urilor) și cel de tipărire a cardurilor. România este promotor al acestui card. Cardul european pentru dizabilitate poate fi utilizat în următoarele țări ale Uniunii Europene: Slovenia, Cipru, Belgia, Italia, Estonia, Finlanda, Malta și România;
 - transmiterea, în baza acordului persoanei cu handicap, a certificatului de încadrare către alte instituții publice (de exemplu: direcția de taxe și impozite pentru scutirea de la plata impozitului pe imobil);

MMFTSS este responsabil de implementarea și gestionarea unor proiecte/programe de investiții și reforme cuprinse în Planul National de Redresare și Reziliență.

1. La nivelul ANPIS se află în implementare proiectul "Digitalizarea beneficiilor de asistență socială gestionate de ANPIS", cuprins în PNRR, cu data de finalizare 30 iunie 2026. Proiectul are ca obiectiv dezvoltarea unor instrumente pentru

gestionarea documentelor și a informațiilor, crearea de canale de comunicare în timp real cu cetățenii și a unor instrumente de digitalizare și prelucrare, asigurând în același timp securitatea datelor. De asemenea, va putea fi realizată interoperabilitatea cu alte baze de date relevante (Ministerul Finanțelor, Evidența Populației, Ministerul Educației, etc) făcând mai ușoară verificarea beneficiarilor și solicitanților de beneficii sociale în privința eligibilității, atât ex-ante cât și ex-post, finalitatea fiind reducerea sumelor necesare a fi recuperate ca urmare a plăților necuvenite.

2. Aplicarea, în continuarea a reformei venitului minim de incluziune (VMI) și atingerea țintelor prevăzute în ceea ce privește creșterea numărului de beneficiari cuprinși în programul VMI astfel încât a cel puțin 60% dintre beneficiarii apti de muncă să acceseze măsuri de stimulare a ocupării.
4. Modernizarea și dezvoltarea de infrastructură socială nouă pentru persoanele cu dizabilități.
5. Susținerea procesului de dezinstituționalizare.

V. Susținerea tinerilor și a familiilor

StudentInvest are un caracter educațional, accentul fiind pus pe creșterea accesului la programele de învățământ superior, pe diminuarea abandonului universitar, precum și a șomajului în rândul tinerilor absolvenți. Statul intervine pentru stimularea accesului la educație printr-un program de subvenții a dobânzilor și a altor cheltuieli adiacente creditului, precum și în procesul de garantare a creditelor contractate de persoanele fizice pentru acoperirea cheltuielilor eligibile din cadrul programului:

FamilyStart are un caracter socio-educational și are ca scop promovarea valorilor familiei tradiționale, încurajarea natalității, asigurarea acoperirii unui pachet minim de cheltuieli la întemeierea unei familii, creșterea gradului de educație în familii. Statul intervine pentru stimularea accesului la educație printr-un program de subvenții a dobânzilor și a altor cheltuieli adiacente creditului, precum și în procesul de garantare a creditelor contractate de persoanele fizice pentru acoperirea cheltuielilor eligibile din cadrul programului.

Creșterea calității vieții prin măsuri de susținere a familiei

Programul constă în sprijinul oferit cuplurilor și familiilor infertile care nu-și permit costurile procedurilor FIV. Suma decontată pentru o procedură este de 15.000 de lei, iar în baza recomandării medicale, un cuplu/femeie singură poate beneficia de maximum trei astfel de ajutoare într-un an.

VI. Fonduri europene

A. Politica de coeziune și programele, aferente exercițiului financiar 2021–2027

În Programul Educație și Ocupare 2021-2027 au fost prevăzute o serie de priorități de investiții din domeniul de competență al MMFTSS, având ca obiective:

1. Îmbunătățirea calității, a caracterului incluziv, a eficacității și a relevanței pentru piața muncii a sistemelor de educație și formare, inclusiv prin validarea învățării non formale și informale, pentru a sprijini dobândirea de competente-cheie, inclusiv de competente antreprenoriale și digitale, precum și prin promovarea introducerii sistemelor de formare duală și a uceniciilor;

MMFTSS va implementa 3 proiecte strategice care vizează:

- Dezvoltarea sistemului de asigurare a calității în formarea profesională a adulților, atât la nivel de sistem, cât și la nivel de furnizor
- Dezvoltarea capacității Comisiilor județene pentru autorizarea furnizorilor de formare profesională
- Actualizare/revizuire/dezvoltare de noi standarde ocupaționale/calificări profesionale conform noilor cerințe ale pieței muncii

2. Promovarea învățării pe tot parcursul vieții, în special a oportunităților flexibile de actualizare a competențelor și de recalificare pentru toți, ținând seama de competențele antreprenoriale și digitale, printr-o mai bună anticipare a schimbării și a cerințelor de noi competențe bazate pe nevoile pieței muncii, precum și prin facilitarea tranzițiilor profesionale și promovarea mobilității profesionale.

MMFTSS va implementa 2 proiecte strategice care vizează:

- Dezvoltarea sistemului național de management al carierei
- Pilotarea în sectorul construcții a schemei privind conturile individuale de învățare

3. Consolidarea și dezvoltarea politicilor în domeniul ocupării și economiei sociale

- MMFTSS va implementa proiectul necompetitiv: “Promovarea, monitorizarea și evaluarea evoluției economiei sociale și a anteprenoriatului social în România”, una dintre activitățile acestuia vizând elaborarea unei propuneri de strategie națională de dezvoltare a domeniului economiei sociale și a planului de acțiune aferent.
- De asemenea, în vederea îmbunătățirii instrumentelor de politică pentru incluziunea socială a grupurilor dezavantajate pe piața muncii și cu precădere tinerii NEETs, MMFTSS implementează proiectul “Increasing Work Prospects of NEETs through capacity building and improved policy measures” (Work4NEETs) - Creșterea perspectivelor de muncă ale NEETs prin consolidarea capacităților și măsuri de politică îmbunătățite” - finanțat din programul INTERREG EUROPE - Fondul European de Dezvoltare Regională (FEDR).

În Programul Incluziune și Demnitate Socială 2021-2027 sunt prevăzute o serie de intervenții în domeniul de competență al MMFTSS:

- Prioritatea 4 - Sprijinirea comunităților rurale fără acces sau cu acces limitat la serviciile sociale , prin care se va finanța înființarea de servicii comunitare integrate în 2000 de unități administrativ teritoriale din mediul rural. Această intervenție are la bază proiectul pilot cofinanțat din POCU 2014-2020 și va fi implementată în aceeași structură de parteneriat strategic MMFTSS - ME - MS, având o alocare bugetară de 815.000.000 euro.
- Prioritatea 6 - Servicii de suport pentru persoane vârstnice, Acțiunea 6.3. Îmbunătățirea accesului specialiștilor/îngrijitorilor informali care lucrează cu vârstnici la programe de formare continuă, care va fi implementată prin proiectul „ADAPT - Programe de formare adaptate pentru specialiștii și îngrijitorii informali care lucrează cu persoanele vârstnice”;

B. Acordul cadru între Guvernul României și Consiliul Federal Elvețian privind implementarea celei de-a doua contribuții elvețiene

Ministerul Muncii, Familiei, Tineretului și Solidarității Sociale a fost desemnat ca operator de program pentru domeniul tematic CONSOLIDAREA SISTEMELOR SOCIALE, PROGRAMUL DE INCLUZIUNE SOCIALĂ.

Programul va avea două componente:

1. Implementarea serviciilor comunitare integrate în zonele urbane marginalizate din 7 orașe/municipii selectate, locuite de comunități vulnerabile, cu o prezență mare a cetățenilor defavorizați de etnie romă.
2. Implementarea măsurilor care promovează non-discriminarea la nivel național și local, inclusiv prin cultura și istoria minorității rome.

C. MMFTSS, atât la nivel de aparat central, cât și la nivelul structurilor din subordine/coordonare, va implementa în cadrul PNRR următoarele reforme/investiții prin două componente, GRANT și LOAN:

COMPONENTA DE GRANT

C7. Transformare digitală

- I6. Digitalizarea în domeniul muncii și protecției sociale (Instituții beneficiare cu care MMFTSS în calitate de CRI a semnat contracte de finanțare pentru perioada 2022-2026: ANPIS, IM, ANOFM)

C8. Reforme fiscale și reforma pensiilor

- R6.Reforma sistemului public de pensii
- I9. Susținerea procesului de evaluare a dosarelor de pensii aflate în plată
- I10. Eficiență operațională și servicii electronice avansate prin digitalizarea sistemului de pensii

C13. Reforme sociale

- R2. Reforma sistemului de protecție a persoanelor adulte cu dizabilități
- R3. Implementarea Venitului Minim de Incluziune (VMI)
- R4. Introducerea tichetelor de muncă și formalizarea muncii în domeniul lucrătorilor casnici
- R5. Asigurarea stabilirii unui salariu minim
- I2. Reabilitarea, renovarea și dezvoltarea infrastructurii sociale pentru persoanele cu dizabilități
- I3. Operaționalizarea introducerii tichetelor de muncă în domeniul lucrătorilor casnici

C14. Buna guvernare

- R4. Dezvoltarea unui sistem echitabil de salarizare unitară în sectorul public
- I4. Intrarea în vigoare a unei noi legi a dialogului social, negociată cu partenerii sociali.

COMPONENTA DE LOAN

C13. Reforme sociale

- R6. Îmbunătățirea legislației privind economia socială
- R7. Reforma serviciilor de îngrijire de lungă durată pentru persoanele vârstnice
- I4. Dezvoltarea unei rețele de centre de asistență și reabilitare vârstnici.

Ministerul este coordonator de reformă și investiții pentru Componenta C13- Reforme sociale din Planul Național de Redresare și Reziliență, Reforma 1 "Crearea unui nou cadru

legal pentru a preveni separarea copiilor de familie”/Investiția 1: I1 - Crearea unei rețele de centre de zi pentru copiii expuși riscului de a fi separați de familie.

Prin Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR) este finanțată crearea unei rețele naționale de centre de zi pentru prevenirea separării copiilor de familiile lor (Ținta 394), cu o alocare financiară de 50,27 milioane euro (exclusiv TVA). Măsura din PNRR vizează construirea/reabilitarea/modernizarea/dotarea a 150 de centre de zi pentru: copii aflați în situație de risc de separare de părinți; centre de zi de recuperare pentru copii cu dizabilități; centre de zi pentru consiliere și sprijin pentru părinți și copii.

Politica în domeniul educației

Programul de guvernare, aprobat în decembrie 2024, promovează abordări și măsuri care țin seama de evoluția societății românești aflată într-o evidentă conexiune internațională. Acestea se adresează principalelor provocări din sistem vizând: reducerea abandonului școlar, profesionalizarea și susținerea carierei didactice, actualizarea planurilor și programelor școlare, debirocratizarea, încurajarea inovării și autonomiei, consolidarea și extinderea învățământului dual și corelarea evoluția pieței muncii, îmbunătățirea serviciilor de consiliere și orientare, dezvoltarea educației timpurii, îmbunătățirea accesului în învățământul superior și creșterea competitivității acestuia ș.a.

Obiective

Direcții de acțiune, programe, proiecte

I. Învățământ preuniversitar

1. Dezvoltarea educației timpurii

- Construirea de creșe în zonele urbane și rurale pentru a satisface cererea tot mai mare de servicii pentru copii mici, alături de formarea și calificarea personalului necesar pentru asigurarea unei educații timpurii de calitate;
- Asigurarea finanțării creșelor prin fonduri publice, investiții private și dezvoltarea parteneriatelor public-privat, pentru a extinde accesul la servicii de educație timpurie și îngrijire de calitate;
- Crearea și operaționalizarea de servicii complementare de educație timpurie (ludoteci, grupuri de joacă ș.a.);
- Extinderea măsurilor/inițiativelor, dovedite viabile, pentru copii aparținând grupurilor aflate în situații de risc și oferirea de sprijin (material și socio-emoțional) în vederea atragerii și menținerii acestora în sistemul de educație;
- Implementarea Apelului PEO *Dezvoltarea unui sistem unitar pentru educație timpurie incluzivă și de calitate*;
- Susținerea acțiunilor/măsurilor strategice pentru îmbunătățirea accesului la educație a copiilor cu vârsta între 3 luni și 6 ani în cadrul Apelului de proiecte PEO: *Diversificarea și flexibilizarea serviciilor de educație timpurie*;

Obiective	Direcții de acțiune, programe, proiecte
2. Asigurarea educației incluzive, de calitate, pentru toți copiii	• Implementarea Apelului de proiecte PEO <i>Formarea Profesiioniștilor din Educația Timpurie</i>; • Realizarea de activități didactice pentru grupe de elevi preșcolari din diasporă în cadrul Cursului de limbă, cultură și civilizație românească, pentru preservarea identității naționale. • Asigurarea unei mese calde, cu extinderea progresivă a programului Masa Sănătoasă, și sprijin pentru construirea și/sau dotarea de cantine școlare; • Dezvoltarea și susținerea programului „Școală după școală” care să stimuleze și să încurajeze primăriile și agenții economici să investească în activități educative complementare; • Dezvoltarea și extinderea programului „Învățare remedială” pentru sprijinirea elevilor cu dificultăți de învățare, având și o componentă specială pentru sprijinirea reintegrării școlare a copiilor români veniți din afara țării; • Susținerea accesului la educație pentru tinerii și cadrele didactice români din diaspora și românii de pretutindeni, prin acordarea de burse, locuri de cazare în internate școlare/cămine studențești, reducere la transport ș.a.; • Furnizarea de servicii de consiliere și orientare de calitate; creșterea numărului de elevi consiliați ; • Susținerea părinților și dezvoltarea comunităților de învățare; • Promovarea activităților sportive în școli, prin modernizarea infrastructurii sportive, susținerea competițiilor școlare și introducerea de programe extracurriculare; • Implementarea de practici incluzive, centrate pe elev și utilizarea de strategii de învățare-predare-evaluare specifice educației incluzive și de calitate, în comunități defavorizate; • Dezvoltarea/formarea continuă a competențelor cadrelor didactice, astfel încât acestea să poată acorda atenția necesară copiilor/ elevilor din grupurile vulnerabile/dezavantajate, să-i integreze pe cei cu dificultăți și să lucreze cu elevii/ copiii cu cerințe educaționale speciale; • Implementarea Apelului de proiecte PEO <i>Incluziunea copiilor și tinerilor cu cerințe educaționale speciale</i>; • Implementarea Apelului de proiecte PEO <i>Derularea de măsuri integrate pentru comunitatea roma</i>; • Sprijinirea școlilor cu risc ridicat de abandon școlar prin continuarea implementării Programului Național de Reducere a Abandonului Școlar prin cele 5 apeluri PNRR <i>Schema de Granturi PNRAS</i>, inclusiv pentru școli mici.
3. Revizuirea curriculumului și realizarea evaluării centrate pe competențe. Educație STIM.	• Revizuirea planurilor cadru și a programelor școlare, inclusiv pentru ruta tehnologică, pentru a include conținuturi și activități care abordează, inclusiv, gândirea critică, creativitatea și dezvoltarea personală; • Extinderea ofertei naționale de programe școlare pentru opționale; • Promovarea și susținerea elevilor cu performanțe înalte, prin susținerea centrelor de excelență;

Obiective	Direcții de acțiune, programe, proiecte
Alfabetizare funcțională.	• Consolidarea educației sociale, prin extinderea și susținerea financiară a programelor de prevenire și combatere a violenței în mediul școlar și a consumului de substanțe psiho-active în rândul elevilor. • Elaborarea și aprobarea metodologiilor din domeniul curriculumului, prevăzute de lege; • Crearea a 67.000 de resurse educaționale deschise pentru trei niveluri diferite de aprofundare diferențiată a cunoașterii (remedială, accesibilă, performantă) în cadrul PEO Reglementări noi pentru un curriculum relevant și educație deschisă - RECRED; • Dezvoltarea de resurse educaționale digitale incluzive pentru elevii cu dizabilități, sportivi, elevi spitalizați; • Elaborarea, pilotarea și validarea standardelor naționale de evaluare; • Stimularea implicării elevilor în zona ȘTIM, atât în parcursul educațional, cât și în alegerea unei cariere; • Asigurarea resurselor necesare domeniului ȘTIM, incluzând formarea cadrelor didactice; • Implementarea proiectului PEO <i>Mecanisme de intervenție pentru dezvoltarea alfabetizării funcționale în învățământul preuniversitar.</i>
4. Dezvoltarea învățământului liceal tehnologic, inclusiv dual	• Extinderea ofertei învățământului liceal tehnologic, inclusiv dual; • Extinderea parteneriatelor cu autoritățile locale, mediul privat și ONG-uri; • Finalizarea construcției și operaționalizarea celor 29 de campusuri pentru învățământ dual și dotarea acestora cu laboratoare moderne, spații de instruire practică și facilități de cazare; • Formarea profesorilor de discipline de specialitate/instruire practică la operatorii economici, prin stagii de mentorat; • Implementarea proiectului <i>Creșterea relevanței formării profesionale inițiale prin anticiparea nevoilor de formare profesională pentru piața muncii</i>, finanțat din PEO; • Adaptarea serviciilor educaționale în cadrul Apelului de proiecte PEO - <i>Stagii de practică pentru elevi</i>; • Dezvoltarea de noi calificări și revizuirea/actualizarea calificărilor profesionale; • Dezvoltarea <i>Programului-pilot pentru dezvoltarea consorțiilor regionale pentru învățământ dual</i>, finanțare PNRR.
5. Îmbunătățirea managementului și a guvernanței sistemului de educație. Reziliență.	• Depunerea proiectelor, evaluarea aplicațiilor, semnarea contractelor de finanțare și implementarea <i>Programului național de leadership și management educațional</i> și a <i>Granturilor pentru unitățile de învățământ pilot</i>; • Implementarea <i>Planului Național de Combatere a Violenței Școlare</i> și aplicarea procedurii aferente;

Obiective	Direcții de acțiune, programe, proiecte
	• Extinderea parteneriatelor pe tematici juridice și de combatere a actelor de violență în școală; • Creșterea capacității instituționale a ARACIP și creșterea relevanței instituției în raport cu școlile internaționale; • Implementarea proiectului PEO <i>Educație de calitate prin evaluare școlară</i>; • Dezvoltarea <i>Programului național de leadership și management educațional</i>, finanțat PNRR.
6. Dezvoltarea carierei didactice	• Continuarea programelor de formare inițială și continuă a profesorilor, în acord cu profilul și standardele profesionale, precum și derularea de noi formări în cadrul proiectului PEO <i>Reglementări noi pentru un curriculum relevant și educație deschisă - RECRED</i>; • Implementarea programelor de formare PNRR <i>Pedagogie digitală pentru cadrele didactice în învățământul preuniversitar, Formarea profesioniștilor din educația timpurie și Formarea cadrelor didactice din liceele agricole</i>; • Formarea și încadrarea de noi mediatori și consilieri școlari; • Organizarea de cursuri de formare pentru colaboratorii Institutului Limbii Române care predau cursuri de limbă, cultură și civilizație românească;
7. Îmbunătățirea finanțării și infrastructurii sistemului de învățământ preuniversitar	• Crearea unui sistem național de monitorizare a programului de mentorat pentru profesorii debutanți. • Modernizarea resurselor educaționale, prin echiparea laboratoarelor cu tehnologie de ultimă generație, implementarea platformelor digitale de învățare interactive, și asigurarea accesului la infrastructură IT; • Dezvoltarea și dotarea campusurilor rurale (finanțare PNRR); • Continuarea digitalizării mediilor de învățare și a optimizării infrastructurii școlare (finanțare prin PNRR); • Definitivarea achiziționării de echipamente, inclusiv digitale, pentru atelierele de practică din unități de învățământ din rețeaua învățământului tehnologic, prin finanțare PNRR; • Implementarea de granturi pentru unitățile de învățământ pilot; • Îmbunătățirea infrastructurii liceelor cu profil preponderent agricol; • Dotarea cu laboratoare inteligente a unităților de învățământ secundar superior („Smart Lab”),; • Dotarea cu mobilier, materiale didactice și echipamente digitale a unităților de învățământ preuniversitar; • Construirea și dezvoltarea unei rețele-pilot de ”Școli verzi” (reabilitare și construcții noi); • Continuarea achiziționării de microbuze ”verzi”, cu finanțare PNRR; • Continuarea derulării proiectului <i>Școli mai Sigure, Incluzive și Sustenabile</i>, finanțat de BIRD, pentru modernizarea

Obiective	Direcții de acțiune, programe, proiecte
	infrastructurii școlare, prin reabilitarea, consolidarea/construirea unor școli din zonele cu cel mai mare risc seismic.
8. Digitalizarea proceselor educaționale	• Dezvoltarea/ optimizarea platformelor de evaluare online securizate pentru evaluări și examene școlare, respectiv pentru examenele și concursurile cadrelor didactice. • Inițierea creării bazei de date ce va conține 200.000 itemi și teste pentru evaluările și examenele naționale; • Organizarea și derularea de programe de formare inițială și continuă pentru personalul didactic, auxiliar și nedidactic; • Furnizarea de programe pentru securitate cibernetică, protecția datelor, siguranța on-line și etică IT; • Derularea formărilor <i>Pedagogia digitală pentru cadrele didactice din învățământul preuniversitar</i> (finanțare PNRR); • Dezvoltarea platformei de evaluare și realizarea de conținut digital, cu finanțare PNRR; • Implementarea Programului privind utilizarea catalogului electronic în unități-pilot; • Continuarea implementării proiectului necompetitiv <i>Digitalizarea în educație</i> (finanțare POCIDIF).
9. Susținerea învățământului în limbile minorităților naționale	• Eficientizarea predării limbii române pentru minorități prin adaptarea programelor școlare; • Elaborarea/ revizuirea curriculumului pentru învățământul în limbile minorităților naționale; • Elaborarea, reeditarea și retipărirea de manuale școlare pentru minorități; • Elaborarea unor resurse educaționale deschise adaptate predării în limbile minorităților naționale și asigurarea consilierii cadrelor didactice debutante care predau în limbile minorităților naționale; • Aprobarea și implementarea Metodologiei pentru monitorizarea, identificarea, evaluarea, prevenirea și combaterea segregării școlare în învățământul preuniversitar.
10. Dimensiunea internațională a învățământului preuniversitar	• Stimularea sinergiilor între proiectele Erasmus+ și alte programe cu surse de finanțare naționale sau europene, accentuându-se implicarea școlilor PNRAS; • Continuarea extinderii rețelei școlare și a organizării de cursuri de limbă, cultură și civilizație românească (LCCR) în școli din străinătate: 850 de grupe în peste 325 de școli; • Abordarea cu prioritate, în selecția proiectelor, a incluziunii, protecției mediului și combaterii schimbărilor climatice, digitalizării și angajamentului civic.

II. Învățământ universitar

Obiective	Direcții de acțiune, programe, proiecte
1. Îmbunătățirea echității și a incluziunii în învățământul superior	•Elaborarea de studii și analize privind accesul și echitatea în învățământul superior pe baza indicatorilor de monitorizare a sistemului național de învățământ; •Implementarea programului cu finanțare din PEO <i>"Primul student din familie"</i>; •Creșterea retenției școlare a studenților și stimularea accesului tinerilor cu oportunități reduse; •Implementarea apelului de proiecte PEO <i>Intervenții pentru învățământul terțiar - măsuri sistemice pentru prevenirea și reducerea abandonului universitar</i>; •Sprijin financiar suplimentar destinat studenților cu oportunități reduse participanți la Erasmus+; •Dezvoltarea, în continuare, a sistemului de recunoaștere și echivalare a calificărilor și diplomelor universitare și formarea specialiștilor în sisteme de calificare.
2. Susținerea internaționalizării sistemului universitar	•Dezvoltarea de noi instrumente de promovare a universităților românești; •Elaborarea de studii și analize periodice privind internaționalizarea învățământului superior; •Implementarea programului național pentru internaționalizare universitară <i>Study in Romania</i>; •Implementarea activităților specifice ale proiectului PEO <i>România la orizont 2030: Creșterea relevanței internaționale prin internaționalizarea învățământului superior</i>; •Dezvoltarea mobilităților studentești și a cadrelor didactice universitare prin Programul Erasmus+ 2021 -2027, precum și susținerea programelor de burse pentru studenții români în străinătate, românii din afara granițelor țării și pentru studenții străini aflați la studii în România; •Sprijinirea eforturilor universităților pentru a activa în consorții de tip Universități Europene; •Coordonarea eforturilor de organizare de programe de tip diplomă comună (<i>joint degrees</i>), pregătirea campusurilor universitare și dezvoltarea de programe de studii predate în limbi de circulație internațională, pentru atragerea de studenți internaționali.
3. Consolidarea capacității manageriale universitare; creșterea autonomiei și responsabilității academice.	•Creșterea capacității de colectare și analiză de date relevante - atât la nivel instituțional, cât și la nivelul sistemului de învățământ superior - care să susțină procesul decizional; •Implementarea Apelului de proiecte PEO <i>Crearea de condiții Specifice Leadership Universitar pentru transfer de cunoaștere și tehnologie</i>; •Investirea în implementarea principiilor buneii guvernante, a eticii și integrității academice, pentru a crește încrederea publicului larg și a partenerilor internaționali; •Implementarea competențelor transversale de etică, din ESCO, pe domenii universitare la nivel de licență.

Obiective	Direcții de acțiune, programe, proiecte
4. Stimularea parteneriatelor; orientare către zona ȘTIM	• Stimularea domeniilor ȘTIM pentru predarea, evaluarea și motivarea studenților în zona ȘTIM, precum și pentru promovarea unor lucrări inovative ale studenților; • Consolidarea învățământului superior în sistem dual, prin organizarea de programe de licență, masterat și doctorat în sistem dual; • Dezvoltarea competențelor transversale prin implementarea celor din ESCO, inclusiv pentru ȘTIM.
5. Dezvoltarea unui ecosistem digital pentru învățământul universitar	• Continuarea implementării proiectelor din cadrul apelului <i>Granturi pentru digitalizarea universităților</i>; • Dezvoltarea bazelor de date necesare optimizării funcționării sistemului de învățământ superior; • Dezvoltarea infrastructurii digitale, generalizarea accesului la echipamente electronice și dezvoltarea de conținut digital și softuri dedicate învățării; • Dezvoltarea unui centru pilot pentru validarea competențelor digitale în cadrul ANC;
6. Asigurarea finanțării și infrastructurii adecvate pentru universități	• Dezvoltarea unei rețele naționale de centre pentru recunoașterea competențelor digitale, inclusiv pentru personalul din învățământul universitar și formatorii pentru învățarea pe tot parcursul vieții. Continuarea acțiunilor de susținere a finanțării universităților; • Creșterea anuală a transparenței sistemului de învățământ superior, în special a sistemului de finanțare; • Promovarea parteneriatului public-privat și a co-deciziei în orientarea politicilor educaționale, prin colaborare autentică cu mediul de afaceri, inclusiv dezvoltarea de programe de licență și masterat în parteneriat, pentru a corela oferta educațională cu cerințele pieței muncii; • Menținerea mecanismului de finanțare al universităților bazat pe criterii de performanță;
7. Asigurarea calității programelor de studii, excelență și competitivitatea universităților	• Îmbunătățirea standardelor de asigurare a calității învățământului superior; • Intensificarea sprijinului oferit de către universități studenților-doctoranzi; • Susținerea formării polilor de excelență - consorții universitare care să includă mai multe universități, institute de cercetare și institute de cercetare ale Academiei Române; • Crearea unor standarde moderne ce cuprind rezultatele învățării bazate pe competențe solicitate de piața muncii sau utilizate în ESCO; • Aplicarea strictă a principiului „toleranță zero” în universități, pentru a preveni și combate orice formă de hărțuire, inclusiv
8. Corelarea programelor de studii universitare cu cerințele angajatorilor	• Aplicarea strictă a principiului „toleranță zero” în universități, pentru a preveni și combate orice formă de hărțuire, inclusiv

Obiective	Direcții de acțiune, programe, proiecte
	hărțuire sexuală; promovarea eticii și integrității în mediul academic. • Promovarea parteneriatului public-privat și a co-deciziei în orientarea politicilor educaționale, prin colaborare autentică cu mediul de afaceri; • Implementarea proiectului PEO <i>Adaptarea ofertei educaționale la solicitările pieței muncii prin fundamentarea politicilor din domeniu pe bază de date</i>; • Implementarea apelului de proiecte PEO <i>Creșterea relevanței formării profesionale inițiale prin anticiparea nevoilor de formare profesională pentru piața muncii și promovarea dezvoltării programelor de studii terțiare de înaltă calitate, flexibile și corelate cu cerințele pieței muncii - Stagii studenți</i>; • Implementarea de programe universitare adaptate solicitării agenților economici.

Politica în domeniul cercetării

Obiective	Direcții de acțiune, programe, proiecte
OG 1 Dezvoltarea sistemului de cercetare, dezvoltare și inovare	• PNRR Investiția I5. Înființarea și operaționalizarea Centrelor de Competență vizează crearea, operaționalizarea și dezvoltarea a 5 Centre de Competență la nivel național; • PNRR Investiția I8. Dezvoltarea unui program pentru atragerea resurselor umane înalt specializate din străinătate pentru activități de cercetare, dezvoltare, inovare (I8); • PNRR Investiția I9. Program de sprijin pentru posesorii de certificate de excelență primite la competiția pentru burse individuale Marie Sklodowska Curie; • PNRR Investiția I10. Înființarea și susținerea financiară a unei rețele naționale de opt centre regionale de orientare în carieră ca parte a ERA TALENT PLATFORM; • Continuare implementarea Apelurilor de proiecte din Planul Național de Cercetare Inovare 2022-2027 (PNCDI IV); continuarea Programului de granturi CAROL I; • Continuarea Programului „Henri Coandă” destinate elevilor și studenților; • PNRR Investiția I7. Consolidarea excelenței și susținerea participării României la parteneriatele și misiunile din cadrul programului Orizont Europa; • Continuarea implementării apelurilor de proiecte din Planul Național de Cercetare Inovare 2022-2027 (PNCDI IV)M; • Continuarea implementării apelurilor de proiecte din Planul Național de Cercetare Inovare 2022-2027 (PNCDI IV); • Continuarea implementării proiectelor strategice ELI-NP, DANUBIUS-RI, ALFRED;

Obiective	Direcții de acțiune, programe, proiecte
	• Extinderea ofertei și modernizarea resurselor, prin echiparea laboratoarelor cu tehnologie de ultimă generație, implementarea platformelor digitale și a tehnologiilor de ultimă generație, menținerea performanței; • Continuarea implementării apelurilor de proiecte din Planul Național de Cercetare Inovare 2022-2027 (PNCDI IV); • Continuarea implementării apelurilor de proiecte din Planul Național de Cercetare Inovare 2022-2027; • Depunerea proiectelor, evaluarea aplicațiilor, semnarea contractelor de finanțare și demararea implementării apelurilor.
OG2. Susținerea ecosistemelor de inovare asociate specializărilor inteligente	• Elaborarea de studii și analize privind accesul și echitatea în învățământul superior pe baza indicatorilor de monitorizare a sistemului național de învățământ; • Continuarea implementării apelurilor de proiecte din PNCDI 2022-2027, Subprogramul 5.6.3. Soluții, care are scop oferirea de soluții inovative sub formă de produs/serviciu/proces de fabricație, ca răspuns la teme-provocări specifice identificate de sectorul public (achiziții publice pentru inovare); • Continuarea implementării apelurilor de proiecte din PNCDI 2022-2027;
OG3. Mobilizare către inovare	• Continuarea implementării apelurilor de proiecte din Planul Național de Cercetare Inovare 2022-2027 (PNCDI IV): Programul 5.7 - Parteneriate pentru inovare care urmărește realizarea de proiecte comune de cercetare - inovare, bazate pe parteneriatul dintre mediul de afaceri și mediul public/privat CDI, sprijinirea accesului actorilor economici la servicii CDI, precum și sprijinirea dezvoltării ecosistemelor de inovare; • Lansarea și monitorizarea competițiilor de proiecte din Programul Sănătate PS, Prioritatea 4; • Lansarea Planului Sectorial care susține direcțiile și obiectivele prioritare promovate și corelate cu principalele direcții de acțiune în cadrul politicilor guvernamentale în domeniul CDI, urmăresc în mod sinergic <i>creșterea rolului domeniului CDI în susținerea dezvoltării economice și sociale</i>; • Subvenționarea Literaturii în măsură să contribuie la cunoașterea realizărilor și a stadiului dezvoltării în domeniul tehnico-științific abordat, la integrarea comunității științifice românești în activitățile comunității științifice internaționale, precum și la creșterea vizibilității contribuției acesteia la patrimoniul științific național și internațional.

Obiective	Direcții de acțiune, programe, proiecte
OG4. Creșterea colaborării europene și internaționale	• Continuarea implementării apelurilor de proiecte din Planul Național de Cercetare Inovare 2022-2027 (PNCDI IV): Programul 5.8 Cooperare europeană și internațională care are ca scop consolidarea integrării europene și internaționale a sistemului național de cercetare, dezvoltare și inovare, precum și creșterea competitivității sale în plan internațional, prin stimularea participării la programul cadru pentru cercetare și inovare al Uniunii Europene, la cadre de cooperare și inițiative europene, precum și prin cooperare bilaterală/multilaterală în domeniul cercetării și inovării. • Dezvoltarea activităților CDI în domenii specifice fizicii nucleare și aplicațiilor cu lasere de mare putere și fascicule gamma foarte intense în corelare cu programul științific al ELI-NP; • Participarea la organisme și programele internaționale de cercetare în domeniul nuclear și al particulelor elementare, prin următoarele module: EURATOM-RO, CERN-RO, FAIR-RO, CEA-RO, F4E-RO; • Dezvoltarea sistemului spațial național; • Implementarea activităților CDI din agenda strategică de cercetare-inovare a infrastructurii europene DANUBIUS-RI; • Dezvoltarea activităților CDI în corelare cu cerințele viitoarei infrastructuri ALFRED. • Participarea organizațiilor din România la acțiuni necesare implementării Agendei Strategice Comune de Cercetare la Marea Neagră, parte integrantă a Agendei Maritime Comune la Marea Neagră. • Consolidarea integrării europene și internaționale a sistemului național de cercetare, dezvoltare și inovare, precum și creșterea competitivității sale în plan internațional prin: - consolidarea sistemului național de cercetare-dezvoltare și inovare prin intensificarea participării la programul cadru de cercetare al Uniunii Europene, inițiative și cadre de cooperare europene, programe de cooperare bilaterale și multilaterale; - sprijinirea participării României la parteneriatele și misiunile europene din cadrul programului Orizont Europa, inclusiv la parteneriate care continuă colaborările ERA-NET Cofund, la inițiativele comune de programare (JPI), la parteneriatele europene pentru inovare (EIP), precum și la alte inițiative din cadrul programului Orizont Europa; - sprijinirea participării României la programe, organizații și convenții europene și internaționale bilaterale/multilaterale; - sprijinirea finanțării proiectelor care au primit “Marca (Certificat) de excelență” în acțiunile Programului Orizont Europa; - stimularea participării și susținerea reprezentării României în organizații, programe și inițiative internaționale de cercetare și a rețelei punctelor naționale de contact pentru Programul Orizont Europa; - cunoașterea, la nivel național, a orientărilor și politicilor internaționale din domeniul CDI; - creșterea calității propunerilor de proiecte cu participanți români, în cadrul acțiunilor Programului cadru de cercetare și inovare al

Obiective

Direcții de acțiune, programe, proiecte

Uniunii Europene, al altor inițiative europene și internaționale din care România face parte, precum și a rolului jucat de către aceștia în viitoarele proiecte.

Politica în domeniul transporturilor și infrastructurii

MTI, în contextul funcțiilor (strategie, reglementare, autoritate de stat, administrare a proprietății statului și reprezentare) și atribuțiilor stabilite prin cadrul normativ-legislativ general și specific, este principalul responsabil pentru asigurarea infrastructurilor naționale de transport și furnizarea de servicii de transport și conexe transporturilor.

MTI este responsabil pentru dezvoltarea echilibrată a sistemului național de transport și a economiei locale și regionale, pentru îmbunătățirea confortului călătorilor și creșterea siguranței acestora, pentru eficientizarea transportului de marfă, pentru mărirea mobilității populației precum și pentru îmbunătățirea calității mediului.

MTI este responsabil pentru creșterea accesibilității României prin integrarea rețelelor naționale de transport feroviar, rutier, naval, aerian (și logistică) la rețelele europene, respectiv la cele internaționale.

Obiectivele României pentru perioada 2025 - 2028 la capitolul de infrastructură de transport vizează:

- accelerarea investițiilor publice;
- asigurarea resurselor financiare și umane corect dimensionate pentru implementarea cu succes a proiectelor de investiții;
- asumarea unor decizii strategice care să declanșeze reforme structurale și să asigure o capacitate administrativă sporită;
- prioritizării investițiilor în domeniul transporturilor astfel încât să reflecte nevoile de conectivitate și de mobilitate, de reducere a aglomerărilor și de asigurare a fluenței circulației.

Prioritățile strategice în domeniul infrastructurilor și serviciilor de transport, pentru perioada 2025 - 2028, vizează, în principal, creșterea accesibilității României prin integrarea rețelelor naționale de transport feroviar, rutier, naval, aerian (și logistică) la rețelele europene, respectiv la cele internaționale, concomitent cu dezvoltarea echilibrată a sistemului național de transport, a economiei locale și regionale, îmbunătățirea confortului călătorilor și creșterea siguranței acestora, eficientizarea transportului de marfă, mărirea mobilității populației și îmbunătățirea calității mediului.

În acest context și ca răspuns la angajamentele asumate prin documentele programatice naționale, obiectivul general al Strategiei MTI îl reprezintă asigurarea infrastructurii și serviciilor, ca suport al activității economice și sociale pentru îmbunătățirea calității vieții.

Totodată, va fi operaționalizată Compania Națională de Investiții Rutiere.

Implementarea accelerată și eficientă a proiectelor de infrastructură cuprinse în Planul investițional depinde de un set de măsuri a căror aplicabilitate va fi atent monitorizată la nivelul fiecărei companii care derulează proiecte majore de investiții. Astfel, se va acționa pe următoarele direcții:

1. Creșterea calității studiilor de fezabilitate și a proiectelor tehnice;

2. Eficientizarea relației cu instituțiile și entitățile avizatoare;
3. Îmbunătățirea legislației privind achizițiile publice;
4. Introducerea unui sistem de soluționare rapidă a contestațiilor;
5. Creșterea performanței beneficiarilor și a cooperării între autoritățile locale și naționale;
6. O monitorizare eficace a implementării proiectelor.

Următorii 4 ani vor fi decisivi pentru evoluția domeniului transporturilor, în care Guvernul se va concentra pe câteva direcții de acțiune care să ne garanteze îndeplinirea cu succes a obiectivelor strategice fixate prin Programul de Guvernare, pe componenta de infrastructură de transport:

- Accelerarea implementării proiectelor aflate în execuție printr-un management responsabil și pro activ, printr-un dialog continuu cu antreprenorii și o colaborare interinstituțională eficientă, astfel încât să fie identificate rapid soluțiile în vederea eliminării eventualelor blocaje apărute pe parcursul derulării acestor proiecte;
- Monitorizarea atentă a proiectelor aflate în derulare pe principalele coridoare de conectivitate europeană, astfel încât perspectiva lor de finalizare să se încadreze într-un orizont mediu de timp
- Demararea de noi proiecte de investiții în infrastructura de transport prin promovarea unor documentații mature și bine fundamentate, care să aibă la bază eficiența economică a acestor proiecte;
- Realizarea conectivității între regiunile istorice prin intensificarea procesului de închidere a coridorului rutier și feroviar TEN-T Rin-Dunăre și Orient/Est-Mediteraneean și a implementării proiectelor de infrastructură mare în celelalte regiuni ale României, pe axa nord-sud și est-vest;
- Continuarea programului de redresare a companiilor de stat din domeniul transporturilor și a procesului de selecție a managerilor profesioniști în baza unei analize transparente și solide;
- Atragerea specialiștilor români care lucrează în străinătate ("repatrierea") în implementarea unor proiecte majore de miliarde de euro;
- Parteneriate cu instituții publice care gestionează infrastructură în alte state membre UE pentru asistenta tehnică;
- Implementarea Planului Investițional pentru dezvoltarea infrastructurii de transport pentru perioada 2020-2030, document care actualizează strategia de implementare a MPGT și care va sta la baza accesării fondurilor europene în viitorul exercițiu financiar european;
- Adoptarea unei noi strategii de finanțare a proiectelor de infrastructură care să asigure implementarea proiectelor în mod sustenabil și eficient. Vor fi susținute investițiile majore în infrastructură având ca principală sursă de finanțare fondurile europene nerambursabile, acesta fiind un factor-cheie al modernizării României. Uniunea Europeană încurajează statele în accesarea, pe lângă fondurile europene, și a altor instrumente de finanțare pentru a maximiza impactul acestora și pentru a permite dezvoltarea unui număr mai mare de proiecte.

Atingerea acestui obiectiv general și a obiectivelor specifice din toate domeniile de transport vor fi susținute prin măsuri generale și acțiuni obligatorii precum:

- Creșterea competitivității între modurile de transport
- Îmbunătățirea serviciilor de transport prin investiții în parcul de material rulant
- Modernizarea stațiilor de cale ferată
- Modernizarea porturilor și aeroporturilor
- Infrastructură rutieră de înaltă calitate
- Extinderea transportului multinodal.

În acest sens, politica de finanțare propusă pentru perioada 2025 - 2028 va avea în vedere prioritizarea programului de investiții publice.

Astfel, Master Planul General de Transport (MPGT) elaborat pentru a furniza elementele necesare pentru prioritizarea investițiilor în domeniul transportului, pentru toate modurile de transport (rutier, feroviar, naval, aerian), pe baza unei analize multicriteriale.

Totodată, în procesul de alocare a resurselor pe programe/proiecte și moduri de transport, Ministerul Transporturilor și Infrastructurii va susține în continuare, implementarea unei politici de finanțare coerente, de atragere masivă a fondurilor europene nerambursabile, de creștere progresivă a participării utilizatorilor la finanțarea infrastructurii, de încurajare a participării sectorului privat prin aranjamente de tip parteneriat public-privat.

În contextul politicii europene în domeniul transporturilor, ce prevede realizarea unei rețele europene integrate orientată spre dezvoltarea unei rețele centrale, cu termen de finalizare 2030 (TEN-T Core) și a unei rețele globale ce va susține rețeaua centrală, cu termen de finalizare 2050 (TEN-T Comprehensive), România va trebui să continue investițiile în infrastructura de transport, orientate spre dezvoltarea coridoarelor multinodale transnaționale care traversează România, și anume: Coridorul Rin-Dunăre și Coridorul Orient/Est-Mediteraneean, corelate cu prioritățile naționale specifice.

Coroborat cu politicile enunțate, prioritățile strategice ale MTI sunt focalizate în principal pe finalizarea lucrărilor la obiectivele/proiectele de investiții aflate într-un stadiu avansat de realizare, cu finanțare asigurată și continuarea lucrărilor la obiectivele/proiectele de investiții aflate în derulare, precum și începerea de noi lucrări, situate pe rețeaua TEN-T, cu finanțare asigurată din fonduri nerambursabile și fonduri rambursabile, concretizându-se în:

- construcția de autostrăzi/drumuri expres pe TEN-T;
- modernizarea și dezvoltarea rețelei de drumuri naționale, inclusiv prin construcția de variante de ocolire;
- reabilitarea și modernizarea infrastructurii feroviare aflate pe rețeaua TEN-T, prin finalizarea secțiunilor lipsă aferente coridoarelor pe TEN-T centrală, incluzând și acțiuni de creștere a calității serviciilor de transport feroviar;
- modernizarea gărilor și construcția de linii de mare viteză;
- îmbunătățirea condițiilor de navigație pe Dunăre și pe canale navigabile;
- modernizarea și dezvoltarea infrastructurii porturilor maritime și fluviale.
- investiții în infrastructura aeroportuară în vederea creșterii nivelului de securitate și siguranță pe toate aeroporturile și aerodromurile din România
- dezvoltarea rețelei de transport RO-LA și transport multinodal.

Prioritățile investiționale în domeniul transporturilor și infrastructurii pentru perioada 2025 - 2028 sunt în conformitate cu prevederile din Programul de guvernare și *Hotărârile Guvernului nr. 666/2016 pentru aprobarea documentului strategic Master Planul General de Transport al României*.

Prioritățile strategice enunțate se materializează prin programe/proiecte coordonate de MTI și derulate de unitățile de sub autoritatea acestuia.

Planul strategic Instituțional (PSI) este un document de management și programare bugetară care asigură planificarea pe termen mediu pentru instituțiile din administrația publică centrală cu referire la domeniile de politici publice care intră în aria lor de competență potrivit legii.

Planurile strategice iau în considerare prioritățile definite de guvernul actual, permițând astfel identificarea domeniilor de politici publice și a direcțiilor din domeniul

anumitor politici publice care sunt considerate de către guvern ca fiind cele mai importante.

Planurile strategice sunt implementate pe baza documentelor de planificare pe termen scurt, în general planuri anuale de lucru care sunt elaborate în conformitate cu prioritățile pe termen mediu identificate în planurile strategice, luându-se în considerare resursele bugetare disponibile care au fost aprobate în bugetul general consolidat anual.

Actualizarea PSI 2025-2028 al MTI a fost realizată în perioada martie-mai 2024, în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 427/2022 pentru aprobarea Metodologiei de elaborare, monitorizare, raportare și revizuire a planurilor strategice instituționale, pe baza informațiilor primite de la membrii Grupului de Lucru privind elaborarea/actualizarea Planului Strategic Instituțional, la nivelul MTI, constituit prin OMTI nr. 977/25.04.2023, cu modificările și completările ulterioare (OMTI nr. 3946/03.12.2024 pentru modificarea anexei la OMTI nr. 977/25.04.2023).

PSI actual aferent MTI, corelat cu toate documentele strategice/strategiile existente în acest moment, inclusiv strategia fiscal-bugetară, reprezintă o revizuire a planurilor strategice anterioare elaborate în perioada 2016-2024 și pe planificările bugetare existente.

De asemenea, planul strategic are la bază Master Planul General de Transport al României (MPGT), actualizat prin Programul Investițional pentru dezvoltarea infrastructurii de transport din România pentru perioada 2021-2030, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1312 din 30 decembrie 2021, care oferă cadrul general de dezvoltare pentru infrastructura de transport, sursele de finanțare și implementarea strategică a proiectelor în România, precum și Programul de Guvernare, aprobat prin Hotărârea nr. 22/2023 pentru acordarea încrederii Guvernului.

Astfel, **PSI 2025-2028 MTI**, aprobat de către conducerea MTI prin OMTI nr. 1203/17.06.2024, are o structură diferită și prevede obiectivele strategice din sectorul transporturilor și prioritățile instituționale la care s-a angajat MTI.

PSI include programe și măsuri clare care sunt evaluate prin indicatori de rezultate directe și indirecte, inclusiv bugete, necesare pentru atingerea acestor scopuri pe termen mediu, precum și un cadru solid de evaluare a performanței pentru a estima progresul în raport cu aceste obiective.

PSI 2025-2028 MTI este structurat pe cei trei piloni strategici principali ai sectorului de transport, care au asociate unul sau mai multe programe, astfel:

- **OS 1:** Un sistem național de transport cu eficiență economică ridicată și durabil din punct de vedere al mediului, care susține competitivitatea economiei naționale
 - ✓ Programul 1.1.: Compensarea serviciilor publice de transport public de călători pentru OSP Național,
 - ✓ Programul 1.2.: Consolidarea transportului public urban de călători Cluj,
 - ✓ Programul 1.3: Dezvoltarea și modernizarea serviciilor de transport urban din București.
- **OS 2:** Un sistem național de transport integrat în Spațiul European Unic al Transporturilor
 - ✓ *Programul 2.1.: Creșterea competitivității transportului feroviar public prin îmbunătățirea și administrarea eficientă a infrastructurii de transport feroviar public,*
 - ✓ *Programul 2.2.: Administrarea și dezvoltarea rețelei de drumuri de interes național,*
 - ✓ *Programul 2.3.: Dezvoltarea capacității operaționale în domeniul transportului aerian,*

- ✓ *Programul 2.4.: Creșterea capacității operaționale a transporturilor pe căile navigabile interioare și a porturilor,*
- **OS 3:** Un nivel ridicat al performanței Ministerului Transporturilor și Infrastructurii pentru a oferi servicii mai bune publicului
 - ✓ Programul 3.1: Consolidarea cadrului instituțional pentru susținerea performanței și eficienței sistemului național de transport,
 - ✓ Programul 3.2: Îmbunătățirea calității sistemului de protecție socială,
 - ✓ Programul 3.3: Consolidarea sistemului medical din sectorul de transport,
 - ✓ Programul 3.4: Susținerea activității sportive de înaltă performanță și promovarea valorilor sportive în toate mediile: educaționale, sociale și culturale.

De asemenea, fiecare program conține una sau mai multe măsuri/acțiuni, bugete pe surse de finanțare, rezultate și valori țintă.

Finanțarea proiectelor de infrastructură de transport PT - PNRR - CEF

Ministerul Transporturilor și Infrastructurii gestionează un set complex de instrumente de finanțare, ce au drept scop recuperarea decalajului de dezvoltare a infrastructurii de transport a României, asigurând în același timp realizarea obiectivelor europene de reducere a emisiilor de carbon și transferul către o mobilitate sustenabilă și sigură.

Din punct de vedere al infrastructurii de transport, în România, prioritățile sunt definite de Master Planul General de Transport al României (MPGT). România este angrenată în procesul de dezvoltare a infrastructurii de transport ca o condiție de dezvoltare sustenabilă pentru asigurarea creșterii economice, crearea de locuri de muncă în economie, precum și pentru îmbunătățirea mobilității populației și al mediului de afaceri pe o piață europeană în continuă dinamică de creștere și competitivitate economică.

Având în vedere perioada de tranziție între cele două exerciții financiare multianuale 2014-2020, respectiv 2021-2027 și faptul că Master Planul General de Transport al României (MPGT) și strategia aferentă de implementare au fost adoptate în 2016, MTI a dezvoltat **Programul Investițional (PI) pentru dezvoltarea infrastructurii de transport pentru perioada 2021-2030**, document programatic de referință pentru politicile publice relevante în realizarea obiectivelor de infrastructură de transport națională. Documentul a fost aprobat prin Hotărârea de Guvern nr. 1312/2021.

În esență, Programul Investițional (PI) pentru dezvoltarea infrastructurii de transport pentru perioada 2021-2030, vizează o schimbare de paradigmă în sensul concentrării eforturilor politice, instituționale și financiare ale României pe un set clar de priorități, care să conducă la finele decadei 2020-2030 la crearea unei rețele naționale de transport și care să reprezinte coloana vertebrală de dezvoltare a României.

Astfel, sursele de finanțare pentru proiectele incluse în Programul Investițional 2021 - 2030 sunt:

Programul Transport 2021 - 2027 care a fost aprobat la finalul anului 2022 de către Comisia Europeană și care beneficiază de o alocare în jur de **4,65 mld.** din fonduri europene. Printre proiectele care urmează să fie finanțate prin PT 2021-2027 se numără: Autostrada Pitești - Sibiu, Orbital București, Autostrada Târgu Mureș - Târgu Neamț - Iași - Ungheni, modernizare cale ferată Craiova - Drobeta Turnu Severin - Caransebeș, modernizare cale ferată Craiova - București, modernizare cale ferată Predeal - Brașov. Conform planului de finanțare PT, pentru perioada 2025 - 2027 este prevăzută o alocare financiară de 4.28 miliarde euro, din care 2.06 miliarde euro sunt reprezentate de fonduri europene nerambursabile (FEN) și 2.21 miliarde euro de contribuția de la bugetul de stat.

Din alocarea totală de 2.06 miliarde euro prevăzută pentru perioada 2025 - 2027, alocările anuale sunt defalcate după cum urmează:

- 1.529 miliarde euro în 2025 din care 738 milioane euro fonduri europene nerambursabile și 790 milioane euro reprezintă contribuția de la bugetul de stat.
- 1.330 miliarde euro în 2026 din care 642 milioane euro fonduri europene nerambursabile și 687 milioane euro reprezintă contribuția de la bugetul de stat.
- 1.420 miliarde euro în 2027 din care 686 milioane euro fonduri europene nerambursabile și 734 milioane euro reprezintă contribuția de la bugetul de stat.

Din totalul de opt priorități (axe) din cadrul PT, cele mai importante alocări financiare sunt prevăzute pentru *Prioritatea 1 Îmbunătățirea conectivității primare rutiere (P1)* și pentru *Prioritatea 4 Creșterea eficienței căilor ferate române (P4)*. Astfel, pentru perioada 2025 - 2027, în cadrul P1 sunt prevăzute alocări totale de 2.147 miliarde euro (din care 40% sunt reprezentate de FEN) iar pentru P4 sunt prevăzute alocări totale de 1.095 miliarde euro (din care 50% sunt reprezentate de FEN).

Ca rezultate obținute ale proiectelor semnificative din punct de vedere financiar prevăzute în cadrul PT putem menționa:

- finalizarea coridorului rutier Constanța - București - Pitești - Sibiu - Nădlac, parte din coridorul TEN-T Rin - Dunăre, pentru care sunt în execuție toate contractele de lucrări pentru sectoarele lipsă atât de pe Autostrada Pitești - Sibiu cât și pentru cele de pe Inelul de Autostradă al Bucureștiului (A0).
- finalizarea coridorului feroviar Constanța - București - Brașov - Alba - Iulia - Arad - Curtici, parte a aceluiași coridor european, prin care vor fi finanțate lucrările fazate din POIM/CEF pentru sectoarele aflate în lucru din Arad - Simeria sau execuția tunelului feroviar de pe lotul Predeal - Brașov;
- asigurarea conexiunii rutiere cu Republica Moldova și Ucraina la nivel de drumuri rapide, prin finanțarea sectoarelor Pașcani - Iași - Ungheni și Pașcani - Suceava - Siret, care sunt complementare finanțării asigurate prin PNRR pentru sectoarele Ploiești - Pașcani;
- modernizarea și electrificare parțială a căilor ferate ce asigură conexiunea feroviară cu Republica Moldova și Ucraina, investiții care vor conduce la reducerea timpilor de mers și creșterea capacității de trafic, prin finanțarea sectoarelor Ploiești - Focșani - Pașcani - Iași - Ungheni și Pașcani - Suceava - Vicșani;
- realizarea celei de-a doua conexiuni rutiere cu vestul Europei prin finalizarea sectoarelor din Autostrada A3, respectiv Suplacu de Barcău - Biharia și Poarta Sălajului - Nușfalău, complementare finanțării asigurate prin PNRR pentru sectoarele Nădășelu - Poarta Sălajului.

Planul Național de Redresare și Reziliență, componenta Transport sustenabil pe care o gestionează MTI și căreia i-au fost alocate **7,38 mld. euro** din Mecanismul de Redresare și Reziliență, plus contribuție națională, înregistrează progrese semnificative în implementarea reformelor cât și a investițiilor.

În cadrul acestei componente se vor realiza două reforme care vizează asigurarea cadrului pentru un transport sustenabil, decarbonizare și siguranță rutieră (reforma 1) cât și un management al calității bazat pe performanță în transport, respectiv îmbunătățirea capacității instituționale și a guvernantei corporative (reforma 2).

Investițiile care vor face obiectul finanțării vizează atât sectorul feroviar, prin modernizarea și reînnoirea infrastructurii feroviare, respectiv modernizarea materialului rulant și achiziția de material rulant nou.

Marile proiecte feroviare finanțate din PNRR sunt reprezentate de modernizarea sectorului Cluj-Napoca - Episcopia Bihor și sectorul Arad - Timișoara - Caransebeș care au fost împărțite în 8 loturi aflate în execuție.

În ceea ce privește sectorul rutier, din PNRR se finanțează A1 Holdea - Margina (9 km), A3 Nădășelu - Poarta Sălajului (42 km), A7 - Ploiești - Pașcani (319 km), (A8) Tg. Mureș - Miercurea Nirajului (25 km), (A8) Leghin - Moțca (34 km). În prezent, toate cele 18 loturi scoase au contracte de execuție lucrări semnate.

Conform planului financiar PNRR, în cadrul Componentei 4 au fost acordate alocări financiare în valoare totală de 12.52 miliarde euro. Din această valoare, 7.38 miliarde euro reprezintă partea de fonduri nerambursabile și împrumuturi acordate de către Comisie iar 5.14 miliarde euro contribuția națională, prin bugetul de stat.

Din totalul de 7.38 miliarde euro, reprezentând valoarea fondurilor externe rambursabile și nerambursabile, alocările financiare anuale conform estimărilor sunt defalcate după cum urmează:

- 58 milioane euro aferenți anului 2021
- 866 milioane euro aferenți anului 2022
- 1.657 miliarde euro aferenți anului 2023
- 1.742 miliarde euro aferenți anului 2024
- 1.853 miliarde euro aferenți anului 2025
- 1.208 miliarde euro aferenți anului 2026

Mecanismul pentru Interconectarea Europei (CEF-transport)

Finanțarea din partea UE acordată prin intermediul CEF-transport vizează finalizarea rețelei TEN-T centrale și în special a coridoarelor rețelei TEN-T centrale, România fiind traversată de două coridoare, respectiv Rhine-Danube și Baltic-Sea-Black Sea-Aegean Sea.

Mecanismul a fost creat pentru a răspunde obiectivelor politicii de coeziune referitoare la reducerea decalajelor economice, sociale și teritoriale existente la nivelul UE, prin finanțarea de investiții în domenii precum: transport, energie și digitalizare. Acțiunile sprijinite prin CEF sunt complementare celor finanțate în cadrul politicii regionale a UE, prin intermediul programelor operaționale.

Sprijinul CEF-transport este structurat pe trei componente, după cum urmează:

- sprijin din anvelopa de coeziune ce se adresează doar celor 15 state membre eligibile la finanțare din Fondul de Coeziune, România având o alocare de 1.090.496.950 EUR. În primele 3 apeluri CEF, România a contractat suma de 820.314.595 EUR. În cadrul celui de al 4 lea apel cu deadline 21 ianuarie 2025, România a depus proiecte în cadrul FC a caror valoare excede disponibilul financiar.
- sprijin din anvelopa generală la care au acces toate statele membre UE. Finanțarea UE este în acest caz între 30% și 70% din valoarea cheltuielilor eligibile;
- sprijin din anvelopa de mobilitate militară, cu o valoare disponibilă tuturor statelor membre de 1,69 mld. EUR, în cadrul căreia finanțarea este de maxim 50% din valoarea cheltuielilor eligibile.

În prezent din portofoliul CEF 1 și 2 avem 23 proiecte finalizate și alte 41 în curs de implementare.

În ce privește sectorul feroviar investițiile sprijinite de CEF sunt de magnitudine impresionantă:

- în faza de pregătire a documentației există proiecte de construcție, modernizare sau reabilitare ce includ 2492 km de cale ferată simplă, din care 271 km parte a infrastructurii portului Constanța, nod inter-modal cheie al Europei;

- finalizați sau în execuție se află 335 km de cale ferată simplă nouă sau modernizată.
- În sectorul rutier investițiile au fost concentrate către un transport mai verde. CEF vizează finanțarea a unui număr de 253 stații de încărcare, respectiv 723 puncte de încărcare, cu o capacitate între 50 și 350 kW. De asemenea au fost instalate 9 stații de încărcare CNG.

Pentru sectorul naval în cadrul CEF sunt finanțate investiții ce vizează infrastructura navală, respectiv asigurarea adâncimilor de navigație pe sectorul comun romano-bulgar al Dunării, susținute prin proiectul Fast Danube 2.

Se află în implementare 6 proiecte aferente inițiativei Solidarity lanes, respectiv în sectorul feroviar, rutier, modernizarea punctelor de trecere a frontierei cu Ucraina și Moldova (Vicșani - Dărmănești, Siret, Ungheni, Reni-Giurgiulești-Galați, Albița).

De asemenea, se afla în implementare 4 proiecte ce vizează investiții conform conceptului dual use, mobilitate militară (feroviar și rutier).

Alte investiții aflate în faza de implementare, care beneficiază tot de finanțare din cadrul Mecanismului Interconectarea Europei ce servesc prioritățile orizontale ale Comisiei, respectiv: safe and secure parkings, ITS, SESAR, RIS.

DOMENIUL INFRASTRUCTURĂ RUTIERĂ

COMPANIA NAȚIONALĂ DE ADMINISTRARE A INFRASTRUCTURII RUTIERE

Având în vedere Strategia de dezvoltare a infrastructurii rutiere stabilită prin Programul Investițional pentru dezvoltarea infrastructurii de transport pentru perioada 2021-2030, aprobat prin HG nr. 1312/2021, la nivelul Companiei Naționale de Administrare a Infrastructurii Rutiere se derulează un amplu program de construcție autostrăzi, variante de ocolire și reabilitare drumuri naționale.

Astfel, pentru perioada 2025 - 2028 CNAIR va avea în vedere realizarea următoarelor obiective:

A. Program de construcție autostrăzi/drumuri expres

I. Finalizarea obiectivelor aflate în prezent în execuție, respectiv:

- Autostrada Sibiu - Pitești, Secțiunile 2, 3, 4;
- Autostrada de Centură a Municipiului București;
- Autostrada Brașov - Târgu Mureș - Cluj - Oradea;
- Autostrada Ploiești - Buzău, Loturile 1, 2 și 3;
- Autostrada Focșani - Bacău, Loturile 1, 2 și 3;
- Autostrada Bacău - Pașcani, Loturile 1, 2 și 3;
- Autostrada Lugoj - Deva;
- Autostrada Sibiu - Făgăraș, Tronson 1, 2, 3 și 4;
- Autostrada Târgu Mureș - Târgu Neamț, Secțiunea I, Târgu Mureș - Miercurea Nirajului, Secțiunea III, Leghin - Târgu Neamț;
- Pod peste Prut la Ungheni;
- Drum Expres Brăila - Galați;
- Drum Expres pentru realizarea conexiunii dintre Autostrada A3 (Zona Turda) și Drum Național DN 1 (Zona Tureni);

II. Finalizarea procedurilor de achiziție pentru lucrări de proiectare și execuție lansate și demararea lucrărilor pentru următoarele obiective:

- Autostrada Brașov - Târgu Mureș - Cluj - Oradea;
- Autostrada Craiova - Filiași;
- Autostrada Pașcani - Suceava, loturile 1 și 2;
- Autostrada Timișoara - Moravița, Tronson 1 și 2;
- Drum Expres Conexiune Satu Mare (VO Satu Mare) - Oar;

- Drum Expres Arad - Oradea, Loturile 1, 2 și 3;
- Alternativa Techirghiol;
- Nod Rutier Cumpăna A4 (Km 16+700) - DN 39E;
- Drumuri de legătură cu conexiune la Drumul Expres Constanța - Tulcea - Brăila, între localitățile Tulcea, Mineri, Cataloi, Agighiol și Malcoci;

- TransRegio Brăila - Slobozia - Draja - A2 și Chiciu - Draja;

III. Finalizarea etapei de proiectare - faza elaborare Studiu de Fezabilitate/ Proiect Tehnic pentru următoarele obiective:

- Autostrada Brașov - Făgăraș;
- Autostrada Baia Mare - Suceava, Loturile 1, 2 și 3;
- Drum Expres Constanța-Tulcea;
- Drum Expres Tișița - Albița;
- Drum Expres Brăila (Jijila) - Tulcea (Cataloi);
- Drum Expres Buzău-Brăila;
- Drum expres Ploiești - Brașov;
- Drum expres Suceava - Siret;
- Drum expres Suceava - Botoșani;
- Drum de mare viteza București - Alexandria;
- Drum de mare viteza Filași-Drobeta-Turnu Severin;
- Drum de mare viteza Drobeta-Turnu Severin - Domasnea;
- Drum de mare viteza Domasnea - Caransebeș;
- Drum de mare viteza Caransebeș - Lugoj;
- Drum Expres București - Târgoviște;
- Drum expres Ploiești - Găești;
- Drum Expres A1 - Pitești - Mioveni;
- Drum expres Baia Mare - Satu Mare;
- Drum expres Găneasa (DX 12) - Rm. Vâlcea - Tigveni (A1);
- Pod peste Dunăre, Giurgiu - Ruse II;

B. Programul de modernizare/ reabilitare drumuri naționale

I. Finalizarea obiectivelor aflate în executie - ce însumează un număr de 321,57 km

- Lărgire la 4 benzi DN 7 Bâldana și Titu - 21,4 km;
- DN 71, Bâldana - Targoviște - Sinaia
- DN 73 Pitești - Câmpulung - Brașov, km 13+800 - km 42+850, km 54+050 - km 128+250, loturile 1 și 2 (103.25 km);
- DN 52, Alexandria - Turnu Măgurele (45,96 km);
- DN 73F km 0+000 - km 8+450 Moieciu de Jos -Cheia - Moieciu de Sus (8.45 km);
- DN 2L, Soveja - Lepșa (16,13 km);
- Drum de legătură A3 - DN1, Martinești (5 km);
- Lărgire la 4 benzi DN1A și măsuri de siguranță rutieră pentru sectorul cuprins între Centura București și intersecția cu șoseaua Chitila-Mogoșoaia (1.28 km);
- Drum de legătură între A1 (Arad -Timișoara)- DN69 (9.90 km);
- DN 2N km 52+860 - km 60+000 Jitia - Bisoca și pod nou peste râul Râmnicu Sărat la km 53+300 (7.21 km);

II. Finalizarea etapei de proiectare - faza elaborare studiu de fezabilitate/ DALI pentru următoarele obiective:

- DN 73C, Lot 1, km 44+800 - km 55+000, Curtea de Argeș - Tigveni și Lot 2, km 55+000 - km 68+000, Tigveni - Municipiul Râmnicu Vâlcea;
- DN 7C km 104+000 - km 130+800 (Transfăgărașan);
- DN 56C, Salcia - Devesel, km 0+000 - km 60+375;
- DN 5C, km 3+000 - km 61+840, Giurgiu - Zimnicea;
- DN 29D km 18+500 - km 21+000, jud. Botoșani;

- Drum de legătură între A1 și DN 7 (DJ 711A) - Lărgire la 4 benzi de circulație;
- Nod Rutier Cumpana A4 (km 16+700) - DN 39E;

C. Construcție variante de ocolire

I. Finalizarea obiectivelor aflate în execuție - ce însumează un număr de 84,95 km

- Modernizarea centurii rutiere a municipiului București între A1 - DN 7 și DN 2-A2: Secțiunea DN 2 - A2 (11,52 km);
- Galați (33.6 km)
- Zalău (5,54 km)
- Sighișoara (13 km)
- Lărgire la 4 benzi a centurii rutiere a Municipiului București Sud între A1 (km 55+520) și DN 5 (15.52 km);
- Modernizarea centurii rutiere a Municipiului București, între A1-DN7 și DN2-A2, Lot 2: Sector DN2 (km 12+300) - A2 (km 23+750) (11,524 km)
- Buftea (5.77 km)

II. Finalizarea etapei de proiectare - faza elaborare studiu de fezabilitate/ proiect tehnic pentru următoarele obiective:

- Varianta de ocolire a orașului Podul Iloaiei (4.38 km)
- Varianta de ocolire a municipiului Iași - Varianta Sud Obiect 4 - Varianta trafic ușor (sector km 0+000 - 8+185) și penetrație cartier Dacia (8.80 km)
- Varianta ocolitoare Râmnicu Vâlcea (21.84 km)
- Varianta ocolitoare Târgu Mureș (11.64 km)

D. Implementarea proiectelor de infrastructura rutieră derulate în parteneriat cu Unitățile Administrativ Teritoriale (Consilii Județene/ Primării)

I. Finalizarea obiectivelor aflate în execuție - ce însumează un număr de km 61,88 km

- Drum TransRegio Feleac TR 35- Etapa I Centura Metropolitană TR 35 și drumuri de legătură (29.87 km)
- Varianta Ocolitoare a Municipiului Blaj - conectivitate cu Drum TransRegio: Blaj-Teiuș-A10 (6.84 km)
- Centura de ocolire Craiova Sud - varianta SUD-VEST, DN 56 - DN 55 - DN 6 (9.89 km)
- Descărcare Comarnic (5.90 km)
- Descărcare Auga Bușteni (9.38 km)

II. Finalizarea etapei de proiectare - faza elaborare studiu de fezabilitate/ proiect tehnic pentru un număr de 29 de obiective care însumează o lungime de 212,87 km

COMPANIA NAȚIONALĂ DE INVESTIȚII RUTIERE

Principalele obiective de investiții ce vor fi implementate de către compania națională în perioada 2025-2028 sunt:

1. Autostrada Târgu Mureș-Târgu Neamț, "Secțiunea II: Miercurea Nirajului - Leghin, km 22 + 000 - km 181+195, județul Mureș, județul Harghita și județul Neamț;
2. Autostrada Târgu Neamț - Iași - Ungheni;
3. Autostrada Bacău - Brașov;
4. Autostrada Ploiești - Brașov;
5. Drumul Expres Bacău - Piatra Neamț;
6. Drumul Expres Focșani - Brăila;
7. Drumul Expres Filiași - Târgu Jiu.

DOMENIUL DE TRANSPORT FERROVIAR

COMPANIA NAȚIONALĂ DE CĂI FERATE CFR SA

Prioritățile strategice pentru perioada de timp cuprinsă între 2025-2028 sunt focalizate pe:

- Implementarea proiectelor finanțate din Planul Național de Redresare și Reziliență a României (PNRR) Pilonul 1 la capitolul - Reforma 1. Transport sustenabil, decarbonizare și siguranță rutieră,
- Continuarea și finalizarea lucrărilor Coridorului IV ramura nordică pe secțiunile Brașov - Sighișoara și Simeria - Gurasada - Km.614, aflate în diverse stadii de execuție,
- Demararea și finalizarea procedurilor de achiziție publică pentru lucrările de modernizare a Coridorului IV ramura sudică Caransebeș - Craiova și București - Giurgiu,
- Lucrări în stațiile Fetești și Ciulnița de pe linia CF București - Constanța,
- Programe de eliminare a restricțiilor de viteză de pe întreaga rețea TEN-T centrală și globală cu impact direct și imediat asupra duratei călătoriei și/sau asupra creșterii siguranței și confortului călătorilor,
- Proiecte de creștere a calității serviciilor de transport feroviar prin modernizări de stații căi ferate, sisteme de siguranță și centralizare, poduri, podețe și tuneluri,
- Reabilitarea și modernizarea infrastructurii feroviare în Portul Constanța,
- Reabilitarea și modernizarea liniei CF Ploiești Sud-Focșani-Pășcani-Iași-Frontieră, Pășcani-Dărmanești-Vicșani-Frontieră,
- Reabilitarea și modernizarea liniei CF Predeal - Brașov,
- Pregătirea proiectelor de modernizare a liniilor CF de pe secțiile București - Craiova, Coșlariu - Cluj Napoca, Apahida - Ilva Mica - Pojorâta - Suceava;
- Reabilitarea și modernizarea Complexului Feroviar Gara de Nord, inclusiv centura feroviară a Bucureștiului ca o alternativă pentru transportul urban al locuitorilor din zonele periferice, un acces mai facil pentru marile centre comerciale și depozitare amplasate în zona centurii și crearea unor noduri intermodale la capătul linilor de transport;
- Realizare conexiune feroviară cu Aeroportul Internațional Traian Vuia Timișoara;
- Pod CF nou km 317+950 linia CF Deda - Razboieni și demolarea podului CF existent;
- Proiecte de electrificare a liniilor de căi ferate ce nu fac parte din rețeaua TEN-T centrală și globală de pe liniile CF Episcopia Bihor - Cluj Napoca, Rădulești - Giurgiu, Constanța - Mangalia, București - Giurgiu și Dărmanești - Vicșani - Frontieră. Principalele obiective se regăsesc și în Strategia de dezvoltare a infrastructurii feroviare 2021-2025.

AUTORITATEA PENTRU REFORMĂ FEROVIARĂ

Principalele obiective ale instituției în perioada 2025-2028 sunt continuarea procedurilor pentru:

- Achiziționarea și dezvoltarea unui sistem integrat, bază de date și furnizare de informații privind serviciul de ticketing al operatorilor de transport feroviar de călători;
- Achiziționarea a 37 de rame electrice inter-regionale noi RE-IR1;
- Achiziția de material rulant nou, 62 rame electrice regionale RE-R1;
- Achiziția a 29 de rame electrice inter-regionale noi RE-IR2;
- Achiziția a 12 automotoare noi în tracțiune electrică pe bază de pile de combustie cu hidrogen RE-H;
- Achiziția a 16 locomotive electrice destinate transportului feroviar de călători;
- Achiziția de material rulant nou, 60 rame electrice regionale RE-R2;
- Achiziția de material rulant nou, 5 rame electrice inter-regionale noi RE-IR3;
- Achiziția a 23 locomotive electrice destinate transportului feroviar de călători LE2;

Impactul bugetar estimat pentru aceste investiții este de aproximativ 9 miliarde lei.

METROREX SA

Obiectivul general al Metrorex îl reprezintă îmbunătățirea mobilității prin dezvoltarea metroului, implementarea unui sistem de transport eficient economic, sustenabil și sigur. Strategia de dezvoltare, rețehnologizare și modernizare a rețelei de metrou din București, este structurată pe următoarele direcții de acțiune în perioada 2025-2028:

a) vor continua lucrările la următoarele obiective de investiții de utilitate publică finanțate din fonduri nerambursabile aferente cadrului financiar PT 2021-2027 și din fonduri rambursabile:

- Magistrala 5 Drumul Taberei - Pantelimon,
- Magistrala 6 Legătura rețelei de metrou cu Aeroportul Internațional Henri Coandă - Otopeni,
- Îmbunătățirea serviciilor de transport public de călători cu metroul pe Magistrala 2. Berceni - Pipera. Cale de rulare și instalații pe interstații,
- Integrarea sistemului de control acces al Magistralei 4 (Racord 1 - Nicolae Grigorescu 2 - Anghel Saligny și Racord 2 - Gara de Nord 2 - Străulești) cu Magistralele 1, 2 și 3 și TL,
- Achiziția de trenuri noi de metrou - 13 trenuri noi de metrou,
- b) Pregătirea documentațiilor tehnico economice și începerea lucrărilor pentru extinderea și modernizarea rețelei de metrou din București:
- Magistrala 4 Tronson Gara de Nord - Gara Progresu
- Reabilitarea stațiilor de metrou pe Magistralele 1+3,
- Achiziție trenuri noi de metrou - 50 buc.

DOMENIUL DE TRANSPORT NAVAL

Strategia fiscal bugetară pentru perioada 2025 - 2028, pentru domeniul transport naval, va avea în vedere, în principal, următoarele activități:

a) Asigurarea condițiilor de navigație pe căile și canalele navigabile interioare

Pentru acest obiectiv este necesară întreținerea șenalului pe Dunăre, activitate care se realizează de către RA Administrația Fluvială a Dunării de Jos Galați (AFDJ).

Proiecte majore de investiții, de interes național și utilitate publică, pe care AFDJ Galați va trebui să le realizeze sunt:

- Apărări de maluri pe Canalul Sulina - etapa finală,
- FAST Danube - Îmbunătățirea condițiilor de navigație pe sectorul comun româno - bulgar al Dunării - proiectul este în procedură de obținere a acordurilor de mediu de la autoritățile din România și Bulgaria;
- Îmbunătățirea condițiilor de navigație pe sectorul Călărași - Brăila.
- "Administrația Canalului Navigabil Bega" Timiș (ACNB Timiș) administrează un canal de aproximativ 42 km.
- Canalele navigabile Dunăre - Marea Neagră și Poarta Albă - Midia Năvodari au o importanță strategică pentru transportul naval și asigură conexiunea dintre Dunăre și portul maritim Constanța. Canalele au o lungime totală de 97,4 km sunt administrate de CN Administrația Canalelor Navigabile SA (ACN).
- ACN are pregătite proiecte majore care vor fi realizate în perioada următoare:
 - Retehnologizarea ecluzei Năvodari, în vederea creșterii siguranței navigației ;
 - Reabilitare și rețehnologizare "Baraj stăvilar mobil km 4+337";
 - Modernizarea canalelor navigabile ale Dunării: Canal Dunăre - Marea Neagră și Canal Poarta Albă - Midia, Năvodari în vederea creșterii siguranței navigației.

Obiectivul de investiții "Amenajarea râurilor Argeș și Dâmbovița pentru navigație și alte folosințe" (Canalul Dunăre - București) este gestionat tot de ACN. În prezent se derulează un contract de servicii pentru reactualizarea studiului de fezabilitate, în vederea finanțării lucrărilor din fonduri europene nerambursabile.

b) Întreținerea și dezvoltarea porturilor maritime și fluviale

➤ Portul maritim Constanța este cel mai important port al României și este o poartă de intrare/ieșire a mărfurilor în/din Europa. Portul Constanța este administrat de CN Administrația Porturilor Maritime SA Constanța, care va realiza următoarele proiecte de infrastructură cu finanțare din Programul Transport 2021 - 2027:

- Extinderea cheurilor danelor 10 și 12 din zona Midia;
- Extinderea la 4 benzi a drumului dintre Poarta 7 și joncțiunea cu obiectivul "Pod rutier CDMN" cu drumul care realizează legătura între poarta 9 și poarta 8 spre zona de nord a Portului Constanța;
- Modernizare și extindere infrastructură de alimentare cu apă și canalizare în Portul Constanța;
- Master planul infrastructurii rutiere și de acces a Portului Constanța - extinderea, modernizarea și reabilitarea drumurilor și pasajelor din Portul Constanța;

- Modernizarea infrastructurii de distribuție a energiei electrice în Portul Constanța - Etapa a II-a;

- Asigurarea condițiilor electrice la racordare la cheu a navelor în Portul Constanța (regim Cold Ironing) în vederea interconectării la Rețeaua TransEuropeană de Transport TEN-T pentru implementarea proiectului Ealing

➤ **Porturile situate pe Dunărea Maritimă sunt administrate de CN Administrația Porturilor Dunării Maritime SA Galați (APDM).** Modelul de finanțare este similar cu cel din portul Constanța, iar în perioada 2025 - 2028 se vor derula proiecte de modernizare a infrastructurii în porturile Brăila, Măcin, Galați, Tulcea, cu finanțare de la bugetul de stat și Programul Transport. Principalele proiecte sunt:

- Platformă multimodală Galați - înlăturarea blocajelor majore prin modernizarea infrastructurii existente și asigurarea conexiunilor lipsă pentru rețeaua centrală Rin - Dunăre / Alpi;
- Amenajare dane RO- RO - Port Bazinul Nou Galați;
- Modernizarea și dezvoltarea Portului Mineralier Galați;
- Port Brăila - lucrări de infrastructură portuară a sectorului portuar al frontului de operare la Dunăre, adiacent molului;
- Dezvoltare port Tulcea - etapa I;
- Dezvoltare Port Măcin.

➤ **Porturile situate pe Dunărea Fluvială sunt administrate de CN Administrația Porturilor Dunării Fluviale SA Giurgiu (AFDJ).** Unitatea va realiza lucrări de modernizare a infrastructurii în porturile Drobeta Turnu Severin, Calafat, Corabia, Giurgiu și Oltenița, cu finanțare de la bugetul de stat și fonduri externe nerambursabile.

c) Siguranța și securitatea transporturilor, prevenirea poluării mediului - creșterea siguranței traficului prin dezvoltarea infrastructurii pentru servicii de informare și management al traficului și achiziționarea de nave tehnice realizată prin activități specifice derulate de către Agenția Română pentru Salvarea Vieții Omenești pe Mare - ARSVOM, Autoritatea Navală Română și Administrația Fluvială a Dunării de Jos RA Galați

d) Digitalizare: Digitalizarea este un proces care a luat amploare în ultimii ani și este o direcție a strategiilor de transport pentru următoarea perioadă.

În domeniul transportului naval activitățile de digitalizare s-au concretizat în elaborarea hărților electronice de navigație și actualizarea permanentă a acestora. De asemenea se derulează activități pentru realizarea schimbului de informații RIS (River Information Services) la nivel regional, managementul căii navigabile, îmbunătățirea infrastructurii IT pentru stocarea și procesarea datelor geospațiale, gestionarea bazelor de date pentru certificatele de calificare, carnetele de serviciu și jurnalele de bord conform Directivei UE 2017/2397, gestionarea ghișeului unic european în domeniul maritim (EMSW) conform Regulamentului (UE) 2019/1.239, aceste activități fiind, în general, parte a unor proiecte transnaționale, cu finanțare din fonduri europene nerambursabile. Activitățile enumerate

se derulează de către RA Administrația Fluvială a Dunării de Jos Galați și de Autoritatea Navală Română.

CN Administrația Porturilor Maritime SA Constanța are în pregătire Implementarea **Port Community System** - Sistem informatic pentru asigurarea schimbului de informații între actorii din sectorul public și/sau privat care operează în Portul Constanța. Prin funcționalitățile implementate se va permite standardizarea fluxurilor de informații și documente. De asemenea, portul Constanța va fi partener în cadrul unor proiecte care vor dezvolta aplicații IT pentru monitorizarea calității aerului, monitorizarea calității apei (prevenirea poluării), cartografiere.

DOMENIUL TRANSPORT AERIAN

Prioritățile privind dezvoltarea obiectivelor de investiții aferente domeniului aerian pentru perioada 2025-2028 sunt:

Aeroportul Internațional „Traian Vuia” Timișoara

1. Centrul logistic destinat gestionării transporturilor aeriene de marfă

Aeroportul Internațional ”Mihail Kogălniceanu” Constanța

1. Amenajare banda pistei și RESA
2. Dezvoltare terminal, turn de control și parcare la Aeroportul Internațional Mihail Kogălniceanu Constanța
3. Hangar parcare și mentenanța aeronave la S.N. Aeroportul International Mihail Kogălniceanu Constanta S.A.
4. Modernizare sistem electroenergetic - etapa II

Școala Superioară de Aviație Civilă

1. Centru de instruire sintetică construire corp P+3 clădire simulatoare de zbor și spații conexe echipată cu un simulator de zbor FFS Boeing 737 NG
2. Proiectare și construcție pista Aerodrom G.V. Bibescu
3. Racordare la sistemul de canalizare menajeră - Aerodrom G.V. Bibescu
4. Supraetajare clădire sediu administrativ Băneasa.

DOMENIUL MEDICAL

În domeniul medical, în perioada imediat următoare, prioritățile vizează implementarea Planului Național de Redresare și Reziliență la unitățile medicale din rețeaua sanitară proprie a Ministerului Transporturilor și Infrastructurii.

În luna ianuarie 2023 a fost aprobată cererea de finanțare pentru proiectul “RENOVAREA ENERGETICĂ A CLĂDIRII SPITALULUI CLINIC CAI FERATE CLUJ-NAPOCA” în cadrul COMPONENTEI 5 - VALUL RENOVĂRII Operațiunea Renovare energetică aprofundată a clădirilor publice - Autorități centrale, Titlu apel PNRR/2022/C5/2/B2.2.b/1, Runda 2, valoarea totală a proiectului fiind de 18.637.268,36 lei cu TVA.

S-au făcut demersuri în vederea accesării de fonduri europene, respectiv au fost depuse proiecte de către toate unitățile sanitare din subordinea Ministerului Transporturilor și Infrastructurii în vederea finanțării acestora în cadrul Planului Național de Redresare și Reziliență - Componenta C7 - Transformare digitală - Investiția I.3 Realizarea sistemului de eHealth și telemedicină, Investiția I1.3.3 Investiții în sistemele informatice și în infrastructura digitală a unităților sanitare publice.

Politica în domeniul apărării naționale

Obiectivul strategic al politicii de apărare pentru perioada 2025 - 2027 îl reprezintă modernizarea și adaptarea Armatei României la riscurile și provocările specifice actualului

context geopolitic, cât și consolidarea profilului de partener strategic relevant al României la nivelul NATO, al UE și în cadrul parteneriatului strategic cu SUA.

Summit-ul de la Washington (9-11 iulie 2024) a reconfirmat soliditatea unității transatlantice și a generat decizii substanțiale pentru securitatea în spațiul euroatlantic și pentru securitatea României. Au fost realizați pași importanți în direcția consolidării posturii NATO de descurajare și apărare, în special de-a lungul Flancului Estic și la Marea Neagră. Au fost adoptate decizii pentru a asigura că NATO are o postură puternică, pe termen lung, bazată pe forțe, capacități și aranjamente de comandă și control robuste și eficiente, capabile să răspundă tuturor amenințărilor. Din aceasta perspectivă se cuvine menționată semnarea de către statele Aliate a Angajamentului NATO de extindere a capacității industriale, document ce va asigura premisele unei abordări coerente la nivelul Alianței a dezvoltării de sisteme de armament și echipamente moderne, capabile să asigure un răspuns adecvat noilor amenințări de Securitate.

Cu ocazia Summit-ului de la Haga din 2025 vor fi agreeate pachetele de Ținte de capacități 2025, fiind astfel reîntărit angajamentul organizației și al statelor membre pentru consolidarea capacităților militare, a posturii aliate de descurajare și apărare, în deplinul respect al cerințelor actuale NATO, generate inclusiv de planurile regionale ale SACEUR și al partajării echitabile a responsabilităților.

A. Obiectivele politicii de apărare

- Implementarea prevederilor Programului Armata României 2040 și ale Planului multianual de înzestrare a Armatei României - Planul Armata României 2040 și Planul multianual de înzestrare vor ghida implementarea de capacități esențiale pentru apărare;
- Continuarea demersurilor în vederea transformării și modernizării instituției militare, inclusiv în linie cu obiectivele stabilite în programul privind transformarea Armatei României până în anul 2040, aprobat de CSAT;
- Modernizarea politicilor de resurse umane și creșterea calității vieții personalului;
- Întărirea capacității de combatere a acțiunilor ostile de tip hibrid și a celor de dezinformare;
- Creșterea rolului strategic al României în cadrul NATO și UE;
- Consolidarea parteneriatului strategic cu SUA;
- Intensificarea cooperării bilaterale regionale în domeniul apărării;
- Reziliența națională, bazată pe creșterea capacității de apărare și de reacție a societății, a economiei și a teritoriului, în contextul amenințărilor actuale.

B. Direcții principale de dezvoltare a capacităților militare

- Alocările bugetare pentru MAPN în perioada 2025-2028 reconfirmă deciziile adoptate în urma Summit-urilor din Țara Galilor, Madrid, Vilnius și Washington, precum și Pactul Politic Național, semnat de partidele parlamentare.

- Constituirea, dezvoltarea și menținerea capabilităților se realizează având în vedere cerințele și acțiunile cuprinzând elemente de: doctrină, organizare, pregătire, echipamente, comandă, personal, infrastructură și interoperabilitate (DOTMLPFI);
- În funcție de domeniile de acțiune, capabilitățile principale ale Armatei României sunt următoarele:
 1. **comandă, control și comunicații** de nivel strategic, operativ și tactic, centre de comunicații și informatică și unități de sprijin în domeniul comunicațiilor și informaticii/CIS ale structurii de forțe;
 2. **angajare:** mari unități și unități mecanizate, de infanterie, tancuri, vânători de munte, artilerie, forțe speciale, aviație de luptă, elicoptere de luptă, nave de luptă la mare și fluviu, infanterie marină și operații psihologice;
 3. **informații:** mari unități și unități de informații militare, supraveghere și cercetare;
 4. **proiecția forței:** mari unități și unități de transport aerian tactic, de nave de sprijin și de transport terestru;
 5. **protecție:** mari unități și unități de rachete sol aer, de apărare antiaeriană, de geniu de luptă, de CBRN, apărare cibernetică, EOD, minare/deminare, poliție militară și pentru protecția demnitarilor militari români și străini pe teritoriul național;
 6. **susținere:** mari unități și unități de logistică operațională și de susținere.
- Dezvoltarea și menținerea unor capabilități de apărare robuste și reziliente, credibile, interoperabile, flexibile și eficiente, destinate atât îndeplinirii angajamentelor asumate ca urmare a calității de stat membru NATO și UE cât și descurajării unei posibile agresiuni împotriva României și articulării unui răspuns adecvat la provocările actuale și viitoare ale mediului de securitate, inclusiv în spectrul neconvențional, hibrid, reprezintă condiția esențială pentru îndeplinirea celorlalte obiective ale politicii de apărare;
- Negocierea și asumarea Țintelor de Capabilități din următorul ciclu de planificare (TC 25), cu implementare începând din anul 2026. În procesul de dezvoltare a capabilităților se va urmări cu precădere îndeplinirea obligațiilor rezultate în cadrul procesului NATO de planificare a apărării (NDPP) care vor fi aprobate în cadrul reuniunii miniștrilor aliați ai apărării din 3-4 iunie 2025 și asumate la nivel politic în cadrul Consiliului Nord-Atlantic, în format șefi de state și de guverne, cu ocazia Summit-ului NATO de la Haga din 24-25 iunie 2025;
- În cadrul inițiativei NATO de asigurare a unei prezențe avansate (*Forward Presence*), au fost înființate și funcționează pe teritoriul național Comandamentul Diviziei Multinaționale Sud-Est/HQ MND-SE (inclus și în cadrul contribuției la NDPP), Brigada Multinațională Sud-Est (MN BDE-SE) și Unitatea NATO pentru integrarea forțelor aliate (RO NFIU) iar, începând cu anul 2021, funcționează pe teritoriul național o capabilitate de comandă și control de nivel corp de armată/HQ MNC-SE (Hotărârea Parlamentului nr. 8 din 18 iunie 2020);
- În contextul situației complexe de securitate din regiunea Mării Negre și a existenței Centrului European de instruire F-16 de la Baza 86 Aeriana din Fetești, se vor continua demersurile pentru a permanentiza hub-ul pentru instruirea piloților de aeronave F-16 și creșterea interoperabilității între aliați;
- Un accent important se va pune pe modernizarea/reconfigurarea infrastructurii militare (instrucție și cartiruire) și sporirea asigurării sprijinului națiunii gazdă

pentru forțele NATO dislocate în România, în vederea consolidării posturii de descurajare și apărare, pe termen mediu și lung, ca urmare a războiului de agresiune ilegal, nejustificat și neprovocat al Federației Ruse împotriva Ucrainei. Au fost operaționalizate structurile aliate de comandă și control constituite pe teritoriul național, iar începând cu luna mai 2022, s-a constituit Grupul de Luptă al NATO (Battle Group Forward Presence - BGFP) din România prin transformarea elementelor multinaționale aliate din cadrul Forței de Reacție Aliată dislocate în țara noastră. BG a fost augmentat pe parcursul anului 2023. Forțele principale ale BG sunt dispuse în Centrul Național de Instruire Întrunită din Cincu, unde execută misiuni și activități de instruire alături de structuri ale Armatei României;

- Continuarea demersurilor cu privire la dezvoltarea coridoarelor de mobilitate militară în regiunea de Sud-Est și asumarea unui rol crescut, inclusiv în ceea ce privește proiectele strategice de infrastructură cu utilizare dublă, civilă și militară;
- În contextul aprobării Conceptului Strategic al NATO cu ocazia Summit-ului de la Madrid, grupurile de luptă de pe flancul estic al Alianței, inclusiv cel din România, se vor transforma în structuri de nivel brigadă, acest lucru având implicații asupra dezvoltării infrastructurii. De asemenea, SUA vor suplimenta forțele dislocate pe teritoriul României, în sistem rational, cu o structură de comandament de tip brigadă. Totodată, Franța dislocă un detașament de apărare antiaeriană în Centrul Național de Instruire pentru Apărare Antiaeriană din Capu Midia. Având în vedere toate acestea, se acordă o atenție deosebită investițiilor realizate prin intermediul Programului NATO de Investiții în Securitate (NSIP);
- Un element important din această perspectivă îl reprezintă proiectele de modernizare a infrastructurii militare pe teritoriul național în cadrul Inițiativei SUA pentru Descurajare în sprijinul aliaților europeni (*European Deterrence Initiative/EDI*) și în cadrul Setului de Activități Europene (*European Activity Set/EAS*);
- De asemenea, se va continua colaborarea în domeniul dotării prin achiziția unor echipamente declarate *Excess Defense Articles/EDA* de către SUA (ex. Aeronave C130H, vehicule amfibii de asalt AAV7, autovehicule blindate tip Mine Resistant Ambush Protected/MRAP și Mine resistant ambush protected All-Terrain Vehicle/M-ATV);
- Totodată, o atenție deosebită se va acorda participării la proiectele de dezvoltare a capabilităților pentru apărare propuse în contextul Cooperării structurate permanente (PESCO) în domeniul apărării la nivelul UE, pentru care România a identificat un potențial de implicare, în conformitate cu prevederile Memorandumului cu tema „*Cooperarea structurată permanentă (PESCO) în domeniul apărării la nivelul UE*”, aprobat de CSAT în data de 17.10.2017. Participarea la inițiativele și procesele UE dedicate dezvoltării de capabilități militare (PESCO - inclusiv mobilitate militară, CARD, EDF/EDIDP), în coerență cu angajamentele asumate în cadrul NATO și respectând principiul setului unic de forțe;
- Dintr-un număr de 66 de proiecte PESCO aflate în derulare (etapele I, II, III, IV și V), România este implicată în 23 de proiecte (17 în calitate de membru și 6 ca observator), în două dintre acestea având statut de națiune coordonatoare (CBRN Defence Training Range și European Union Network of Diving Centres). Astfel, au fost planificate cu prioritate resursele necesare operaționalizării celor două proiecte, în scopul atingerii obiectivelor propuse și pentru încadrarea în termenele prevăzute în calendarul de implementare. Referitor la implementarea celor două

proiecte coordonate de Romania: CBRN Defence Training Range (CBRND TR) și EU Network of Diving Centres (EUNDC), în anul 2024 a fost avută în vedere, cu prioritate, asigurarea resurselor necesare pentru dezvoltarea acestora, în sprijinul derulării lucrărilor de modernizare a infrastructurii Centrului de Scafandri și a Poligonului de instruire pentru apărare CBRN „Valea Poienii”;

- Prin Fondul European de Apărare (EDF), Comisia Europeană finanțează în premieră investițiile în efortul comun al statelor membre pe linia cercetării-dezvoltării tehnologiilor și echipamentelor pentru apărare și sprijină întreg ciclul de dezvoltare a capabilităților de apărare, de la faza de cercetare până la realizarea prototipului pentru noile echipamente militare. Acest instrument va influența pozitiv procesul de dezvoltare a capabilităților performante în perioada 2021-2027, fiind necesară susținerea unei Baze tehnologice și industriale în domeniul apărării la nivel european (EDTIB) care să poată menține avansul tehnologic față de competitorii globali;
- Creșterea atractivității domeniului militar prin îmbunătățirea sistemului de salarizare și pensii și a ofertei de pregătire profesională continuă să fie una dintre direcțiile principale de acțiune pentru creșterea performanței organizaționale;
- Un alt obiectiv avut în vedere de MApN pentru perioada de referință este creșterea calității vieții personalului militar și civil prin asigurarea de facilități locative (inclusiv prin proiectul Locuințe pentru militari și prin intermediul cadrului legislativ instituit de Legea nr. 101/2019 pentru modificarea și completarea Legii nr. 80/1995 privind statutul cadrelor militare), precum și asigurarea asistenței medicale a personalului armatei și a cadrelor militare în rezervă și în retragere;
- Revizuirea cadrului normativ aplicabil la nivel național sau intern al Ministerului Apărării Naționale pe linia soluționării problemelor sociale ale personalului armatei, veteranilor, invalizilor, văduvelor de război și văduvelor veteranilor de război, cadrelor militare în rezervă/retragere, veteranilor, răniților și invalizilor care au participat la acțiuni militare, precum și urmașilor celor decedați în acțiuni militare;
- Dezvoltarea unui program pentru retenția, motivarea și recompensarea personalului militar și civil în conformitate cu legislația națională și bunele practici în cadrul NATO și îmbunătățirea programului dedicat protejării drepturilor veteranilor de război, veteranilor din teatrele de operațiuni, răniților, familiilor și rudelor acestora prin înființarea unui centru național în acest sens.

C. Programe de investiții avute în vedere în perioada 2025 - 2027

Sistemul de prioritizare a investițiilor utilizat la nivelul ministerului este menit să asigure realizarea și dezvoltarea capabilităților necesare Armatei României în vederea îndeplinirii misiunilor încredințate și angajamentelor asumate în context aliat.

În conformitate cu prevederile Programului de guvernare 2024 - 2028, un accent deosebit este pus pe continuarea demersurilor privind dezvoltarea capabilităților prin implementarea prevederilor Programului Armata României 2040 și a Planului multianual de înzestrare a Armatei României.

Continuarea demersurilor privind dezvoltarea capabilităților se va materializa, în principal, prin intermediul următoarelor programe de înzestrare:

Programe care au contracte și livrări în derulare:

1. Sistem de rachete sol-aer cu bătaie mare - HSAM/ PATRIOT;
2. Avion multirol de generația a V a, F 35;
3. Avion multirol al Forțelor Aeriene (program strategic) - F-16;
4. Rachete PAC 2 GEM-T, prin NSPA, sub egida ESSI;
5. Sistem lansator multiplu de rachete cu bătaie mare MLRS (HIMARS);
6. Tanc principal de luptă - Etapa I (M1A2 Abrams SEpv3);
7. Sistem obuzier cal. 155 mm de nivel Batalion;
8. Sisteme de rachete antiaeriene cu bătaie apropiată / rază foarte scurtă de acțiune, portabil -MANPAD / CHIRON;
9. Transportor blindat pentru trupe Piranha 5;
- 10.Modernizare sistem artilerie antiaeriană Oerlikon Model GDF 103 la standardul sistem artilerie antiaeriană cu capacități C-RAM;
- 11.Sistem UAS tactic-operativ clasa II;
- 12.Sistem de avioane fără echipaj la bord - UAS Bayraktar;
- 13.Autovehicule tactice blindate tip ușor - ATBTU;
- 14.Sistem de instalații mobile de lansare rachete antinavă (SIML);
- 15.Vânătorul de mine clasa SANDOWN;
- 16.Vehicule amfibii de asalt pentru Regimentul de Infanterie Marină (RIM) - AAV 7;
- 17.Elicoptere H215M cu capabilități de luptă la suprafață;
- 18.Autovehicul tactic blindat/Joint Light Tactical Vehicle pentru Forțe pentru Operații Speciale;
- 19.Modernizare nave purtătoare de rachete;
- 20.Sistem radar de supraveghere terestră GSR pentru forțele terestre - ALERT;
- 21.Sistem de senzori terestri telecomandați UGS pentru Forțele Terestre;
- 22.Revitalizarea și modernizarea aeronavelor IAR-99 din dotarea Ministerului Apărării Naționale (IAR 99 Standard, respectiv IAR 99 Șoim) ;
- 23.Platforme de transport auto multifuncționale - pe roți (PTAM) ;
- 24.Sistemul integrat de comunicații și informatic - SICI al sistemului C4ISR, pentru Comandamentul Forțelor Întrunite;
- 25.Sistem de război electronic C-UAS;

26. Echipamente și sisteme de detecție, avertizare, decontaminare și protecție (individuală și colectivă) CBRN;
27. Sistem de supraveghere, avertizare și raportare CBRN;
28. Sistemul Mini UAS clasa I - aripă fixă;
29. Modernizarea sistemului de avionică al aeronavelor C-27 J Spartan din dotarea MAPN;
30. Revitalizarea și modernizarea elicopterelor „IAR-330L” (faza II);
31. Sistem integrat de colectare, prelucrare și analiză a informațiilor geospațiale - GEOINT;
32. Aparatură optică și optoelectronică;
33. Sistem informatic de securitate obiective militare (SISOM), achiziție descentralizată;
34. Sistem de radare meteorologice fixe în banda C;
35. Radar meteorologic transportabil în banda X.

Programe în curs de semnare sau inițiate:

1. Sistem integrat de arme SHORAD - VSHORAD;
2. Sistem de rachete antiaerene cu bătaie apropiată/rază foarte scurtă de acțiune, portabil MANPAD - achiziție realizată în comun cu mai multe state europene, în cadrul inițiativei *European Joint Acquisition for Mistral 3* (EJA);
3. Vedetă de intervenție pentru scafandri;

Sunt în pregătire procedurile de achiziții, cu inițiere preconizată începând cu 2025, pentru următoarele programe de înzestrare care parcurg fazele finale de documentare și fundamentare:

1. Mașina de luptă a infanteriei, pe șenile - MLI;
2. Armament individual tip NATO;
3. Sisteme C4I cu compatibile ISTAR pentru structuri tip Batalion (SICIB);
4. Sisteme C4I cu compatibile ISTAR pentru Punct de comanda tip brigada (SICI PC Bg);
5. Sisteme C4I cu compatibile ISTAR pentru Punct de comanda tip divizie (SICI Div);
6. Modernizare sistem CI pe mașina de luptă a infanteriei MLI-84M;
7. Transportor blindat pentru trupe - Etapa II, 150 TBT;
8. Modernizare fregate T22R;
9. Nave de patrulare maritimă;
10. Sistemul UAS tactic clasa I;
11. Rețele militare de date;

12. Echipamente de geniu;
13. Centru de operații tactice pentru apărarea aeriană și antirachetă (SBAMD-TC);
14. Sistem informatic de telemedicină a apărării (SITA);
15. Infrastructura și rețele de comunicații militare;
16. Revitalizarea aeronavelor C 130 și modernizarea sistemului de avionică al acestora;
17. Sistem de război electronic contra RC IED;
18. Sistem de lupta individual avansat autonom (SLIA);
19. Sistem integrat C UAS;
20. Sistem satelitar militar de telecomunicații - 1 sistem;
21. Soluție informatică pentru nivelurile strategic și operativ a sistemului integrat C4ISR;
22. Sistem de securitate și apărare cibernetică (SSAC).

Principalele obiective de investiții în infrastructură sunt:

- Infrastructură statică a HQ MNC-SE în cazarma 562 Sibiu
- Infrastructura Bazei 57 Aeriană în cazarma 888 Mihail Kogălniceanu
- Infrastructura Baza 71 Aeriană Câmpia Turzii
- Infrastructură în cazarma 3600 Mihai Bravu (HSAM)
- Infrastructură Baza 86 Aeriană Borcea

O atenție deosebită se va acorda reducerii consumului de energie, inclusiv prin accesarea de finanțări din fonduri externe nerambursabile (programe operaționale, PNRR) pentru eficientizarea energetică și consolidarea clădirilor administrative aflate în administrarea Ministerului Apărării Naționale.

Concretizarea proiectelor de investiții nominalizate va permite creșterea capacității operaționale a unor structuri ale Armatei României și îndeplinirea misiunilor ce-i revin în conformitate cu planurile la nivel aliat și național, ceea ce impune pregătirea și dotarea adecvată a forțelor participante, în conformitate cu cerințele misiunii și standardele NATO, în volum complet, într-un timp foarte scurt și cu toată responsabilitatea instituțiilor implicate.

De asemenea, se are în vedere dezvoltarea programelor de modernizare a facilităților medicale proprii, inclusiv Programul POLITRAUMA, atât în scopul asigurării asistenței medicale a personalului armatei și a cadrelor militare în rezervă și în retragere, cât și pentru asigurarea capacităților medicale necesare în situații de criză și război.

În acest context, resursele financiare avute în vedere în perioada 2025 - 2027 sunt următoarele:

[mii lei]			
Denumire indicator	2025	2026	2027
Buget MAPN - (doar sursele „Buget de stat” și „Credite externe”), din care:	37.121.552	41.346.958	43.224.850

Titlul XV Active nefinanciare	14.678.981	16.986.398	18.118.308
-------------------------------	------------	------------	------------

Politica în domeniul afacerilor interne

În acord cu Planul Strategic Instituțional 2025 - 2027, Ministerul Afacerilor Interne (MAI) acționează în mod constant pentru îndeplinirea a 3 **obiective strategice**:

- ✓ **Asigurarea unui grad ridicat de siguranță a persoanelor și de protecție a patrimoniului, care acoperă zona de activitate a MAI dedicată menținerii ordinii și siguranței publice, precum și a siguranței frontierelor;**
- ✓ **Creșterea capacității MAI de gestionare a evenimentelor majore, care vizează eficientizarea managementului situațiilor de urgență la nivel național;**
- ✓ **Creșterea eficienței și a capacității administrative a MAI, un obiectiv transversal, care vizează atât obținerea unei eficiențe sporite a serviciilor oferite cetățenilor de către MAI, cât și acordarea de sprijin structurilor operative.**

Obiectivele strategice sunt susținute de următoarele **programe**:

- Ordine și siguranță publică;
- Siguranța frontierei de stat, migrație, azil și integrare;
- Protecție civilă și sprijin acordat comunității;
- Servicii pentru cetățeni și persoane juridice;
- Capacitate administrativă și sprijin operațional.

În cuprinsul fiecărui program sunt stabilite **rezultate așteptate**, pentru a căror realizare contribuie toate structurile MAI, în funcție de competențele proprii, astfel:

PROGRAMUL “ORDINE ȘI SIGURANȚĂ PUBLICĂ”

Programul *Ordine și Siguranță Publică* vizează intervenții individuale și integrate care au în comun tipologii de infracțiuni care afectează siguranța cetățenilor și a comunității.

Structurile MAI concură la furnizarea acestui serviciu public, atât prin activități de prevenire, cât și prin activități de combatere. În ultimii ani, tipologia riscurilor infracționale s-a diversificat, iar nevoia de a asigura o abordare integrată a devenit din ce în ce mai stringentă.

Obiectiv strategic program - Asigurarea unui grad ridicat de siguranță a persoanelor și de protecție a patrimoniului

Rezultate așteptate ale programului:

- ✓ eficientizarea activităților de analiză și prevenire a criminalității/ realizarea unui grad ridicat de protecție a patrimoniului, mediului și siguranței cetățenilor/consolidarea capacității operaționale și îmbunătățirea managementului resurselor financiare, logistice și umane;
- ✓ asigurarea climatului de ordine și siguranță publică, securității obiectivelor și transporturilor, reducerea criminalității și sancționarea încălcării legilor și normelor de

conviețuire socială, creșterea interoperabilității instituționale, optimizarea managementului unor tipuri de risc specifice stărilor excepționale, precum și asigurarea dotării pentru îndeplinirea misiunilor;

- ✓ asigurarea funcționării, reprezentării și cooperării instituționale, a resursei umane profesionalizate, inclusiv prin asigurarea drepturilor /cheltuielilor de personal, precum și asigurarea informării publice și a marketingului instituțional;
- ✓ creșterea capacității de autoprotecție a populației împotriva victimizării și revictimizării prin trafic de persoane;
- ✓ îmbunătățirea accesului populației la servicii de prevenire și asistență în domeniul drogurilor pe baza evidențelor științifice;
- ✓ consolidarea securității naționale în spațiul de competență al MAI;

PROGRAMUL “SIGURANȚA FRONTIEREI DE STAT, MIGRAȚIE, AZIL ȘI INTEGRARE”

Programul bugetar reunește cele două structuri importante ale MAI în domeniu, respectiv Inspectoratul General al Poliției de Frontieră (IGPF) și Inspectoratul General pentru Imigrări (IGI), și cuprinde măsuri care vizează activitățile de prevenire și combatere a infracțiunilor privind frontiera de stat (trecerea frauduloasă a frontierei, depistarea imigranților ilegali), de procesare a cererilor de azil în mod eficient conform standardelor naționale și internaționale aplicabile, precum și de integrare socială a cetățenilor statelor terțe.

Obiectiv strategic program - *Asigurarea unui grad ridicat de siguranță a persoanelor și de protecție a patrimoniului*

Rezultate așteptate ale programului :

- ✓ asigurarea securității frontierei de stat;
- ✓ menținerea cooperării cu partenerii externi în domeniile specifice IGPF;
- ✓ asigurarea resursei umane specializate - formare inițială și continuă a personalului IGPF;
- ✓ reducerea numărului de resortisanți ai statelor terțe care locuiesc/muncesc fără forme legale, respectiv admisia și șederea legală pe teritoriul României a resortisanților țărilor terțe;
- ✓ implementarea politicilor în domeniul protecției internaționale și integrării străinilor.

Obiectivul strategic 1: “ *Asigurarea unui grad ridicat de siguranță a persoanelor și de protecție a patrimoniului*”

Eșalonarea finanțării în funcție de programul bugetar

	Total	Total valoare/an (mii lei)
--	--------------	-----------------------------------

Bugetul pe programe al Obiectivului Strategic	(mii lei)	2024	2025	2026	2027
Ordine și siguranță publică	53.659.713	13.490.145	12.812.086	13.518.152	13.839.330
Siguranța frontierei de stat, migrație, azil și integrare	10.344.337	2.624.968	2.452.329	2.532.475	2.734.565
Total OS 1	64.004.050	16.115.113	15.264.415	16.050.627	16.573.895

PROGRAMUL "PROTECȚIE CIVILĂ ȘI SPRIJIN ACORDAT COMUNITĂȚII"

MAI, prin Departamentul pentru Situații de Urgență (DSU), realizează managementul permanent al activităților de prevenire, pregătire și răspuns în situații de urgență, în domeniul protecției civile și al apărării împotriva incendiilor.

Finanțarea adecvată a domeniului prevenirii și intervenției în situații de urgență trebuie să aibă în vedere crearea unor capacități esențiale de prevenire, protecție, limitare/reducere a impactului, rapiditatea răspunsului, creșterea calității resurselor umane, modernizarea procedurilor de intervenție și o mai bună coordonare cu toate instituțiile responsabile.

Obiectiv strategic program - Creșterea capacității MAI de gestionare a evenimentelor majore

Rezultate așteptate ale programului :

- ✓ asigurarea protecției populației și diminuarea efectelor asociate situațiilor de urgență și dezastrelor;
- ✓ asigurarea managementului resurselor umane, financiare și logistice;

Obiectivul strategic 2: " Creșterea capacității MAI de gestionare a evenimentelor majore"

Eșalonarea finanțării în funcție de programul bugetar

Bugetul pe programe al Obiectivului Strategic	Total (mii lei)	Total valoare/an (mii lei)			
		2024	2025	2026	2027
Protecție civilă și sprijin acordat comunității	19.569.701	4.628.316	5.278.670	4.577.090	5.085.625
Total OS 2	19.569.701	4.628.316	5.278.670	4.577.090	5.085.625

PROGRAMUL “SERVICII PENTRU CETĂȚENI ȘI PERSOANE JURIDICE”

Programul înglobează toate acele structuri ale MAI a căror principală activitate este reprezentată de furnizarea de documente și prestarea de servicii pentru satisfacerea unui interes al unui terț, persoană fizică sau juridică.

Obiectiv strategic program - Creșterea eficienței și capacității administrative a MAI

Rezultate așteptate ale programului :

- ✓ gestionarea procesului de eliberare a documentelor din competența Direcției Generale pentru Evidența Persoanelor;
- ✓ gestionarea procesului de furnizare a serviciilor publice din competența Direcției Generale de Pașapoarte și din competența Direcției Generale Permise de Conducere și Înmatriculări;
- ✓ garantarea respectării cadrului normativ de către prefect;
- ✓ gestionarea activității Arhivelor Naționale.

PROGRAMUL “CAPACITATE ADMINISTRATIVĂ ȘI SPRIJIN OPERAȚIONAL”

Programul urmărește consolidarea structurală și funcțională a ministerului, necesară pentru furnizarea funcțiunilor prevăzute de lege. Generic, programul se referă la îmbunătățirea gestionării resurselor financiare, umane, logistice și informaționale, pentru a furniza un sprijin real activităților de tip operațional, acoperite de celelalte 4 programe.

Obiectiv strategic program - Creșterea eficienței și capacității administrative a MAI

Rezultate așteptate ale programului:

- ✓ creșterea capacității administrative și operaționale a MAI;
- ✓ gestionarea acțiunilor/intervențiilor cu sprijin aerian;
- ✓ consolidarea mediului de integritate la nivelul MAI.

Obiectivul strategic 3: “ Creșterea eficienței și a capacității administrative a MAI”:

Eșalonarea finanțării în funcție de programul bugetar

Bugetul pe programe al Obiectivului Strategic	Total (mii lei)	Total valoare/an (mii lei)			
		2024	2025	2026	2027
Servicii pentru cetățeni și persoane juridice	6.333.517	2.904.698	1.318.213	1.136.891	973.715
Capacitate administrativă și sprijin operațional	46.233.332	11.012.780	11.967.763	11.618.149	11.634.640

Total OS 3	52.566.849	13.917.478	13.285.976	12.755.040	12.608.355
-------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------

Politica în domeniul agriculturii și dezvoltării rurale

Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale are ca prioritate elaborarea și implementarea unor politici agricole adecvate pentru cetățeni și fermieri, pentru sprijinirea creșterii competitivității agroalimentare și a dezvoltării durabile a sectorului rural, în condiții de siguranță alimentară și mediu înconjurător protejat, gestionate de un sector public eficient și responsabil.

Bugetul Național

- *Ajutor de stat pentru achiziționarea motorinei cu acciză redusă*
- *Acordarea suplimentară a unui sprijin financiar în agricultură pentru sectorul vegetal afectat de fenomenul de secetă din perioada septembrie 2023 - august 2024*
- *Program de susținere a producției de legume cultivate în spații protejate, pentru perioada 2024-2025*
- *Program de susținere a produselor horticole*
- *Ajutor de minimis pentru aplicarea programului de susținere a producției de cartof*
- *Ajutor de minimis pentru aplicarea programului de susținere a producției de usturoi*
- *Ajutoare naționale tranzitorii (ANT) în sectorul vegetal și zootehnic, având ca scop creșterea veniturilor producătorilor agricoli.*
- *Programul de susținere a crescătorilor de suine pentru activitatea de reproducție -schemă de ajutor de stat*
- *Programul de susținere pentru activitatea de reproducție, incubatie și de creștere în sectorul avicol- schemă de ajutor de stat*
- *Ajutor de minimis pentru aplicarea programului de susținere a crescătorilor de porci de reproducție din rasele Bazna și/sau Mangalița*
- *Ajutor de stat în sectorul creșterii animalelor (OUG nr.61/2023), în scopul îmbunătățirii calității genetice a efectivelor de animale și implicit a potențialului de producție la rasele de animale care au întocmit programe de ameliorare*
- *Ajutor de minimis pentru compensarea efectelor fenomenelor hidrometeorologice nefavorabile manifestată asupra sectorului avicol*
- *Programul de susținere a crescătorilor de suine prin înființarea locurilor de cazare în complexe de porcine - ajutor de stat*
- *Programul de susținere a crescătorilor de suine prin înființarea locurilor de cazare în ferme de familie - ajutor de stat*
- *Programul de susținere a crescătorilor de păsări prin înființarea locurilor de cazare în sectorul avicol - ajutor de stat*
- *Neutralizarea subproduselor de origine animală care nu sunt destinate consumului uman, conform OG nr. 24/2016 cu modificările și completările*

ulterioare și a Normelor metodologice de aplicare a prevederilor OG nr. 24/2016, aprobate prin HG nr.1218/2024 - schemă de ajutor de stat

- *Instituirea unei scheme de ajutor de minimis, având ca obiectiv implementarea "Programului de susținere a biotehnologiei în reproducție, pentru bovinele din România", în vederea îmbunătățirii nivelului de performanță și sustenabilitate al fermelor*
- *Sprijin financiar de urgență pentru sectorul de creștere a ovinelor/caprinelor, afectat de fenomene climatice nefavorabile*
- *Programul pentru școli*
 - *Sprijin financiar pentru Programul pentru școli (FEGA)*
- *Planul sectorial pentru cercetare-dezvoltare*

Planul sectorial pentru cercetare-dezvoltare din domeniul agricol și de dezvoltare rurală al Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale, pe anii 2023-2026, "Agricultură și Dezvoltare Rurală - ADER 2026 este aprobat prin Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 146/2023, în care sunt cuprinse 150 proiecte cu o valoare totală de 195.000.000 lei.

Începând cu anul 2027 se va finanța un nou plan sectorial pentru cercetare - dezvoltare iar suma estimată pentru primul an este de 50.000.000 lei.
- *Finanțare investiții specifice și cheltuieli materiale necesare funcționării liceelor tehnologice cu profil preponderent agricol*
- *Plata cotizațiilor și a serviciilor lingvistice*

Finanțarea agriculturii din fonduri externe nerambursabile primite de la Uniunea Europeană este prezentată la secțiunea 4.8.

Politica în domeniul dezvoltării teritoriale, lucrărilor publice și administrației

PRIORITĂȚI STRATEGICE: coeziune economică și socială la nivel național, prin dezvoltarea regională echilibrată și durabilă a teritoriului și valorificarea potențialului cooperării teritoriale europene; administrație publică eficientă; creșterea gradului de absorbție a fondurilor nerambursabile; întărirea capacității administrative a MDLPA (componenta de management organizațional și componenta legislativă).

Direcții de acțiune, ținte și obiective propuse, măsuri de implementare a obiectivelor, programe și proiecte planificate a se derula în perioada 2025 - 2027:

I. DEZVOLTAREA REGIONALĂ (DEZVOLTARE ȘI COOPERARE TERITORIALĂ, LUCRĂRI PUBLICE, CADASTRU ȘI PUBLICITATE IMOBILIARĂ)

Pentru perioada 2025 - 2027, s-a stabilit definirea și asigurarea din bugetul de stat/fonduri nerambursabile a sumelor necesare implementării serviciilor publice în fiecare localitate de tip: sănătate; educație; apă - canalizare; gaze; energie termică, electrică; transport, drumuri; salubritate; cultură; culte; sport; locuință.

Măsurile prevăzute în domeniul dezvoltării regionale sunt finanțate atât din bugetul de stat cât și din fonduri externe nerambursabile, respectiv Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR) și Programele de Cooperare Teritorială Europeană.

Țintă / Obiectiv general: Creșterea coeziunii teritoriale la nivel național prin asigurarea accesului populației la serviciile și dotările de interes general, creșterea calității vieții și a oportunităților economice, prin utilizarea durabilă a teritoriului localităților urbane și rurale, precum și prin îmbunătățirea cooperării teritoriale transfrontaliere, transnațională și inter-regională.

Obiective specifice/ Măsurile de implementare pentru perioada 2025 - 2027:

1. Realizarea reformelor și investițiilor prevăzute în cadrul PNRR, pentru componentele unde MDLPA este coordonator de reforme/investiții;
2. Asigurarea cadrului strategic și de reglementare pentru politicile și strategiile din domeniul dezvoltării regionale, dezvoltării urbane și coeziunii teritoriale, lucrărilor publice, construcțiilor, locuirii și cooperării teritoriale europene;
3. Dezvoltarea de instrumente operaționale de gestionare a teritoriului;
4. Dezvoltarea teritoriului prin implementarea eficientă și eficace a programelor de investiții finanțate din fonduri comunitare, naționale și din alte surse legal constituite;
5. Corelarea programelor de investiții pentru dezvoltarea comunităților locale cu programele de finanțare din fonduri nerambursabile europene în cadrul exercițiului financiar multianual 2021 - 2027.

Programe/Proiecte prioritare pentru perioada 2025-2027:

În domeniul DEZVOLTĂRII, măsurile prioritare sunt:

1. Realizarea reformelor și investițiilor prevăzute în cadrul PNRR, pentru componentele unde MDLPA este coordonator de reforme/investiții;

- Reforme asumate de MDLPA în PNRR, Componenta 10 - Fondul Local

Reforma 5. Dezvoltarea sistemului de planificare - Codul amenajării teritoriului, urbanismului și construcțiilor aprobarea Codului amenajării teritoriului, urbanismului și construcțiilor prin intermediul căruia este vizată reformarea legislației din domeniul amenajării teritoriului, urbanismului și construcțiilor și realizarea unui cadru normativ simplificat și actualizat care să asigure planificarea sustenabilă a teritoriului, simplificarea și digitalizarea proceselor administrative și implementarea accelerată a investițiilor.

- Reforme asumate de MDLPA în PNRR, Componenta 5 - Valul Renovării

Reforma 1. Realizarea unui cadru normativ simplificat și actualizat care să sprijine implementarea investițiilor în tranziția către clădiri verzi și reziliente

R1.a Sistematizarea și codificarea legislației care să sprijine implementarea investițiilor în tranziția spre clădiri verzi și reziliente

- Una dintre țintele de reformă asumate prin Jalonul nr. 92 este reducerea cu cel puțin 50 % a timpului necesar pentru eliberarea autorizațiilor de construire de către entitățile relevante comparativ cu 2020, de la 270 de zile la 135 de zile pentru întregul proces de obținere a autorizațiilor de construire

Investiții derulate în PNRR, Componenta 5 - Valul Renovării

11. Instituirea unui fond pentru Valul renovării care să finanțeze lucrări de îmbunătățire a eficienței energetice a fondului construit existent

Obiectivul investiției este creșterea ratei de renovare energetică a clădirilor multifamiliale și a clădirilor publice din România. Având în vedere că România este una dintre țările europene cele mai expuse riscului seismic, renovarea energetică se va realiza, atunci când va fi necesar, în paralel cu renovarea seismică, pentru a asigura o abordare eficientă din punctul de vedere al costurilor și un efect de lungă durată al investiției.

11.a - Axa 1 Schema de granturi pentru eficiență energetică și reziliență în clădiri rezidențiale multifamiliale: renovarea energetică moderată sau aprofundată/renovare integrată a clădirilor rezidențiale multifamiliale

11.b - Axa 2 Schema de granturi pentru eficiență energetică și reziliență în clădiri publice: renovarea moderată sau aprofundată/ renovare integrată a clădirilor publice

12. Realizarea Registrului național al clădirilor

Obiectivul investiției este de a crea o bază de date națională privind parcul imobiliar, care să indice informațiile esențiale, cum ar fi tipologia clădirii, consumul său de energie și riscul seismic. Baza de date va contribui la elaborarea de analize de politică și la formularea și evaluarea programelor, la identificarea clădirilor vizate de diferitele programe, la identificarea performanțelor slabe/ridicate, la prioritizarea investițiilor și la monitorizarea progreselor globale. Investiția va conduce la crearea și funcționarea Registrului național al clădirilor, care va fi un sistem informatic pentru parcul imobiliar național public și privat existent.

13. Consolidarea capacității profesionale a specialiștilor și lucrătorilor în domeniul construcțiilor prin dezvoltarea de cursuri de formare privind eficiența energetică a construcțiilor

- Cel puțin 8000 de specialiști și lucrători din sectorul construcțiilor trebuie să fi obținut o certificare de curs de scurtă durată pentru finalizarea cursurilor de formare în domeniul eficienței energetice.

2. Asigurarea cadrului strategic și de reglementare pentru politicile și strategiile din domeniul dezvoltării regionale, dezvoltării urbane și coeziunii teritoriale, lucrărilor publice, construcțiilor, locuirii și cooperării teritoriale europene

- Aprobarea Strategiei naționale de dezvoltare teritorială a României și demararea implementării politicilor și programelor derivate din aceasta;

- Implementarea Politicii Urbane a României;

- Implementarea Strategiei naționale a locuirii;

- Implementarea Strategiei naționale de renovare pe termen lung pentru sprijinirea renovării parcului național de clădiri rezidențiale și nerezidențiale, atât publice, cât și private, și transformarea sa treptată într-un parc imobiliar cu un nivel ridicat de eficiență energetică și decarbonat până în 2050, respectiv a planului de acțiuni; implementarea Planului de acțiuni pentru implementarea strategiei pentru perioada 2022-2030, aprobat prin HG nr. 10/2023 privind modificarea și completarea;

- Implementarea măsurilor din Foaia de parcurs privind implementarea metodologiei BIM (Building Information Modelling) la nivel național, în proiectele de investiții finanțate din fonduri publice din sectorul construcțiilor;

- Implementarea Strategiei naționale de reducere a riscului seismic, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 1442/29.11.2022; constituirea și funcționarea grupului interinstituțional pentru coordonarea, implementarea și monitorizarea acțiunilor și indicatorilor relevanți propuși;

- Implementarea **Strategiei integrate de dezvoltare durabilă a Deltei Dunării** prin instrumentul Investiție Teritorială Integrată;
- Reorganizarea și simplificarea sistemului de reglementări tehnice în baza auditului întregului sistem de reglementare și revizuirea integrală/modificarea reglementărilor tehnice cu scopul simplificării și reducerii semnificative a numărului de reglementări tehnice;
- Creșterea numărului specialiștilor în construcții – experți tehnici, verficatori de proiecte și auditori energetici, în multe domenii fiind înregistrată o lipsă acută de specialiști de acest gen.

3. Dezvoltarea de instrumente operaționale de gestionare a teritoriului

- Dezvoltarea de instrumente operaționale de gestionare a teritoriului - măsura vizează Agenția Națională de Cadastru și Publicitate Imobiliară (ANCPPI);
- Creșterea gradului de acoperire și incluziune a sistemului de înregistrare a proprietăților în zonele rurale din România - proiect finanțat din PCIDIF 2021-2027, faza II a proiectului major finanțat din POR 2014-2020, Axa prioritară - 11 - Extinderea geografică a sistemului de înregistrare a proprietăților în cadastru și cartea funciară;
- ✓ **Programul Național de Cadastru și Carte Funciară (PNCCF)**
- Programul național de cadastru și carte funciară are ca scop înregistrarea gratuită a imobilelor în sistemul integrat de cadastru și carte funciară, realizarea planului cadastral al imobilelor și deschiderea cărților funciare la nivelul tuturor unităților administrativ-teritoriale.

4. Dezvoltarea teritoriului prin implementarea eficientă și eficace a programelor de investiții finanțate din fonduri comunitare, naționale și din alte surse legal constituite

În domeniul LOCUIRII, programele prioritare sunt:

✓ **Programul multianual de construcții de locuințe sociale și de necesitate derulat în baza prevederilor Legii locuinței nr. 114/1996:**

Obiective 2025-2027: Se vor promova și derula lucrări de execuție pentru un număr de 1000 - unități locative noi, se vor continua lucrările pentru cca. 3968 unități locative incluse la finanțare.

✓ **Programul privind construcția de locuințe pentru tineri, destinate închirierii, derulat de Agenția Națională pentru Locuințe, conform prevederilor Legii nr. 152/1998 privind înființarea ANL:**

Obiective 2025-2027: În această perioadă se vor promova și vor continua lucrările de execuție la circa 11.000 locuințe.

✓ **Programul privind construcția de locuințe de serviciu, derulat prin intermediul Agenției Naționale pentru Locuințe, conform prevederilor H.G. nr. 719/2016 pentru aprobarea Programului „Construcția de locuințe de serviciu”:**

Obiective 2025-2027: În această perioadă se vor promova și vor continua lucrările de execuție la 1.300 locuințe.

✓ **Programul-pilot *Locuințe sociale pentru comunitățile de romi*, derulat prin intermediul Agenției Naționale pentru Locuințe, conform prevederilor H.G. 1237/2008 pentru aprobarea Programului-pilot are în vedere implementarea unor proiecte pentru construcția de locuințe sociale în cele 8 regiuni de dezvoltare ale României, în locații stabilite de MDLPA împreună cu autoritățile administrației publice locale și cu Agenția Națională pentru Romi.**

Obiective 2025-2027: În anul 2025 se vor continua și finaliza lucrările de execuție la 21 locuințe.

✓ **Programul național de consolidare a clădirilor cu risc seismic ridicat**

Obiective 2025-2027 Programul național de consolidare a clădirilor cu risc seismic ridicat (PNCCRS) se derulează conform prevederilor Legii nr. 212/2022 privind unele măsuri pentru reducerea riscului seismic al clădirilor, cu modificările și completările ulterioare. Prin program se propune finanțarea proiectării și execuției lucrărilor de consolidare la clădirile încadrate de către experți tehnici atestați pentru cerința fundamentală rezistență mecanică și stabilitate în clasa de risc seismic Rsl sau RslI prin raport de expertiză tehnică, realizată conform normativului Cod de proiectare seismică.

✓ **Programul național de investiții pentru consolidarea spitalelor "Mihail Cantacuzino"**

Obiective 2025-2027: Programul își propune consolidarea clădirilor cu risc seismic ridicat pentru îmbunătățirea performanțelor seismice ale clădirilor aferente infrastructurii de sănătate publică, reducerea riscului seismic al clădirilor existente cu impact asupra siguranței vieții, a sănătății atât a pacienților, a aparținătorilor acestora, cât și a cadrelor medicale și, în general, a întregii comunități.

✓ **Programul național de investiții „Școli sigure și sănătoase” derulat conform OUG nr. 7/2023.**

Obiective 2025-2027: Programul își propune urgentarea aplicării măsurilor necesare preîntâmpinării consecințelor dezastruoase generate de seism, având în vedere că reducerea riscului seismic al clădirilor existente și creșterea siguranței cetățenilor, inclusiv a elevilor și a cadrelor didactice, constituie o problemă de interes național și de utilitate publică.

✓ **Programul național de expertizare a clădirilor publice cu risc seismic din sistemele de sănătate și de învățământ**

Obiective 2025-2027: Programul își propune finanțarea serviciilor de expertiză tehnică în vederea încadrării într-o clasă de risc seismic și a fundamentării măsurilor de intervenție pentru clădirilor publice cu risc seismic din sistemele de sănătate și de învățământ, acestea fiind introduse în program numai după finalizarea procedurii de evaluare vizuală rapidă a clădirilor.

În domeniul INFRASTRUCTURII, programele prioritare sunt:

✓ **Programul național de dezvoltare locală (PNDL)**

Obiective 2025-2027: continuarea finanțării obiectivelor de investiții incluse în Program în etapa II precum și a obiectivelor de investiții din cadrul PNDL etapa I - perioada până la 31 decembrie 2026, și monitorizarea executării lucrărilor prin verificarea periodică a obiectivelor de investiții pentru utilizarea eficientă a fondurilor disponibile de către echipe mixte MDLPA și ISC.

✓ **Programul național de construcții de interes public sau social derulat în baza Anexei 3 la O.G. nr.25/2001 privind înființarea Companiei Naționale de Investiții "C.N.I." - S.A.**

Obiective 2025-2027: continuarea lucrărilor la aproximativ 1.500 obiective de investiții aflate în diferite stadii de realizare, finalizarea a aproximativ 250 obiective de investiții/an, finanțarea procedurilor de achiziții publice la aproximativ 300 obiective de investiții aflate în diverse stadii ale procedurii/an, finanțarea și finalizarea obiectivelor de investiții prioritizate.

✓ **Programul național multianual privind creșterea performanței energetice la blocurile de locuințe**

Obiective 2025 - 2027: sunt propuse la finanțare un număr de cca. 20.000 apartamente, se vor continua lucrările pentru un număr de aproximativ 10.000 de

apartamente incluse la finanțare și aflate în diferite faze de execuție, urmând a se recepționa cca. 5.000 unități locative până la sfârșitul anului 2025.

✓ **Programul privind elaborarea și/sau actualizarea planurilor urbanistice generale și a regulamentelor locale de urbanism (program multianual)**

Obiective 2024-2027: Finanțarea procesului de elaborare/actualizare a Planurilor urbanistice generale, de la inițiere și până la aprobare. Trebuie precizat că, în conformitate cu datele pe care le avem la nivelul MDLPA sunt 1977 de unități administrativ-teritoriale care au Planul Urbanistic General mai vechi de 10 ani.

- Punerea la dispoziția beneficiarilor programului multianual, de către minister, a platformei digitale „investitii.mdlpa.ro” și crearea de conturi individuale pentru aceștia.

✓ **Programul privind elaborarea hărților de risc natural pentru cutremure și alunecări de teren**

Obiective 2024-2027: Ținând cont de faptul că finanțarea documentațiilor privind elaborarea hărților de risc pentru cutremure și alunecări de teren este necesară pentru stabilirea măsurilor preventive care contribuie la pregătirea autorităților locale în cazul fenomenelor cauzate de catastrofe naturale și la diminuarea efectelor acestora.

✓ **Programul național de investiții "Anghel Saligny"**

Obiective 2024-2027: încheierea contractelor de finanțare pentru obiectivele de investiții incluse la finanțare din categoriile de investiții prevăzute la art. 4 alin. (1) lit. a)-d) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 95/2020 și continuarea efectuării transferurilor de la bugetul de stat și includerea la finanțare, respectiv încheierea contractelor de finanțare pentru obiectivele de investiții incluse la finanțare din categoriile de investiții prevăzute la art. 4 alin. (1) lit. e) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 95/2020, precum și continuarea efectuării transferurilor de la bugetul de stat pentru toate obiectivele incluse în Program.

5. Corelarea programelor de investiții pentru dezvoltarea comunităților locale cu programele de finanțare din fonduri nerambursabile europene în cadrul exercițiului financiar multianual 2021 - 2027.

II. ADMINISTRAȚIE PUBLICĂ:

Obiectiv general : Creșterea eficienței administrației publice românești și a receptivității acesteia la nevoile cetățenilor, reducerea disparităților economice și sociale dintre România și țările mai dezvoltate din Uniunea Europeană extinsă (UE) și/ sau să contribuie la reducerea disparităților economice și sociale, în România, dintre centrele urbane dinamice și regiunile periferice slabe din punct de vedere structural.

Obiective specifice/ Măsurile pentru perioada 2025-2027:

- Continuarea implementării acțiunilor aferente unor criterii ale condiționalității ex-ante pe domeniul administrației publice impuse de către Comisia Europeană;
- Consolidarea reformei administrației prin asigurarea și operaționalizarea cadrului normativ unitar de funcționare a administrației publice - simplificarea/sistematizarea/ codificarea legislației în administrația publică;
- Stimularea cooperării unităților administrativ-teritoriale în consorții administrative prin asigurarea implementării Programului multianual pentru sprijinirea cooperării unităților administrativ-teritoriale membre ale consorțiilor administrative;
- Monitorizarea și evaluarea procesului de descentralizare cu scopul creșterii capacității de furnizare a serviciilor publice la nivel local, în conformitate cu prevederile H.G. nr. 229/2017 privind Strategia Generală de Descentralizare;
- Propunere spre adoptare a Codului Finanțelor Publice Locale.

Programe/ Proiecte prioritare pentru perioada 2025- 2027:

- Îmbunătățirea cadrului aplicabil administrației publice prin codificarea și sistematizarea legislației - modificarea și completarea Codului administrativ în vederea eficientizării aplicării prevederilor acestuia;
- Promovarea și aprobarea proiectului Codului de Procedură Administrativă a cărei fundamentare s-a realizat prin implementarea proiectului „Instrumente de sistematizare a legislației, de monitorizare și de evaluare în administrația publică”;
- Evaluarea implementării măsurilor cuprinse în Planul integrat pentru simplificarea procedurilor administrative aplicabile cetățenilor realizat prin proiectul „Instrumente de sistematizare a legislației, de monitorizare și de evaluare în administrația publică”;
- Continuarea procesului de descentralizare a competențelor de către MDLPA în calitate de coordonator al procesului de elaborare a standardelor de calitate și cost de către ministerele implicate;
- Implementarea Programului multianual pentru sprijinirea cooperării unităților administrativ-teritoriale membre ale consorțiilor administrative. Programul are ca obiectiv general stimularea cooperării și asocierii unităților administrativ-teritoriale, în limitele competenței autorităților lor deliberative și executive, în consorții administrative, în scopul integrării furnizării de politici și servicii la nivelul acestora, reducerii diferențelor de dezvoltare și creșterii funcționalității la nivel local;
- Modernizarea, reabilitarea, re tehnologizarea și extinderea sau înființarea sistemelor de alimentare centralizată cu energie termică prin Programul Termoficare.
- Implementarea celei de-a doua contribuții elvețiene în anumite state membre ale Uniunii Europene pentru reducerea disparităților economice și sociale în cadrul Uniunii Europene pentru două măsuri suport pentru care MDLPA îndeplinește calitatea de Operator de Program, respectiv eficiența energetică și energie regenerabilă, precum și transportul public.

III. FONDURI EUROPENE

Țintă/Obiectiv general: Îmbunătățirea absorbției și gestionarea eficientă a fondurilor europene

Obiective specifice/ Măsuri (după caz) de implementare pentru perioada 2021 - 2027:

1. atingerea Țintelor anuale de absorbție stabilite la nivelul programelor operaționale;
2. evaluarea rapidă a proiectelor depuse și semnarea rapidă a contractelor de finanțare; măsuri de simplificare pentru îmbunătățirea sistemului administrativ și a capacității de absorbție a fondurilor europene.

PROGRAME GESTIONATE DE ROMÂNIA ÎN PERIOADA 2014-2020 și 2021-2027, PRIN INTERMEDIUL MDLPA:

1. PROGRAME DE COOPERARE/INTERREG:

- Programul Interreg VI-A România-Bulgaria, cu un buget total de 207,45 mil. euro;
- Programul Interreg VI-A România-Ungaria, cu un buget total de 175,94 mil. euro;
- Programul Interreg IPA România-Serbia, cu un buget total de 87,72 mil. euro;
- Danube Region Programme (Programul pentru Regiunea Dunării) are un buget total de 280,75 mil. euro;
- Programul de cooperare INTERREG EUROPE are un buget total de 493,1 mil. euro;
- Programul Interreg URBACT IV are un buget total de 110,1 mil. euro;
- Programul INTERACT IV are un buget total de 56,25 mil. euro;
- Programul ESPON 2030 are un buget total de 60 mil. euro;

- Programul Interreg VI-A NEXT România-Ucraina are un buget total de 75,58 mil. euro;
- Programul Interreg VI-A NEXT România-Republica Moldova are un buget total de 108,09 mil. euro;
- Programul Interreg VI-B NEXT Bazinul Mării Negre are buget total de 94,45 mil. euro;
- Programul Interreg VI-A NEXT Ungaria-Slovacia-România-Ucraina are un buget total de 92,42 mil. euro;
- Programul Interreg V-A România-Bulgaria, cu un buget total de 258,50 mil. euro;
- Programul Interreg V-A România-Ungaria, cu un buget total de 231,86 mil. euro;
- Programul IPA de cooperare transfrontalieră România - Republica Serbia 2014-2020 cu un buget total de 88,12 mil. euro;
- Programul Transnațional Dunărea a avut un buget total de 274,57 mil. euro;
- Programul de cooperare interregională INTERREG EUROPE a avut un buget total de 426,31 mil. euro;
- Programul de cooperare interregională URBACT III are un buget total de 96,32 mil. euro;
- Programul de cooperare interregională INTERACT III a avut un buget de 39,40 mil. euro FEDR la care se adaugă 163.530 euro contribuția Elveției și Norvegiei;
- Programul de cooperare ESPON 2020 are un buget de 41,37 mil. euro FEDR la care se adaugă contribuțiile naționale în valoare de 7,3 mil. euro și contribuția statelor partenere (Elveția, Norvegia, Islanda, Liechtenstein) de 1,85 mil. euro;
- Programul operațional comun România-Ucraina 2014-2020 are un buget de 66 mil. euro;
- Programul operațional comun România - Republica Moldova 2014-2020 are un buget total de 89,10 mil. euro;
- Programul operațional comun Bazinul Mării Negre 2014-2020 are buget total de 54,33 mil. euro;
- Programul de Cooperare Transfrontalieră ENI Ungaria-Slovacia-România-Ucraina 2014-2020 are un buget total de 81 mil. euro.

PLANUL NAȚIONAL DE REDRESARE ȘI REZILIENTĂ

Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației are în gestiune **Componenta 5 - Valul Renovării, Componenta C10 - Fondul Local, Componenta 11 - Turism și cultură (Reforma R2 - Intrarea în vigoare a cadrului de reglementare privind cicloturismul, Investiția 3 - Instituirea și operaționalizarea Centrului Național de Coordonare Velo, Investiția 4 - Implementarea a 3.000 km de trasee cicloturistice, Componenta 15 - Educație (Investiția 1 - Construirea, echiparea și operaționalizarea a 110 creșe).** **Bugetul total aproximativ pentru aceste componente gestionate de către MDLPA este de 4,749 miliarde euro.**

Componenta 5 - Valul Renovării - fac parte următoarele investiții:

I1.a Renovarea energetică moderată sau aprofundată/renovare integrată a clădirilor rezidențiale multifamiliale - 4,37 milioane mp.

I1.b Renovarea moderată sau aprofundată/ renovare integrată a clădirilor publice - 2,31 milioane mp de clădiri publice.

Componenta 10 - Fondul Local, abordează provocările legate de disparitățile teritoriale și sociale din zonele urbane și rurale, precum și mobilitatea urbană. Din aceasta componenta fac parte următoarele investiții:

I.1.1. Mobilitatea urbană verde - înnoirea parcului de vehicule destinate transportului public ce are ca țintă 1135 vehicule curate;

I.1.2. Mobilitatea urbană verde - ITS/alte infrastructuri TIC vizează instituirea a 491 sisteme inteligente de transport;

I.1.3. Mobilitatea urbană verde - asigurarea infrastructurii pentru transportul verde - puncte de reîncărcare pentru vehiculele electrice;

I.1.4. Mobilitatea urbană verde - asigurarea de piste pentru biciclete și alte vehicule electrice ușoare la nivel local/metropolitan;

I.2. Construirea de locuințe nZEB plus - pentru tineri/locuințe de serviciu pentru specialiști din sănătate și învățământ;

I.3. Reabilitarea moderată a clădirilor publice pentru îmbunătățirea serviciilor publice prestate la nivelul UAT-urilor;

I.4. Elaborarea/actualizarea în format GIS a documentelor de amenajare a teritoriului și de planificare urbană.

Din **Componenta 11: Turism și cultură** fac parte următoarele investiții:

I3 - Instituirea și operaționalizarea Centrului național de coordonare Velo - Platforma națională integrată e-Velo;

I4 - Implementarea a 3.000 km de piste pentru biciclete.

Din **Componenta 15: Educație** fac parte următoarele investiții:

I.1.1. Construirea, echiparea și operaționalizarea a 110 creșe.

Fondurile externe nerambursabile, gestionate de MDLPA, de la Uniunea Europeană prezentate la **secțiunea 4.8**

B. Fonduri pentru dezvoltare regională și administrație publică

Componenta 5. Valul renovării vizează asigurarea tranziției către un fond construit rezilient și verde, prin intermediul unui set de reforme și investiții care să conducă la accelerarea renovării clădirilor, inclusiv prin asigurarea capacității tehnice specializate pentru realizarea lucrărilor de intervenții. Complementar, se are în vedere și dezvoltarea unor mecanisme adecvate de monitorizare a performanțelor fondului construit, precum și introducerea practicilor de economie circulară în construcții.

Componenta 10. Fondul local pentru tranziția verde și digitală abordează provocările legate de disparitățile teritoriale și sociale din zonele urbane și rurale, precum și mobilitatea urbană. Obiectivul acestei componente este de a susține o transformare durabilă urbană și rurală prin utilizarea soluțiilor verzi și digitale.

Componenta 11. Turism și cultură - Crearea cadrului pentru operaționalizarea traseelor cicloturistice la nivel național;

- Investiția 3 - Instituirea Centrului Național de Coordonare Velo

- Investiția 4 - Implementarea a 2404 km de trasee cicloturistice

Componenta 15 - Educație din cadrul PNRR abordează creșterea capacității de reziliență a sistemului educațional prin modernizarea infrastructurii educaționale și a dotării aferente, în corelare cu nevoile prezente și viitoare ale pieței forței de muncă, în vederea asigurării participării la un proces educațional de calitate, modern și incluziv.

Reforma 2 are ca obiectiv Dezvoltarea unui sistem de servicii de educație timpurie unitar, incluziv și de calitate și în cadrul căreia se află Investiția 1. Construirea, echiparea și operaționalizarea a 110 creșe, gestionată de MDLPA.

Componenta 16 - RePowerEU

Prin Decizia de punere în aplicare a Consiliului din data de 11 decembrie 2023 de modificare a Deciziei de punere în aplicare din data de 3 noiembrie 2021 de aprobare a evaluării planului de redresare și reziliență al României, a fost introdus noul capitol

REPowerEU. În acest sens, a fost promovată HG nr. 207/2024 pentru modificarea anexei la HG nr. 1235/2022 privind aprobarea distribuției bugetului aferent reformelor și investițiilor finanțate prin PNRR pentru fiecare coordonator de reformă și/sau investiții.

În cadrul capitolului 16, sunt prevăzute o serie de reforme și investiții care să contribuie la accelerarea tranziției către o energie curată.

➤ Reforma 2. Înființarea de ghișee unice pentru furnizarea către prosumatori de servicii de consiliere în domeniul energiei pentru renovările ce vizează eficiența energetică și producția de energie din surse regenerabile cu un buget de 431.438,00 euro, exclusiv TVA - asistență financiară rambursabilă.

Politica în domeniul sănătății

PRIORITĂȚILE STRATEGICE ALE MINISTERULUI SĂNĂTĂȚII PENTRU PERIOADA 2025-2027

MISIUNE

Misiunea Ministerului Sănătății este *să elaboreze și să monitorizeze implementarea strategiilor, politicilor și programelor pentru promovarea sănătății publice și să dezvolte un sistem de sănătate modern și performant, adaptat nevoilor populației și compatibil cu standardele UE.*

- Un sistem sanitar și performant necesită acces echitabil la servicii medicale cost-eficace și de înaltă calitate, cu accent special pe servicii de prevenție.
- Un sistem performant necesită politici publice adecvate, consecvente și stabile, susținute de un consens larg al furnizorilor de servicii, precum și modernizarea infrastructurii de sănătate.
- Politicile sanitare naționale trebuie să fie integrate în cadrul politicilor UE. Acest lucru nu înseamnă adoptarea pasivă a politicilor UE ci, mai degrabă, promovarea activă a unor soluții adecvate nevoilor României, în consultare cu partenerii naționali.
- Promovarea sănătății și intervențiile de sănătate publică generează beneficii pentru România. Pentru a le asigura sustenabilitatea, beneficiile trebuie să depășească costurile de implementare pe termen scurt și lung.

VIZIUNE

Viziunea instituțiilor însărcinate cu elaborarea și monitorizarea implementării politicilor publice în domeniul sănătății este de a răspunde nevoilor acestora prin facilitarea accesului la servicii preventive și curative de înaltă calitate, prin alocarea echitabilă și eficientă a resurselor, prin promovarea unor standarde înalte de calitate și a bunelor practici, pentru a avea o națiune cu oameni sănătoși și productivi.

- Schimbarea paradigmei în ceea ce privește dezvoltarea sistemului sanitar prin abordarea centrată pe cetățean, nu pe pacient, prin considerarea faptului că, înainte ca cetățenii să devină pacienți, trebuie să fie informați și împuterniciți în promovarea și protejarea propriei sănătăți, precum și în asigurarea unui mediu de viață de calitate.
- Furnizarea serviciilor cât mai aproape posibil de reședința/ domiciliul cetățeanului, în condiții de cost-eficacitate și echitate.
- Adaptarea mecanismelor de finanțare și de contractare a serviciilor de îngrijiri de sănătate la nevoile și realitățile sistemului de sănătate.
- Diversificarea, flexibilizarea, creșterea performanței și rezilienței profesioniștilor în sănătate.

- Modernizarea sistemului informațional în sănătate, cu accent pe interoperabilitatea informațiilor și digitalizare.

OBIECTIVE STRATEGICE

Obiectivul strategic 1: Îmbunătățirea stării de sănătate a populației prin implementarea de programe naționale de sănătate și acțiuni prioritare are ca scop prevenirea și controlul bolilor cu impact major asupra stării de sănătate a populației.

Prevenirea și controlul bolilor cu impact major asupra stării de sănătate a populației acoperă domeniul de politici referitor la derularea programelor naționale de sănătate publică, asigurarea tratamentului în străinătate al bolnavilor care necesită acordarea unor servicii medicale ce nu sunt disponibile în România, inclusiv în cazul marilor arși ca urmare a accidentului de la Colectiv, constituirea rezervei Ministerului Sănătății pentru situații speciale cu implicații asupra sănătății publice, achiziția cardurilor naționale de sănătate, precum și implementarea acțiunilor prioritare de sănătate. Programul urmărește punerea în aplicare a cadru legislativ care statuează finanțarea din bugetul Ministerului Sănătății a activităților anterior enumerate.

Obiectivul strategic 1 urmărește:

- reducerea mortalității și morbidității asociate bolilor transmisibile cu impact major asupra stării de sănătate a populației;
- ani de viață sănătoși și creșterea calității vieții.

Obiectivul strategic 1 va fi implementat prin următoarele măsuri:

- Reducerea poverii bolilor prevenibile prin vaccinare
- Asigurarea accesului pacienților HIV/SIDA la tratamente antiretrovirale
- Asigurarea accesului universal la servicii de diagnostic și tratament pentru bolnavii cu TB
- Întărirea capacității sistemului național de supraveghere a bolilor transmisibile prioritare, de alertare rapidă și răspuns coordonat
- Asigurarea managementului activităților de prevenire și depistare precoce a bolilor cronice cu impact major asupra sănătății publice
- Îmbunătățirea stării de sănătate mintală a populației
- Protejarea sănătății populației împotriva riscurilor legate de mediu
- Asigurarea accesului la servicii de diagnostic și/sau tratament pentru patologii speciale (transplant, PKU, VIT D)
- Creșterea eficacității și rolului promovării sănătății în reducerea poverii bolii în populație, în domeniile prioritare
- Îmbunătățirea stării de sănătate a femeii și copilului
- Asigurarea cu sânge și componente sanguine, în condiții de maximă siguranță
- Plata cheltuielilor aferente tratamentului în străinătate
- Plata cheltuielilor aferente tratamentului în străinătate pentru pacienții a căror stare de sănătate a fost afectată în urma tragicului eveniment din data de 30 octombrie 2015 produs în clubul Colectiv
- Constituirea rezervei Ministerului Sănătății pentru situații speciale cu implicații asupra sănătății publice
- Achiziție carduri naționale de sănătate

- Monitorizarea, tratamentul și îngrijirea pacienților cu funcții vitale instabile, sau cu afecțiuni care pot avea complicații ireversibile și care necesită intervenție medicală de urgență sau îngrijiri într-o secție de terapie intensivă generală sau specializată (acțiuni prioritare)
- Asigurarea unor cheltuieli neprevăzute pentru activități în derulare sau activități noi
- Acordarea finanțărilor nerambursabile din bugetul Ministerului Sănătății pentru proiecte desfășurate în domeniul sănătății publice de către organizații neguvernamentale

Obiectivul strategic 2: Creșterea calității vieții prin îmbunătățirea calității și siguranței serviciilor de sănătate are ca obiectiv creșterea nivelului de performanță a serviciilor de sănătate în toate domeniile de activitate.

Ministerul Sănătății propune susținerea unor cheltuieli de investiții în infrastructura și dotarea unităților sanitare din subordinea Ministerului Sănătății, atât a celor finanțate integral de la bugetul de stat cât și a celor finanțate integral din venituri proprii, nominalizate în Anexa nr. 2 la Hotărârea Guvernului nr. 144/2010 privind organizarea și funcționarea Ministerului Sănătății, cu modificările și completările ulterioare, precum și a spitalelor publice din rețeaua sanitară a autorităților administrației publice locale.

În principal, categoriile de investiții care se realizează la nivelul unităților sanitare finanțate integral de la bugetul de stat, sunt cele aferente activităților specifice fiecărei instituții (dotări cu echipamente și aparatură medicală specifică pentru laboratoare, pentru măsurători și determinări, pentru intervenții și pregătirea intervențiilor) precum și cele ce asigură funcționarea administrativă a instituțiilor (dotări independente de natura mijloacelor fixe, altele decât echipamentele și aparatura medicală, echipamente IT și periferice, soft-uri, licențe și programe informatice, mijloace de transport, echipamente de intervenții și întreținere mijloace de transport medicalizat, centrale termice, echipamente aer condiționat, etc.).

În principal, categoriile de investiții care se realizează la nivelul spitalelor din rețeaua sanitară a Ministerului Sănătății, sunt cele aferente specificului medical al spitalului (dotarea cu echipamente și aparatură medicală cu o largă acoperire de specialități medicale, chirurgie, A.T.I., imagistică, U.P.U., obstetrică-ginecologie, nou-născuți, laboratoare analize, pneumoftiziologie, oncologie, etc) rezultând o mare diversitate și specificitate de tipuri de echipamente medicale, atât ca și complexitate, cât și valoric.

De asemenea, derularea unor obiective de investiții în continuare, începute din anii anteriori și noi, ce nu se regăsesc în programele derulate prin Agenția Națională de Dezvoltare a Infrastructurii Sanitare sau în programe cu finanțare din PNRR, fonduri externe nerambursabile și/sau rambursabile, precum și realizarea lucrărilor de intervenții la construcțiile și instalațiile aferente la clădirile în care își desfășoară activitatea spitalele (reparații capitale, consolidări clădiri, modernizări, transformări, extinderi, reabilitări, etc.), sau finanțarea în cadrul acestor categorii de lucrări, a documentațiilor tehnico-economice necesare accesării altor surse de finanțare, în susținerea unor astfel de lucrări.

În cadrul aceleiași surse de finanțare, se asigură fonduri, în limitele prevederilor bugetare aprobate prin legi bugetare anuale, pentru cheltuieli de investiții la nivelul spitalelor din rețeaua sanitară a autorităților administrației publice locale, pentru categoriile de cheltuieli de investiții și numai în condițiile, prevăzute de art. 198 din

Legea nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

În principal, categoriile de investiții care se realizează la nivelul spitalelor din rețeaua sanitară a autorităților administrației publice locale, privesc dotarea cu aparatură medicală, reparații capitale, modernizarea, transformarea, consolidarea și extinderea construcțiilor existente.

Măsurile prin care va fi implementat acest obiectiv strategic sunt următoarele:

- Îmbunătățirea infrastructurii sanitare a unităților sanitare
- Dotarea cu echipamente, aparatură medicală și mijloace de transport a unităților sanitare

Obiectivul strategic 3: Creșterea capacității administrative și manageriale a Ministerului Sănătății și a unităților din subordinea sa și consolidarea cadrului de accesare, coordonare și gestionare eficientă a fondurilor nerambursabile și rambursabile

- urmărește dezvoltarea unui sistem de finanțare sustenabil, în perspectiva evoluțiilor economice, tehnologice și demografice, precum și rezilient, la șocurile provocate de crize epidemiologice și climatice, care să asigure resurse financiare și umane suficiente pentru realizarea obiectivelor sistemului de sănătate referitoare la servicii medicale, resurse umane, informaționale și tehnologice necesare furnizării acestora, asigurând o protecție financiară adecvată categoriilor de populație vulnerabile.

Măsurile prin care va fi implementat obiectivul strategic 3 sunt următoarele:

- Îmbunătățirea performanței administrative a instituțiilor publice cu rol de strategie, reglementare, administrare, reprezentare din sistemul de sănătate
- Acordarea serviciilor medicale de urgență furnizate de serviciile publice de asistență medicală de urgență prespitalicească (SAJ)
- Acordarea serviciilor medicale de urgență furnizate în unitățile sanitare publice care dețin unități de primiri urgențe (UPU/CPU)
- Asigurarea dezvoltării resurselor umane în concordanță cu nevoile populației și creșterea competențelor profesionale ale personalului medical finanțat din bugetul de stat
- Dezvoltarea serviciilor de asistență medicală comunitară
- Dezvoltarea serviciilor de asistență medicală școlară
- Îmbunătățirea investițiilor din domeniul sănătății cu ajutorul Mecanismului de Redresare și Reziliență
- Întărirea capacității sectorului de sănătate de a gestiona fonduri europene nerambursabile
- Întărirea capacității sectorului de sănătate de a gestiona fonduri europene rambursabile

Ministerul Sănătății coordonează componenta 12 - Sănătate din cadrul **Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR)**.

Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR) - Componenta 12 Sănătate a fost conceput astfel încât să asigure un echilibru optim între prioritățile Uniunii

Europene și necesitățile de dezvoltare ale României, în contextul creșterii nivelului de acces, siguranță, calitate și funcționalitate a serviciilor medicale și a infrastructurii sanitare.

România se confruntă cu provocări considerabile în ceea ce privește asigurarea accesului la asistență medicală. Facilitățile de sănătate, în special spitalele, sunt esențiale pentru comunități atât în mod obișnuit, dar și ca răspuns la situații de urgență, dezastre și alte crize.

Distrugerea sau deteriorarea unui spital poate duce la expunerea pacienților și a lucrătorilor din domeniul sănătății la vulnerabilități, dar și la pierderea încrederii populației în autorități. Sunt necesare măsuri pentru asigurarea siguranței, securității și funcționalității infrastructurii de sănătate, atât la nivel național, cât și la nivel comunitar.

Sectorul sanitar din România se bazează pe o infrastructură concepută acum 50 - 60 ani, când nevoia de servicii de sănătate era diferită față de realitățile de astăzi. Una dintre problemele des întâlnite în rețeaua de spitale este fragmentarea spitalelor pavilionare, ceea ce creează dificultăți în ceea ce privește organizarea fluxurilor și transportul pacienților.

Conform Hotărârii Guvernului nr.1237/2022 privind aprobarea Programului național de investiții în infrastructura de sănătate, aferent țintei 377, componenta 12 - Sănătate din anexa Deciziei de punere în aplicare a Consiliului din 3 noiembrie 2021 de aprobare a evaluării Planului de redresare și reziliență al României, precum și a metodologiei de aprobare a investițiilor finanțate din cadrul Planului național de redresare și reziliență al României, Ministerul Sănătății a stabilit finanțarea a 27 de obiective de investiții prin PNRR, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 143/2023 și a căror valoare însumată se încadrează în bugetul total alocat Investiției 2.1 - Infrastructură spitalicească publică nouă și Investiției 2.2. - Echipamente și aparatură medicală din cadrul țintei 377, componenta 12 - Sănătate din anexa Deciziei de punere în aplicare a Consiliului din 3 noiembrie 2021 de aprobare a evaluării Planului de redresare și reziliență al României.

De asemenea, Ministerul Sănătății derulează activitățile finanțate din **fondurile externe nerambursabile**, care au rezultate în sensul:

- consolidării rezilienței sistemului de sănătate din România, prin creșterea accesului pacienților la îngrijiri de sănătate diversificate, de calitate, echitabile, furnizate în condiții de siguranță și în timp util;
- creșterii ponderii serviciilor medicale de tip preventiv prin dezvoltarea de mecanisme financiare care să încurajeze intervențiile preventive comprehensive și durabile, atât în asistența medicală primară, cât și în cea ambulatorie, de specialitate;
- finanțării din FEN a cât mai multe investiții comprehensive în infrastructură, resurse umane și instrumente de creșterea calității serviciilor de îngrijiri de sănătate oferite în toate domeniile de asistență medicală;
- creșterii capacității de guvernanță a Ministerului Sănătății și a altor actori relevanți din sistemul de sănătate;
- modernizării sistemului informațional în sănătate, cu accent pe interoperabilitatea informațiilor și digitalizare,
- îmbunătățirii cunoștințelor, abilităților și competențelor resursei umane din domeniul sănătății.

Totodată, Ministerul Sănătății asigură **managementul și implementarea Proiectului Băncii Mondiale**, inclusiv sarcini fiduciare, monitorizarea, evaluarea și raportarea, prin asigurarea de bunuri, servicii, altele decât cele de consultanță, servicii de consultanță, instruire, audit și costuri operaționale.

Proiectului Băncii Mondiale are următoarele obiective:

- construirea unui număr de 3 clădiri complexe ce vor include și centre pentru tratarea pacienților cu arsuri grave din cadrul următoarelor unități sanitare:

- Spitalul Clinic Județean de Urgență «Pius Brânzeu» Timișoara - noua clădire va include centrul pentru arși, ATI, bloc operator și unitate de primiri urgențe;
- Spitalul Clinic de Urgență pentru Copii Grigore Alexandrescu (activitate implementată în cadrul finanțării adiționale a Proiectului privind Reforma sectorului sanitar) - clădirea nouă va include centrul pentru arși, ATI, bloc operator și conexiunea cu unitate de primiri urgențe existentă;
- Spitalul Clinic Județean de Urgență Tg. Mureș (activitate implementată în cadrul finanțării adiționale a Proiectului privind Reforma sectorului sanitar) - clădirea nouă va include centrul pentru arși, ATI, bloc operator și conexiunea cu unitatea de primiri urgențe existentă;

- achiziții de echipamente pentru creșterea calității și capacității asigurării serviciilor medicale de tipul:

- echipamente pentru centrele regionale de screening al cancerului de col uterin și laboratoarele de patologie și citologie la nivel județean;
- echipamente de radioterapie;
- echipamente pentru dezvoltarea sistemului național de telemedicină de urgență;

Ministerul Sănătății va continua investițiile pentru:

- Îmbunătățirea infrastructurii sanitare a unităților sanitare
- Dotarea cu echipamente, aparatură medicală și mijloace de transport a unităților sanitare

Politica în domeniul finanțelor publice

Ministerul Finanțelor, potrivit Hotărârii Guvernului nr.34/2009, cu modificările și completările ulterioare, este minister cu rol de sinteză, minister care are *funcția de reprezentare a statului român și al Guvernului României*, reprezentare pe plan intern și extern în domeniul său de activitate și în limitele stabilite prin actele normative în vigoare.

Totodată, Ministerul Finanțelor joacă și rolul unui *minister de linie* în vederea îndeplinirii funcțiilor acestuia.

Chiar dacă distincția între cele două roluri nu este întotdeauna clară, ministerul de linie contribuind la îndeplinirea obiectivelor ministerului de sinteză, cea mai bună reflectare a celor două roluri poate fi observată în legea bugetului de stat, unde sunt aprobate două bugete ale ministerului:

- Ministerul Finanțelor - Acțiuni Generale (în care sunt cuprinse credite de angajament și credite bugetare *în numele statului*);
- Ministerul Finanțelor (în care sunt cuprinse credite de angajament și credite bugetare în numele Ministerului Finanțelor, *minister de linie*, și al instituțiilor subordonate acestuia).

Ministerul Finanțelor, prin funcția de strategie în domeniile de activitate specifice ministerului: fiscal, bugetar, contabilitate publică, reglementări contabile, datorie publică, audit public intern, managementul investițiilor publice, domenii reglementate specific, își propune două obiective strategice corespunzătoare rolurilor mai sus enunțate:

- **Obiectivul strategic 1: Consolidarea managementului finanțelor publice** - vizează stabilirea unui cadru pe baza căruia Guvernul să asigure implementarea politicii sale

în domeniul ajutorului de stat, managementul datoriei publice guvernamentale, precum și îndeplinirea altor obligații de plată în numele statului:

- **Programul 1.1. Ajutoare de stat pentru finanțarea proiectelor pentru investiții;**

Măsuri programul 1.1.

Scheme de ajutor de stat administrate de MF:

- Administrarea, plata și monitorizarea schemei de stat instituite prin H.G. nr.332/2014 privind instituirea unei scheme de ajutor de stat pentru sprijinirea investițiilor care promovează dezvoltarea regională prin crearea de noi locuri de muncă, cu modificările și completările ulterioare;
- Administrarea, plata și monitorizarea schemei de stat instituite prin H.G. nr.807/2014 pentru instituirea unei scheme de ajutor de stat având ca obiectiv stimularea investițiilor cu impact major în economie, cu modificările și completările ulterioare;
- Administrarea, plata și monitorizarea schemei de stat instituite prin H.G. nr.300/2024 pentru instituirea unei scheme de ajutor de stat având ca obiectiv dezvoltarea regională prin stimularea realizării de investiții.

Scheme de ajutor de stat administrate de alte autorități publice și pentru care MF este furnizor de ajutor de stat:

- Efectuarea procedurilor de plată a ajutorului de stat aprobat în temeiul O.U.G. nr. 24/2022 privind aprobarea și finanțarea unor programe de garantare în domenii prioritare pentru economia românească;
- Efectuarea procedurilor de plată a ajutorului de stat aprobat în temeiul O.U.G. nr. 99/2022 privind schema de ajutor de stat IMM INVEST PLUS și componentele ei - IMM INVEST ROMÂNIA, AGRO IMM INVEST, IMM PROD, GARANT CONSTRUCT, INNOVATION și RURAL INVEST, cu completările ulterioare;
- Efectuarea procedurilor de plată a ajutorului de stat aprobat în temeiul O.U.G. nr. 18/2024 privind aprobarea schemei de ajutor de stat IMM PLUS;
- Efectuarea procedurilor de plată a ajutorului de stat aprobat în temeiul H.G. nr. 153/2024 privind instituirea unei scheme de ajutor de stat pentru compensarea creșterii accizei la motorina utilizată drept combustibil pentru motor.

- **Programul 1.2. Managementul datoriei publice guvernamentale;**

Măsuri programul 1.2.

- Contractarea datoriei publice guvernamentale;
- Limitarea riscurilor asociate portofoliului datoriei publice guvernamentale;
- Monitorizarea datoriei publice guvernamentale;
- Tranzacții privind datoria publică, împrumuturi, garanții de stat;
- Efectuarea procedurilor de plată a cheltuielilor aferente asigurării serviciului datoriei publice și executării garanțiilor de stat.

- **Programul 1.3. Alte obligații de plată în numele statului;**

Măsuri programul 1.3.

- Plata contribuțiilor României la Uniunea Europeană;
- Gestionarea Fondului de rezervă la dispoziția Guvernului (FRB) și a Fondului de intervenție la dispoziția Guvernului (FI) prin punerea în aplicare a solicitărilor OPC care au la baza acte normative de alocare a unor sume din FRB și FI, precum și a cedărilor de sume la FRB, potrivit actelor normative în vigoare;
- Alocări la bugetul de stat - ACP aferente FEN ;
- Finanțarea măsurilor reziduale din Loteria bonurilor fiscale;

- Participarea la constituirea fondurilor de investiții promovate de Fondul European de Investiții și în cadrul Inițiativei celor Trei Mări.

➤ **Obiectivul strategic 2: Îmbunătățirea cadrului instituțional în vederea elaborării, implementării, monitorizării și evaluării strategiilor Ministerului Finanțelor și ale instituțiilor subordonate** - vizează consolidarea capacității Ministerului Finanțelor și a instituțiilor subordonate de a-și îndeplini funcțiile în mod eficient și eficace și de a atinge obiectivele din strategiile din domeniile fiscal-bugetar și vamal:

- Programul 2.1. Management și administrație;

Măsurile programului 2.1. vizează funcționarea eficientă a serviciilor furnizate de către Ministerul Finanțelor și de către instituțiile subordonate acestuia: ANAF, AVR, ONAC, ONPCSB, ONJN și ASPAAS.

- Programul 2.2. Modernizarea sistemului informatic.

Măsura programului vizează dezvoltarea hub-ului finanțelor publice la nivel național.

Prioritățile investitoriale ale Ministerului Finanțelor pentru perioada 2025-2027, în valoare totală de 250.289 mii lei, vizează creșterea capacității administrative prin modernizarea infrastructurii ministerului și a instituțiilor din subordine (consolidări și modernizări de sedii), precum și investiții în echipamente și aparatura în domeniul tehnologiei informației și comunicațiilor:

- Dezvoltarea platformelor tehnologice și de comunicații
- Implementarea noilor tehnologii
- Reproiectarea sistemului informatic de elaborare a bugetului (BUGET_NG)
- Extinderea „Patrimven”
- Modernizarea portalului ANAF
- Extinderea utilității și utilizării serviciului „Spațiul privat virtual” (SPV)
- Dezvoltarea sistemului de schimb reciproc de date cu statele membre UE și OECD (taxe, contribuții sociale etc.)
- Extinderea „Sistemului de înregistrarea și monitorizarea aparatelor de marcat electronice fiscale” (SIMAMEF)
- Implementarea sistemelor IT vama
 - ✓ Servicii de dezvoltare software pentru implementarea NCTS -RO faza 5 și AES-RO
 - ✓ Servicii de dezvoltare software pentru Modernizarea Sistemului național de import în cadrul Codului vamal al Uniunii
 - ✓ Servicii de dezvoltare software pentru alinierea la sistemul ICS2 Faza 2 și Faza 3 - sistemul național de control pentru efectuarea analizei de risc de siguranță și securitate - pentru declarația sumară de intrare
 - ✓ Sistemul de gestiune uniformă a utilizatorilor și semnătura digitală (UUM&DS)
 - ✓ Servicii de dezvoltare software pentru Aplicația de gestionare a deciziilor (autorizațiilor) naționale
 - ✓ Servicii de dezvoltare software pentru Aplicația de autorizare și gestionare a activităților din zona liberă
 - ✓ Sistem de monitorizare a activității de supraveghere și control vamal
 - ✓ Servicii de dezvoltare software pentru alinierea sistemului EMCS_RO la EMCS Faza 4
 - ✓ Servicii de dezvoltare software pentru implementarea sistemului informatic privind Declarația Vamală cu Set Redus de Date - LOT 1
 - ✓ Soluție upgrade tehnologic echipamente de comutare date, pentru

infrastructura teritorială a Sistemului Informatic Integrat Vamal - LOT 2

- Extinderea „Sistemului informatic de poprire electronice” (e-Popiri)
- Dezvoltarea „Sistemului de înregistrat facturile” (eFACT)
- Abordarea independentă a problemei noului Centru de Date Primar al MF
- Realizarea sistemului informatic integrat și centralizat al trezoreriei statului (eTrezor)
- Consolidarea și asigurarea sistemelor informatice de administrare fiscală pentru persoane juridice prin proiectul „Servicii fiscale eficiente pentru administrație și cetățeni - SFERA”
- Dezvoltarea Platformei de Big Data destinată integrării și valorificării operaționale și analitice a volumelor de date de interes pentru MF și instituțiile subordonate
- Realizarea sistemului informatic de interes strategic național RO e-TVA
- Dezvoltarea modului de analiză a informațiilor conținute de Sistemul național RO e-Transport și interconectarea cu alte sisteme de monitorizare deținute și/sau utilizate de instituțiile sau autoritățile publice cu atribuții în domeniul transporturilor
- Dezvoltarea serviciilor la distanță (electronice sau telefonice) actuale, prin noi funcționalități și/sau crearea de servicii noi
- Dezvoltarea unei suite de soluții pentru cunoașterea contribuabililor/clientilor
- Case management juridic
- Digitalizarea activității de monitorizare proiecte PPP/ concesiune și de management a riscurilor fiscale aferente.

Dintre instituțiile subordonate Ministerului Finanțelor, *Agencia Națională de Administrare Fiscală* continuă procesul de modernizare prin implementarea unui Plan de reformă 2025-2028, care stabilește traseul pentru modernizare, inclusiv calendare, rezultate și măsuri de succes în această perioadă.

Viziunea ANAF pentru următorii ani este de a deveni o administrație de încredere și inovatoare care fructifică valoarea oamenilor și a tehnologiei pentru a oferi comunității servicii noi și adaptate, care utilizează o abordare bazată pe identificarea riscurilor de neconformare fiscală pentru a optimiza nivelul de conformare voluntară, astfel încât să se prevină și să se combată fenomenele de fraudă și evaziune fiscală.

Autoritatea Vamală Română își propune transformarea într-o administrație vamală inovatoare și eficientă, parteneră a comerțului onest, capabilă să protejeze interesele financiare, de siguranță și securitate ale UE și României, în colaborare cu alte agenții guvernamentale/internaționale și care să dispună de instrumentele necesare pentru a răspunde în situațiile de criză și pentru adaptarea în mod flexibil la schimbările din lanțurile de aprovizionare.

Măsurile propuse pentru îndeplinirea obiectivelor vizează cu prioritate:

- Modernizarea sistemelor IT vamale, prin asigurarea unui mediu paperless, implementarea semnăturii electronice și crearea facilității system to system pentru sistemele vamale:
 - Sistemul informatic privind Declarația Vamală cu Set Redus de Date
 - Sistemul de control al importurilor ICS 2
 - Sistemul de urmărire a produselor accizabile EMCS-RO
 - Sistemul național de tranzit comun NCTS5-RO și Sistemul automat de export AES
 - Sistemul național de import în cadrul codului vamal al Uniunii SNI
 - Sistemul de aprobare și gestionare a activităților din zona liberă

- Sistemul de monitorizare și control vamal
- Aplicația pentru gestionarea deciziilor (autorizațiilor) naționale
- Sistemul de gestiune uniformă a utilizatorilor și semnatura digitală - UUM&DS-RO
- Dotarea birourilor vamale de frontieră cu sisteme de scanare autovehicule și containere (sisteme de securitate) și înființarea Centrul Național de Analiză Imagistică în cadrul căruia se vor integra sistemele de scanare autovehicule și containere din dotarea A.V.R.
- Dezvoltarea eficienței activității de control vamal a Autorității Vamale Române prin punerea în funcțiune și instruirea personalului în utilizarea echipamentelor de control vamal achiziționate în cadrul proiectului CCEI - BCROSS (49 buc. endoscoape, 29 buc. dispozitive de identificare a izotopilor (RIID), 28 buc. monitoare portabile de radiații, 27 buc. dispozitive pentru detectare urme prin spectrometria de mobilitate a ionilor (IMS și ITMS), 175 buc. detectoare/monitoare individuale de radiații (PRM), 28 buc. scanere cu raze X Backscatter (portabil), 15 buc. scanere cu raze X (fix, energie joasă) control bagaje, 1 buc. scanere cu raze X (fix, energie joasă) control paleți, 3 buc. echipamente de scanare cu raze X autoturisme, 12 sisteme automate de recunoaștere a plăcilor de înmatriculare/containere (L.P.R.), modernizarea a 7 sisteme automate de recunoaștere a plăcilor de înmatriculare/containere tip LPR și 3 buc echipamente de scanare cu raze X autoturisme.
- Consolidarea capacității de control integrat a Autorității Vamale Române prin achiziționarea unui număr de 197 de echipamente specifice activității de control vamal, pentru 20 de birouri vamale de frontieră.
- Dezvoltarea capacității de analiză a Laboratorului Vamal Central din cadrul Autorității Vamale Române prin achiziționarea a 10 echipamente de analiză și a unui serviciu de mentenanță pentru Laboratorul vamal central.
- Dezvoltarea și implementarea sistemului informatic de gestionare a activității din domeniul juridic de la nivelul Agenției Naționale de Administrare Fiscală - aparat propriu și structuri subordonate ale acesteia și al Autorității Vamale Române prin proiectarea și optimizarea platformei TI, în tehnologie Web cu surse deschise, cloud-ready, lucru care presupune utilizarea limbajelor de programare JAVA sau PHP în containere Docker sau echivalent, rapoarte Jasper, în paralel cu implementarea de măsuri corespunzătoare creșterii gradului de disponibilitate și securitate al informațiilor.
- Asigurarea capacității adecvate a infrastructurii transfrontaliere și eficientizarea serviciilor Punctului de Trecere a Frontierei Giurgiulești, la granița dintre România și Republica Moldova, în beneficiul mobilității pasagerilor și a mărfurilor prin achiziționarea a 10 cabine de control vamal, modernizarea a 8 cabine de control vamal și instalarea a 12 indicatoare electronice.
- Asigurarea capacității adecvate a infrastructurii transfrontaliere și eficientizarea serviciilor Punctului de Trecere a Frontierei Albița, în beneficiul mobilității pasagerilor și a mărfurilor prin achiziționarea a 16 cabine de control vamal.
- Asigurarea capacității adecvate a infrastructurii transfrontaliere și eficientizarea serviciilor Punctului de Trecere a Frontierei Ungheni, în beneficiul mobilității pasagerilor și a mărfurilor prin achiziția a 2 porți de radiații pentru trafic rutier (intrare + ieșire), sisteme de scanare cu raze X pentru controlul vamal nedistructiv al autoturismelor (inclusiv platformă de lucru pentru sistemul de scanare și zid protecție radiologică pentru sistemul de scanare, sisteme de scanare cu raze X pentru controlul vamal nedistructiv al mijloacelor de transport marfă și containere

(inclusiv platformă de lucru pentru sistemul de scanare și zid protecție radiologică pentru sistemul de scanare).

- Dezvoltarea unui nou sistem modern de management al riscului bazat pe Inteligența artificială.

Oficiul Național pentru Achiziții Centralizate își propune:

- Organizarea procedurilor de achiziție centralizată pentru acoperirea nevoilor utilizatorilor din domeniul asistenței medicale de urgență - 60 de produse medicale;
- Organizarea procedurilor de achiziție centralizată de energie electrică și gaze naturale;
- Asigurarea continuității achizițiilor realizate în sistem centralizat a bunurilor și serviciilor prevăzute la art.3 din HG nr.119/2019, cu modificările și completările ulterioare;
- Organizarea procedurilor de achiziție centralizată pentru echipamentele și/sau dotările pentru cabinetele medicilor de familie sau pentru cabinetele medicale asociate, în calitate de beneficiari ai contractelor de finanțare în cadrul componentei 12 - Sănătate, investiția: I1.1. Cabinete ale medicilor de familie sau pentru cabinetele medicale asociate, pentru dezvoltarea asistenței medicale primare în România - 3.000 de unități;
- Organizarea procedurilor de achiziție centralizată pentru echipamentele și/sau dotările necesare cabinetelor de planificare familială, în calitate de beneficiari ai contractelor de finanțare în cadrul componentei 12 - Sănătate, investiția: I1.5. Cabinete de planificare familială - 119 unități;
- Organizarea procedurilor de achiziție centralizată pentru echipamentele și/sau dotările necesare centrelor comunitare integrate, în calitate de beneficiari ai contractelor de finanțare în cadrul componentei 12 - Sănătate, investiția: I1.4. Centre comunitare integrate - 200 de unități;
- Organizarea procedurilor de achiziție centralizată pentru achiziția a 12 unități mobile de terapie intensivă neonatală, repartizate pe regiuni către unități sanitare spitalicești nivel 3, spitale de pediatrie, spitale aflate în subordinea Academiei Române, ce au în componență clinici universitare coordonatoare de rezidențiat neonatologie sau secții de neonatologie cu personal medical ce deține experiență în transportul pacientului critic neonatal, pentru asigurarea transportului medicalizat de înaltă calitate pentru pacienții nou-născuți aflați în stare critică, în calitate de beneficiari ai contractelor de finanțare în cadrul componentei 12 - Sănătate, investiția: I2.3. Secții de terapie intensivă pentru nou-născuți;
- Organizarea procedurilor de achiziție centralizată pentru achiziționarea de unități mobile de screening pentru cancer, repartizate centrelor regionale care derulează în acest moment activități de screening cervical și care au deja expertiză în astfel de activități în vederea diagnosticării precoce a cancerului cervical și mamar, în calitate de beneficiari ai contractelor de finanțare în cadrul componentei 12 - Sănătate, investiția: I1.2. Unități medicale mobile - 10 unități.

Oficiul Național pentru Jocuri de Noroc își propune realizarea unui sistem informatic, modern, specific activității Oficiului Național pentru Jocuri de Noroc, bazat pe tehnologii moderne (ex. procese de match, instrumente analitice, generare automată de rapoarte statistice) prin optimizarea fluxurilor de preluare, analiză și diseminare a informațiilor în conformitate cu prevederile legale în vigoare, precum și supravegherea, monitorizarea și controlul jocurilor de noroc, a activităților conexe acestora.

PNRR

Ministerul Finanțelor și-a asumat în cadrul *Componentei 8* din PNRR, un număr de 5 reforme în vederea creșterii sustenabilității finanțelor publice:

- Reforma Agenției Naționale de Administrare Fiscală (ANAF) prin digitalizare, care vizează necesitatea asigurării sustenabilității pe termen lung a finanțelor publice, creșterea raportului venituri/PIB (cu 2,5 puncte procentuale până în trimestrul IV 2025, comparativ cu 2019) și reducerea decalajului fiscal la TVA (cu 5% până în Q4 2026, comparativ cu 2019), prin creșterea conformării voluntare a contribuabililor, îmbunătățirea proceselor de administrare a impozitelor și taxelor și asigurarea capacității de răspuns la provocările informaționale actuale și viitoare.
- Modernizarea sistemului vamal și implementarea vămii electronice ce are ca obiectiv îmbunătățirea capacității administrative și operaționale a Autorității Vamale Române, crearea condițiilor favorabile pentru tranziția activității de vămuire către un mediu complet electronic și simplificarea formalităților vamale.
- Îmbunătățirea mecanismului de programare bugetară care vizează prioritizarea proiectelor de investiții mari și introducerea bugetării multianuale pentru obiectivele/proiectele de investiții semnificative; realizarea analizelor de cheltuieli în domeniul sănătății și educației; evaluarea impactului măsurilor luate în urma analizelor de cheltuieli, începând cu anul 2024 precum și elaborarea și supunerea aprobării Guvernului a unei Hotărâri de Guvern pentru aprobarea metodologiei de elaborare, monitorizare și raportare a programelor bugetare.
- Revizuirea cadrului fiscal ce vizează un impact pozitiv de 0,5% asupra PIB începând cu anul 2025, prin retragerea treptată a stimulentele fiscale excesive, evitarea extinderii cotelor reduse de TVA, folosirea unei baze impozabile care să fie legată de valoarea de piață (în cazul impozitării proprietăților), eliminarea distorsiunilor care permit contribuabililor să minimizeze taxele, taxarea muncii și impozitul pe profit. O componentă a reformei este reprezentată de construirea unui sistem informatic național care să asigure colectarea și furnizarea de date corespunzătoare proprietăților din România, aceste informații fiind necesare atât în procesul legislativ, cât și în procesul de colectare, monitorizare, control al veniturilor bugetelor locale, precum și pentru simplificarea potențială a cerințelor actuale de conformare.

Ministerul Finanțelor, în parteneriat cu Banca Mondială, are ca obiectiv crearea infrastructurii necesare susținerii autorităților publice locale în vederea determinării valorii de piață - ținând cont de specificul local sau de tipurile de locuințe sau imobile - și aplicării ulterioare a acestei taxe.

- Crearea și operaționalizarea Băncii Naționale de Dezvoltare cu misiunea de a sprijini dezvoltarea economică și socială, competitivitatea, inovarea și creșterea economică și, de asemenea, de a îmbunătăți absorbția fondurilor europene;
- iar, în cadrul *Componentei 6* - Energie - Reforma 3 - Bugetarea verde,

- Finalizarea și aplicarea unei metodologii de planificare bugetară verde. Ministerul Finanțelor a finalizat și a demarat aplicarea unei metodologii de evaluare a impactului liniilor bugetare individuale asupra obiectivelor de mediu, prin care monitorizează cheltuielile bugetare verzi și evaluează impactul politicii fiscale asupra mediului și climei, vizează crearea capacităților autorităților locale privind bugetarea verde și modificarea cadrului legislativ privind elaborarea bugetelor publice pentru a cuprinde, în regim pilot la început, elemente de bugetare verde.

Bugete locale

Sumele defalcate din taxa pe valoarea adăugată pentru bugetele locale au fost estimate, pe orizontul de referință, în baza legislației în vigoare.

Începând cu anul 2010, pentru instituirea unor criterii de eficientizare a utilizării fondurilor acordate de la bugetul de stat pentru bugetele locale, pentru cheltuielile curente, sumele defalcate din taxa pe valoarea adăugată au fost fundamentate pe baza standardelor de cost aprobate prin hotărâri ale Guvernului în domeniile învățământ și servicii sociale.

Sumele defalcate din taxa pe valoarea adăugată sunt destinate finanțării:

- **cheltuielilor descentralizate la nivelul județelor, respectiv pentru:**

a) finanțarea serviciilor sociale din sistemul de protecție a copilului și a măsurilor de protecție de tip centre de zi și centre rezidențiale pentru persoane adulte cu handicap;

b) finanțarea Programului pentru școli al României, în perioada ianuarie - iunie a anului școlar 2024-2025, potrivit prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 1032/2024 privind stabilirea bugetului pentru implementarea Programului pentru școli al României în perioada 2023 - 2029, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 652/2023 privind aprobarea Programului pentru școli al României în perioada 2023 - 2029, precum și pentru stabilirea bugetului pentru implementarea acestuia în anul școlar 2023 - 2024, pentru anul școlar 2024 - 2025, precum și pentru modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr. 652/2023 privind aprobarea Programului pentru școli al României în perioada 2023 - 2029, precum și pentru stabilirea bugetului pentru implementarea acestuia în anul școlar 2023 - 2024, cu încadrarea în sumele prevăzute pentru anul 2025 în fiecare dintre anexele nr.1-3 la această hotărâre;

c) finanțarea drepturilor copiilor cu cerințe educaționale speciale care frecventează învățământul special, potrivit prevederilor art.70 alin.(5) lit. b) din Legea învățământului preuniversitar nr.198/2023, cu modificările și completările ulterioare, în cuantumurile stabilite în anexa la Hotărârea Guvernului nr. 838/2022 privind stabilirea cuantumului limitelor minime de cheltuieli aferente drepturilor la îmbrăcăminte, încălțăminte, materiale igienico-sanitare, rechizite/manuale, jucării, transport, materiale cultural-sportive, precum și sumele de bani pentru nevoi personale, pentru copiii și tinerii pentru care s-a stabilit o măsură de protecție specială într-un serviciu public de tip rezidențial, precum și pentru mamele protejate în centre maternale și ale art. 129 din Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, republicată, cu modificările și completările ulterioare;

d) finanțarea cheltuielilor cu bunuri și servicii pentru întreținerea curentă a unităților de învățământ special și centrelor județene de resurse și asistență educațională din învățământul special;

e) finanțarea cheltuielilor de funcționare pentru unitățile de îngrijire la domiciliu și pentru căminele pentru persoane vârstnice de la nivelul județelor, potrivit prevederilor art.12 alin.(3) lit.b) și ale art.18 alin.(5) lit.b) din Legea nr. 17/2000 privind asistența socială a persoanelor vârstnice, republicată, cu modificările ulterioare, în baza standardelor de cost calculate pentru beneficiari/tipuri de servicii sociale, aprobate potrivit prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 426/2020, cu modificările ulterioare;

f) finanțarea stimulentului educațional, sub formă de tichete sociale acordate copiilor din familii defavorizate în scopul stimulării participării în învățământul special preșcolar stabilit de Legea nr. 248/2015 privind stimularea participării în învățământul preșcolar special a copiilor provenind din familii defavorizate, republicată,

- **cheltuielilor descentralizate la nivelul comunelor, orașelor, municipiilor și sectoarelor municipiului București, pentru:**

a) finanțarea de bază a unităților de învățământ preuniversitar de stat, pentru categoriile de cheltuieli prevăzute la art. 139 alin. (2) lit. b) și c) din Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023, cu modificările și completările ulterioare;

b) finanțarea drepturilor asistențelor personale ai persoanelor cu handicap grav sau indemnizațiilor lunare ale persoanelor cu handicap grav acordate în baza prevederilor art.42 alin.(4) din Legea nr.448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, republicată, cu modificările și completările ulterioare;

c) finanțarea cheltuielilor descentralizate la nivelul sectoarelor și municipiului București, respectiv pentru: serviciile sociale din sistemul de protecție a copilului, implementarea Programului pentru școli al României, în perioada ianuarie - iunie a anului școlar 2024-2025, potrivit prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 1032/2024, cu încadrarea în sumele prevăzute pentru anul 2025 în fiecare dintre anexele nr. 1 - 3 la această hotărâre, cheltuielile cu bunuri și servicii pentru întreținerea curentă a unităților de învățământ special și Centrului Municipiului București de Resurse și Asistență Educațională, drepturile copiilor cu cerințe educaționale speciale care frecventează învățământul special și învățământul de masă, finanțarea stimulentei educațional, sub formă de tichete sociale, stabilit de Legea nr. 248/2015, republicată, pentru preșcolarii din învățământul de masă;

d) finanțarea stimulentei educațional, sub formă de tichete sociale acordate copiilor din familii defavorizate în scopul stimulării participării în învățământul preșcolar stabilit de Legea nr. 248/2015 privind stimularea participării în învățământul preșcolar a copiilor provenind din familii defavorizate, republicată;

e) finanțarea drepturilor copiilor cu cerințe educaționale speciale integrați în învățământul de masă, potrivit prevederilor art.70 alin.(5) lit. b) din Legea nr.198/2023, cu modificările și completările ulterioare, în în cuantumurile stabilite în anexa la Hotărârea Guvernului nr. 838/2022 și ale art. 129 din Legea nr. 272/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare;

f) finanțarea cheltuielilor de funcționare ale unităților de îngrijire la domiciliu, ale centrelor de zi de îngrijire și recuperare și ale căminelor pentru persoane vârstnice, de la nivelul comunelor, orașelor, municipiilor, sectoarelor municipiului București și municipiului București, potrivit prevederilor art. 12 alin. (3) lit. b) și ale art.18 alin. (5) lit. b) din Legea nr.17/2000, republicată, cu modificările ulterioare, în baza standardelor de cost calculate pentru beneficiari/tipuri de servicii sociale, aprobate conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 426/2020, cu modificările ulterioare, precum și pentru plata indemnizației îngrijitorilor informali, potrivit prevederilor art. 13 alin. (7) din Legea nr. 17/2000, republicată, cu modificările ulterioare;

g) finanțarea gratuității acordate elevilor prevăzuți la art.83 alin.(1) din Legea nr.198/2023, cu modificările și completările ulterioare, la transportul public local și metropolitan rutier, potrivit prevederilor art.83 alin.(2) lit. a) din același act normativ;

h) finanțării centrelor de zi licențiate, destinate prevenirii separării copilului de familie, organizate la nivelul comunelor, orașelor și municipiilor, potrivit prevederilor art. 21 alin. (1) lit. a) și alin. (2) din Legea nr. 156/2023 privind organizarea activității de prevenire a separării copilului de familie, cu completările ulterioare;

i) finanțării centrelor de asistență socială pentru persoane adulte cu handicap aflate în subordinea/coordonarea direcțiilor de asistență socială organizate la nivelul comunelor, orașelor și municipiilor și a măsurilor de protecție de tip centre de zi și centre

rezidențiale pentru persoane adulte cu handicap, la nivelul sectoarelor municipiului București;

j) implementarea Programului național "Masă sănătoasă", potrivit prevederilor art.LI alin.(3) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.156/2024 privind unele măsuri fiscal-bugetare în domeniul cheltuielilor publice pentru fundamentarea bugetului general consolidat pe anul 2025, pentru modificarea și completarea unor acte normative, precum și pentru prorogarea unor termene.

- finanțarea cheltuielilor privind drumurile județene și comunale;
- echilibrarea bugetelor locale ale comunelor, orașelor, municipiilor și județelor;
- finanțarea învățământului particular și a celui confesional, acreditate, pentru:

a) finanțarea cheltuielilor cu salariile;

b) finanțarea cheltuielilor cu bunuri si servicii;

c) finanțarea drepturilor copiilor cu cerințe educaționale speciale care frecventează învățământul particular și confesional, special și de masă, potrivit prevederilor potrivit prevederilor art.70 alin.(5) lit. b) din Legea nr.198/2023, cu modificările și completările ulterioare, în cuantumurile stabilite în anexa la Hotărârea Guvernului nr. 838/2022 și ale art. 129 din Legea nr. 272/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare;

d) finanțarea cheltuielilor cu bursele de performanță acordate elevilor din învățământul preuniversitar particular, potrivit prevederilor potrivit prevederilor art.108 alin.(15) din Legea nr.198/2023, cu modificările și completările ulterioare.

Cotele defalcate din impozitul pe venit cuvenit bugetelor locale ale unităților administrativ-teritoriale, sumele defalcate din taxa pe valoarea adăugată pentru bugetele locale, precum și subvențiile alocate de la bugetul de stat pentru finanțarea unor cheltuieli din bugetele componente ale bugetului general centralizat al unităților administrativ-teritoriale, prin bugetele unor ministere, sunt prezentate în tabelul de mai jos:

- mii lei -

Denumirea indicatorilor	Execuție 2023	2024 Buget (LBS421/2023)	Propunere Buget 2025	Estimări 2026	Estimări 2027	Estimări 2028
	1	2	3	4	5	6
Cote defalcate din impozitul pe venit	39.847.537	33.677.753	41.672.260	45.247.627	48.552.489	51.898.363
Sume defalcate din TVA	24.305.914	25.914.945	23.511.386	26.670.825	27.404.257	28.175.173
Subvenții	11.282.487	18.059.414	27.028.887	25.134.338	25.515.748	24.035.361

4.7 INVESTIȚII PUBLICE SEMNIFICATIVE PRIORITIZATE

Conform prevederilor O.U.G. nr. 88/2013²¹ și ale Normelor metodologice²² privind prioritizarea proiectelor de investiții publice, aprobate prin H.G. nr. 225/2014, cu modificările și completările ulterioare în anul 2024, la nivelul ordonatorilor principali de credite și al Ministerului Finanțelor, s-a derulat procesul de evaluare a proiectelor de investiții publice semnificative, în scopul elaborării și prezentării de către Ministerul Finanțelor spre aprobare Guvernului, a listei proiectelor de investiții publice semnificative prioritizate ce vor fi utilizate în procesul de elaborare a legii bugetului de stat pe anul 2025.

La elaborarea proiectului de buget pentru anul 2025, ordonatorii principali de credite vor respecta rezultatele prioritizării în procesul de repartizare a resurselor bugetare pentru proiectele de investiții publice semnificative, potrivit prevederilor art. 45 alin. (4) din O.U.G. nr. 88/2013.

În procesul de prioritizare, 8 ordonatori principali de credite au transmis informații cu privire la 235 de proiecte de investiții publice semnificative, cu o valoare actualizată totală de 406.156.578 mii lei și un rest de finanțat pentru finalizarea acestora de 320.948.213 mii lei.

Din analiza datelor transmise de ordonatorii principali de credite, **Ministerul Transporturilor și Infrastructurii** se situează pe primul loc cu un număr de 116 proiecte de investiții publice semnificative aflate în diferite stadii de implementare, având o valoare actualizată totală de 369.273.366 mii lei și un rest de finanțat până la finalizare de 293.328.739 mii lei. Separat de acestea, 59 de proiecte au lucrările de execuție finalizate, cu un rest de finanțat în valoare de 7.815.091 mii lei, sume necesare pentru plata sentințe civile, costuri aferente procedurii DAB, sentințe arbitrale, certificate finale, asistență juridică, audit de siguranță rutieră, litigii, exproprieri, etc.

Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor gestionează un număr de 12 proiecte aflate în diverse stadii de implementare cu o valoare actualizată totală de 7.123.326 mii lei și un rest de finanțat până la finalizarea acestora de 3.661.142 mii lei. Separat de acestea, 2 proiecte au lucrările de execuție finalizate, cu un rest de finanțat în valoare de 131.537 mii lei, sume necesare pentru plata sentințe civile, costuri aferente procedurii DAB, sentințe arbitrale, certificate finale, asistență juridică, audit de siguranță rutieră, litigii, exproprieri, etc.

Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației gestionează un număr de 29 proiecte de investiții publice semnificative, cu o valoare actualizată totală de 8.628.264 mii lei și un rest de finanțat până la finalizarea acestora de 5.932.474 mii lei.

Ministerul Sănătății gestionează un număr de 9 proiecte semnificative, cu o valoare actualizată totală de 15.668.068 mii lei și un rest de finanțat până la finalizarea acestora de 14.851.982 mii lei.

Ministerul Justiției gestionează un număr de 2 proiecte de investiții publice semnificative, cu o valoare actualizată totală de 1.175.463 mii lei și un rest de finanțat până la finalizarea acestora de 1.137.630 mii lei. Alocarea bugetară aferentă acestora în anul 2024 este de 25.000 mii lei.

²¹ O.U.G nr. 88 din 18 septembrie 2013 privind adoptarea unor măsuri fiscal-bugetare pentru îndeplinirea unor angajamente convenite cu organisme internaționale, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative

²² Normelor metodologice privind prioritizarea proiectelor de investiții publice aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 225/2014

Ministerul Apărării Naționale gestionează un număr de 3 proiecte semnificative, aflate în derulare, cu o valoare actualizată totală de 508.215 mii lei și un rest de finanțat până la finalizarea acestora de 414.920 mii lei.

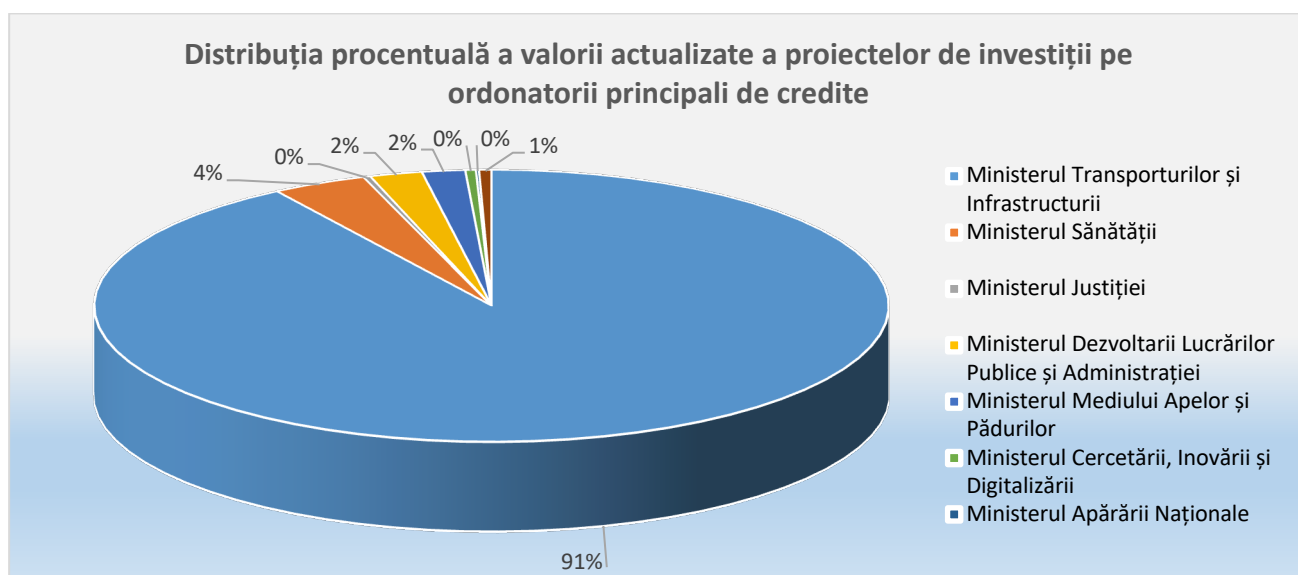
Ministerul Cercetării, Inovării și Digitalizării și Ministerul Afacerilor Interne derulează fiecare câte un proiect de investiții publice semnificativ.

Ordonatorul principal de credite	Număr de proiecte evaluate în procesul de prioritizare	
	Proiecte aflate în implementare	Proiecte cu stadiul fizic 100%
Ministerul Transporturilor și Infrastructurii	116	59
Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor	12	2
Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației	29	-
Ministerul Sănătății	9	1
Ministerul Justiției	2	-
Ministerul Apărării Naționale	3	-
Ministerul Cercetării, Inovării și Digitalizării*	1	-
Ministerul Afacerilor Interne	1	-
Total:	173	62

*- reorganizat prin Hotărârea Parlamentului nr.33/2024 - denumirea actuală fiind Ministerul Educației și Cercetării

Prezentăm mai jos aspectele principale evidențiate în cuprinsul memorandumului: Din perspectiva valorii actualizate totale a proiectelor de investiții publice semnificative, Ministerul Transporturilor și Infrastructurii deține cea mai ridicată pondere, urmat de Ministerul Sănătății. Prezentăm mai jos, în Figura nr.1, distribuția procentuală a acestor valori pe ordonatori principali de credite.

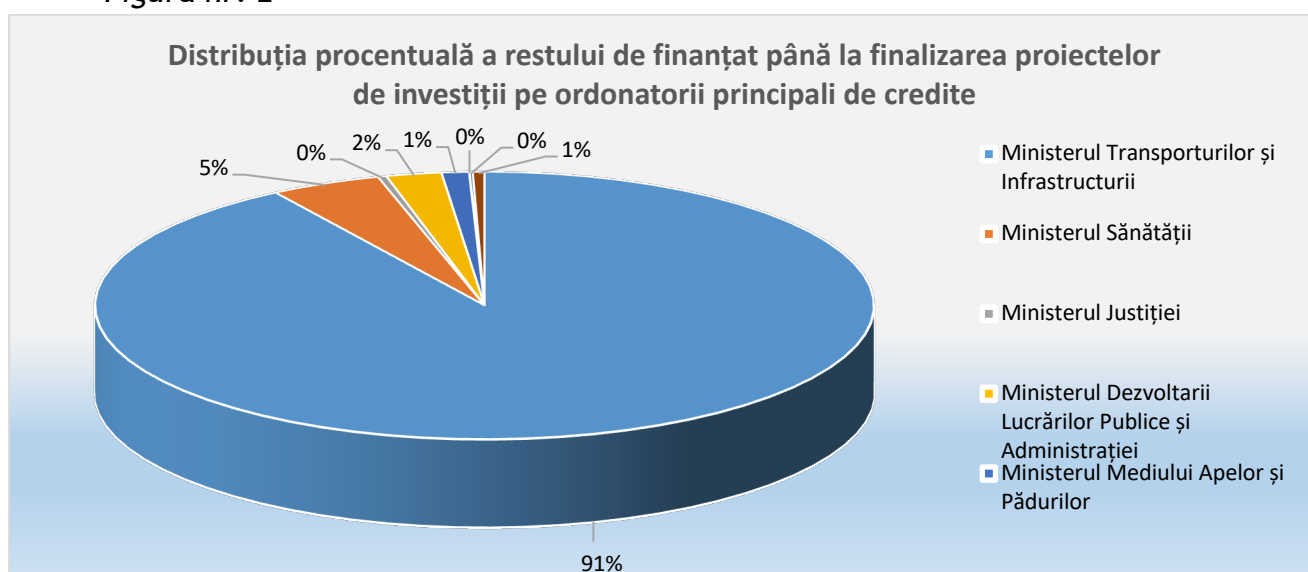
Figura nr. 1

Din perspectiva valorii totale a restului de finanțat până la finalizarea proiectelor, Ministerul Transporturilor și Infrastructurii deține, în continuare, cea mai ridicată pondere, urmat tot de Ministerul Sănătății.

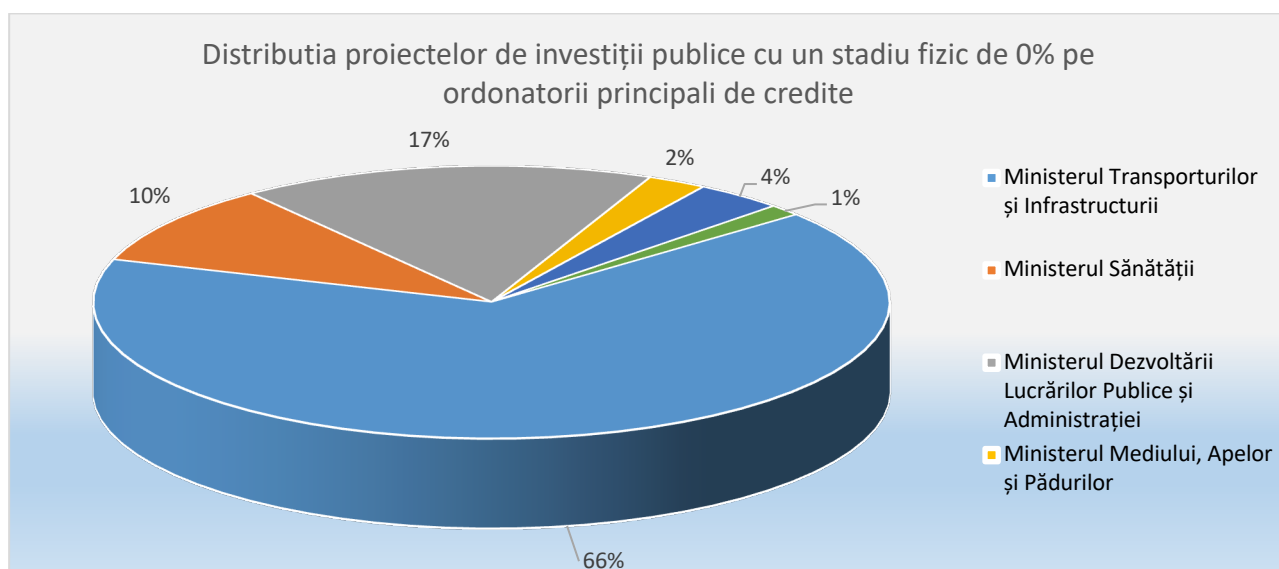
Prezentăm mai jos, în Figura nr. 2, distribuția procentuală a valorii restului de finanțat pe ordonatori principali de credite:

Figura nr. 2

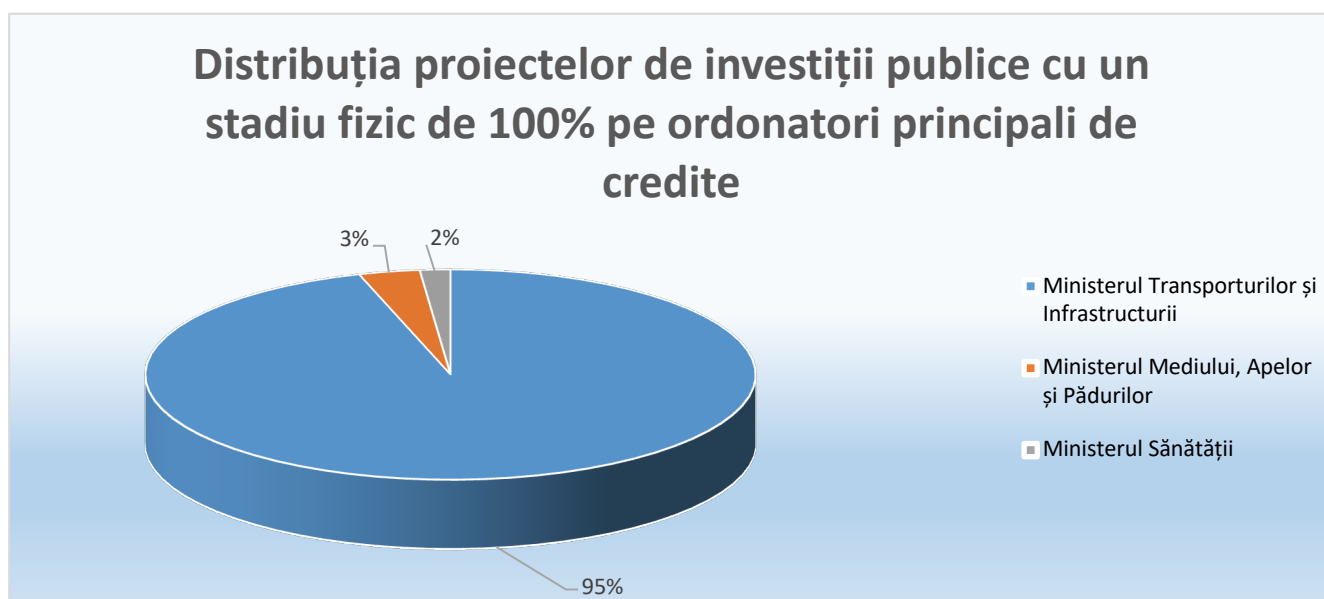
Din cele 173 proiecte de investiții publice aflate în curs de implementare, 83 proiecte au stadiul fizic 0%. Prezentăm mai jos, în Figura 3, distribuția acestora pe ordonatorii principali de credite:

Figura nr. 3

Pentru 62 de proiecte de investiții, al căror stadiu fizic de execuție este 100%, necesarul de finanțare până la închiderea financiară reprezintă 2,41% din totalul necesarului de finanțat pentru proiectele de investiții publice semnificative prioritizate. În Figura nr. 4 prezentăm distribuția acestor proiecte pe ordonatorii principali de credite:

Figura nr. 4

Notă: informațiile pe baza cărora au fost elaborate sintezele de mai sus au fost comunicate de către ordonatorii principali de credite în cadrul procesului de prioritizare.

A. Fonduri structurale și de coeziune

1. Cadrul Financiar Multianual (CFM) 2014-2020: Fondurile Europene Structurale și de Investiții (FESI)

Stadiul implementării

Programele operaționale²³ (PO) gestionate de Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene (MIPE) sunt finanțate din Politica de Coeziune și Fondul de Ajutor European pentru cele mai Defavorizate Persoane (FEAD). Bugetul total lansat pentru apelurile lansate pentru PO este de cca. 30,1 mld. euro, reprezentând 104% din alocarea totală de cca. 29 mld. euro disponibilă pentru implementarea acestor programe. Până în luna ianuarie 2025 au fost semnate 16.825 contracte de finanțare (exclusiv contractele reziliate), în valoare totală de cca. 42 mld. euro, din care cca. 33,8 mld. euro contribuție UE, reprezentând 138% din alocarea UE aferentă acestor PO. Plățile efectuate în cadrul acestor contracte însumează 31,5 mld. euro.

România a primit de la Comisia Europeană (CE) fonduri de prefinanțare în cuantum de cca. 2 mld. euro, reprezentând 8% din alocarea UE de cca. 24,6 mld. euro aferentă PO.

Valoarea aplicațiilor de plată transmise CE (inclusiv suprarezervare), până în prezent, este de cca. 24,9 mld. euro, din care CE a rambursat suma de 22,5 mld. euro.

Suma totală primită de la CE de cca. 34,5 mld. Euro pentru programele finanțate din FESI²⁴ situează România în rândul statelor membre (SM) UE care au atins rata medie a sumelor primite de la UE de cca. 96,7% din alocarea UE aferentă acestora. Până în ianuarie 2025 la nivelul PO nu au fost dezangajate fonduri, urmând ca, în funcție de implementarea proiectelor și potrivit estimărilor lunare ale sumelor ce vor fi transmise CE în anul 2025, să fie acoperit riscul de dezangajare de fonduri.

Prin Acordul de Parteneriat 2016-2020, România și-a asumat finanțarea tuturor obiectivelor tematice stabilite prin Regulamentul (UE) nr. 1303/2013 și a îndeplinit toate cele 36 de condiționalități ex-ante prevăzute în anexa XI a Regulamentului menționat.

Principalele măsuri întreprinse în anii 2016-2024 au vizat desfășurarea următoarelor procese: închiderea programelor operaționale 2007-2013, desemnarea autorităților implicate în gestionarea fondurilor Instrumentul pentru Sprijin de Urgență (ESI), accelerarea implementării fondurilor și, ulterior, închiderea PO aferente perioadei 2014-2020, în paralel cu îmbunătățirea/simplificarea aplicației MySMIS, generarea unui răspuns prompt și eficient în vederea combaterii efectelor negative ale pandemiei

²³ PO Infrastructură Mare (POIM), PO Competitivitate (POCA), PO Regional (POR), PO Capacitate Administrativă (POCA), PO Asistență Tehnică (POAT), PO Capital Uman (POCU) și PO Ajutorarea Persoanelor Dezavantajate

²⁴ prefinanțări și rambursări aferente POIM, POC, POR, POCA, POAT, POCU, Programul Național Dezvoltare Rurală (PNDR), PO Pescuit și Afaceri Maritime (POPAM)

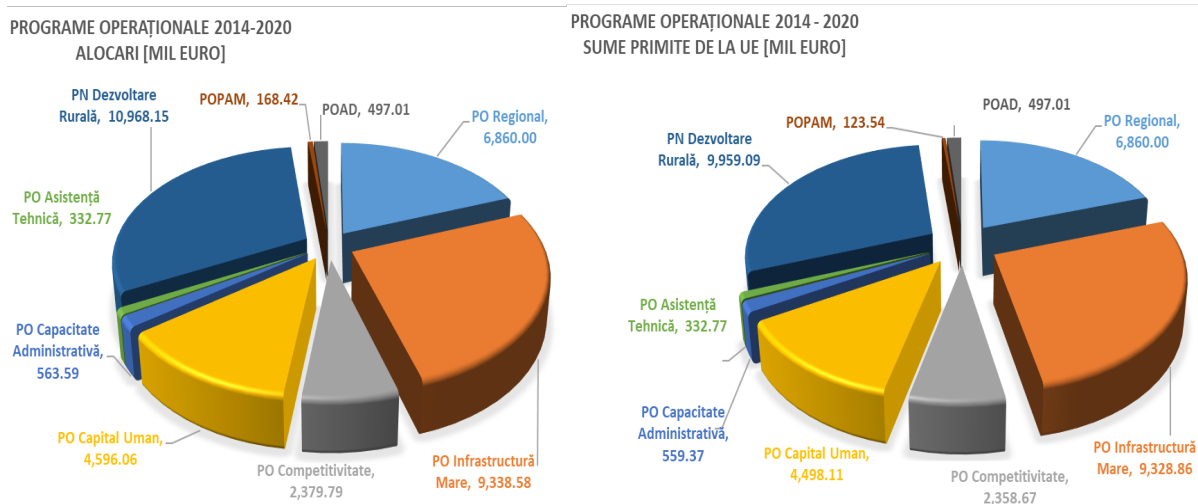
COVID-19²⁵ asupra mediului economic și social, precum și a efectelor cauzate de agresiunea rusă împotriva Ucrainei²⁶.

Închiderea programelor operaționale finanțate în perioada de programare 2014-2020 se face conform cadrului general unitar adoptat prin Ordonanța de urgență nr. 36/2023. Astfel, pentru asigurarea fluxului financiar necesar finalizării proiectelor finanțate din fonduri europene, au fost adoptate următoarele măsuri:

- asigurarea finanțării proiectelor din bugetul Ministerului Finanțelor în situația indisponibilității fondurilor de la Comisia Europeană și în cazul depășirii sumelor alocate în euro, la nivel de program;
- beneficiarii din cadrul PO 2014-2020 Competitivitate, Regional și Capital Uman pot achita contribuția proprie aferentă cheltuielilor eligibile incluse în cererea de plată până la data depunerii cererii de rambursare aferentă cererii de plată.

Fondurile aferente CFM 2014-2020, alocarea acestora pe politica de coeziune (PC) și pe politica agricolă comună (PAC), pe obiective distincte și programele operaționale finanțate

În exercițiul financiar 2014-2020, alocarea totală a României este de aprox. 51 mld. euro, din care aprox. 24,6 mld. euro prin PC și FEAD și aproximativ 26,4 mld. euro prin PAC și Politica Maritimă Integrată.

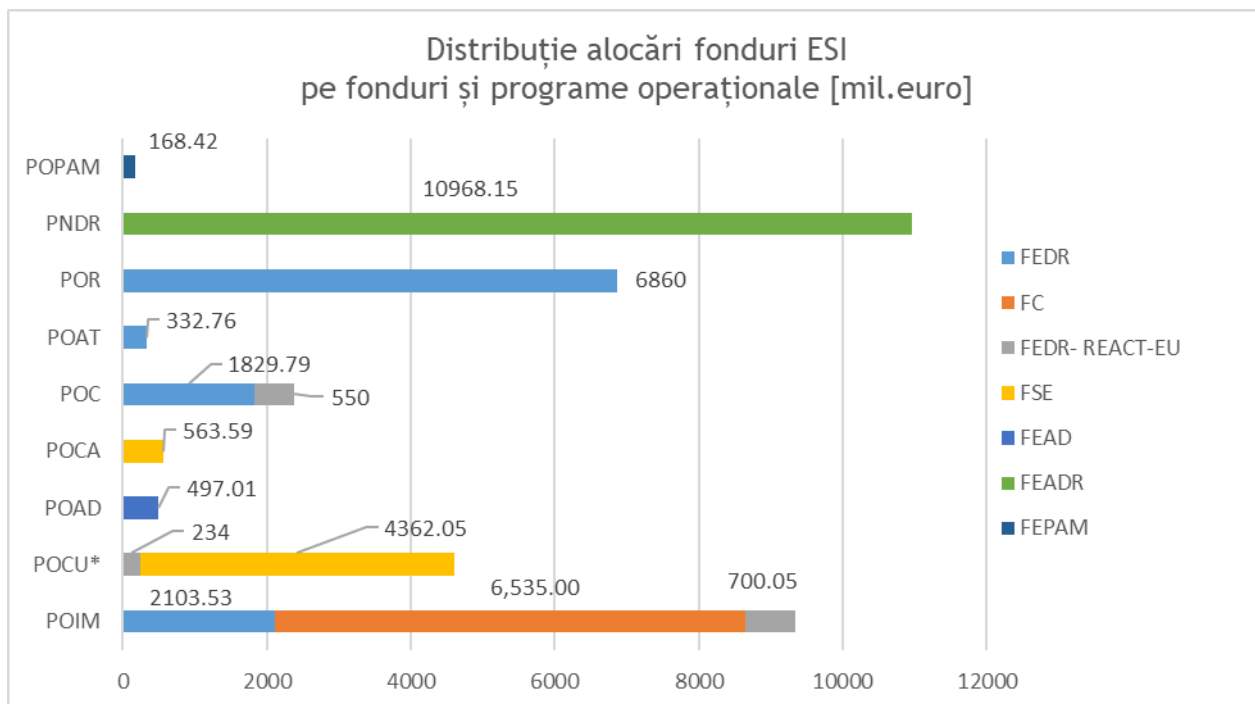
PO sprijinite din FESI 2014-2020 li se adaugă POAD, cu finanțare din FEAD, cu o alocare totală de 575 mil. euro (din care contribuția UE este de 497 mil. euro) pentru perioada 2014-2020 și Programele de cooperare teritorială europeană, cu o alocare totală de cca.787 mil. euro (din care contribuția UE este de aprox. 670 mil. euro) din fondurile aferente obiectivului cooperării teritoriale europene.

²⁵ Pentru a combate provocările legate de relansarea economică și a valorifica în mod corespunzător facilitățile puse la dispoziție de CE, la nivelul MIPE a fost evaluat impactul pandemiei COVID-19 și au fost aplicate o serie de măsuri în domeniul gestionării fondurilor europene, menite să genereze un răspuns prompt și eficient în combaterea efectelor negative ale crizei asupra mediului economic și social.

²⁶ MIPE împreună cu autoritățile de management au identificat cca 500 mil euro din economiile generate la nivelul proiectelor finanțate din POCU pentru finanțarea cheltuielilor pentru sprijinul refugiaților. Aceasta a determinat modificarea programului pentru a valorifica flexibilitatea prevăzută de Regulamentul nr.562/2022 (CARE), prin realocarea rapidă a fondurilor disponibile pentru acest sprijin de urgență refugiaților din Ucraina.

Pentru ameliorarea efectelor provocate de criza COVID-19 și a consecințelor sale sociale și pentru pregătirea unei redresări verzi, digitale și reziliente a economiilor statelor membre, a fost aprobată alocarea unor resurse suplimentare cu titlul de Asistență de redresare pentru coeziune și teritoriile Europei (REACT-EU), în vederea repartizării rapide către economia reală, prin intermediul programelor operaționale existente.

În ceea ce privește REACT-EU, alocarea României pentru anii 2021 și 2022 a fost în valoare de 1,32 mld. euro și respectiv cca.216,2 mil. euro; CE a aprobat modificările de program pentru POIM, POC, POAD, și POCU, iar alocarea pentru anul 2022 a suplimentat bugetul POIM.

Sumele alocate României pentru cadrul financiar multianual 2014-2020, pe total, pe ani și pe programe operaționale

mil. euro

Program	Fonduri ESI	Total	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
PO Infrastructura Mare	FEDR	2.103,53	0,00	593,27	324,66	333,05	180,35	420,24	251,96	0,00	0,00
	FC	6.535,00	0,00	1.710,04	949,84	999,90	1.046,79	1.093,83	734,60	0,00	0,00
	FEDR- REACT-EU	700,05								483,88	216,17
PO Capital Uman	FSE + ILMT	4.362,05	561,79	583,86	575,92	624,85	648,45	672,17	695,02	0,00	0,00
	FEDR- REACT-EU	234,00								234,00	
PO Ajutorarea Persoanelor Dezavantajate	FEAD	497,01	59,32	60,50	61,72	62,95	64,22	65,50	66,80	56,00	0,00
PO Capacitate Administrativă	FSE	563,59	67,22	71,39	75,92	79,53	83,04	86,43	100,06	0,00	0,00
PO Competitivitate	FEDR	1.829,79	156,53	168,17	171,39	184,73	201,79	210,67	736,51	0,00	0,00
	FEDR- REACT-EU	550,00								550,00	
PO Asistență Tehnică	FEDR	332,76	21,28	31,91	28,91	31,91	71,92	31,91	114,92	0,00	0,00
PO Regional	FEDR	6.860,00	0,00	1.671,14	941,39	994,50	1.165,65	1.029,45	1.057,87	0,00	0,00
PN Dezvoltare Rurală	FEADR	10.968,15	0,00	1.723,26	1.751,61	1.186,54	1.184,73	1.141,93	1.139,93	1.385,76	1.454,38
PO Pescuit și Afaceri Maritime	FEPAM	168,42	0,00	46,47	23,59	23,98	24,53	24,70	25,15	0,00	0,00
TOTAL		35.704,36	866,14	6.660,01	4.904,95	4.521,94	4.671,47	4.776,83	4.922,82	2.709,64	1.670,55

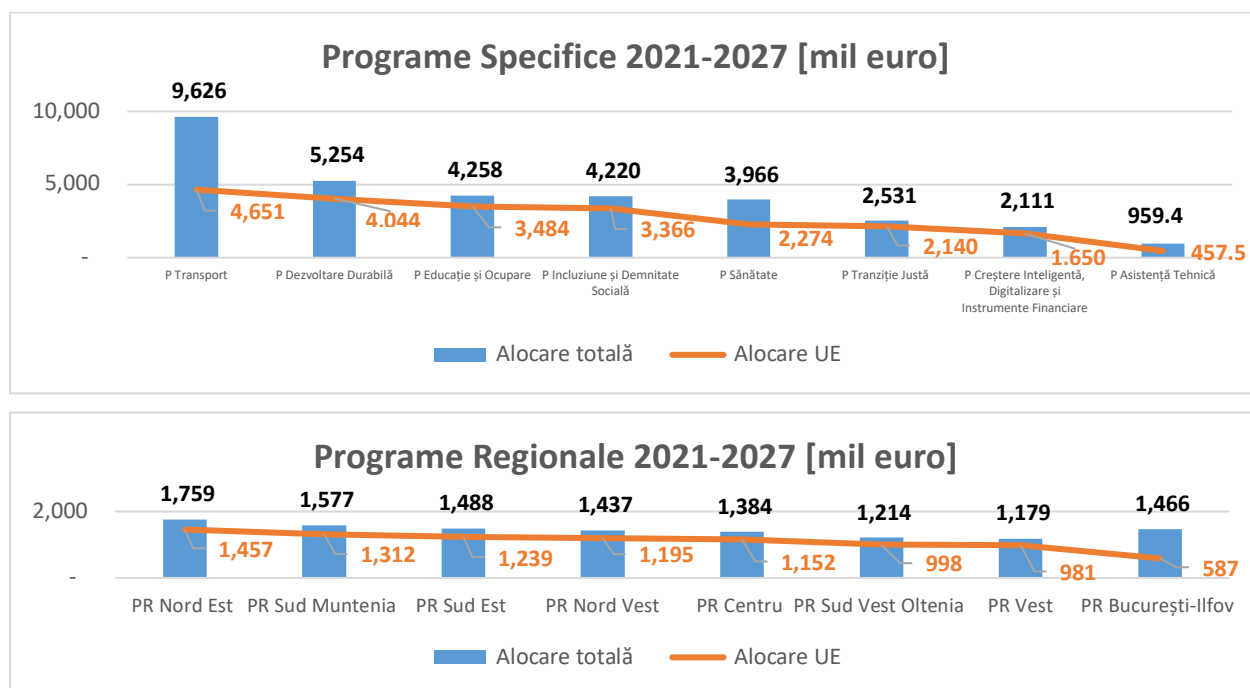
2. Cadrul Financiar Multianual 2021-2027: Politica de Coeziune

MIPE a coordonat elaborarea documentelor de programare privind investițiile naționale sprijinite prin fonduri europene în cadrul Politicii de Coeziune (PC) 2021-2027, în cadrul căreia România are alocate fonduri europene în valoare de 30,98 mld. de euro²⁷.

În urma unui amplu proces de consultări, inter-instituționale și cu partenerii sociali și din mediul privat relevanți, Acordul de Parteneriat și programele din cadrul financiar multianual 2021-2027, au trecut prin modificări succesive în baza regulamentelor care guvernează PC în contextul priorităților Semestrului European, Recomandărilor Specifice de Țară relevante pentru a răspunde nevoilor de dezvoltare ale României identificate în analiza socio-economică desfășurată la nivel național.

CE a aprobat Acordul de Parteneriat²⁸ 2021-2027 prin Decizia nr. C(2022) 5132/25 iulie 2022, și programele operaționale aferente perioadei 2021-2027 până la finalul anului.

Mixul de Programe specifice și Programe regionale aferente perioadei de programare 2021-2027 se regăsesc în graficele mai jos.

Valoarea totală alocată pentru programele aferente perioadei 2021 - 2027 (specifice și regionale) este de 44.430 mil. euro, din care fonduri UE 30.986 mil. euro. La acestea se adaugă Programele Interreg gestionate de MDLPA²⁹ în calitate de Autoritate de Management, cu un buget total pentru toate statele partenere de 749 mil. euro (din care contribuția UE este de 629 mil. euro) și Programele Interreg gestionate în calitate de Autoritate Națională, cu un buget total pentru toate statele partenere de 1 mld.

²⁷ prețuri curente, inclusiv cooperarea teritorială europeană

²⁸ Transmis de MIPE în baza Memorandumului cu tema: "Aprobarea versiunii actualizate a Acordului de Parteneriat 2021-2027, în urma finalizării negocierilor informale cu Comisia Europeană și a transmiterii acestuia către Comisia Europeană".

²⁹ Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației

euro (din care contribuția UE este de 834 mil. euro), finanțate din fonduri Interreg aferente obiectivului cooperare teritorială europeană.

Alături de programele aferente PC, Acordul de Parteneriat 2021 - 2027, care stabilește modalități de utilizare eficace și eficiente a fondurilor, cuprinde referiri la Programele Naționale Afaceri Interne și Programul de Acvacultură și Pescuit.

Pentru perioada de programare 2021-2027, Regulamentul (UE) nr. 2021/1060 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 iunie 2021, prevede:

- **4 condiții favorizante orizontale** de îndeplinirea cărora depinde finanțarea tuturor obiectivelor specifice aferente Fondului European de Dezvoltare Regională (FEDR), Fondului de Coeziune (FC), Fondului Social European Plus (FSE+), Fondului European pentru Afaceri Maritime, Pescuit și Acvacultură, Fondului pentru Azil și Migrație, Fondului pentru Securitate Internă și, Instrumentului de Sprijin Financiar pentru Managementul Frontierelor și Politica de Vize, precum și
- **16 condiții favorizante tematice**, din care **15 sunt aplicabile României**, de îndeplinirea cărora depinde finanțarea unuia sau mai multor obiective specifice care vizează anumite sectoare de intervenție.

În acest context, MIPE³⁰ împreună cu ministerele responsabile au depus toate eforturile în vederea finalizării documentelor necesare pentru acceptarea și declararea tuturor condițiilor favorizante de către Comisie ca îndeplinite, precum și pentru **asigurarea îndeplinirii condițiilor favorizante și menținerea acestora ca îndeplinite pe toată perioada de programare, cât vor continua să fie monitorizate de către serviciile Comisiei.**

În prezent, sunt îndeplinite cele **4 condiții orizontale**³¹ și **13 condiții tematice**³². Condițiile favorizante aferente sectoarelor sănătății și incluziunii romilor sunt în stadiu avansat de negociere cu Comisia Europeană.

Monitorizarea condițiilor îndeplinite se va face în baza *Metodologiei privind procesul de monitorizare a condițiilor favorizante aferente perioadei de programare 2021-2027* elaborată de MIPE și înaintată tuturor membrilor Comitetului pentru monitorizarea îndeplinirii condițiilor favorizante, spre analiză.

România s-a concentrat pe **lansarea perioadei de programare 2021-2027**, pe planificarea elaborării ghidurilor solicitantului și stabilirea unui calendar al lansărilor apelurilor de proiecte care să ofere o mai bună predictibilitate, cu implicații în creșterea calității proiectelor prin posibilitatea pregătirii din timp a acestora, prevenirea întârzierilor considerabile în procesul de evaluare a proiectelor și crearea premiselor unei implementări eficiente și eficace. Calendarul lansării apelurilor de

³⁰ având în vedere rolul de coordonator al acțiunilor ce conduc la îndeplinirea condițiilor favorizante specifice perioadei de programare 2021-2027, precum și de monitorizare a menținerii acestora ca îndeplinite pe toată perioada de programare

³¹ achiziții publice, ajutor de stat, Carta Drepturilor Fundamentale a UE și Convenției Organizației Națiunilor Unite privind drepturile persoanelor cu handicap

³² specializare inteligentă, eficiență energetică, guvernare în sectorul energetic, energie regenerabilă, management al riscului de dezastre, apă și apă uzată, managementul deșeurilor, conservarea naturii - Natura 2000, transport, piața muncii, egalitate de gen, educație și formare și incluziune socială

proiecte, publicat pe site-ul MIPE se actualizează periodic în funcție de modificările intervenite la nivelul autorităților de management care gestionează programele; de asemenea, lansările de apeluri de proiecte estimate sunt publicate și pe website-urile autorităților de management implicate.

Stadiu absorbție

Principalele domenii pentru care au fost lansate apeluri de proiecte sunt: eficiență energetică, infrastructură de transport, mobilitate urbană, educație, biodiversitate, regenerare urbană, IMM și antreprenoriat, combaterea sărăciei, capital uman pentru piața muncii, digitalizare, cercetare, dezvoltare, inovare, cultură, turism.

Până în prezent, s-au lansat apeluri de proiecte în valoare totală de cca. 32,3 mld euro, din care fonduri UE de cca. 21,4 mld euro, reprezentând cca. 69% din alocarea UE aferentă acestor programe. Astfel,

- *au fost depuse 13.502 proiecte, în valoare totală de aprox. 69 mld. euro, din care aprox. 36 mld. euro contribuție UE (116% raportat la alocarea UE).*
- autoritățile de management au semnat cu beneficiarii **3.589 contracte de finanțare** în valoare totală de aprox. 35,9 mld. euro, din care aprox. 18,9 mld. euro contribuție UE (61% din alocarea UE).
- **706 proiecte** în valoare totală de aprox. 2,2 mld. euro (aprox. 1,2 mld. euro contribuție UE - 4% din alocarea UE) sunt în etapa de contractare.
- plățile efectuate către beneficiari totalizează aprox. 2,3 mld. euro, din care aprox. 2 mld. euro reprezintă contribuție UE (7%).
- suma solicitată Comisiei Europene este de aprox. 999,6 mil. euro.

Sumele totale primite de la Comisia Europeană până în prezent pentru programele finanțate prin Politica de Coeziune, reprezentând *prefinanțări și rambursări*, se ridică la aprox. 2,3 mld euro, reprezentând aprox. 7,3% din alocarea UE a programelor.

Măsurile implementate și planificate în domeniul fondurilor europene aferente Politicii de Coeziune vizează:

- asigurarea monitorizării îndeplinirii condițiilor favorizante pe întreg parcursul perioadei de programare;
- utilizarea opțiunilor de costuri simplificate;
- asigurarea cadrului partenerial și funcționarea Comitetului de Coordonare pentru Managementul Acordului de Parteneriat 2021-2027 și a Comitetelor de monitorizare.
- aprobarea Cadrului legal aferent perioadei de programare 2021-2027.

Cadrul legal 2021 - 2027 vizează stabilirea cadrului instituțional, descrierea fluxurilor financiare, eligibilitatea cheltuielilor și prevenirea, constatarea și sancționarea neregulilor, stabilirea unor măsuri de simplificare și digitalizare pentru gestionarea fondurilor europene. Cadrul legal asigură o abordare unitară în punctele cheie ale sistemelor de management și control, astfel încât beneficiarii de fonduri europene să poată să depună proiectele într-un cadru procedural predictibil și considerabil simplificat.

Principalele măsuri sunt:

- predictibilitatea calendarului de lansări la nivel de program pentru prevenirea eventualelor suprapuneri de apeluri cu aceeași tematică în perioade similare de timp;
- asigurarea resurselor necesare pentru evaluarea și selecția proiectelor;
- simplificarea modalității de evaluare a proiectelor;
- simplificarea criteriilor de eligibilitate ale solicitanților prin depunerea declarației unice odată cu cererea de finanțare;
- digitalizarea evaluării conformității administrative;
- o selecție mai rapidă - evaluare tehnico-financiară cu număr redus de criterii și a subcriterii;
- digitalizarea și automatizarea parțială a schimbului de informații între autorități cu efecte pozitive în ceea ce privește reducerea sarcinii administrative a solicitanților de fonduri în etapa de evaluare, selecție și contractare a proiectelor;
- posibilitatea stabilirii unui prag de excelență, care să permită selecția de proiecte de înaltă calitate într-o perioadă scurtă de timp;

Autoritățile de management competente au transmis Autorității de Audit descrierile de sistem aferente celor 16 programe finanțate prin politica de coeziune (8 la nivel național și 8 la nivel regional).

În scopul accelerării procesului de pregătire a sistemului de management și control (SMC), organismul de coordonare din cadrul MIPE a pus la dispoziția autorităților de management principalele instrumente necesare instituirii sistemelor de management și control pentru programele gestionate, inclusiv descrierile de sistem ale organismului care asigură funcția contabilă, sistemului informatic și structurilor suport (i.e. juridic, coordonare sistem, resurse umane, corp control, comunicare etc.).

Cu sprijinul acordat de MIPE pe parcursul procesului de elaborare și negociere, s-au negociat și semnat protocoalele de colaborare orizontale de autoritățile de management DLAF, ONRC, ANI și Inspekția Muncii, fiind în curs de negociere Protocolul de colaborare ANAF.

Acte normative pentru perioada 2021-2027:

- ✓ Hotărârea Guvernului nr. 195/2024 pentru modificarea și completarea Normelor metodologice de aplicare a prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 66/2011, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 875/2011, ca urmare a aprobării Legii nr. 265/2023 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 97/2022 pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 66/2011 *privind prevenirea, constatarea și sancționarea neregulilor apărute în obținerea și utilizarea fondurilor europene și/sau a fondurilor publice naționale aferente acestora.*
- ✓ Obiectivele actului normativ vizează corelarea perioadelor de programare 2014-2020 și 2021-2027, precum și actualizarea competențelor Parchetului European, situațiile de conflict de interese, introducerea formatului standard pentru declarația pe proprie răspundere privind exercitarea imparțială și obiectivă a atribuțiilor acestora nu este compromisă din motive care implică familia, viața afectivă, afinitățile politice sau naționale, interesul economic sau orice alt interes personal direct sau indirect.

- ✓ Legea nr. 231/2023 pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 133/2021 privind gestionarea financiară a fondurilor europene pentru perioada de programare 2021 - 2027 alocate României din Fondul european de dezvoltare regională, Fondul de coeziune, Fondul social european+, Fondul pentru o tranziție justă - a vizat, în principal, conformarea cu Decizia de punere în aplicare (UE) 2021/173 a Comisiei pentru gestionarea Mecanismului pentru Interconectarea Europei și modificarea prevederilor referitoare la limita de supracontractare, stabilită pentru Programul Tranziție Justă.
- ✓ A fost revizuită Ordonanța de Urgență nr. 112/ 2024 privind modificarea și completarea unor acte normative în vederea stabilirii unui mecanism de implementare financiară ca urmare a existenței priorităților finanțate prin sprijin comun din două fonduri, precum și pentru instituirea, în aplicarea art. 95 din RDC (finanțare nelegată de costuri), a mecanismului de implementare a proiectului finanțat din FSE+ prin Programul Educație și Ocupare. Pentru operațiunile care sunt finanțate din două fonduri (Fondul European de Dezvoltare Regională și Fondul Social European+), au fost stabilite elementele specifice de fluxuri financiare în ceea ce privește modalitatea de acordare, justificare și recuperare a prefinanțării primite de beneficiari.
- ✓ Hotărârea Guvernului nr. 41/2023 privind modificarea și completarea art. 6 din Hotărârea Guvernului nr. 936/2020 *pentru aprobarea cadrului general necesar în vederea implicării autorităților și instituțiilor din România în procesul de programare și negociere a fondurilor externe nerambursabile aferente perioadei de programare 2021-2027 și a cadrului instituțional de coordonare, gestionare și control al acestor fonduri* a - reglementează posibilitatea ca pentru Programul Tranziție Justă, autoritatea de management să poată delega exercitarea unor funcții către organismele intermediare care se organizează și funcționează la nivelul agențiilor pentru dezvoltare regională (ADR) Vest, Sud Vest, Centru, Sud Muntenia și Sud Est, precum și posibilitatea ca pentru Programul Sănătate, autoritatea de management să poată delega exercitarea unor funcții către organismele intermediare care se organizează și funcționează la nivelul ADR Vest, Sud Vest, Centru, Sud Muntenia, Sud Est, București-Ilfov, Nord-Vest, Nord-Est, Organismul intermediar regional pentru Programe europene capital uman Regiunea București-Ilfov și Organismul intermediar pentru cercetare care se organizează și funcționează în cadrul Ministerului Cercetării, Inovării și Digitalizării.
- ✓ Suplimentar, prin Hotărârea Guvernului nr. 870/2023 privind modificarea art. 6 alin. (6) din Hotărârea Guvernului nr. 936/2020 a fost reglementată posibilitatea ca pentru Programul Sănătate, autoritatea de management să poată delega exercitarea unor funcții și către Organismul intermediar pentru Promovarea Societății Informaționale (OIPSI), direcție generală în cadrul Autorității pentru Digitalizarea României.
- ✓ Ordinul comun MIPE/MF nr. 4013/5.316/2023 privind aprobarea Instrucțiunilor de aplicare a prevederilor art. 9 alin. (1) și (2) din Hotărârea Guvernului nr. 873/2022 privind stabilirea cadrului legal privind eligibilitatea cheltuielilor efectuate de beneficiari în cadrul operațiunilor finanțate în perioada de programare 2021-2027 prin Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european Plus, Fondul de coeziune și Fondul pentru tranziție justă, reglementează următoarele aspecte:
 - procedura de verificare a eligibilității TVA aferentă cheltuielilor eligibile cuprinse în cererea de rambursare atât pentru operațiunile al căror cost total

este mai mic de 5 mil. euro (inclusiv TVA) cât și pentru operațiunile al căror cost total este mai mare de 5 mil. euro (inclusiv TVA)

- procedura de verificare a dublei-finanțări a TVA aferentă cheltuielilor eligibile cuprinse în cererea de rambursare.
- ✓ Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 113/2023 *privind modificarea unor acte normative în domeniul fondurilor externe nerambursabile aferente perioadei de programare 2021 - 2027*, prin care au fost revizuite prevederile OUG nr. 23/2023 *privind instituirea unor măsuri de simplificare și digitalizare pentru gestionarea fondurilor europene aferente Politicii de Coeziune 2021-2027*. Principalele modificări s-au referit la clarificarea procesului de elaborare și publicare a ghidului solicitantului; revizuirea prevederilor privind drepturile reale asupra bunurilor imobile care fac obiectul cererii de finanțare; adaptarea duratei procesului de evaluare, selecție și contractare a cererilor de finanțare în acord cu capacitatea de evaluare a autorității de management/organismului intermediar; clarificarea termenului pentru înregistrarea la autoritatea de management/organismul intermediar a contestațiilor depuse de solicitanți; eliminarea acțiunilor și măsurilor de monitorizare consolidate, pentru a se preveni blocarea implementării proiectelor.
- ✓ Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 112/2024 *privind modificarea și completarea unor acte normative*, revizuieste reglementări din OUG nr. 23/2023 pentru o mai bună corelare cu diferitele etape ale implementării perioadei de programare 2021 -2027 și permite autorităților de management să accelereze procesul de contractare în vederea creșterii gradului de absorbție și să gestioneze echilibrat fondurile europene pentru evitarea riscului de dezangajare.
- ✓ OMIPE nr. 6059/2024 pentru modificarea Anexei la OMIPE nr. 2.041/2023 *pentru aprobarea modelului contractului de finanțare* [...] precum și pentru modificarea Anexei la OMIPE nr. 2.228/2023 *pentru aprobarea modelului deciziei de finanțare* [...] emis în aplicarea legislației primare vizează eliminarea obligației beneficiarului de a comunica cu AM/OI exclusiv prin intermediul MySMIS2021; eliminarea acțiunilor și măsurilor de monitorizare consolidate pentru a preveni blocarea implementării proiectelor; introducerea obligației AM/OI de a aproba notificarea beneficiarului de modificare a contractului/deciziei de finanțare, în situația în care modificarea afectează criteriile sau condițiile de acordare a finanțării; modificarea formatelor standard ale contractului de finanțare și ale deciziei de finanțare prin eliminarea obligației beneficiarilor de a cuprinde clauze în contractele de achiziții de lucrări care îi obligă pe contractori să transmită AM/OI, lunar, prin MySMIS2021, rapoarte privind stadiul fizic și valoric realizat, comparativ cu cel programat.

Ca urmare a includerii operațiunilor etapizate din perioada 2014-2020 în programele 2021-2027, precum și a altor modificări de context identificate ulterior adoptării deciziilor de punere în aplicare, autoritățile de management vor transmite către CE propuneri de modificare a Programelor 2021-2027.

În ceea ce privește perioada post 2027, sunt avute în vedere următoarele acțiuni:

- ✓ Organizarea de dezbateri publice pe tema viitorului Politicii de Coeziune post 2027;
- ✓ Analiza rapoartelor/orientărilor de politică elaborate la nivel european și formularea pozițiilor naționale.

Descriere

Mecanismul de redresare și reziliență (MRR) este elementul central al instrumentului NextGenerationEU (în valoare de 650 mld euro), cu împrumuturi în valoare de 291 mld euro și granturi de cca. 359 mld euro disponibile pentru sprijinirea reformelor și a investițiilor întreprinse de statele membre UE. Scopul mecanismului este de a atenua impactul economic și social al pandemiei COVID-19, precum și al actualului context geostrategic internațional marcat de agresiunea rusă împotriva Ucrainei, pentru ca economiile și societățile europene să devină mai durabile, mai reziliente și mai bine pregătite pentru provocările și oportunitățile oferite de tranziția către o economie verde și digitală.

PNRR reprezintă un răspuns coerent și integrat la situația economică și socială actuală, inclusiv pentru abordarea aspectelor legate de fiscalitate, având menirea de a conduce la întărirea potențialului de creștere economică, la crearea de locuri de muncă și la reziliența economică, socială și instituțională.

Planul se bazează pe cei șase piloni prevăzuți de MRR, incluzând măsuri privind managementul apelor, deșeurilor, biodiversității, transportului durabil, energiei verzi, educației, sănătății, eficienței energetice a clădirilor multifamiliale și a clădirilor publice, toate fiind coroborate cu măsuri orizontale de digitalizare și întărire a capacității administrației publice.

Prin reformele și investițiile asumate în cadrul PNRR se urmărește realizarea unei dezvoltări economice sustenabile și de anvergură, cu efect stimulator pentru economia și societatea românească, astfel:

- reformele fiscale și a sistemului de pensii vor genera o traiectorie sustenabilă a finanțelor publice pe termen mediu și lung, venind în întâmpinarea problemelor demografice și asigurând un traseu fiscal care să nu împovăreze bugetul statului. Reforma sistemului de pensii va asigura pensii echitabile și adecvate, în linie cu principiul contributivității;
- realizarea tranziției verzi și a celei digitale, cu impact economic pe termen mediu și lung. În sinergie cu celelalte inițiative ale UE pentru atingerea ȋintelor asumate la nivel european până în 2030, România va contribui la reducerea cu minimum 55% a emisiilor de gaze cu efect de seră și creșterea ponderii energiei din surse regenerabile în consumul final brut de energie cu 32%;
- în domeniul energetic, PNRR va contribui la realizarea obiectivului de a stimula tranziția de la utilizarea cărbunelui către folosirea prioritară a surselor regenerabile la începutul deceniului următor, precum și introducerea hidrogenului în mixul energetic. Investițiile masive în eficiența energetică vor putea asigura o reducere importantă a emisiilor și a consumului de energie electrică pe termen mediu și lung;
- reformele legislative pentru simplificarea mediului în care întreprinderile își desfășoară activitatea, prin digitalizarea procedurilor de raportare, de intrare/iesire de pe piață, simplificarea obținerii licențelor, autorizațiilor de construire, etc conferă un potențial de creștere a mediului de afaceri. În plus, se

are în vedere îmbunătățirea guvernantei corporative a companiilor de stat din sector.

- investițiile și reformele în domeniul transporturilor vor contribui la o transformare de lungă durată a preferințelor populației dinspre transportul clasic către unul sustenabil. În domeniul rutier, măsurile propuse vor promova intens electromobilitatea și utilizarea unor vehicule fără emisii. Pe de altă parte, investițiile în domeniul feroviar, în metrou vor contribui la o creștere a utilizării acestor forme alternative de transport.

În septembrie 2023 România a transmis CE modificarea PNRR printr-un act adițional³³ care vizează:

1. eliminarea sau diminuarea alocărilor aferente investițiilor finanțate din sprijinul financiar nerambursabil pentru a ține seama de contribuția financiară maximă;
2. modificarea măsurilor, inclusiv a jaloanelor și țăintelor aferente, care nu pot fi îndeplinite, în totalitate sau parțial, ca urmare a unor circumstanțe obiective, cu următoarele sub-categorii:
 - modificări de substanță a unor măsuri incluse în PNRR;
 - diminuarea indicatorilor cantitativi aferenți țăintelor și jaloanelor cu menținerea alocării financiare pentru investiție, în urma creșterii prețurilor și/sau întreruperii lanțurilor de aprovizionare;
 - decalarea termenelor de realizare a țăintelor și jaloanelor ca urmare a creșterii prețurilor și a întârzierilor înregistrate în termenele de livrare sau în procesul desfășurării licitațiilor (ex: contestații);
 - modificarea sprijinului financiar rambursabil prin eliminarea sau diminuarea unor investiții cu risc crescut de nerealizare.
3. elaborarea noului capitol REPowerEU prin care se urmărește creșterea rezilienței și independenței energetice a României.
4. corectarea erorilor materiale.

Comisia Europeană a evaluat³⁴ pozitiv PNRR, noua valoare a acestuia fiind de 28.511,58 mil. eur, din care: 13.566,06 mil. eur pentru componenta de asistență financiară nerambursabilă și respectiv, 14.942,15 mil. eur pentru componenta de împrumut, planul cuprinzând 66 de reforme și 111 investiții. Planul modificat al României pune un accent puternic pe tranziția verde, alocând 44,1 % (în creștere față de 41 % în planul inițial) din fondurile disponibile pentru măsuri care sprijină obiectivele climatice.

Capitolul REPowerEU cuprinde două noi măsuri și șapte investiții prin care se consolidează în mod semnificativ eforturile României în ceea ce privește tranziția verde. Astfel, una dintre reforme introduce cadrul juridic pentru utilizarea terenurilor neproductive sau degradate aflate în proprietatea statului pentru producerea de

³³ Regulamentul (UE) 2023/435 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 februarie 2023 de modificare a Regulamentului (UE) 2021/241 în ceea ce privește capitolele privind REPowerEU din planurile de redresare și reziliență și de modificare a Regulamentelor (UE) nr. 1303/2013, (UE) 2021/1060 și (UE) 2021/1755 și a Directivei 2003/87/CE (denumit în continuare Regulamentul (UE) 2023/435)

³⁴ revizuit în 21 noiembrie 2023

energie verde, iar cealaltă instituie ghișee unice care să furnizeze prosumatorilor servicii de consiliere pentru renovările vizând eficiența energetică și pentru producerea de energie din surse regenerabile. Cele șapte investiții au ca scop accelerarea utilizării surselor regenerabile de energie și a ritmului renovărilor vizând eficiența energetică, precum și recalificarea forței de muncă în vederea dobândirii de competențe verzi.

În ceea ce privește **consolidarea pregătirii digitale și a rezilienței sociale ale României**, PNRR revizuit contribuie la tranziția digitală pentru care alocă 21,8%, în creștere față de 20,5% alocare inițială. Acesta prevede dezvoltarea infrastructurii și digitalizarea unor sectoare specifice, cum ar fi sănătatea, serviciile publice de ocupare a forței de muncă și protecția socială, transporturile, educația, fiscalitatea, cultura, sistemul judiciar și serviciile de mediu. Capitolul privind REPowerEU cuprinde o reformă și două subinvestiții legate de digitalizarea autorităților publice, oferind noi soluții și echipamente digitale. Acestea au ca scop optimizarea rețelei de comunicații, crearea unui centru de date și limitarea riscului de atacuri cibernetice asupra infrastructurii operatorului de sistem de transport de energie electrică.

A fost, de asemenea, consolidată dimensiunea socială importantă a planului. Alături de reformele și investițiile din planul inițial, printre noile măsuri se numără scheme de vouchere pentru a accelera utilizarea surselor regenerabile de energie și pentru a îmbunătăți eficiența energetică a gospodăriilor, cu un accent deosebit pe gospodăriile vulnerabile, formarea pentru dobândirea de competențe în domeniul energiei verzi și accelerarea producerii de energie verde.

Stadiu

Consiliul Uniunii Europene a aprobat decizia³⁵ de punere în aplicare, care a fost comunicată României în 3 noiembrie 2021, ulterior fiind încheiate Acordul de contribuție financiară și Acordul de împrumut cu Comisia Europeană.

România a primit cu titlu de **prefinanțare** suma de 3.793,64 mil. euro, reprezentând procentul de 13% din valoarea planului, aferentă celor două componente, respectiv suma de **1.851,16 mil. euro** pentru componenta de **asistență financiară nerambursabilă**, conform Acordului de contribuție financiară dintre Comisia Europeană și România în decembrie 2021 și suma de **1.942,48 mil. euro** pentru componenta de **asistență financiară rambursabilă**, conform Acordului de împrumut dintre Comisia Europeană și România în ianuarie 2022.

Ulterior, după modificarea PNRR, România a încasat suma de 288,08 mil. euro în ianuarie 2024 reprezentând valoarea prefinanțării, respectiv procentul de 20% pentru componenta de asistență financiară nerambursabilă aferentă capitolului Repower EU.

Pentru implementarea PNRR, a fost creat cadrul instituțional și financiar, prin:

- OUG nr.124/2021 privind stabilirea cadrului instituțional și financiar pentru gestionarea fondurilor europene alocate României prin MRR precum și pentru modificarea și completarea OUG nr.155/2020 privind unele măsuri pentru elaborarea Planului național de redresare și reziliență necesar României pentru

³⁵În conformitate cu prevederile art.20 alin.(1) din Regulamentul (UE) 2021/241 de instituire a MRR

accesarea de fonduri externe rambursabile și nerambursabile în cadrul MRR, cu modificările și completările ulterioare;

- HG nr.209/2022 privind aprobarea Normelor metodologice de aplicare a OUG nr.124/2021;
- OUG nr.70/2022 privind prevenirea, verificarea și constatarea neregulilor/dublei finanțări, a neregulilor grave apărute în obținerea și utilizarea fondurilor externe nerambursabile/rambursabile alocate României prin MRR și/sau a fondurilor publice naționale aferente acestora și recuperarea creanțelor rezultate, cu modificările și completările ulterioare.
- HG nr. 1235/2022 privind aprobarea distribuției bugetului aferent reformelor și investițiilor prevăzute în PNRR, cu modificările și completările ulterioare

Îndeplinirea jaloanelor și Țintelor asumate prin PNRR se realizează prin implicarea a 20 de coordonatori de reforme și/sau investiții la care se vor adăuga încă doi noi coordonatori responsabili pentru componenta REPowerEU. MIPE³⁶ a încheiat acorduri de finanțare cu coordonatorii de reforme și/sau investiții pentru monitorizarea și controlul fondurilor alocate și pentru a asigura centralizarea informațiilor și transmiterea cererilor de plată la CE. Pentru perioada 2024-2026 sunt prevăzute două cereri de plată în trimestrele I și III ale fiecărui an, cuantumul lor fiind stabilit prin Decizia Consiliului de punere în aplicare a evaluării planului României.

Plata tranșelor din componenta nerambursabilă și respectiv din cea de împrumut se realizează numai după constatarea îndeplinirii satisfăcătoare a tuturor jaloanelor și Țintelor asociate fiecărei cereri de plată, cu ocazia evaluării din partea CE.

Distribuția sumelor aprobate României din PNRR, pe componente (asistența financiară nerambursabilă/împrumut) și a termenelor aferente cererilor de plată înaintate CE de Romania, este următoarea:

Anul	Nr. cerere de plată	Termen transmitere	Valoarea componentei „nerambursabile” [mil. euro]	Valoarea componentei „împrumut” [mil. euro]	TOTAL [mil. euro]	Nr. Jaloane
2024	4	Q1 2024	1.003.031.904	1.677.245.690	2.680.277.594	46
	5	Q3 2024	1.351.912.566	3.287.401.552	4.639.314.118	71
2025	6	Q3 2025	1.809.818.435	1.744.335.517	3.554.153.952	79
2026	7	Q1 2026	1.548.157.938	1.610.155.862	3.158.313.800	68
	8	Q3 2026	1.809.818.435	3.824.120.173	5.633.938.608	108

Sumele încasate efectiv aferente Cererii de plată nr.1 sunt în cuantum de 1.772,32 mil. euro pentru componenta de asistență financiară nerambursabilă și 789.67 mil. euro pentru componenta de asistență financiară rambursabilă, rezultând un total de 2.561,99 mil. euro.

³⁶coordonatorul național al PNRR

Sumele solicitate CE prin cea de-a doua cerere de plată au fost în cuantum de 2.147,49 mil. euro pentru componenta de asistență financiară nerambursabilă și 1.080,20 mil. euro pentru componenta de asistență financiară rambursabilă.

Cea de-a doua cerere de plată a fost condiționată de îndeplinirea a 51 de ținte și jaloane. Ca urmare a neîndeplinirii parțiale a unui jalon³⁷, Comisia a redus tranșa de asistență financiară rambursabilă cu suma de 10,77 mil. euro.

Astfel, ținând cont de deducerea prefinanțării, sumele aferente Cererii de plată nr.2 încasate efectiv sunt în valoare de 2.798,72 mil. euro (1.868,32 mil. euro pentru componenta de asistență financiară nerambursabilă și 930,40 mil. euro pentru componenta de asistență financiară rambursabilă).

Sumele solicitate CE prin cea de-a treia cerere de plată înainte de deducerea prefinanțării au fost în cuantum de 1,858.68 mil. euro pentru componenta de asistență financiară nerambursabilă și 811,03 mil. euro pentru componenta de asistență financiară rambursabilă, rezultând un total de 2.699,71 mil. euro.

Cea de-a treia cerere de plată a fost condiționată de îndeplinirea a 74 de ținte și jaloane și a fost transmisă de România în data de 15 decembrie 2023. În urma evaluării pozitive a COM, au fost considerate îndeplinite 68 de ținte și jaloane, în timp ce 6 jaloane au fost considerate parțial îndeplinite sau neîndeplinite.

Până în prezent România a încasat de la COM suma totală de 9.442,43 mil. euro, din care 5.779,88 mil. euro pentru componenta de asistență financiară nerambursabilă și 3.662,55 mil. euro pentru componenta de asistență financiară rambursabilă.

B. Fonduri din politica agricolă comună

1. Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR) - Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR) 2014-2020 (extins 2021-2022 pe baza normelor de tranziție).

Alocarea financiară din FEADR, acordată pentru implementarea PNDR în perioada 2014-2022 este de 10.968,15 mil. euro. La aceasta, se adaugă contribuția națională, de la bugetul de stat, în valoare de 1.735,47 mil. euro, astfel ca **bugetul total PNDR este de 12.703,62 mil. euro**. Alocarea financiară FEADR pe ani pentru PNDR 2014-2020, extins pe baza normelor de tranziție și în 2021-2022 este următoarea:

An	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Alocare FEADR [mil. euro]	0,0	1.723,26	1.751,61	1.186,54	1.184,73	1.141,93	1.139,93	1.385,77	1.454,38

1.1. Rata de absorbție PNDR:

Au fost efectuate plăți³⁸ (FEADR și Buget de stat) în valoare publică de **11.310,12 mil. euro**, din care doar valoarea plăților efectuate din FEADR către beneficiarii tuturor măsurilor PNDR este de 9.785,76 mil. euro (grad de absorbție 89,22%). Dacă

³⁷ jalonul 129 - Semnarea contractelor pentru construirea unei capacități de electroizoare noi de cel puțin 100 MW

³⁸ conform declarațiilor trimestriale de cheltuieli transmise în perioada 2016 - 2024-trim III, la care se adaugă plățile efectuate în perioada 16 octombrie - 31 decembrie 2024.

la acestea se adaugă și pre-finanțarea primită, rezultă un **grad de absorbție FEADR de 92,18%**. Plățile aferente angajamentelor bugetare se fac pe principiul N+3, neexistând dezangajari pentru sumele alocate din FEADR în perioada 2015 - 2020.

1.2. Implementare³⁹ PNDR

Măsurile ce se desfășoară pe principiul depunerii de proiecte: urmare sesiunilor derulate⁴⁰ numărul proiectelor depuse este de 129.705 cu o valoare publică 13.136,96 mil. euro. Numărul proiectelor selectate pentru finanțare este de 91.289 în valoare publică de 7.575,06 mil. euro, din care au fost contractate 85.926 proiecte în valoare publică de 6.935,74 mil. euro. Prin procedura de tranziție au fost transferate din PNDR 2007-2013 în PNDR 2014-2020 în vederea finalizării acestora, 18.636 proiecte cu o valoare publică de 405,53 mil. euro.

Programul conține și o componentă de plăți compensatorii pe suprafață, respectiv animale, pe bază de angajamente anuale/multianuale și ulterior depunerea de cereri de plată în cadrul Campaniilor anuale de depunere cereri la APIA. În cadrul acestor măsuri au fost efectuate plăți în valoare publică de 5.347,59 mil. euro.

2. Planul Strategic PAC (PS PAC) 2023-2027:

PS⁴¹ PAC 2023-2027 a fost elaborat în conformitate cu Regulamentul (UE) 2021/2115⁴², conform căruia României i-au fost alocate fonduri FEADR, FEGA plăți directe și FEGA intervenții sectoriale, după cum urmează:

Exercițiul financiar	2023	2024	2025	2026	2027	2028	
FEGA ⁴³ Plăți directe	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Total
Alocări ajustate pentru plăți directe [mil. euro]	NA	1.897,05	1.924,61	1.952,17	1.979,73	2.029,60	9.783,15
FEGA sectoriale	2023	2024	2025	2026	2027	2028	Total
Vin [mil. euro]	2,00	8,34	10,65	45,84	45,84	NA	112,67
Apicultura [mil. euro]	6,08	6,08	6,08	6,08	6,08	NA	30,41

³⁹ stadiu cumulat la 16.01.2025

⁴⁰ În zece ani de implementare⁴⁰ conform declarațiilor trimestriale de cheltuieli transmise în perioada 2016 - 2024-trim III, la care se adaugă plățile efectuate în perioada 16 octombrie - 31 decembrie 2024.

⁴⁰ stadiu cumulat la 16.01.2025

⁴⁰ în zece ani de implementare

⁴¹ aprobat în data de 7 decembrie 2022 de către CE prin Decizia C(2022) 8783.

⁴² Regulamentul (UE) 2021/2115 al Parlamentului European și al Consiliului din 2 decembrie 2021 de stabilire a normelor privind sprijinul pentru planurile strategice care urmează a fi elaborate de statele membre în cadrul politicii agricole comune (planurile strategice PAC) și finanțate de FEGA și de FEADR și de abrogare a Regulamentelor (UE) nr. 1305/2013 și (UE) nr. 1307/2013.

⁴³ În cazul FEGA, An calendaristic N=An financiar N+1

FEADR	2023	2024	2025	2026	2027	2028	Total
Alocari ajustate [mil. euro]	967,05	1.016,92	1.016,92	1.016,92	1.016,92	NA	5.034,73

2.1 Implementare Plan Strategic PAC:

În cadrul FEADR, au fost depuse 8.444 cereri de finanțare, cu o valoare publică 3.511,98 mil. euro, din care au fost selectate pentru finanțare 4.600 cereri în valoare publică 1.403,93 mil. euro și contractate 3.409 cereri în valoare publică 681,55 mil. euro

În perioada 15 decembrie 2023 - 22 ianuarie 2024 s-a desfășurat sesiunea de depunere a Strategiilor de Dezvoltare Locală din cadrul *DR-36 LEADER - Dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității*, urmare căreia, au fost depuse și selectate pentru finanțare 246 strategii cu o valoare publică de 500,00 mil. euro.

În perioada 4 aprilie - 12 iunie s-a desfășurat **Campania 2024** pentru depunerea cererilor unice de plată pentru intervențiile de mediu și clima (DR-01, DR-02, DR-03, DR-04, DR-05, DR-09, DR-10 și DR-11), s-a solicitat suma de **395,90 mil. euro** fiind autorizate **225,55 mil. euro**.

În perioada 09 ianuarie - 10 februarie 2025, se desfășoară campania de depunere a cererilor de plată pentru intervenția DR-06 - Bunăstarea animalelor.

Au fost efectuate plăți (FEADR și Buget de stat) în valoare publică de **485,71 mil. euro** (conform declarațiilor de cheltuieli transmise către COM și plăților către beneficiari în perioada octombrie 2024 - ianuarie 2025), din care doar valoarea plăților efectuate din FEADR către beneficiarii tuturor măsurilor este **432,82 mil. euro**.

Asistența tehnică rambursată ca finanțare forfetară (procent raportat la totalul cheltuielilor FEADR declarate) este de **7,99 mil. euro**. Gradul de absorbție FEADR este de **8,76%**.

În anii 2023-2024 s-a primit din bugetul FEADR prefinanțarea de **10,69 mil. euro**, în vederea asigurării bugetului necesar demarării și derulării Planului. Această sumă se adaugă plăților efectuate și conduce la un grad de absorbție FEADR de **10,76%** (plăți efectuate și prefinanțare FEADR).

In cadrul FEGA plăți directe, intervențiile implică depunerea cererii de plată în cadrul campaniilor anuale, în Campania 2023, au fost efectuate plăți în valoare de **1.869,60 mil. euro**, din alocarea de **1.897,05 mil. euro**, aferentă anului financiar 2024.

În perioada 4 aprilie - 12 iunie s-a desfășurat **Campania 2024** pentru depunerea cererilor unice de plată pentru intervențiile din sectoarele vegetal și zootehnic, suma totală solicitată este de **1.880,28 mil. euro** (calculată pe baza cuantumului unitar programat) fiind autorizate **1.384,68 mil. euro**.

In ceea ce privește FEAGA intervenții sectoriale:

- în sectorul vitivinicol, în cadrul IS-V-01 - *Restructurarea și reconversia plantațiilor viticole*, au fost depuse și aprobate la nivelul APIA cereri de finanțare în valoare de **45,07 mil. euro** și au fost efectuate plăți în valoare de **7,76 mil. euro**.
- în cadrul IS-V-03 - *Asigurarea recoltelor*, au fost depuse cereri de finanțare în valoare de **0,97 mil. euro** și au fost efectuate plăți de **0,85 mil. euro**.
- în sectorul legume-fructe, a fost depus un Program Operațional cu o valoare totală a sprijinului de **0,71 mil. euro**.
- în sectorul apicol în anul financiar 2023 s-au plătit din FEAGA **6,03 mil. euro** din alocarea de 6,08 mil. euro, iar în anul financiar 2024 au fost efectuate plăți de **6,08 mil. euro**.

2.2 Fondul European de Garantare Agricolă (FEAGA):

APIA⁴⁴ funcționează în subordinea MADR⁴⁵ și gestionează schemele de sprijin acordate fermierilor, finanțate din FEAGA, FEADR și Bugetul Național (BN).

Începând cu Campania 2023, în conformitate cu Planul Strategic PAC 2023-2027, APIA derulează următoarele intervenții finanțate din FEAGA:

PD-01 - Sprijinul de bază pentru venit în scopul sustenabilității (BISS)

PD-02 - Sprijinul redistributiv complementar pentru venit în scopul sustenabilității (CRISS)

PD-03 - Sprijinul complementar pentru venit pentru tinerii fermieri (CIS - YF)

PD-04 - Practici benefice pentru mediu aplicabile în teren arabil

PD-05 - Practicarea unei agriculturi prietenoase cu mediul în fermele mici, respectiv gospodăriile tradiționale

PD-06 - Înierbarea intervalului dintre rânduri în plantațiile pomicole, viticole, pepiniere și hameiști

PD-07 - Creșterea nivelului de bunăstare a vacilor de lapte

PD-08 - Măsură pentru bunăstarea tineretului bovin la îngrășat

PD-09 - Sprijin cuplat pentru venit - soia

PD-10 - Sprijin cuplat pentru venit - Lucernă

PD-11 - Sprijin cuplat pentru venit - Leguminoase pentru industrializare

PD-12 - Sprijin cuplat pentru venit - Căneapă

PD-13 - Sprijin cuplat pentru venit - Orez

PD-14 - Sprijin cuplat pentru venit - Sămânță de cartof

PD-15 - Sprijin cuplat pentru venit - Hamei

PD-16 - Sprijin cuplat pentru venit - Sfeclă de zahăr

PD-17 - Sprijin cuplat pentru venit - Legume cultivate în câmp pentru consum în stare proaspătă sau destinate industrializării (tomate, castraveți, ardei, vinete)

PD-18 - Sprijin cuplat pentru venit - Legume cultivate în sere și solarii

PD-19 - Sprijin cuplat pentru venit - Fructe (prune, mere, cireșe, vișine, caise și piersici)

PD-20 - Sprijin cuplat pentru venit - Semințe pentru plante furajere

⁴⁴ Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură

⁴⁵ Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale

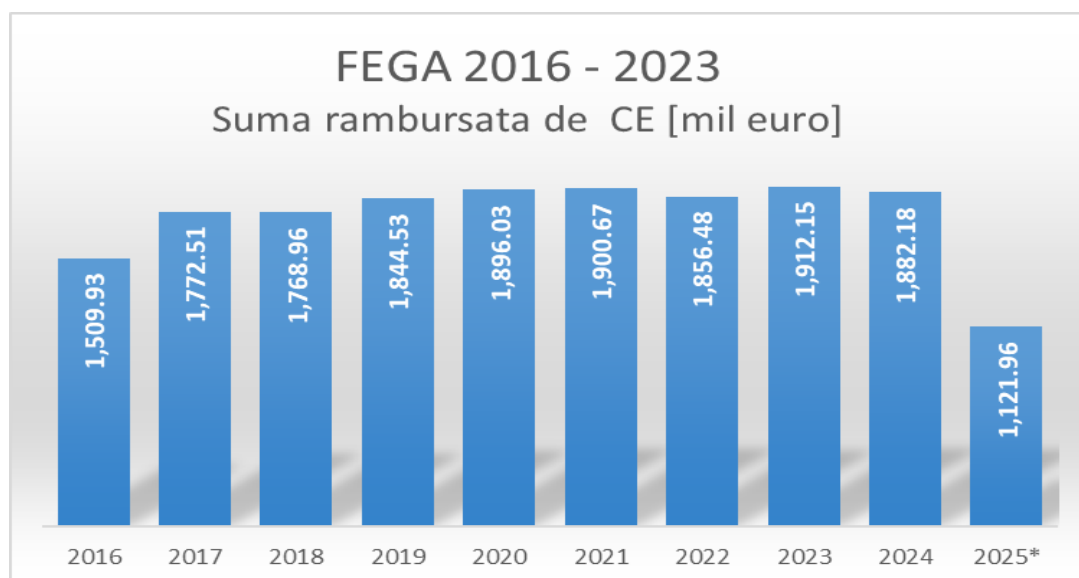
PD-21 - Sprijin cuplat pentru venit - Vaci de lapte
 PD-22 - Sprijin cuplat pentru venit - Carne vită
 PD-23 - Sprijin cuplat pentru venit - Bivolite de lapte
 PD-24 - Sprijin cuplat pentru venit - Ovine - caprine
 PD-25 - Sprijin cuplat pentru venit - Viermi de matase

Alocarea FEAGA plăți directe 2023-2027:

Alocare FEAGA	2023	2024	2025	2026	2027	TOTAL ALOCAT 2023-2027
Plăți directe [mil. euro]	1.897,05	1.924,61	1.952,17	1.979,73	2.029,59	9.783,15

*La plafoanele financiare din FEAGA menționate mai sus, se adaugă și cele pentru măsuri de piață, comerț exterior și promovare produse agricole în suma de 143,60 mil. euro pentru perioada 2023-2027

Sumele rambursate de către CE în anii financiari 2016 - 2025, din FEAGA până la această dată se ridică la valoarea totală de 17,46 mld. Euro, astfel:

*Suma FEAGA aferentă anului financiar 2025 reprezintă rambursările efectuate de CE aferente declarației de cheltuieli 16.10.2024-30.11.2024.

De asemenea, în perioada 16 octombrie 2024 - 16 ianuarie 2025, APIA a autorizat la plată din FEAGA și FEADR + cofinanțare de la bugetul național suma de **1.714,87 mil. euro**, din care pentru:

- Campania 2024 în sumă de 1.635,91 mil. euro și
- Măsuri de piață, comerț exterior, promovarea produselor agricole și ajutoare de stat în suma de 78,97 mil. euro.

Scheme noi de sprijin destinate susținerii fermierilor în 2024 ca urmare a agresiunii Rusiei împotriva Ucrainei:

- Schema de ajutor de stat pentru sprijinirea întreprinderilor care își desfășoară activitatea în domeniul producției primare de produse agricole vegetale (OG nr. 5/2024)
- Schema de ajutor de stat pentru susținerea activității crescătorilor din sectoarele suin și avicol, în perioada 1 august 2022 - 31 august 2023 (OG nr. 12/2024)

- Schema de ajutor de stat pentru susținerea activității crescătorilor din sectorul bovinelor de carne și al bubalinelor, pentru pierderile aferente perioadei 1 octombrie 2022 - 31 martie 2023 (OG nr. 13/2024)

Campania de primire a cererilor de plată 2024

În Campania de primire a cererilor de plată aferente anului 2024, în perioada **4 aprilie - 12 iunie 2024** au fost depuse **730.395 cereri de plată**, pentru o suprafață de **9.962.885 ha**.

În continuare sunt prezentate câteva dintre măsurile luate de APIA:

- autorizarea și efectuarea plăților în avans către fermierii beneficiari ai intervențiilor din PS PAC 2023-2027 cu sprijin din FEAGA, FEADR + cofinanțare de la BN.
- încheierea/prelungirea convențiilor de lucru încheiate între APIA, fondurile de garantare în domeniul agriculturii și băncile comerciale în vederea eliberării adeverințelor în cadrul diferitelor intervenții implementate, încheierea de acorduri și protocoale cu instituții din țară și din străinătate;
- participarea la misiunile de audit ale CE, ale Curții Europene de Conturi, la întâlnirile bilaterale sau de conciliere;
- activități de informare publică asupra intervențiilor derulate din fonduri europene (FEAGA și FEADR) și de la BN;
- identificarea prin mijloace electronice a parcelelor agricole din cadrul exploatației și a suprafețelor din angajamente.

Pentru creșterea gradului de accesare a intervențiilor, AM PNDR, APIA și AFIR au avut în vedere campanii ample de informare a potențialilor beneficiari, derulate prin diferite canale de comunicare, incluzând publicații pe site-urile instituțiilor responsabile, pe portalul Rețelei Naționale de Dezvoltare Rurală, comunicate de presă, informații furnizate prin formularul cererii de plată și Ghidul solicitantului, precum și caravane și campanii de informare și promovare înainte de demararea depunerii cererilor de plată.

Fondul European pentru Pescuit și Afaceri Maritime

Gradul de angajare al sumelor alocate 2014-2020: 102,86%, stadiul plăților la data curentă (sume justificate de beneficiari): 87,96% iar gradul de absorbție⁴⁶ la data curentă: 80,43%.

Programul pentru Acvacultură și Pescuit 2021-2027 a fost aprobat în data de 30.11.2022, cu o alocare de 232,07 mil. euro, din care 162,45 mil. euro contribuție UE și 69,62 mil. euro contribuția publică națională.

Sumele alocate României pentru cadrul financiar multianual 2021-2027, pe ani:

An	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Total
Alocări FEPAM								
2021-2027 [mil. euro]	0,00	31,51	30,46	29,38	26,62	22,07	22,41	162,45

⁴⁶ În baza sumelor declarate la CE

An	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Total
----	------	------	------	------	------	------	------	-------

C. Contribuția României la bugetul UE

Potrivit angajamentelor asumate prin Tratatul de aderare a Republicii Bulgaria și a României la Uniunea Europeană ratificat prin Legea nr. 157/2005, România, în calitate de stat membru, participă la finanțarea bugetului Uniunii Europene potrivit regulilor comunitare unitare care sunt direct aplicabile de la data aderării. Astfel, începând cu 1 ianuarie 2007, România asigură plata contribuției sale pentru finanțarea bugetului Uniunii Europene în cadrul sistemului resurselor proprii ale bugetului comunitar.

Sistemul resurselor proprii ale Uniunii Europene este reglementat prin Decizia (UE, EURATOM) 2020/2053 a Consiliului din 14 decembrie 2020 privind sistemul de resurse proprii ale Uniunii Europene.

Aceste sume pot suferi modificări, datorate ajustărilor tehnice automate ale indicatorilor stabiliți în cadrul reuniunii ACOR-Previziuni, la momentul apariției noilor indicatori macroeconomici estimați de Comisia Europeană și altor influențe din piața internă și internațională.

Contribuția României la bugetul Uniunii Europene pentru anul 2024 și estimarea pentru anii 2025 - 2027					
Cod	Denumirea	2024	2025	2026	2027
55.03.01	Contributii din taxe vamale	1.413.972	2.000.000	2.040.000	2.080.800
55.03.03	Contribuții din sectorul zaharului	0	0	0	0
Total contributii din resurse proprii tradiționale		1.413.972	2.000.000	2.040.000	2.080.800
55.03.04	Contributii din resursa TVA	1.879.397	2.063.754	2.105.029	2.129.843
55.03.06	Contributii din resursa VNB	8.386.036	10.365.291	10.510.872	10.635.551
55.03.10	Contributii pentru reducerile în favoarea Danemarca, Austria, Țărilor de Jos, Suediei, Austriei și Germaniei	858.609	935.696	965.794	977.179
55.03.11	Contributii din deșeurile de ambalaje de plastic nereciclate	1.316.701	1.366.160	1.410.105	1.426.727
Total contributii din resurse proprii		13.854.715	16.730.900	17.031.800	17.250.100
55.03.07	Contribuții suplimentare și neprevăzute	932.280	1.155.000	2.146.950	2.087.329
55.03	Contributia Romaniei la bugetul UE	14.786.995	17.885.900	19.178.750	19.337.429

În contextul războiului de agresiune purtat de Rusia împotriva Ucrainei, Uniunea Europeană (UE), împreună cu statele membre (SM), au decis să ofere un sprijin suplimentar prin acoperirea costurilor privind rata dobânzii la împrumutul acordat de UE Ucrainei în 2023, în valoare de 18 miliarde euro. Subvenția pentru dobândă urmează să fie suportată de către SM prin contribuții voluntare suplimentare, calculate de serviciile Comisiei Europene (CE), conform cheii VNB aferente fiecărui SM.

Prin Ordonanța de urgență nr.95/2023, publicată în 3.11.2023, în Monitorul Oficial al României nr. 1.344, Guvernul României a aprobat participarea României la Acordul de contribuție în temeiul art. 7 din Regulamentul (UE) 2022/2.463 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 decembrie 2022 de instituire a unui instrument pentru acordarea de sprijin financiar acordat Ucrainei pentru 2023, (asistență macrofinanciară+), în vederea autorizării efectuării plăților, pentru perioada 2024-2027 potrivit Acordului de Contribuție.

În tabelul de mai jos este prezentată estimarea contribuției României la bugetul UE în contul sprijinului financiar acordat Ucrainei în ceea ce privește subvenționarea dobânzii, în cadrul Instrumentului pentru acordarea de sprijin financiar Ucrainei (asistență macrofinanciară+):

Contribuția României în cadrul Instrumentului MFA+ pentru anul 2024 și estimarea pentru anii 2025 - 2027					
mii Lei					
Cod	Denumirea	2024	2025	2026	2027
55.04.04	Contribuția financiară către UE în contul sprijinului microfinanciar acordat Ucrainei	52.838	64.700	65.500	66.200
55.04	Alte plăți către UE	52.838	64.700	65.500	66.200

Prin Legea nr. 16/2008, România a aderat la Acordul, semnat la Luxemburg la 25 iunie 2005, de modificare a Acordului de parteneriat dintre membrii grupului statelor din Africa, Caraibe și Pacific (ACP), pe de o parte, și Comunitatea Europeană și statele membre, pe de altă parte, semnat la Cotonou la 23 iunie 2000. În acest context, România contribuie la cel de-al 11-lea Fond European pentru Dezvoltare (FED 11).

În tabelul de mai jos este prezentată estimarea contribuției României la FED pentru perioada 2024-2026:

Contribuția României la Fondul European de Dezvoltare pentru anul 2024 și estimarea pentru anii 2025-2027					
mii Lei					
Cod	Denumirea	2024	2025	2026	2027
55.02.05	Contribuția României la Fondul European de Dezvoltare	53.581	29.400	25.700	18.700
55.02	Transferuri curente în străinătate (către organizații internaționale)	53.581	29.400	25.700	18.700

Poziția financiară netă în relația cu UE:

Fluxuri financiare în relația cu UE [mil. euro]	Alocari / perioada de programare	2007-2023 execuția la 31.12.2023	Estimări 2024	2024 execuția la 31.12.2024	2007-2024 execuția la 31.12.2024
I. SUME PRIMITE DE LA BUGETUL UE (A+B+C)	165,913.40	92,105.91	14,289.59	7,182.42	99,288.33
1. SUME PRIMITE DE LA BUGETUL UE din CFM 2007-2013	40,254.23	36,685.40	X	X	36,685.40
2. SUME PRIMITE DE LA BUGETUL UE din CFM 2014-2020	52,906.44	48,272.53	4,501.03	2,792.86	51,065.39
3. SUME PRIMITE DE LA BUGETUL UE din CFM 2021-2027	55,745.58	1,533.31	6,138.93	4,101.49	5,634.79
4. NextGenerationEU 2021-2023	17,007.16	5,614.67	3,649.63	288.08	5,902.75
II. SUME PLATITE CATRE BUGETUL UE	33,491.21	29,589.28	3,252.21	3,014.14	32,603.42
1. Contributia României la bugetul UE	32,839.82	28,981.06	3,207.38	2,972.42	31,953.48
2. Alte contribuții	651.38	608.22	44.83	41.72	649.94
III. SOLDUL FLUXURILOR = I - II	132,422.20	62,516.63	11,037.38	4,168.29	66,684.91

4.9 DATORIA PUBLICĂ ȘI FINANȚAREA DEFICITULUI BUGETAR⁴⁷

Datoria guvernamentală (conform metodologiei UE)

La sfârșitul lunii octombrie 2024, datoria guvernamentală a reprezentat 54,0% din PIB⁴⁸, din care datoria internă 26,4% din PIB, iar datoria externă 27,6% din PIB.

Nivelul datoriei guvernamentale în PIB include și datoria contractată în nume propriu de companiile reclassificate în sectorul administrație publică la sfârșitul lunii octombrie 2024 de 0,08% în PIB, nivel care a fost extrapolat pentru întreaga perioadă de analiză.

Pentru sfârșitul anului 2024, în funcție execuția deficitului bugetar, se estimează un nivel al datoriei publice guvernamentale de cca 54,9%⁴⁹ din PIB⁵⁰.

Pe termen mediu, pachetul financiar de sprijin din partea UE, de care beneficiază și România, joacă un rol important atât în realizarea corecției bugetare, cât și în implementarea unor programe și investiții esențiale, care să sprijine reziliența și capacitatea de adaptare a economiei în contextul actual marcat de inflație ridicată și de politici monetare restrictive, precum și potențialul de creștere prin reforme majore și investiții cheie pentru facilitarea tranziției verde și digitală. Utilizarea componentei de împrumut din cadrul Planului Național de Redresare și Reziliență are un impact pozitiv în reducerea costurilor de finanțare la nivel suveran, ținând cont de costurile foarte avantajoase aferente împrumutului (respectiv în termenii financiari la care CE se împrumută în numele UE de pe piețele financiare, la care se

⁴⁷datoria guvernamentala bruta calculata conform metodologiei UE, care include și datoria societăților reclassificate în sectorul administrației publice.

⁴⁸ Conform metodologiei UE, ponderea datoriei în PIB s-a calculat luând în considerare suma PIB-urilor realizate în ultimele 4 trimestre (PIB conform comunicat INS nr.308 din 6 decembrie 2024) (trim. IV 2023 - trim. III 2024) comunicate de către INS. Odată cu publicarea de către INS a PIB-ului pentru trimestrul IV 2024 în data de 8 martie 2025, indicatorul ponderea datoriei guvernamentale în PIB urmează să fie revizuit și se va republica pe site-ul Ministerului Finanțelor la secțiunea Datorie Publică - Statistici și prezentări.

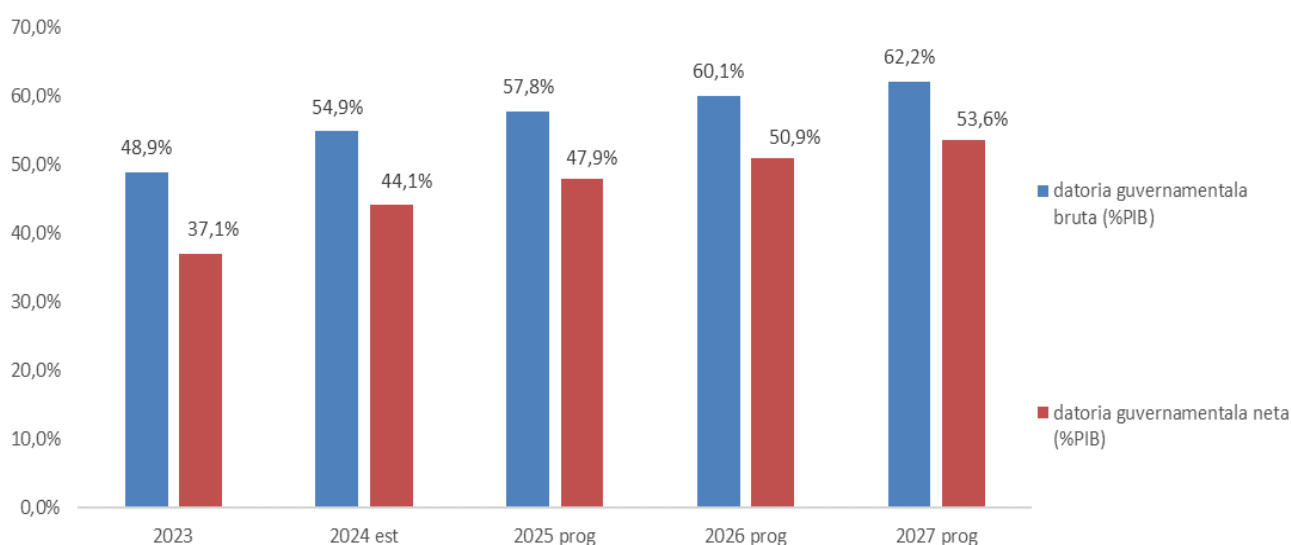
⁴⁹ Indicatorul a fost calculat pe baza unei creșteri economice de 1,0% prognozate pentru anul 2024 conform CNSP prognoza de toamnă-decembrie 2024 și a nivelului deficitului bugetului general consolidat în execuție

⁵⁰ Nivelul estimat al datoriei publice guvernamentale pentru sfârșitul anului 2024 include și asigurarea prefinanțării necesarului de finanțare aferent anului 2025 în funcție de deficitul bugetului general consolidat aferent anului 2024

adaugă costurile suportate de CE pentru obținerea și gestionarea finanțării respective), ceea ce se va reflecta în reducerea cheltuielilor cu dobânzile aferente datoriei publice și implicit asupra deficitului bugetar în anii următori utilizării tragerilor din acest împrumut.

Luând în considerare nivelul prognozat al deficitelor bugetare pentru perioada 2025 - 2027, precum și prognozele curente a indicatorilor macroeconomici⁵¹, estimăm că la sfârșitul anului 2025⁵² ponderea datoriei guvernamentale brute se va situa la nivelul de 57,8% în PIB. Dacă se au în vedere activele financiare lichide⁵³, nivelul datoriei guvernamentale nete (reprezentând datoria guvernamentală brută minus activele financiare lichide) se va situa la cca 47,9% din PIB.

Datoria guvernamentală conform metodologiei UE (% PIB)

Sursa: Ministerul Finanțelor

Factorii care vor determina nivelul datoriei publice conform metodologiei UE, pe termen mediu sunt prezentați în tabelul de mai jos:

% DIN PIB	CODUL SEC	2023	2024 est	2025 progr	2026 progr	2027 progr
1. Datoria guvernamentală brută		48,9%	54,9%	57,8%	60,1%	62,2%
2. Modificarea datoriei guvernamentale	Puncte procentuale	1,0	6,0	2,9	2,3	2,1

51 CNSP - Proiecția principalilor indicatori macroeconomici 2024-2028, prognoza de toamnă - decembrie 2024

52 Estimările indicatorului sunt pentru sfârșitul fiecărui an. Pe parcursul anului datoria publică poate fluctua în concordanță cu politica de finanțare a Ministerului Finanțelor privind atragerea în avans a resurselor necesare pentru implementarea planului de finanțare.

53 Activele financiare lichide se referă la următoarele instrumente : AF1 - aur și DST, AF2 - depozite și numerar, AF3- titluri de valoare, altele decât acțiuni, AF5 - acțiuni și alte participații la capital, dacă sunt cotate la bursă, inclusiv acțiunile fondurilor mutuale.

3. Balanța primară		-4,6%	-6,3%	-4,8%	-4,1%	-2,9%
4. Dobânda	EDP D.41	1,9%	2,4%	2,2%	2,3%	2,8%
5. Ajustări stoc-flux		-5,5%	-2,7%	-4,1%	-4,1%	-3,6%
<i>Din care:</i>		0,0%	-0,4%	0,0%	0,0%	0,0%
- Diferențe între dobânzi plătite și accrual						
- Acumularea netă de active financiare		1,1%	0,7%	0,0%	0,0%	0,0%
<i>din care:</i>						
- din privatizare		0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
- Efecte ale evaluării și altele		-6,7%	-3,1%	-4,1%	-4,1%	-3,6%
p.m. rata dobânzii implicite asupra datoriei*)		4,6%	5,4%	4,3%	4,4%	4,9%

* este reprezentată de raportul dintre plățile anuale de dobânzi și soldul de datorie din anul precedent
Sursa : Ministerul Finanțelor

Finanțarea deficitului bugetar

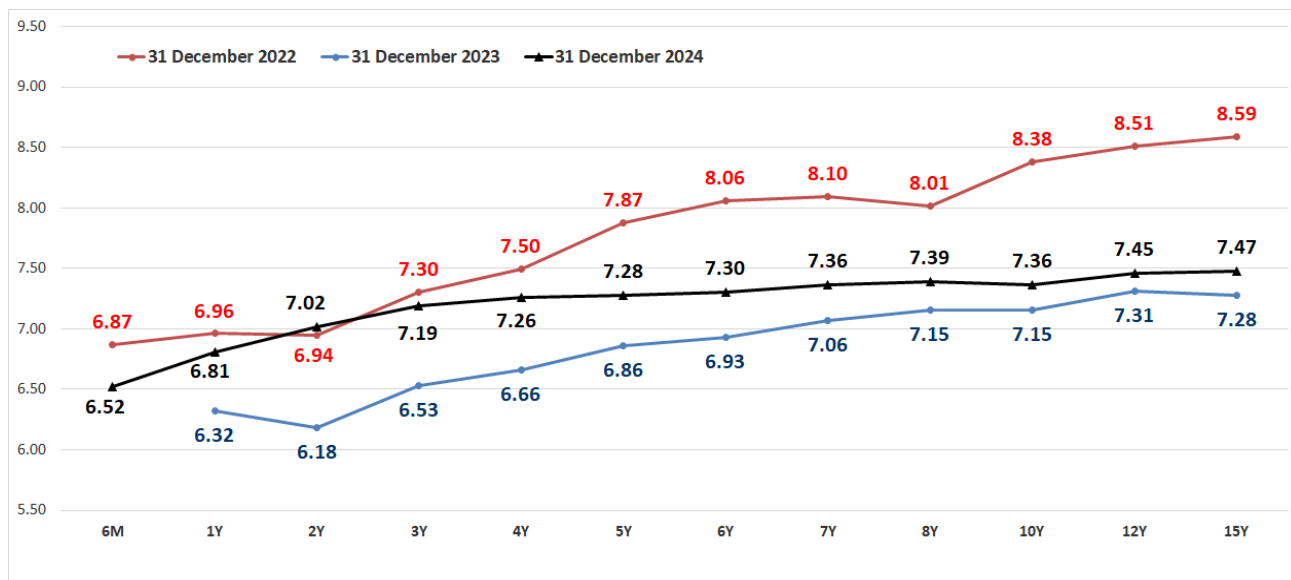
În anul 2024, planul brut de finanțare a fost revizuit gradual de la 181 mld. lei la aproximativ 250 mld. lei⁵⁴, luând în considerare evoluția execuției bugetare înregistrate, sumele atrase suplimentar celor necesare finanțării deficitului bugetar și refinanțării datoriei publice urmând a fi utilizate și pentru prefinanțarea nevoilor aferente anului 2025.

Finanțarea pe piața internă s-a realizat prin organizarea de licitații regulate de titluri de stat pe piața interbancară, cu maturități cuprinse între 3 luni și 15 ani cu un volum total atras de cca 104,5 mld. lei (prin emisiuni de titluri de stat denumite în lei și EUR), cu o structură de 19,4% pe termen scurt, 42,6% pe termen mediu și 38% pe termen lung, la care se adaugă cca 32,7 mld. echivalent lei atrase în cadrul celor 2 programe de titluri de stat destinate populației TEZAUR și FIDELIS. Deținerile nerezidenților în titlurile de stat emise pe piața internă au înregistrat o scădere în decursul anului 2024 în raport cu deținerile raportate la anul 2023 (26,4%), acestea înregistrând o valoare medie de cca. 22,2%⁵⁵.

Comparativ cu nivelurile înregistrate în anul 2023, în anul 2024 randamentelor titlurilor de stat pe piața internă prezintă o evoluție în creștere cu cca 41 bps, așa cum rezultă din graficul de mai jos.

⁵⁴ Suma reflectă planul de finanțare actualizat conform Programului revizuit de emisiuni de titluri de stat aferent anului 2024

⁵⁵ La data de 30 noiembrie 2024

Sursa: Ministerul Finanțelor

Pe piața externă au fost realizate cinci emisiuni de euroobligațiuni în valoare de cca 16 mld. echivalent EUR și treisprezece plasamente private prin redeschideri ale emisiunilor existente, în valoare totală de cca 2 mld. echivalent EUR, cu scadențe cuprinse între 3-20 de ani.

În anul 2025, Ministerul Finanțelor va continua emiterea de obligațiuni verzi pe baza Cadrului suveran de obligațiuni verzi, ceea ce determină importanța continuării prioritizării cheltuielilor eligibile verzi, în condițiile în care în prima parte a anului 2025 urmează să fie elaborat primul raport de alocare a emisiunii de euroobligațiuni verzi realizate în luna februarie 2024.

De asemenea, luând în considerare nevoile de finanțare ridicate, și implicit necesitatea de a menține un volum echilibrat al emisiunilor de titluri de stat raportat la capacitatea de absorbție a pieței, într-un context de piață marcat de dobanzi ridicate, precum și necesitatea optimizării costurilor de finanțare, se vor face accelera eforturile de prioritizare a investițiilor care au deja asigurate surse de finanțare conform Planului Național de Redresare și Reziliență, cât și din împrumuturi contractate de la IFI-uri (BIRD, BEI etc.) și care pot fi disponibilizate pentru asigurarea finanțărilor.

4.10 PLAFOANE PRIVIND PRINCIPALII INDICATORI BUGETARI ÎN PERIOADA 2025-2027

În tabelele de mai jos sunt prezentate limite pentru anumiți indicatori bugetari ce vor face obiectul adoptării de către Parlament potrivit art.26 din Legea responsabilității fiscal-bugetare, nr.69/2010, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Plafoane ^{*)} privind soldul bugetar pe principalele bugete componente						
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Sold buget general consolidat (% din PIB)	-5,8	-5,6	-8,7	-7,0	-6,4	-5,7
Sold structural (% din PIB)	-6,2	-6,2	-8,2	-6,4	-6,0	-5,5
Sold primar ^{**) al bugetului general consolidat (mil. lei)}	-51.671,5	-60.147,6	-116.439,1	-92.786,1	-84.665,1	-65.912,5
Sold buget general consolidat (mil. lei)	-80.765,9	-90.060,7	-152.717,4	-134.647,0	-133.121,2	-127.347,7
Sold buget de stat (mil. lei)	-82.766,4	-91.954,4	-147.953,6	-142.229,9	-137.297,4	-137.984,3
Sold buget asigurari sociale de stat (mil. lei)	-872,0	-1.993,5	-2.809,9	78,6	88,1	99,7
Sold bugetul fondului pentru asigurari de sanatate (mil. lei)	3,8	-317,1	-1.185,1	0,0	0,0	4.092,8
Sold bugetul fondului pentru somaj (mil. lei)	1.284,0	1.341,1	224,4	253,2	92,2	102,8
Sold bugetul institutiilor finante din venituri proprii (mil. lei)	3.392,7	1.450,6	3.245,2	1.848,3	1.862,8	1.858,8

*) Plafoanele se refera doar la perioada 2025-2027

**) Exclde platile de dobanzi

Având în vedere perspectivele de evoluție a economiei naționale pe termen mediu conform previziunilor incluse în Planul bugetar structural național pe termen mediu 2025-2031, estimăm o evoluție în creștere a datoriei guvernamentale conform metodologiei UE care va depăși temporar pragul de 60% în PIB în perioada 2026-2031, corespunzător perioadei de implementare a reformelor și proiectelor de investiții la nivel național, mare parte dintre acestea fiind realizate în cadrul Planului Național de Redresare și Reziliență.

Drept urmare, pentru perioada 2025 - 2027, propunem plafoane de până la 62,5% din PIB, în timp ce pentru diminuarea riscului bugetar rezultat din plățile ce ar trebui efectuate de MF și UAT în contul garanțiilor emise în conformitate cu OUG nr.64/2007 privind datoria publică se propun plafoane conform tabelului de mai jos.

Începând cu trim. II al anului 2025, Banca de Investiții și Dezvoltare⁵⁶ va începe acordarea primelor produse financiare, care includ în principal garanții de portofoliu și garanții individuale, aceasta urmând să preia începând cu luna octombrie 2025 și

⁵⁶ În luna ianuarie 2025 banca a fost înregistrată în Registrul băncilor de dezvoltare al Băncii Naționale a României

activitatea desfășurată de Exim Banca Românească privind acordarea de garanții și finanțări pentru proiecte viabile în condiții de piață.

Plafoane pentru: datoria publică, împrumuturi contractate și garanții acordate						
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Datoria publică (metodologie UE) - % din PIB -	47,9	49,8	54,5 **)	58,5	60,5	62,5
Finanțări rambursabile contractate de unități/subdiviziunile administrativ-teritoriale *) - mil. lei -	2.100,0	1.600,0	3.500,0	2.000,0	2.000,0	2.000,0
Trageri din finanțările rambursabile contractate sau care urmează a fi contractate de către unități/subdiviziunile administrativ-teritoriale *) - mil. lei -	2.500,0	2.000,0	5.200,0	2.000,0	2.000,0	2.000,0
Garanțiile emise de Ministerul Finanțelor și unitățile administrativ teritoriale - mil. lei -	21.446,3	20.746,0	17.583,0	20.000,0	20.000,0	20.000,0

*) Nu sunt incluse finanțările rambursabile destinate refinanțării datoriei publice locale și cele destinate proiectelor care beneficiază de fonduri externe nerambursabile de la Uniunea Europeană, precum și cele destinate proiectelor care beneficiază de fonduri externe nerambursabile de la donatori europeni în cadrul programelor interguvernamentale.

**) Plafonul privind datoria publică calculat conform metodologiei Uniunii Europene de 54,5% din PIB pentru sfârșitul anului 2024, aprobat prin OUG nr. 138/ 2024. Pentru sfârșitul anului 2024, se estimează un nivel al datoriei publice guvernamentale de cca 54,9% din PIB , calculat pe baza PIB-urilor realizate în ultimele 4 trimestre (trim. IV 2023 - trim. III 2024). Odată cu publicarea de către INS a PIB-ului pentru trimestrul IV 2024 în data de 8 martie 2025, indicatorul ponderea datoriei guvernamentale în PIB urmează să fie revizuit și se va republica pe site-ul Ministerului Finanțelor la secțiunea Datorie Publică – Statistici și prezentări

Plafoanele privind cheltuielile totale și cele de personal ale bugetului general consolidat exclusiv asistența financiară de la Uniunea Europeană și alți donatori, sunt prezentate în tabelul de mai jos.

Plafoane*) privind cheltuieli de personal și cheltuieli totale exclusiv asistența financiară din partea UE sau altor donatori						
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Bugetul general consolidat	492.530,8	543.002,3	684.694,6	714.457,3	756.003,4	793.616,6
- cheltuieli de personal **)	117.683,4	132.691,2	164.595,4	170.735,7	178.805,3	189.422,3
- cheltuieli de personal % din PIB **)	8,5	8,3	9,3	8,9	8,7	8,5
Bugetul de stat	279.881,9	299.342,2	397.523,3	422.045,9	434.419,5	455.889,0
- cheltuieli de personal **)	59.330,5	68.498,8	89.392,8	91.007,4	95.145,8	99.902,0
Bugetul general centralizat al unităților administrativ teritoriale	106.559,0	119.679,9	153.853,7	145.849,4	153.190,0	160.218,4
- cheltuieli de personal	36.675,7	40.312,0	46.817,2	49.432,7	51.904,6	55.537,5
Bugetul asigurărilor sociale de stat	99.182,4	112.031,1	137.658,3	154.832,3	169.835,8	178.331,0
- cheltuieli de personal	413,1	436,9	522,3	565,8	592,2	621,8
Bugetul asigurărilor pentru somaj	1.755,2	1.691,5	1.969,3	2.093,7	3.121,4	3.231,6
- cheltuieli de personal	155,9	170,0	239,0	255,1	270,9	284,4
Bugetul Fondului național unic de asigurări sociale de sănătate	54.857,8	59.635,8	73.497,8	77.013,5	79.242,5	80.349,2
- cheltuieli de personal	307,0	307,8	498,0	509,0	534,5	561,2
Bugetul instituțiilor/activităților finanțate din venituri proprii	37.743,4	42.296,6	57.215,8	57.158,3	59.813,4	59.097,0
- cheltuieli de personal	20.070,1	22.117,4	26.169,1	27.833,3	29.225,0	31.270,7
Alte bugete componente ale bugetului general consolidat	12.858,0	16.143,4	24.269,0	23.110,1	24.062,9	24.557,9
- cheltuieli de personal	731,1	848,3	957,0	1.132,4	1.132,4	1.244,7

*) Plafoanele se referă doar la perioada 2025-2027

**) Pentru anul 2025 au fost incluse și sume pentru finanțarea cheltuielilor aferente organizării și desfășurării alegerilor pentru Președintele României și alegerilor parțiale pentru autoritățile administrației publice locale.

4.11 POTENȚIALE RISCURI FISCAL-BUGETARE ASOCIATE STRATEGIEI FISCAL-BUGETARE 2025-2027

Estimările bugetare și prognozele economice care stau la baza întocmirii Strategiei fiscal-bugetare 2025 - 2027 se pot abate de la nivelurile din scenariul de bază, ca urmare a posibilei materializări a numeroase riscuri ce pot apărea atât din surse externe cât și interne, cu implicații diferite pentru evoluția finanțelor publice.

Riscuri macroeconomice

Riscuri asociate perspectivei economice pentru România

Perspectivă economiei europene rămân în continuare incerte. Mediul extern este complex, fiind marcat de provocări care vulnerabilizează securitatea energetică în Europa și poate duce la reînnoirea creșterii prețurilor materiilor prime.

O intensificare a politicilor protecționiste ar putea accentua tensiunile comerciale, ar distorsiona fluxurile comerciale, conducând la perturbări pe lanțurile de aprovizionare, afectând astfel investițiile.

Riscul reînnoirii presiunilor inflaționiste ar putea determina băncile centrale să majoreze ratele dobânzii de politică monetară. Rate ale dobânzilor mai mari pentru perioade chiar mai lungi pot agrava riscurile fiscale, financiare și externe.

Incertitudinile externe și instabilitatea regională pot afecta investițiile și consumul, influențând încrederea consumatorilor și a mediului de afaceri în Europa. Este posibil ca gospodăriile să acumuleze în continuare economii în defavoarea consumului. Mediul de afaceri poate amâna decizia de investiții, afectând creșterea de productivitate și inovare într-o perioadă în care economia europeană se confruntă cu provocări de competitivitate.

Provocările structurale în industria prelucrătoare europeană, în special în industria auto, sunt mari, cu un efect de contagiune ridicat, și se datorează tranziției energetice, avansului tehnologic rapid, modificării preferințelor consumatorilor și competiției globale.

Întârzierile în implementarea reformelor și investițiilor din Fondul de Redresare și Reziliență limitează impulsul asupra creșterii economice. Mai mult, o politică fiscal restrictivă în special în statele cu rate ridicate ale datoriei poate limita avansul economic.

Principalele riscuri interne și incertitudini legate de inflație sunt generate de condițiile climaterice care pot afecta prețurile produselor agroalimentare. De asemenea, un factor de risc îl reprezintă posibila eliminare a plafonării prețurilor energiei electrice și gazelor naturale, reglementare care are aplicabilitate până la finalul lunii martie 2025.

Factorii externi pot amplifica riscurile privind evoluția prețurilor de consum pe termen mediu, precum și evoluția cererii externe în economiile europene. De asemenea, creșterea prețului barilului de petrol, alimentată de incertitudinile geopolitice, poate încetini ritmul economiei globale, influențând direct inflația, în

timp ce fragmentarea geo-economică crescută poate restricționa fluxurile de mărfuri, generând o volatilitate suplimentară a prețurilor.

Politicile protecționiste adoptate de economiile mari și volatilitatea piețelor reprezintă riscuri asociate evoluției comerțului exterior, având potențialul de a afecta competitivitatea produselor românești. În plus, perturbările lanțurilor de aprovizionare și crizele de resurse, precum energie și materii prime, pot duce la creșterea costurilor de producție, afectând negativ exporturile și echilibrul balanței comerciale.

Senzitivitatea unor proiecții bugetare la variația variabilelor macroeconomice-cheie

Senzitivitatea veniturilor bugetare pentru diferite scenarii și ipoteze

În condițiile în care încasările din impozite și taxe sunt strâns corelate cu evoluția ratei de ocupare în economie, a câștigului mediu și creșterea economică, în tabelul următor se prezintă impactul asupra veniturilor bugetare a variației cu 1 p.p. a variabilelor economice menționate.

Comparativ cu scenariul de bază din anul 2025, cel mai ridicat risc în cazul reducerii indicatorilor economici este asociat cu încasările din contribuții sociale și taxa pe valoarea adăugată.

Tabel. Senzitivitatea proiecțiilor bugetare pentru diferite scenarii și ipoteze

Categoria de impozite și taxe	Baza macroeconomică	Modificări ale bazei macroeconomice (puncte procentuale)	Modificări ale veniturilor (% din PIB) 2025
Impozitul pe venit	Câștig mediu brut	Redus cu 1 pp	-0,022
	Număr mediu de salariați	Redus cu 1 pp	-0,020
Contribuțiile sociale	Câștig mediu brut	Redus cu 1 pp	-0,104
	Număr mediu de salariați	Redus cu 1 pp	-0,104
Impozitul pe profit	PIB	Redus cu 1 pp	-0,020
Taxa pe valoarea adăugată	PIB	Redus cu 1 pp	-0,068

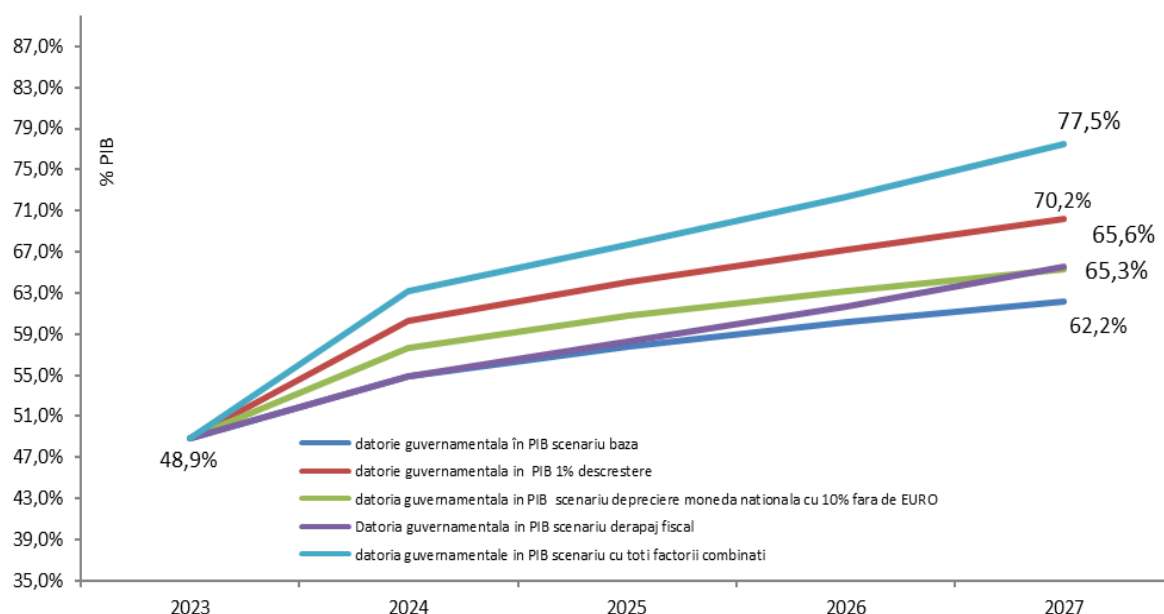
Sursa: calcule interne Ministerul Finanțelor

Senzitivitatea datoriei guvernamentale brute și a plăților de dobândă față de modificările unor variabile macroeconomice

Analiza de sensibilitate a datoriei publice⁵⁷:

- ✓ influența creșterii economice, a deprecierei monedei naționale, precum și a derapajului fiscal asupra soldului datoriei guvernamentale, și
- ✓ influența deprecierei monedei naționale și a modificării ratelor de dobândă asupra plăților de dobânzi.

Factori de influență asupra datoriei guvernamentale

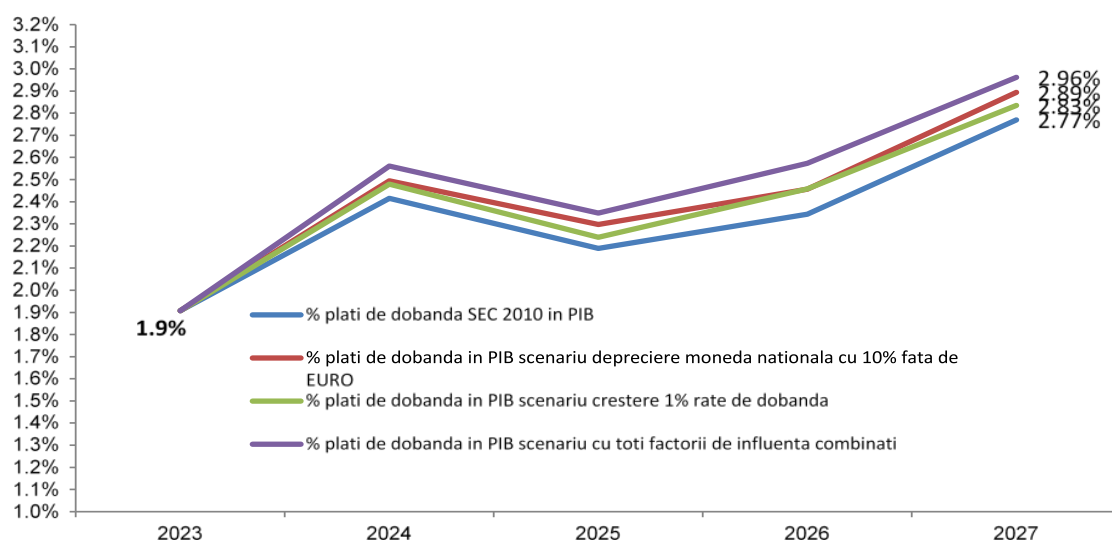
Sursa: Ministerul Finanțelor

În graficul de mai sus se observă că influența unei scăderi economice cu 1% din PIB ar avea un impact negativ asupra nivelului de îndatorare, de creștere cu 8% din PIB la nivelul anului 2027, iar deprecierea monedei naționale cu 10% față de Euro, principala valută în care este denominată datoria guvernamentală în valută, ar determina creșterea ponderii datoriei guvernamentale în PIB de până la 3,1% din PIB în 2027. Un derapaj fiscal transpus într-un deficit în numerar de finanțat de 7,4%⁵⁸ din PIB în perioada 2025 - 2027, ar conduce la o creștere a nivelului de îndatorare cu până la 3,4% din PIB în 2027, în timp ce influența combinată a acestor factori asupra ponderii datoriei guvernamentale în PIB determină o creștere a acestui indicator cu 15,3% din PIB în anul 2027.

⁵⁷ Toți indicatorii utilizați în acest subcapitol sunt în conformitate cu metodologia UE

⁵⁸ La determinarea acestui indicator s-a avut în vedere prognoza de toamna 2024 a CE care estimează pentru 2025 un deficit ESA2010 de 7,4% din PIB și pentru anul 2026 de 7,6% din PIB

Factorii de influență asupra plăților de dobândă

Sursa: Ministerul Finanțelor

În graficul de mai sus se observă că deprecierea monedei naționale cu 10% față de Euro ar determina creșterea plăților de dobândă din PIB în anul 2027 cu până la 0,12%, creșterea ratelor de dobândă cu 1 punct procentual față de nivelul actual al ratelor de dobândă ar determina creșterea plăților de dobândă cu până la 0,07% din PIB. Influența combinată a acestor factori asupra plăților de dobândă ar determina o creștere a acestor plăți cu 0,19% din PIB în anul 2027.

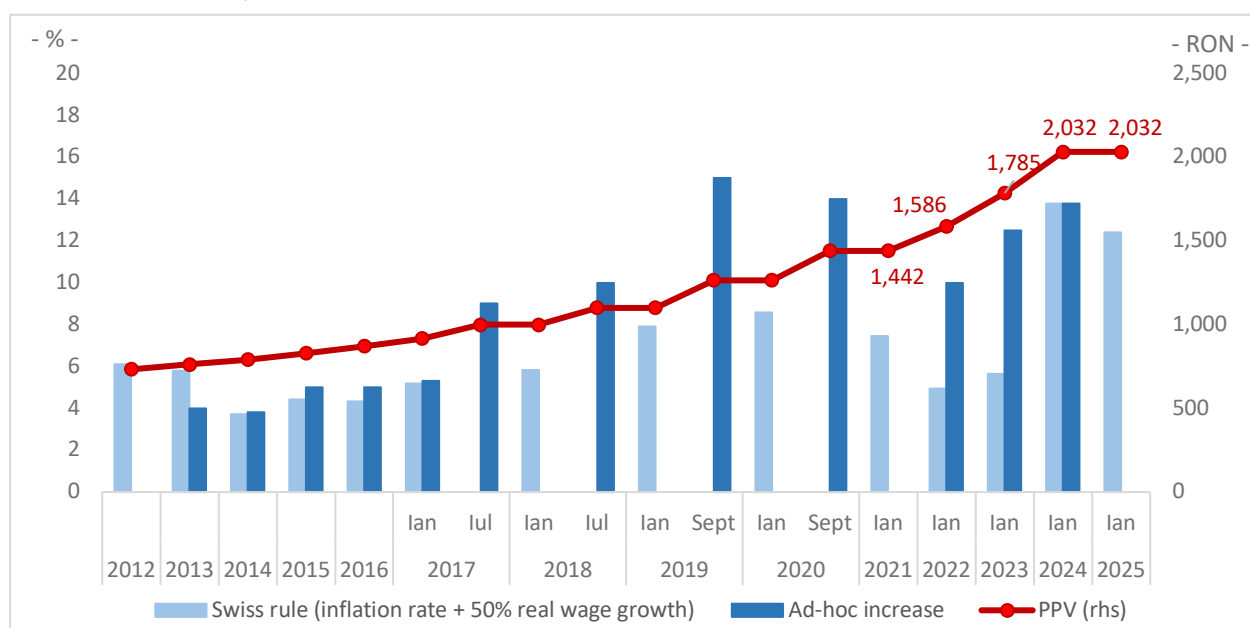
Sustenabilitatea pe termen lung a finanțelor publice

Sustenabilitatea finanțelor publice pentru statele membre ale Uniunii Europene este analizată în detaliu o dată la trei ani, în cadrul Raportului de sustenabilitate fiscală și Raportului privind îmbătrânirea populației. Cea mai recentă ediție a Raportului privind îmbătrânirea Populației a fost publicată în 2024, iar proiecțiile privind evoluția pe termen lung a sistemului de pensii din România au fost realizate plecând de la anul de bază 2022 și au înglobat prevederile noilor reglementări în domeniul pensiilor adoptate spre finele anului 2023.

Evaluarea situației României este influențată semnificativ de modificările legislației din domeniul pensiilor. După anul 2010, sistemul general de pensii din România a fost guvernat de Legea nr. 263/2010, care urma să fie înlocuită de la 1 septembrie 2021 de Legea nr. 127/2019. Totuși, aceasta a suferit mai multe prorogări de-a lungul timpului și nu a ajuns niciodată să intre în vigoare în totalitate, fiind înlocuită la finele anului 2023 de Legea 360/2023. Reforma sistemului de pensii din 2023 a făcut parte din Planul Național de Redresare și Reziliență, cu modificări specifice atât sistemului general de pensii (inclusiv sistemul pensiilor private - Pilonul II), cât și pensiilor speciale.

Noua lege a pensiilor a modificat formula de calcul a pensiilor prin eliminarea indicelui de corecție care avea dezavantajul de a cauza inechități între pensionari, prilejuind astfel recalcularea tuturor pensiilor aflate în plată începând cu luna Septembrie 2024, cu impact asupra cheltuielilor cu pensiile. Totodată, legea prevede aceeași formulă de indexare ca legea 127/2019 (100% din rata inflației plus 50% din creșterea salariului mediu brut real în anul precedent). Dacă unul dintre indicatorii menționați mai sus urmează să fie negativ, se va lua în considerare doar valoarea pozitivă (această prevedere rămâne neschimbată față de legislația anterioară). Punctul de pensie a crescut începând cu 1 ianuarie 2024 de la 1785 de lei la 2032 lei, și a fost menținut la această valoare începând cu ianuarie 2025, conform prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr.156/2024 privind unele măsuri fiscal-bugetare în domeniul cheltuielilor publice pentru fundamentarea bugetului general consolidat pe anul 2025, pentru modificarea și completarea unor acte normative, precum și pentru prorogarea unor termene.

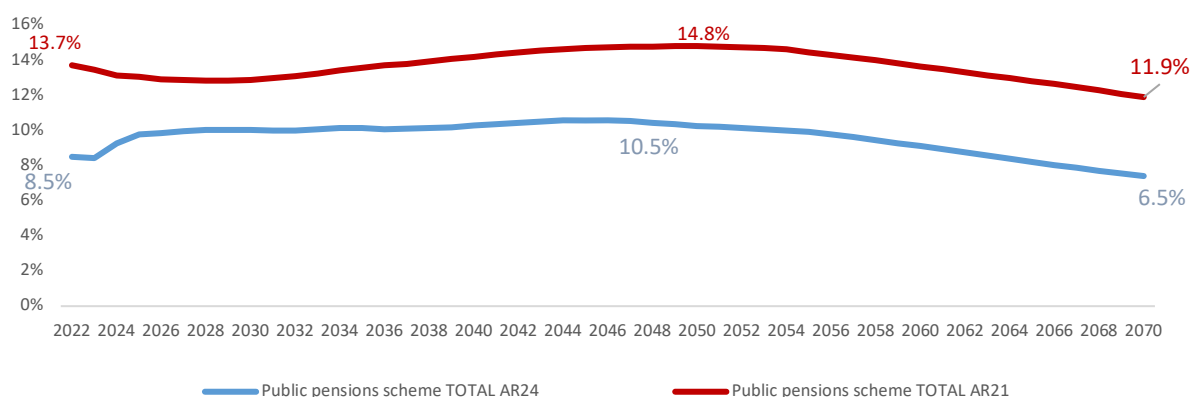
Grafic 14: Evoluții privind indexările punctului de pensie în România

Sursa: Raportul privind îmbătrânirea populației 2024

Comparativ cu proiecțiile realizate în contextul Raportului privind îmbătrânirea populației publicat în 2021 (care fusese realizat în conformitate cu reglementările aferente legii 127/2019, în vigoare la acel moment), ediția din 2024 indică o reducere a cheltuielilor cu pensiile, pe termen lung. Astfel, ponderea acestora ar urma să scadă de la 8.5% din PIB în anul 2022, la 7,1 % din PIB către finele perioadei de prognoză (anul 2070), în acord cu obiectivul reformei de întărire a sustenabilității fiscale a sistemului de pensii pe termen lung, cu un vârf de 10,5% din PIB înregistrat în anul 2044.

Grafic 15: Evoluția cheltuielilor cu pensiile pe termen lung

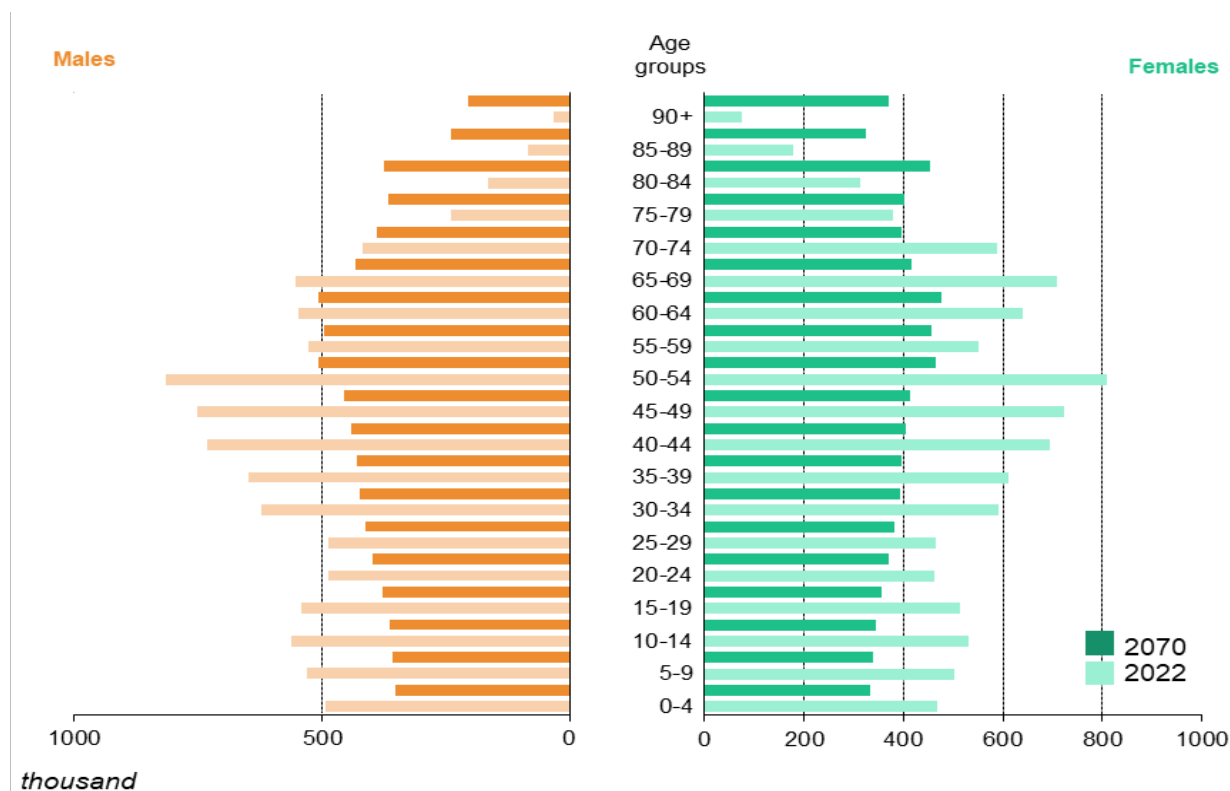

Sursa: Raportul privind îmbătrânirea populației 2024

Totodată, noile reglementări prevăd o serie de măsuri menite să asigure echitate pentru pensionari, adoptarea unor mecanisme împotriva indexării ad-hoc, reducerea semnificativă a posibilităților de pensionare anticipată, în paralel cu introducerea de stimulente pentru extinderea vieții profesionale, creșterea voluntară a vârstei standard de pensionare până la 70 de ani, în conformitate cu creșterea speranței de viață, precum și egalizarea vârstei de pensionare pentru bărbați și femei la 65 de ani, până în 2035. De asemenea, reforma inclusă în PNRR a avut ca scop revizuirea pensiilor speciale în conformitate cu principiul contributiv, creșterea gradului de adecvare a pensiilor minime, în special pentru cei sub pragul sărăciei și creșterea contribuțiilor la Pilonul II de pensii. În această privință, contribuția la Pilonul II a crescut cu 1pp, la 4,75%, începând cu 1 ianuarie 2024.

Dincolo de modificările legislative, dinamica cheltuielilor cu pensiile va fi influențată de modificările demografice, respectiv de o modificare accentuată a piramidei vârstelor. Schimbările demografice vor modifica structura populației României, cu implicații asupra cheltuielilor cu pensiile și inclusiv asupra pieței muncii. Amploarea și viteza îmbătrânirii populației depind de tendințele viitoare în ceea ce privește speranța de viață, fertilitatea și migrația.

Grafic: Structura populației României în perioada 2022-2070

Sursa: Raportul privind îmbătrânirea populației 2024

În perspectiva următorilor ani, sistemul public de pensii va avea resurse mai reduse în raport cu cheltuielile, ceea ce va pune presiune asupra soldului bugetar și asupra sustenabilității pe termen lung, în condițiile în care raportul dintre persoanele în vârstă de peste 65 de ani și cele în vârstă de muncă (15-64 de ani) va crește. Potrivit proiecțiilor demografice ale Eurostat, populația României este estimată în scădere, de la 19,04 milioane în 2022 la 15,02 milioane în 2070. Rata de dependență pentru bătrânețe, care este ponderea persoanelor în vârstă (cu vârsta de 65 de ani și peste) în raport cu populația activă (cu vârste între 20 și 64 de ani), se estimează că va crește de la 33,5% în 2022 la 55,8% în 2070, cu un vârf în 2056 din cauza cohortelor de baby-boomeri care vor atinge vârsta de pensionare în următorul deceniu, dar și ca urmare a creșterii speranței de viață. În perioada proiectată, speranța de viață la naștere va crește cu 12,4 ani pentru bărbați, de la 70,9 ani (în 2022) la 83,3 (în 2070) și 9,9 ani pentru femei, de la 78,6 ani (în 2022) la 88,5 (în 2070), aproape conform proiecțiilor anterioare.

Speranța de viață la 65 de ani este proiectată să crească continuu în perioada 2022-2070, de la 14,2 la 22 de ani pentru bărbați și de la 18,1 la 25,4 ani pentru femei, ceea ce ar reprezenta o creștere de +7,8 ani și respectiv +7,3. Ratele de supraviețuire a populației se îmbunătățesc în timp atât pentru bărbați, cât și pentru femei, iar fluxul net de migrație este de așteptat să scadă până în 2040, după care va trece la intrări nete, pe un trend ascendent până în 2070, când va ajunge la 28,2 mii persoane.

Riscuri fiscal-bugetare specifice

Dimensiunea garanțiilor guvernamentale acordate conform legislației naționale:

Soldul datoriei publice garantate de Guvern, prin Ministerul Finanțelor și de către unitățile administrativ teritoriale, conform Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 64/2007 privind datoria publică, se prezintă astfel:

	2023	2024 estim.	2025 prog.	2026 prog.	2027 prog.
--	------	-------------	------------	------------	------------

I. Soldul datoriei publice garantate la sfârșit de perioadă*)

- mld. Lei	66,0	95,0	95,0	90,0	83,0
- % din PIB	4,1%	5,4%	5,0%	4,4%	3,7%
II. PIB (mld. lei) ⁵⁹	1.604,6	1.764,5	1.912,6	2.067,1	2.218,6

*) proiecția garanțiilor a avut la bază valoarea estimată de Ministerul Finanțelor pentru emiterea de noi garanții de stat

Riscul bugetar rezultat din plățile ce ar putea fi efectuate de MF în calitate de garant, pentru garanțiile emise de stat

	2023	2024 estim.	2025 prog.	2026 prog.	2027 prog.
--	------	-------------	------------	------------	------------

I. Plăți MF în calitate de garant pentru garanțiile emise de stat*)

- mil. lei	397,5	278,4	713,3	964,6	770,6
- % din PIB	0,02%	0,02%	0,04%	0,05%	0,03%
II. PIB (mld. lei)	1.604,6	1.764,5	1.912,6	2.067,1	2.218,6

*) include toate plățile efectuate de Ministerul Finanțelor în calitate de garant, inclusiv cele din fondul de risc

Riscuri aferente absorbției fondurilor europene nerambursabile

În cadrul măsurilor de creștere a absorbției fondurilor europene nerambursabile, aferente Politicii de Coeziune - Cadrul Financiar Multianual 2021-2027, un accent deosebit va fi acordat evitării riscului de dezangajare prin monitorizarea lunară a stadiului implementării financiare a programelor operaționale.

⁵⁹ Conform CNSP prognoza de toamna - decembrie 2024

Riscuri asociate sectorului companiilor de stat

Prezentele date au fost obținute pe baza situațiilor financiare pentru anul 2023, depuse până la data de 22.11.2024 la Ministerul Finanțelor de întreprinderile publice de subordonare centrală și locală, furnizate de CENTRUL NAȚIONAL PENTRU INFORMAȚII FINANCIARE.

A. Numărul întreprinderilor publice nefinanciare (operatori economici) care au depus situații financiare - total 1418

Întreprindele publice au fost grupate astfel:

- - **285** întreprinderi publice de **subordonare centrală**. Dintre acestea
 - * 212 întreprinderi publice au fost active și
 - * 73 întreprinderi publice aflate în diverse stadii de insolvență, faliment, reorganizare judiciară, dizolvare, conform Legii 85/2014, cu modificările și completările ulterioare;
- **1133** întreprinderi publice de **subordonare locală**. Dintre acestea,
 - * 1026 întreprinderi publice au fost active și
 - * 107 întreprinderi publice aflate în diverse stadii de insolvență, faliment, reorganizare judiciară, dizolvare, conform Legii 85/2014, cu modificările și completările ulterioare;

B. Principalii indicatori economico-financieri raportați de întreprinderile publice nefinanciare (operatori economici)

1. Capitalul propriu al întreprinderilor publice nefinanciare a fost în sumă totală de 78,86 mld lei și reprezintă 4,91% din Produsul Intern Brut (P.I.B.) din care capitalul propriu al întreprinderilor publice de subordonare centrală a fost în sumă de 77,69 mld lei și reprezintă 4,84 % din P.I.B. iar capitalul propriu al întreprinderilor publice de subordonare locală a fost în sumă de 1,17 mld lei;

2. Activele totale ale întreprinderilor publice nefinanciare au fost în sumă totală de 337,71 mld lei din care activele totale ale întreprinderilor publice de subordonare centrală au fost în sumă de 290,15 mld lei, iar activele totale ale întreprinderilor publice de subordonare locală au fost în sumă de 47,56 mld lei.

3. Datoriile totale (sume ce trebuie plătite într-o perioadă de până la 1 an și peste 1 an) ale întreprinderilor publice nefinanciare au fost în sumă totală de 149,27 mld lei din care datoriile totale ale întreprinderilor publice de subordonare centrală au fost în sumă de 128,84 mld lei iar datoriile totale ale întreprinderilor publice de subordonare locală au fost în sumă de 20,43 mld lei.

Din totalul datoriilor, **plățile restante** ale întreprinderilor publice nefinanciare au fost în sumă totală de 28,20 mld lei și reprezintă 1,76% din Produsul Intern Brut (P.I.B.). Dintre acestea, plățile restante ale întreprinderilor publice de subordonare centrală au fost în sumă de 19,35 mld lei și reprezintă 1,21% din P.I.B. iar plățile restante ale

întreprinderilor publice de subordonare locală au fost în sumă de 8,85 mld lei și reprezintă 0,55 % din P.I.B.

Din totalul plăților restante ale întreprinderilor publice de subordonare centrală, suma de 7,88 mld lei a fost înregistrată de 212 întreprinderi publice active și suma de 11,47mld lei a fost înregistrată de 73 întreprinderi publice aflate în diverse stadii de insolvență, faliment, reorganizare judiciară, dizolvare, conform Legii 85/2014;

Din totalul plăților restante ale întreprinderilor publice de subordonare locală, suma de 2,27 mld lei a fost înregistrată de 1083 întreprinderi publice active, suma de 6,70 mld lei a fost înregistrată de 96 întreprinderi publice aflate în diverse stadii de insolvență, faliment, reorganizare judiciară, dizolvare, conform Legii 85/2014.

Din totalul plăților restante ale întreprinderilor publice de subordonare locală, suma de 2,59 mld lei a fost înregistrată de 1026 întreprinderi publice active, suma de 6,26 mld lei a fost înregistrată de 107 întreprinderi publice aflate în diverse stadii de insolvență, faliment, reorganizare judiciară, dizolvare, conform Legii 85/2014.

4. Gradul de îndatorare calculat conform formulei (Total Datorii /Total Active) al întreprinderilor publice nefinanciare a fost de 44,20 % din care întreprinderile publice de subordonare centrală înregistrează un grad de îndatorare de 44,41 % iar întreprinderile publice de subordonare locală înregistrează un grad de îndatorare de 42,95%.

5. Referitor la pierderea brută / profitul brut înregistrat de întreprinderile publice nefinanciare în anul 2023 din analiza datelor se desprind următoarele:

a). Din cele 285 întreprinderi publice de subordonare centrală un număr de 193 întreprinderi publice au înregistrat profit brut în sumă totală de 18,59 mld lei reprezentând 1,16 % din P.I.B. iar un număr de 92 întreprinderi publice au înregistrat pierdere brută în sumă totală de 3,34 mld lei reprezentând 0,21 % din P.I.B.

b). Din cele 1.133 de întreprinderi publice de subordonare locală un număr de 695 întreprinderi publice au înregistrat profit brut în sumă totală de 1,20 mld lei reprezentând 0,07 % din P.I.B. iar un număr de 438 întreprinderi publice au înregistrat pierdere brută în sumă totală de 0,85 mld lei reprezentând 0,05 % din P.I.B.

6. Valoarea participațiilor statului la întreprinderile publice nefinanciare de subordonare centrală care au depus situațiile financiare pentru anul 2023 au fost în sumă totală de 27,15 mld lei din care participațiile directe au fost în sumă de 25 mld lei și participațiile indirecte au fost în sumă de 2,15 mld lei;

C. Principalii indicatori economico-financiar raportati de întreprinderile publice financiare

Statul deține capital social în proporție majoritară sau integrală la 9 întreprinderi publice financiare

1. **Capitalul propriu** al acestora a fost în sumă totală de 9,92 mld lei și reprezintă 0,62 % din Produsul Intern Brut (P.I.B.);
 2. **Activele totale** au fost în sumă totală de 116,96 mld lei;
 3. **Datoriile totale** (sume ce trebuie plătite într-o perioadă de până la 1 an și peste 1 an) au fost în sumă totală de 104,82 mld lei;
 4. **Gradul de îndatorare** calculat conform formulei (Total Datorii / Total Active) a fost de 89,62 %;
 5. **Profitul brut** a fost în sumă totală de 0,83 mld lei și reprezintă 0,05 % din Produsul Intern Brut (P.I.B.);
 6. **Valoarea participațiilor statului la întreprinderile publice financiare de subordonare centrală** a fost în sumă totală de 5,63 mld lei din care participațiile directe au fost în sumă de 5,53 mld lei și participațiile indirecte au fost în sumă de 0,10 mld lei;
- P.I.B.-ul folosit este de 1.605,6 mld lei (potrivit proiecției principalilor indicatori macroeconomici 2024-2028 prognoza de vară 2024 - sursa Comisia Națională de Prognoză).

Riscuri generate de situații de urgență (dezastre naturale, accidente)

Sistemul de gestionare a riscurilor generate de situații de urgență din România

În România, sistemul de gestionare a riscurilor privind situațiile de urgență, cuprinde o serie de instituții aparținând administrației publice centrale precum și celei locale. Capacitatea instituțională și resursele acestora sunt importante datorită iminenței anumitor tipuri de situații de urgență, care au un model repetitiv în România și un impact important asupra oamenilor, mediului și stabilității socio-politice. Sistemul a fost creat pentru a asigura o gestionare eficientă a oricărui tip de situație de urgență și de asemenea, pentru a acoperi obligațiile pe care România le are ca parte a tratatelor și acordurilor internaționale, în special ca stat membru al Uniunii Europene. Acesta este în legătură și cu un sistem european de prevenire a riscurilor, având în vedere caracterul transfrontalier al riscurilor contemporane.

Ministerul Afacerilor Interne

Evaluarea impactului bugetar în cazul producerii unui eveniment de tip dezastru

A. Generalități

Conform legislației, în România sunt identificate 24 de tipuri de riscuri majore cu 55 de riscuri asociate, care se pot manifesta pe teritoriul național, producând pierderi de vieți omenești, pagube materiale și de mediu.

Ținând cont de evaluarea riscurilor făcută prin Proiectul RO-RISK⁶⁰, precum și de rapoartele de țară privind managementul riscurilor⁶¹ elaborate și transmise, în perioada 2016-2020, către Comisia Europeană, în vederea îndeplinirii obligațiilor ce decurg din aplicarea Deciziei nr. 1.313/2013/UE privind un mecanism de protecție civilă al Uniunii, modificată prin Decizia (UE) 2.019/420 a Parlamentului European și a Consiliului din 13.03.2019, România este o țară cu factor mare de vulnerabilitate la producerea dezastrelor naturale și tehnologice.

În ceea ce privește contextul actual al riscului de dezastre din România, dezastrele geofizice și cele legate de climă reprezintă o amenințare considerabilă pentru eforturile țării de a atenua sărăcia și creșterea economică durabilă, pierderile în caz de dezastre crescând pe măsură ce apar schimbări climatice, cu efecte fizice, sociale și financiare semnificative în ultimele decenii.

România este predispusă la o serie de dezastre naturale, în special cutremure, inundații, secetă și vreme extremă, epidemii, dar și datorate omului și activității sale (incendii, accidente chimice, accidente de transport în care sunt implicate substanțe periculoase și accidente nucleare/radiologice).

Evaluarea riscurilor la nivel național a demonstrat faptul că în România practic întreg teritoriu național se află sub incidența unuia sau mai multor tipuri de dezastre, fapt ce face ca **expunerea populației să fie una dintre cele mai ridicate în Uniunea Europeană** (potrivit raportului INFORM din 2024, indicele de risc INFORM RISK INDEX corespunzător României este 2.6, peste media europeană de 2.23, iar indicele GAR - WRI corespunzător României, pe anul 2024, este 3.22).

B. Scenarii considerate

Având în vedere cele menționate, pentru estimarea impactului bugetar al dezastrelor pentru perioada următoare, s-au luat în considerare 4 scenarii aparținând atât riscurilor naturale, cât și celor tehnologice, care pot apărea pe parcursul perioadei, fără a se considera o legătură de dependență între ele.

Scenariile considerate sunt:

- Cutremur de tip vrâncean cu o perioadă medie de recurență de 1000 de ani;
- Accident nuclear la Centrala Cernavodă - Accident sever la Unitatea 1;
- Inundație pe Dunăre cu o perioadă medie de recurență de 1000 de ani;

⁶⁰ derulat prin **Programul Operațional Capacitate Administrativă** cofinanțat de UE, din Fondul Social European, în perioada 17.03.2016 - 17.05.2018 (beneficiar: Inspectoratul General pentru Situații de Urgență din MAI), fiind realizată **Metodologia de evaluare a capacităților de management a riscurilor de dezastre**, care cuprinde modul de calcul, algoritmul și matricea indicatorilor specifici, respectiv atribuirea impactului (foarte mic-mic-mediu-mare-foarte mare).

⁶¹ Obligație de raportare conform art. 6 din Decizia nr. 1.313/2013/UE privind un mecanism de protecție civilă al Uniunii, modificată prin Decizia (UE) 2.019/420 a Parlamentului European și a Consiliului din 13.03.2019.

- Pandemie de gripă.

I. Cutremur de tip vrâncean cu o perioadă medie de recurență de 1000 de ani

Scenariul prezentat presupune un cutremur puternic în zona Vrancei cu un interval mediu de recurență de 1000 ani și că declanșarea și producerea cutremurului ar avea loc noaptea, iar 95% din populație s-ar afla în clădirile rezidențiale.

I.1. EVALUAREA IMPACTULUI ECONOMIC

Cutremurul în sine, ca și celelalte dezastre geologice severe asociate, cum ar fi alunecările de teren, căderile de stânci sau ruperea de baraje, pot provoca în mod direct mari pierderi de vieți omenești, distrugerea infrastructurii (șosele, căi ferate, tunele de cale ferată, poduri, conducte de apă, petrol, gaze și comunicații, etc.), a clădirilor și a vehiculelor, ca și incendii sau explozii. Cutremurul poate afecta sau chiar distruge obiective industriale și/sau centre de afaceri.

Costurile directe includ pierderea de capital fizic și uman, costurile de asistență, precum și cele cu operațiunile de curățare, reabilitare, reconstrucție, de înlocuire, reconstruire, reparare sau întreținere.

Costurile indirecte sunt datorate impacturilor secundare, cum ar fi pierderea producției și a investițiilor. Dezechilibrele macroeconomice cauzate de dezastre conduc adesea la datorii și/sau sărăcie. Costurile indirecte includ toate celelalte costuri suportate în mod indirect, ca urmare a dezastrului. Acestea includ:

- ✓ reducerea valorii imobiliare în zonele amenințate de dezastre;
- ✓ pierderea veniturilor fiscale corespunzătoare proprietăților devalorizate ca urmare a dezastrului;
- ✓ pierderea productivității industriale, agricole și forestiere, precum și a veniturilor turistice ca urmare a deteriorării terenurilor sau a instalațiilor sau întreruperii sistemelor de transport;
- ✓ pierderea productivității umane sau cea a animalelor domestice din cauza decesului, leziunilor sau traumei psihologice;
- ✓ costurile măsurilor de atenuare a efectelor asociate potențialului dezastru, cum ar fi alunecările de teren și inundațiile;
- ✓ consecințele devierii cheltuielilor publice pentru acoperirea eforturilor de asistență, etc.

I.2. INDICATORII REZULTAȚI AFERENȚI SCENARIULUI⁶²

Costurile economice totale estimate, asociate riscului de cutremur - scenariul Vrancea 1.000 ani (milioane euro)

C2.1 Valoare	C2.2 Valoare	C2.3 Valoare pierderi	C2.4 Valoare	C2.5 Impact indirect	Total general
-----------------	-----------------	-----------------------------	-----------------	----------------------	------------------

⁶²Conform raportului consolidat privind evaluarea riscului de accident nuclear – ANDR și raportului consolidat impact economic al celor 10 tipuri de riscuri analizate în proiect – IPE.

pierderi umane	pierderi materiale	de mediu	costuri intervenție	Pierderi de venit	Impact PIB	Reducere impact PIB prin investiții	Total	
2285.4	7399.45	0.00	3262.9	2912.01	1179.68	3791.72	879.71	12068.06

Încadrarea costurilor economice totale în clasele de impact

C2.1 Valoare pierderi umane	C2.2 Valoare pierderi materiale	C2.3 Valoare pierderi de mediu	C2.4 Valoare costuri intervenție	C2.5 Impact indirect
Impact Foarte Mare	Impact Foarte Mare	Impact Foarte Mic	Impact Foarte Mare	Impact Foarte Mic

II. Scenariu accident nuclear la centrala nuclearo-electrică Cernavodă - Accident sever Unitatea 1 - Pierderea alimentării din exterior cu energie electrică și pierderea tuturor celorlalte surse de curent alternativ (generatoare electrice de rezervă și de avarie) - Station Black-Out (SBO)

Secvența de accident începe cu pierderea totală a alimentării cu energie electrică de Clasa IV, Clasa III iar încercarea de a pune în funcțiune sistemul de asigurare a energiei electrice în caz de avarie (EPS- Emergency Power System) eșuează.

Aceste evenimente determină pierderea pompelor (debit) SPTC, răcirea moderatorului, răcirea protecțiilor de capăt, apa de alimentare la generatoarele de abur și pierderea apei tehnice de răcire (RCW și RSW).

II. 1. EVALUAREA IMPACTULUI ECONOMIC

Evaluarea economică a costurilor legate de efectele asupra populației este realizată pe două categorii:

✓ Decese - evaluarea economică a deceselor a fost efectuată conform metodologiei prin metoda capitalizării veniturilor nete;

✓ Vătămări corporale - evaluarea economică a vătămarilor corporale ținându-se cont de numărul de zile pierdute și a câștigului mediu salarial net lunar, costurile îngrijirilor medicale pentru o perioadă medie de 5 zile de tratament spitalizării și tratamentului aferent.

Costurile economice ale impactul asupra mediului au fost estimate în baza suprafețelor afectate necesar a fi decontaminate și a prețului mediu de decontaminare, precum și a costurilor de intervenție.

Evaluarea costurilor indirecte s-a efectuat ținându-se cont de veniturile pierdute de către companii din cauza producerii evenimentului, estimate în baza numărului de zile de întrerupere a activității și pierderea de energie electrică pentru o perioadă de doi ani, respectiv perioada de refacere a unei unități nucleare.

Costurile economice totale estimate, asociate scenariului de accident nuclear - Accident sever Unitatea 1 - Station Black-Out (SBO) (milioane euro)

C2.1 Valoare pierderi umane	C2.2 Valoare pierderi materiale	C2.3 Valoare pierderi de mediu	C2.4 Valoare costuri intervenție	C2.5 Impact indirect				Total general
				Pierderi de venit	Impact PIB	Reducere impact PIB prin investiții	Total	
294.14	0.16	11398.20	0.12	125.11	3210.98	3028.12	3153.24	14845.87

Încadrarea costurilor economice totale în clasele de impact

C2.1 Valoare pierderi umane	C2.2 Valoare pierderi materiale	C2.3 Valoare pierderi de mediu	C2.4 Valoare costuri intervenție	C2.5 Impact indirect
Impact Foarte Mic	Impact Foarte Mic	Impact Foarte Mic	Impact Foarte Mic	Impact Mare

III. Scenariu eveniment extrem - Dunăre (cedare diguri) - Debitele maxime luate în considerare în dezvoltarea scenariului Dunăre (cedare diguri) pot fi asociate probabilității de depășire a debitului maxim de 0,1%

III.1. EVALUAREA IMPACTULUI ECONOMIC

a) **Costurile patrimoniale directe** reprezentând valoarea economică a pierderilor și pagubelor produse construcțiilor rezidențiale afectate, precum și a pagubelor și pierderilor suportate de infrastructură ca urmare a producerii evenimentului.

b) **Pierderile umane** au însumat pierderile de vieți omenești, costurile datorate spitalizării persoanelor rănite, pentru o perioadă medie de 10 zile de spitalizare.

c) **Costurile economice indirecte** sunt de două categorii:

- ✓ Pierderi de venituri determinate de pierderea producției agricole aferente terenurilor agricole afectate de inundații.
- ✓ Investițiile necesare pentru recuperarea daunelor patrimoniale produse au fost introduse în model prin intermediul creșterii ratei VAB pentru sectorul construcții în următorii doi ani, cât a fost considerată durata perioadei de recuperare.
- ✓ Pierderile de PIB (produs intern brut) sunt determinate de pierderile de venituri. Aceste pierderi sunt estimate cu ajutorul unui model CGE.

d) **Costurile generate de intervenția forțelor** - costuri de intervenție pentru persoanele evacuate sau sinistrate - însumează costuri legate de consultația medicală, hrană, cazare și alte servicii

⁶³ Conform raportului consolidat privind evaluarea riscului de accident nuclear – ANDR și raportului consolidat impact economic al celor 10 tipuri de riscuri analizate în proiect – IPE.

III.2. INDICATORI REZULTAȚI AFERENȚI SCENARIULUI

Costurile economice totale estimate, asociate scenariului de inundație pe Dunăre (cedare diguri) (milioane euro)

C2.1 Valoare pierderi umane	C2.2 Valoare pierderi materiale	C2.3 Valoare pierderi de mediu	C2.4 Valoare costuri intervenție	C2.5 Impact indirect				Total general
				Pierderi de venit	Impact PIB	Reducere impact PIB prin investiții	Total	
0.74	1110.68	0.00	1183.79	1024.63	998.81	178.03	3200.28	4312.90

Încadrarea costurilor economice totale în clasele de impact

C2.1 Valoare pierderi umane	C2.2 Valoare pierderi materiale	C2.3 Valoare pierderi de mediu	C2.4 Valoare costuri intervenție	C2.5 Impact indirect
Impact Foarte Mic	Impact Mare	Impact Foarte Mic	Impact Mic	Impact Mare

IV. Scenariu gripa pandemică

O pandemie de gripă este o epidemie globală ce implică o tulpină de virus care nu a circulat anterior în rândul populației umane. Dintre cele trei grupe principale de gripă (A, B și C), gripa cu virus gripal A are capacitatea cea mai mare de a provoca pandemii umane. Virusul gripal A se clasifică în funcție de cele 2 proteine existente pe partea exterioară a virusului (hemaglutinina H și neuraminidaza N). Există 16 tipuri cunoscute de H și 9 tipuri cunoscute de N, iar combinațiile acestor tipuri de proteine formează tulpini distincte de gripă A. Din 2009, doar trei combinații H1N1, H2N2 și H3N2 au fost implicate în răspândirea directă de la o persoană la altă persoană. Cu toate acestea, este posibil ca și alte tulpini virale, cum ar fi cele găsite în păsări sau porcine, să se schimbe și să devină capabile să infecteze alte specii.

Prin urmare, cea mai probabilă cauză de apariție a unei pandemii de gripă este reprezentată de emergența unui virus gripal de tip A semnificativ diferit din punct de vedere genetic de cele circulante, având următoarele caracteristici: capabil să cauzeze îmbolnăviri și să se transmită ușor de la om la om. În continuare, în scenariul creat, va fi utilizat ca virus gripal tip A (HxNy).

IV.1. EVALUAREA IMPACTULUI ECONOMIC

Evaluarea economică a costurilor legate de efectele asupra populației este realizată pe două categorii:

- ✓ Decese - evaluarea economică a deceselor a fost efectuată conform metodologiei prin metoda capitalizării veniturilor nete;

- ✓ Cazurile de îmbolnăvire - evaluarea economică a vătămarilor corporale ținându-se cont de numărul de zile pierdute și a câștigul mediu salarial net lunar și costurile îngrijirilor medicale pentru o perioadă medie de 5 zile de spitalizare și tratamentul aferent.

Evaluarea costurilor indirecte s-a efectuat ținându-se cont de veniturile pierdute de către companii datorată producerii evenimentului, luându-se în considerare inclusiv orele-om pierdute pentru personalul de îngrijire al bolnavilor la domiciliu.

IV.2. INDICATORI REZULTAȚI AFERENȚI SCENARIULUI

Costurile economice totale estimate, asociate scenariului de gripă pandemică (milioane euro)

C2.1 Valoare pierderi umane	C2.2 Valoare pierderi materiale	C2.3 Valoare pierderi de mediu	C2.4 Valoare costuri intervenție	C2.5 Impact indirect				Total general
				Pierderi de venit	Impact PIB	Reducere impact PIB prin investiții	Total	
3385.01	0.00	0.00	0.00	0.00	2331.43	0.00	2331.43	5716.46

Încadrarea costurilor economice totale în clasele de impact

C2.1 Valoare pierderi umane	C2.2 Valoare pierderi materiale	C2.3 Valoare pierderi de mediu	C2.4 Valoare costuri intervenție	C2.5 Impact indirect
Impact Foarte Mare	Impact Foarte Mic	Impact Foarte Mic	Impact Foarte Mic	Impact Foarte Mare

Ministerul Transporturilor și Infrastructurii

Estimarea impactului bugetar al producerii unui eveniment de tip dezastru, pentru perioada 2025 - 2027, pentru entitățile din subordinea/sub autoritatea Ministerului Transporturilor și Infrastructurii :

- mii lei -

Nr. crt	Direcție MTI/ entitate MTI	Explicații	Cost estimativ
Direcția Transport Aerian			
1	Autoritatea de Investigații și Analiză pentru Siguranța Aviației Civile (AIAS)	Catastrofă aeriană pe uscat	30,930
		Catastrofă aeriană în apele teritoriale române	175,000
2	SN Aeroportul Internațional Timișoara "Traian Vuia" - SA	Dezastre naturale	3,000
3	SN Aeroportul Internațional Mihail Kogălniceanu - SA	Dezastre naturale	154
4	CN Aeroporturi București	Asigurare cutremur de pământ, alunecări de	13,229

		teren, furtună, vijelii, tornade	
Direcția Autorizații de Construire, Reglementări Tehnice și Mediu			
5	CNAIR - SA	Lucrări de reabilitare a sectoarelor de drumuri naționale, expres și autostrăzi afectate de fenomene meteorologice și hidrologice	113,697
		Impact cutremur asupra podurilor rutiere	380,000
Direcția Transport Naval			
6	RA AFDJ Galați	Resurse F4.6 financiare necesare gestionării situațiilor de urgență	85,000
7	ARSVOM	Estimare impact bugetar dezastru	2,952
Direcția Transport Feroviar			
8	METROREX - SA	Estimare producere cutremur major care afectează întreaga rețea de metrou	9,507,652
Direcția Transport Rutier			
9	Spitale in subordine	Estimare impact bugetar producere dezastre	175,672
	TOTAL GENERAL		10,487,286

5. CADRUL DE CHELTUIELI PE TERMEN MEDIU 2025-2027

Cheltuielile totale ale bugetului de stat pentru perioada 2022-2027, precum și cheltuielile agregate ale celor mai mari 10 ordonatori principali de credite în funcție de criteriul fondurilor alocate din bugetul de stat, sunt prezentate în tabelul de mai jos:

	2022	2023	2024	2025	2026	2027
BUGET DE STAT - CHELTUIELI TOTAL, din care:						
milioane lei	315.367 *)	346.307 *)	435.937 *)	500.049 *)	486.467 *)	487.383 *)
% din P.I.B.	22,70	21,58	24,71	26,15	23,53	21,97
CHELTUIELI TOTAL - 10 ministere						
mil lei	223.658	250.662	333.021	370.995	369.704	362.497
% din P.I.B.	16,10	15,62	18,87	19,40	17,89	16,34
Cheltuieli de personal						
mil lei	48.112	56.501	74.454	76.486	81.133	85.190
% din P.I.B.	3,46	3,52	4,22	4,00	3,92	3,84
Bunuri si servicii						
mil lei	10.977	8.919	11.094	10.304	10.934	11.229
% din P.I.B.	0,79	0,56	0,63	0,54	0,53	0,51
Dobanzi						
mil lei	21	16	11	11	11	11
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Subvenții						
mil lei	5.268	5.391	7.393	5.915	5.840	4.940
% din P.I.B.	0,38	0,34	0,42	0,31	0,28	0,22
Transferuri între unități ale administrației publice						
mil lei	46.781 *)	46.373 *)	71.105 *)	79.377 *)	76.997 *)	76.779 *)
% din P.I.B.	3,37	2,89	4,03	4,15	3,72	3,46
Alte transferuri						
mil lei	3.116	3.900	7.650	5.972	5.688	5.930
% din P.I.B.	0,22	0,24	0,43	0,31	0,28	0,27
Proiecte cu finanțare din fonduri externe nerambursabile (FEN) postaderare						
mil lei	1.671	11.272	31.802	43.239	53.111	60.756
% din P.I.B.	0,12	0,70	1,80	2,26	2,57	2,74
Asistența socială						
mil lei	62.174	66.852	71.177	71.600	70.333	71.614
% din P.I.B.	4,47	4,17	4,03	3,74	3,40	3,23
Proiecte cu finanțare din fonduri externe nerambursabile aferente cadrului financiar 2014-2020 și din Fondul de Modernizare						
mil lei	31.891	34.483	10.943	6.874	1.363	560
% din P.I.B.	2,30	2,15	0,62	0,36	0,07	0,03
Alte cheltuieli						
mil lei	3.610	4.274	9.966	9.639	11.278	10.474
% din P.I.B.	0,26	0,27	0,56	0,50	0,55	0,47
Proiecte cu finanțare din sumele reprezentând asistența financiară nerambursabilă aferentă PNRR						
mil lei	185	1.952	8.701	26.482	20.107	0
% din P.I.B.	0,01	0,12	0,49	1,38	0,97	0,00
Proiecte cu finanțare din sumele aferente componentei de împrumut a PNRR						
mil lei	1.653	3.677	13.319	13.174	12.921	6.328
% din P.I.B.	0,12	0,23	0,75	0,69	0,63	0,29
Cheltuieli aferente programelor cu finanțare rambursabilă						
mil lei	365	650	1.058	1.917	990	1.005
% din P.I.B.	0,03	0,04	0,06	0,10	0,05	0,05
Active nefinanciare						
mil lei	7.883	7.126	14.527	15.516	18.794	27.474
% din P.I.B.	0,57	0,44	0,82	0,81	0,91	1,24
Active financiare						
mil lei	932	117	696	4.363	70	70
% din P.I.B.	0,07	0,01	0,04	0,23	0,00	0,00
Împrumuturi						
mil lei	170	0	0	1	1	1
% din P.I.B.	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Rambursări de credite						
mil lei	130	123	119	128	131	135
% din P.I.B.	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
Plăți efectuate în anii precedenți și recuperate în anul curent						
mil lei	-1.282	-963	-991	0	0	0
% din P.I.B.	-0,09	-0,06	-0,06	0,00	0,00	0,00
CHELTUIELI TOTALE - ALTI ORDONATORI PRINCIPALI DE CREDITE						
mil lei	91.710	95.646	102.916	129.054	116.763	124.886
% din P.I.B.	6,60	5,96	5,83	6,75	5,65	5,63
*) Sunt cuprinse sumele pentru echilibrare la Ministerul Muncii, Familiei, Tineretului și Solidarității Sociale și Ministerul Sănătății.						

Bugetul celor 10 ordonatori principali de credite prezentați în strategie reprezintă aproximativ 75% din totalul cheltuielilor bugetului de stat.

Detalierea cheltuielilor pentru fiecare din cei 10 ordonatori principali de credite pe orizontul de referință este prezentată în Anexele 1 - 10 atașate Strategiei.

Anexa 1 - Cheltuielile Ministerului Muncii, Familiei, Tineretului si Solidaritatii Sociale din bugetul de stat pe perioada 2022-2027						
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
CHELTUIELI TOTAL						
milioane lei	64.540 *)	66.819 *)	82.147 *)	96.111 *)	99.219 *)	98.561 *)
% din P.I.B.	4,64	4,16	4,66	5,03	5,79	5,30
Cheltuieli de personal						
milioane lei	426	437	565	630	641	673
% din P.I.B.	0,03	0,03	0,03	0,03	0,04	0,04
Bunuri si servicii						
milioane lei	319	314	325	333	350	370
% din P.I.B.	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02
Subventii						
milioane lei	0	0	34	33	40	40
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Transferuri intre unitati ale administratiei publice						
milioane lei	13.065 *)	12.560 *)	25.605 *)	36.644 *)	42.802 *)	41.463 *)
% din P.I.B.	0,94	0,78	1,45	1,92	2,50	2,23
Alte transferuri						
milioane lei	26	8	7	8	8	8
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Proiecte cu finantare din fonduri externe nerambursabile (FEN) postaderare						
milioane lei	4	0	2	1.200	1.175	1.174
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,06	0,07	0,06
Asistenta sociala						
milioane lei	50.633	53.189	55.312	55.900	53.810	54.619
% din P.I.B.	3,64	3,31	3,13	2,92	3,14	2,94
Proiecte cu finantare din fonduri externe nerambursabile aferente cadrului financiar 2014-2020 si din Fondul de Modernizare						
milioane lei	58	207	1	0	0	0
% din P.I.B.	0,00	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00
Alte cheltuieli						
milioane lei	36	138	195	249	200	200
% din P.I.B.	0,00	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
Proiecte cu finantare din sumele reprezentand asistenta financiara nerambursabila aferenta PNRR						
milioane lei	3	2	124	938	60	0
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,01	0,05	0,00	0,00
Proiecte cu finantare din sumele aferente componentei de imprumut a PNRR						
milioane lei	0	6	22	162	119	0
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,01	0,01	0,00
Active nefinanciare						
milioane lei	27	12	7	15	15	15
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Plati efectuate in anii precedenti si recuperate in anul curent						
milioane lei	-57	-54	-53	0	0	0
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
*) Sunt cuprinse sumele pentru echilibrare.						

Anexa 2 - Cheltuielile Ministerului Educatiei si Cercetarii din bugetul de stat pe perioada 2022-2027						
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
CHELTUIELI TOTAL						
milioane lei	29.649	36.196	54.981	60.249	63.371	59.559
% din P.I.B.	2,13	2,26	3,12	3,15	3,70	3,21
Cheltuieli de personal						
milioane lei	21.998	26.223	35.256	36.400	38.508	40.434
% din P.I.B.	1,58	1,63	2,00	1,90	2,25	2,18
Bunuri si servicii						
milioane lei	70	66	75	77	84	86
% din P.I.B.	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Transferuri intre unitati ale administratiei publice						
milioane lei	5.838	6.254	7.216	7.423	7.769	7.971
% din P.I.B.	0,42	0,39	0,41	0,39	0,45	0,43
Alte transferuri						
milioane lei	2	20	1.774	1.850	1.900	2.000
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,10	0,10	0,11	0,11
Proiecte cu finantare din fonduri externe nerambursabile (FEN) postaderare						
milioane lei	0	0	21	573	727	182
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,03	0,04	0,01
Asistenta sociala						
milioane lei	156	285	536	550	712	730
% din P.I.B.	0,01	0,02	0,03	0,03	0,04	0,04
Proiecte cu finantare din fonduri externe nerambursabile aferente cadrului financiar 2014-2020 si din Fondul de Modernizare						
milioane lei	211	186	5	28	0	0
% din P.I.B.	0,02	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00
Alte cheltuieli						
milioane lei	1.112	2.481	6.636	6.700	7.369	7.561
% din P.I.B.	0,08	0,15	0,38	0,35	0,43	0,41
Proiecte cu finantare din sumele reprezentand asistenta financiara nerambursabila aferenta PNRR						
milioane lei	35	355	2.490	5.541	4.976	0
% din P.I.B.	0,00	0,02	0,14	0,29	0,29	0,00
Proiecte cu finantare din sumele aferente componentei de imprumut a PNRR						
milioane lei	0	149	641	750	935	100
% din P.I.B.	0,00	0,01	0,04	0,04	0,05	0,01
Cheltuieli aferente programelor cu finantare rambursabila						
milioane lei	149	143	210	205	190	195
% din P.I.B.	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
Active nefinanciare						
milioane lei	194	117	121	152	200	300
% din P.I.B.	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,02
Plati efectuate in anii precedenti si recuperate in anul curent						
milioane lei	-117	-83	0	0	0	0
% din P.I.B.	-0,01	-0,01	0,00	0,00	0,00	0,00

Anexa 3 - Cheltuielile Ministerului Transporturilor și Infrastructurii din bugetul de stat pe perioada 2022-2027						
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
CHELTUIELI TOTAL						
milioane lei	19.576	23.530	36.155	43.261	43.266	33.220
% din P.I.B.	1,41	1,47	2,05	2,26	2,52	1,79
Cheltuieli de personal						
milioane lei	66	58	63	66	69	72
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Bunuri și servicii						
milioane lei	9	10	13	13	14	14
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Dobanzi						
milioane lei	21	16	11	11	11	11
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Subvenții						
milioane lei	2.936	2.977	3.760	3.700	3.300	3.400
% din P.I.B.	0,21	0,19	0,21	0,19	0,19	0,18
Transferuri între unități ale administrației publice						
milioane lei	3.228	3.339	4.665	5.150	4.600	4.600
% din P.I.B.	0,23	0,21	0,26	0,27	0,27	0,25
Alte transferuri						
milioane lei	407	489	507	686	773	793
% din P.I.B.	0,03	0,03	0,03	0,04	0,05	0,04
Proiecte cu finanțare din fonduri externe nerambursabile (FEN) postaderare						
milioane lei	561	1.469	11.620	15.210	18.518	19.743
% din P.I.B.	0,04	0,09	0,66	0,80	1,08	1,06
Asistența socială						
milioane lei	550	683	771	775	775	775
% din P.I.B.	0,04	0,04	0,04	0,04	0,05	0,04
Proiecte cu finanțare din fonduri externe nerambursabile aferente cadrului financiar 2014-2020 și din Fondul de Modernizare						
milioane lei	10.406	10.520	2.668	1.675	1.246	437
% din P.I.B.	0,75	0,66	0,15	0,09	0,07	0,02
Alte cheltuieli						
milioane lei	74	55	22	54	51	52
% din P.I.B.	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Proiecte cu finanțare din sumele reprezentând asistența financiară nerambursabilă aferentă PNRR						
milioane lei	85	1.106	3.534	6.375	7.592	0
% din P.I.B.	0,01	0,07	0,20	0,33	0,44	0,00
Proiecte cu finanțare din sumele aferente componentei de împrumut a PNRR						
milioane lei	518	2.601	7.667	6.911	5.984	2.985
% din P.I.B.	0,04	0,16	0,43	0,36	0,35	0,16
Cheltuieli aferente programelor cu finanțare rambursabilă						
milioane lei	0	235	109	507	200	200
% din P.I.B.	0,00	0,01	0,01	0,03	0,01	0,01
Active nefinanciare						
milioane lei	2	1	1	1	3	3
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Active financiare						
milioane lei	630	13	626	2.000	0	0
% din P.I.B.	0,05	0,00	0,04	0,10	0,00	0,00
Rambursări de credite						
milioane lei	130	123	119	128	131	135
% din P.I.B.	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
Plăți efectuate în anii precedenți și recuperate în anul curent						
milioane lei	-47	-164	0	0	0	0
% din P.I.B.	0,00	-0,01	0,00	0,00	0,00	0,00

Anexa 4 - Cheltuielile Ministerului Apărării Naționale din bugetul de stat pe perioada 2022-2027						
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
CHELTUIELI TOTAL						
milioane lei	21.974	23.026	34.820	36.880	42.191	51.498
% din P.I.B.	1,58	1,44	1,97	1,93	2,46	2,77
Cheltuieli de personal						
milioane lei	6.498	7.744	10.378	11.058	12.222	12.833
% din P.I.B.	0,47	0,48	0,59	0,58	0,71	0,69
Bunuri si servicii						
milioane lei	2.654	2.217	3.074	2.754	3.031	3.079
% din P.I.B.	0,19	0,14	0,17	0,14	0,18	0,17
Transferuri intre unitati ale administratiei publice						
milioane lei	1.210	1.338	1.720	1.750	2.032	2.085
% din P.I.B.	0,09	0,08	0,10	0,09	0,12	0,11
Alte transferuri						
milioane lei	246	253	430	621	665	726
% din P.I.B.	0,02	0,02	0,02	0,03	0,04	0,04
Proiecte cu finantare din fonduri externe nerambursabile (FEN) postaderare						
milioane lei	0	0	0	8	22	2
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Asistenta sociala						
milioane lei	4.456	5.010	5.891	5.900	6.163	6.323
% din P.I.B.	0,32	0,31	4,00	0,31	0,36	0,34
Proiecte cu finantare din fonduri externe nerambursabile aferente cadrului financiar 2014-2020 si din Fondul de Modernizare						
milioane lei	13	10	26	2	2	3
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Alte cheltuieli						
milioane lei	29	16	30	31	54	56
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Proiecte cu finantare din sumele reprezentand asistenta financiara nerambursabila aferenta PNRR						
milioane lei	0	0	3	318	164	0
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,02	0,01	0,00
Proiecte cu finantare din sumele aferente componentei de imprumut a PNRR						
milioane lei	0	0	0	0	6	0
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Active nefinanciare						
milioane lei	6.906	6.547	13.370	14.437	17.830	26.391
% din P.I.B.	0,50	0,41	0,76	0,75	1,04	1,42
Plati efectuate in anii precedenti si recuperate in anul curent						
milioane lei	-38	-109	-102	0	0	0
% din P.I.B.	0,00	-0,01	-0,01	0,00	0,00	0,00

Anexa 5 - Cheltuielile Ministerului Afacerilor Interne din bugetul de stat pe perioada 2022-2027						
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
CHELTUIELI TOTAL						
milioane lei	22.406	27.770	32.762	33.009	33.133	34.136
% din P.I.B.	1,61	1,73	1,86	1,73	1,93	1,84
Cheltuieli de personal						
milioane lei	12.721	15.257	20.323	20.200	20.927	21.973
% din P.I.B.	0,92	0,95	1,15	1,06	1,22	1,18
Bunuri si servicii						
milioane lei	1.169	1.130	1.768	1.235	1.343	1.383
% din P.I.B.	0,08	0,07	0,10	0,06	0,08	0,07
Transferuri intre unitati ale administratiei publice						
milioane lei	290	343	413	438	430	450
% din P.I.B.	0,02	0,02	0,02	0,02	0,03	0,02
Alte transferuri						
milioane lei	3	8	20	22	23	24
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Proiecte cu finantare din fonduri externe nerambursabile (FEN) postaderare						
milioane lei	0	3	261	1.258	451	625
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,01	0,07	0,03	0,03
Asistenta sociala						
milioane lei	6.381	7.684	8.666	8.475	8.874	9.167
% din P.I.B.	0,46	0,48	0,49	0,44	0,52	0,49
Proiecte cu finantare din fonduri externe nerambursabile aferente cadrului financiar 2014-2020 si din Fondul de Modernizare						
milioane lei	969	3.119	117	20	0	0
% din P.I.B.	0,07	0,19	0,01	0,00	0,00	0,00
Alte cheltuieli						
milioane lei	303	14	16	17	14	14
% din P.I.B.	0,02	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Proiecte cu finantare din sumele reprezentand asistenta financiara nerambursabila aferenta PNRR						
milioane lei	0	0	0	488	321	0
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,03	0,02	0,00
Proiecte cu finantare din sumele aferente componentei de imprumut a PNRR						
milioane lei	0	38	365	400	250	0
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,02	0,02	0,01	0,00
Cheltuieli aferente programelor cu finantare rambursabila						
milioane lei	40	78	217	220	200	200
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,01	0,01	0,01	0,01
Active nefinanciare						
milioane lei	564	281	644	237	300	300
% din P.I.B.	0,04	0,02	0,04	0,01	0,02	0,02
Plati efectuate in anii precedenti si recuperate in anul curent						
milioane lei	-34	-186	-48	0	0	0
% din P.I.B.	0,00	-0,01	0,00	0,00	0,00	0,00

Anexa 6 - Cheltuielile Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale din bugetul de stat pe perioada 2022-2027						
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
CHELTUIELI TOTAL						
milioane lei	20.849	22.302	27.334	25.038	25.182	24.159
% din P.I.B.	1,30	1,39	1,55	1,31	1,47	1,30
Cheltuieli de personal						
milioane lei	690	771	898	903	998	1.047
% din P.I.B.	0,04	0,05	0,05	0,05	0,06	0,06
Bunuri si servicii						
milioane lei	105	88	103	100	108	112
% din P.I.B.	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
Subventii						
milioane lei	2.332	2.254	3.598	2.181	2.500	1.500
% din P.I.B.	0,15	0,14	0,20	0,11	0,15	0,08
Transferuri intre unitati ale administratiei publice						
milioane lei	2.293	3.121	5.553	4.209	3.616	3.724
% din P.I.B.	0,14	0,19	0,31	0,22	0,21	0,20
Alte transferuri						
milioane lei	240	232	234	246	247	254
% din P.I.B.	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
Proiecte cu finantare din fonduri externe nerambursabile (FEN) postaderare						
milioane lei	2	5.513	12.529	13.500	17.508	17.320
% din P.I.B.	0,00	0,34	0,71	0,71	1,02	0,93
Proiecte cu finantare din fonduri externe nerambursabile aferente cadrului financiar 2014-2020 si din Fondul de Modernizare						
milioane lei	15.017	10.365	4.326	3.505	106	103
% din P.I.B.	0,94	0,65	0,25	0,18	0,01	0,01
Alte cheltuieli						
milioane lei	46	45	43	45	52	53
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Proiecte cu finantare din sumele reprezentand asistenta financiara nerambursabila aferenta PNRR						
milioane lei	0	0	0	105	0	0
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,01	0,00	0,00
Proiecte cu finantare din sumele aferente componentei de imprumut a PNRR						
milioane lei	0	1	4	138	1	0
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,01	0,00	0,00
Active nefinanciare						
milioane lei	35	31	46	106	45	45
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,01	0,00	0,00
Imprumuturi						
milioane lei	170	0	0	1	1	1
% din P.I.B.	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Plati efectuate in anii precedenti si recuperate in anul curent						
milioane lei	-80	-117	0	0	0	0
% din P.I.B.	0,00	-0,01	0,00	0,00	0,00	0,00

Anexa 7 - Cheltuielile Ministerului Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației din bugetul de stat pe perioada 2022-2027						
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
CHELTUIELI TOTAL						
milioane lei	8.936	9.723	24.530	21.263	17.720	14.360
% din P.I.B.	0,64	0,61	1,39	1,11	1,03	0,77
Cheltuieli de personal						
milioane lei	81	110	121	119	131	138
% din P.I.B.	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
Bunuri si servicii						
milioane lei	9	8	8	8	8	9
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Subvenții						
milioane lei	0	160	0	0	0	0
% din P.I.B.	0,00	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00
Transferuri între unități ale administrației publice						
milioane lei	5.932	5.273	15.292	13.164	8.241	9.429
% din P.I.B.	0,43	0,33	0,87	0,69	0,48	0,51
Alte transferuri						
milioane lei	2.184	2.881	4.645	2.501	2.058	2.112
% din P.I.B.	0,16	0,18	0,26	0,13	0,12	0,11
Proiecte cu finanțare din fonduri externe nerambursabile (FEN) postaderare						
milioane lei	10	19	31	110	53	54
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,01	0,00	0,00
Proiecte cu finanțare din fonduri externe nerambursabile aferente cadrului financiar 2014-2020 și din Fondul de Modernizare						
milioane lei	1.226	65	30	22	0	0
% din P.I.B.	0,09	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Alte cheltuieli						
milioane lei	3	3	17	17	13	13
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Proiecte cu finanțare din sumele reprezentând asistența financiară nerambursabilă aferentă PNRR						
milioane lei	16	262	1.153	2.000	4.616	0
% din P.I.B.	0,00	0,02	0,07	0,10	0,27	0,00
Proiecte cu finanțare din sumele aferente componentei de împrumut a PNRR						
milioane lei	5	860	2.883	2.800	2.242	2.243
% din P.I.B.	0,00	0,05	0,16	0,15	0,13	0,12
Cheltuieli aferente programelor cu finanțare rambursabilă						
milioane lei	100	74	275	282	187	192
% din P.I.B.	0,01	0,00	0,02	0,01	0,01	0,01
Active nefinanciare						
milioane lei	55	78	154	240	170	170
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,01	0,01	0,01	0,01
Plăți efectuate în anii precedenți și recuperate în anul curent						
milioane lei	-685	-69	-79	0	0	0
% din P.I.B.	-0,05	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Anexa 8 - Cheltuielile Ministerului Sănătății din bugetul de stat pe perioada 2022-2027						
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
CHELTUIELI TOTAL						
milioane lei	23.673 *)	21.687 *)	20.205 *)	27.477 *)	22.034 *)	20.788 *)
% din P.I.B.	1,70	1,35	1,15	1,44	1,29	1,12
Cheltuieli de personal						
milioane lei	2.313	2.290	2.620	2.813	2.888	3.032
% din P.I.B.	0,17	0,14	0,15	0,15	0,17	0,16
Bunuri si servicii						
milioane lei	6.292	4.743	5.371	5.400	5.578	5.746
% din P.I.B.	0,45	0,30	0,30	0,28	0,33	0,31
Transferuri intre unitati ale administratiei publice						
milioane lei	14.922 *)	14.142 *)	10.637 *)	10.456 *)	7.502 *)	7.052 *)
% din P.I.B.	1,07	0,88	0,60	0,55	0,44	0,38
Alte transferuri						
milioane lei	5	8	9	10	10	10
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Proiecte cu finantare din fonduri externe nerambursabile (FEN) postaderare						
milioane lei	0	0	174	1.700	3.593	4.660
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,01	0,09	0,21	0,25
Proiecte cu finantare din fonduri externe nerambursabile aferente cadrului financiar 2014-2020 si din Fondul de Modernizare						
milioane lei	56	327	6	1	0	0
% din P.I.B.	0,00	0,02	0,00	0,00	0,00	0,00
Alte cheltuieli						
milioane lei	21	23	20	21	21	21
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Proiecte cu finantare din sumele reprezentand asistenta financiara nerambursabila aferenta PNRR						
milioane lei	28	80	1.101	6.341	2.200	0
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,06	0,33	0,13	0,00
Proiecte cu finantare din sumele aferente componentei de imprumut a PNRR						
milioane lei	0	0	0	13	1	0
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Cheltuieli aferente programelor cu finantare rambursabila						
milioane lei	76	120	247	703	212	217
% din P.I.B.	0,01	0,01	0,01	0,04	0,01	0,01
Active nefinanciare						
milioane lei	25	24	19	20	30	50
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Plati efectuate in anii precedenti si recuperate in anul curent						
milioane lei	-65	-70	0	0	0	0
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
*) Sunt cuprinse sumele pentru echilibrare.						

Anexa 9 - Cheltuielile Ministerului Investițiilor și Proiectelor Europene din bugetul de stat pe perioada 2022-2027						
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
CHELTUIELI TOTAL						
milioane lei	6.184	13.872	11.410	15.733	12.884	11.420
% din P.I.B.	0,45	0,86	0,65	0,82	0,75	0,61
Cheltuieli de personal						
milioane lei	135	114	42	33	37	39
% din P.I.B.	0,01	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00
Bunuri și servicii						
milioane lei	3	5	4	4	4	5
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Transferuri între unități ale administrației publice						
milioane lei	0	0	0	140	0	0
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,01	0,00	0,00
Alte transferuri						
milioane lei	1	1	24	24	0	0
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Proiecte cu finanțare din fonduri externe nerambursabile (FEN) postaderare						
milioane lei	1.094	4.233	6.498	8.332	9.300	10.356
% din P.I.B.	0,08	0,26	0,37	0,44	0,54	0,56
Proiecte cu finanțare din fonduri externe nerambursabile aferente cadrului financiar 2014-2020 și din Fondul de Modernizare						
milioane lei	3.916	9.578	3.742	1.619	10	17
% din P.I.B.	0,28	0,60	0,21	0,08	0,00	0,00
Alte cheltuieli						
milioane lei	3	2	5	5	4	4
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Proiecte cu finanțare din sumele reprezentând asistența financiară nerambursabilă aferentă PNRR						
milioane lei	0	0	0	3.576	146	0
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,19	0,01	0,00
Proiecte cu finanțare din sumele aferente componentei de împrumut a PNRR						
milioane lei	1.130	22	1.735	2.000	3.383	1.000
% din P.I.B.	0,08	0,00	0,10	0,10	0,20	0,05
Active nefinanciare						
milioane lei	0	1	0	0	0	0
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Plăți efectuate în anii precedenți și recuperate în anul curent						
milioane lei	-96	-84	-640	0	0	0
% din P.I.B.	-0,01	-0,01	-0,04	0,00	0,00	0,00

Anexa 10 - Cheltuielile Ministerului Finantelor din bugetul de stat pe perioada 2022-2027						
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
CHELTUIELI TOTAL						
milioane lei	5.870	5.737	8.677	11.974	10.704	14.797
% din P.I.B.	0,42	0,36	0,49	0,63	0,62	0,80
Cheltuieli de personal						
milioane lei	3.184	3.496	4.189	4.266	4.715	4.950
% din P.I.B.	0,23	0,22	0,24	0,22	0,28	0,27
Bunuri si servicii						
milioane lei	348	339	352	380	413	426
% din P.I.B.	0,03	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02
Transferuri intre unitati ale administratiei publice						
milioane lei	2	3	3	4	5	5
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Alte transferuri						
milioane lei	1	1	1	4	5	5
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Proiecte cu finantare din fonduri externe nerambursabile (FEN) postaderare						
milioane lei	0	36	666	1.347	1.765	6.642
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,04	0,07	0,10	0,36
Proiecte cu finantare din fonduri externe nerambursabile aferente cadrului financiar 2014-2020 si din Fondul de Modernizare						
milioane lei	17	105	22	3	0	0
% din P.I.B.	0,00	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00
Alte cheltuieli						
milioane lei	1.983	1.497	2.980	2.500	3.500	2.500
% din P.I.B.	0,14	0,09	0,17	0,13	0,20	0,13
Proiecte cu finantare din sumele reprezentand asistenta financiara nerambursabila aferenta PNRR						
milioane lei	18	148	297	800	32	0
% din P.I.B.	0,00	0,01	0,02	0,04	0,00	0,00
Active nefinanciare						
milioane lei	76	34	166	308	200	200
% din P.I.B.	0,01	0,00	0,01	0,02	0,01	0,01
Active financiare						
milioane lei	302	105	70	2.363	70	70
% din P.I.B.	0,02	0,01	0,00	0,12	0,00	0,00
Plati efectuate in anii precedenti si recuperate in anul curent						
milioane lei	-62	-27	-70	0	0	0
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

6. DECLARAȚIE DE RĂSPUNDERE

Se atestă corectitudinea și integralitatea preluării și prelucrării de către Ministerul Finanțelor a informațiilor prevăzute în Strategia fiscal-bugetară pentru perioada 2025-2027.

Strategia fiscal-bugetară pentru perioada 2025-2027 a fost elaborată pe baza informațiilor fiscal bugetare furnizate de către factorii implicați în procesul bugetar, precum și cu luarea în considerație a conjuncturii interne și internaționale cunoscute la această dată.

PRIM - MINISTRU

ION-MARCEL CIOLACU

VICEPRIM-MINISTRU, MINISTRUL FINANȚELOR

TÁNCZOS BARNA